Coperta: *Elena Marinescu*

ION DIACONU

ŢINUTUL VRANCEI

ETNOGRAFIE — FOLKLOR —
DIALECTOLOGIE

II

1969
EDITURA PENTRU LITERATURĂ

CUPRINSUL

TEXTE

Balade
Giți Cătănuți 9
Cînticu Badiului 23
Corbja 42
Cîntic dim bătrîni 62
Cînticu haiduculuj Dràguș 65
Cînticu Zerului 65
Cînticu lu Gimiș 71
Cînticu lu Gjorgilaș 78
Cînticu lu Ionicî haiducu 94
Cînticu lu Manoli 95
Cînticu Holtului 99
Cînticu Radului 101
Cînticu Soarilui 103
Cînticu lu Jorgovan 109
Ñicu Șloģiu 113
Tănislav 121
Doine 125
Bośiti 373
Strigături 375
Calăcăsîja 401
Colindu 406
Cîntic di stja 407
Plugușoru 408
Discîntiśi 425
Note și comentarii 170, 194, 428, 434, 438, 439
Indicele temelor lirice 455
Indice de sate 456

TEXTE

BALADE

GIŢÎ CĂTĂNUŢÎ [1]

XCII

Dj̨aluli, Ardj̨aluli,
Po̧artî-mi-sî, şî sî-mplimbî,
Sî-mplimbî d-o Cătănuţî,

---

[1] *Alecsandri*, 97 „Vidra", 24 „Păunaşul codrilor"; *Alexici*, 61 „Ianoş Ungurul", 65 „Ieneşel"; *T. Bud*, 11 „Domnul Vidru cu Vidra"; *T. Burada, O călătorie în Dobrogea*, 195; *Bibicescu*, 168, 317 „Pintea", 320 „Stoica şi Vidra" (din Ardeal), 323 „Stoian şi Vidruşca" (din Basarabia); *Candrea, Densusianu, Sperantia*, I, 17, 118 (din Muscel; motivul e ca în Vrancea); II, 11 „Vidra" (din Basarabia); *Caranfil*, 66, 75 „Viţă Cătănuţă"; *Eminescu*, 84 „Viţă Cătănuţă"; *D. Furtună*, 107 „Ghiţă şi Florea"; *Georgescu-Tistu*, 30, 42; *E. Hodoş, Poesii poporale din Bănat*, II, 33, 40; *S. Fl. Marian, Poesii pop. rom.*, I, 161—169 „Tudor"; *Păscu-lescu*, 285; *Rădulescu-Codin, Kira Kiralina*, 18; *Sevastos*, 302 „Vidra"; *G. Dem. Teodorescu*, 626, 631; *Tocilescu*, I, 168, 171, 199, 207; II, 1065, 1066, 1247; *Tulbure*, 29; *A. Vasiliu*, 17 „Cîntecul Vidrei".

Bucovina, II, n-rul 36; *Conv. lit.*, XXXIV, 440 „Vidra"; *Floarea Darurilor*, II, 173; *Grai şi suflet*, III, 170 (din Prahova); *Poporul* (B.-Pesta), V, 331 „Ianoş Ungurul"; *Şezătoarea*, II, 5 „Păunaşul codrilor" (din Suceava); XII, 84; XIII, 200; *Ţara Oltului* (Făgăraş) I, n-rul 24.

V. pentru completarea bibliografiei: *Ion Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, Focşani, 1933, pag. 7; *M. Gregorian, Folklor din Oltenia de sud* (în *Ethnos*, I², 168; II, fasc. 1—2, pag. 237).

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol V. al colecţiei.

Cu doi bani îm puñguliți
Și cu doi dîm buzunar,
Cu doispśi lăutari.
Iarî Stoian Popî-veki,
Popî-veki și dă dămult:
„Tu știiei cîți-uñ cuvînt,
Aleo, Cătănuța mia:
Ia, cîntî-ńi tu cînticu,
Cî ń-i drag ca suflitu".
Da Cătănuța așa-m zîșia:
„Aleo, Stoian Popî-veki,
Cîn oi sta ieu, ș-oi cînta,
Munț mari s-or cutrimura,
Văi adîñși s-or turbura".
Iar Cătănuța-ñśepia,
Îñśepia a cînta;
Păunașu c-auza:
Păunașu codrilor,
Vătafu haiduśilor.
Iel îndatî cî-m sosa
Și diñ gur-așa-ñ zîșia:
„Aleo, Stoian Popî-veki,
Cum te-i lăsat di pokii
Și di sfînta leturgii,
T-ei luat di haiduśii?
Vrei la luptî ni luăm,
Sau îñ săbii sî ni tăiem?"
Iar Popa śi-m spunia?
„Las' sabiia, cî-i drășiascî,
Hai la luptî voinișiascî".
Și-ñcî ii cî sî lupta
Zî di varî, pînî-ñ sarî.
Iar Popa śi-m spunia?
„Aleo, Cătănuța mia,
Ia, liagî-n tu bîrnețu,
Cî mă prăpădești lotru".
Iar Cătănuța śi-m spunia?
„Ai, Stoieni Popî-veki,
Car pă car v-ăț dovidi,
Tot um bărbățăl m-eț fi".
Iar Popa śi mi-ș făśia?
La Dumnezău sî ruga,
Pă haiduc cî-l dovidia
Și pă dîñsa mi-o-ñžuñgia,

(1927), Herăstău — lăutariu Neculai Predoi Citu, 65.

Aleu, Giții Cătănuții,
Și cu-a lui dalbî mîndruții:
Iel la socri cî pleca
Cu doispreśi lăutarį,
Cu doį banį la buzunar
Și doispreśi catîraș,
Încărcaț cu gălbănaș.
Și ieį merźįa, tot merźįa,
Dį-o poįanî cî dădįa,
Mîndrî masî sî-ntindįa
Și sta, și beñketuįa.
Da Cătănuții śi-ńį zîśįa?
— Aleu, mîndruliția mįa,
Ieu di cîn ńi tį-an luat,
Niśį-uñ cîntic n-aį cîntat.
— Aleu, Giții Cătănuții,
Ieu cîn țîįa ț-oį cînta,
Livez verz s-or scutura,
Pădurįa s-o dărîma,
Malurili s-or surpa,
Apili s-or turbura,
Păunașu-a auzî:
Păunașu codrilor,
Paşmañkeru hoților".
Cînticu cîn înśepįa
Pădurįa sî dărîma,
Malurili sî surpa,
Apili sî turbura,
Păunașu auza:
— Aleu, Giții Cătănuții,
Ia, sî-ńį daį pi murgu mii.
— Ieu pi murgu nu ț-oį da,
Cî ń-i dat di soacrî-mįa,
Sî-ńį poarti suflitu ńeu.
— Aleu, Giții Cătănuții,
Ia, sî-ńį daį palușu tău.
— Ieu palușu nu ț-oį da,
Cî-į dat di cumnatu ńeu,
Sî-ńį-apiri capu ńeu.
— Aleu, Giții Cătănuții,
Ia, sî-ńį daį pi mîndra ńii.
— Ieu pi mîndra nu ț-oį da,
Cî-į datî di soacrî-mįa
Ca sî țîu tîrlî cu ia.

— Aleļ, Giţî Cătănuţî,
Triļ lucruriļ cî ţ-añ śerut,
Niśļ-unu n-aļ źiuruit;
Îñ săģiļ sî ni tăļem,
Saụ la luptî sî ni luăm?
— Las saģiļa, cî-ļ drăśļascî,
Haļ la luptî voiniśļascî".
Iļ, mări, cî sî lua
Şî izmenili-ļ cădļa.
— Lļagî-ńļ, mîndro, bîrneţu,
Cî mă prăpădeşti hoţu.
— Car pi car s-o dovidi,
Tot um bărbăţăl ńļ-o ńi".
Ļel cu drļapta sî lupta
Şî cu stîñga sî lega;
Ş-odatî ńļ-l aduśļa,
Pînî-m brîụ ńi-l îñgropa
Şî capu i-l răteza;
Mîndrî masî-ş întindļa,
Lăutari îļ cînta;
Ļel di mînļ ńļ-o lua,
Piñ creştit cî ļel dădļa,
Patru śļovîrţ ńļ-o făśļa
Şî pim braz cî ńļ-o suļa
Di corģi ńļ-o croñcănļa.
Ļel înăinti merźļa,
La socru-su sî duśļa;
Dar socru-su ńi-l vidļa:
— Aleļ, Giţî Cătănuţî,
Şî cụ-a ta dalbî mîndruţî,
Da pi mîndra śļ-aļ făcut-o?
Oriļ dļ-acasî n-aļ luat-o,
Oriļ pi drum capu ļ-aļ pus?
— Ļeụ dļ-acasî am luat-o;
Ţ-a fost ļapa di furat,
La śi dracu ńļ-aļ măļ dat-o?
Păunaşu codruluļ,
Paşmakeru hoţuluļ
Înăinti ńļ-a ļeşît
Şî pi mîndra ńļ-a śerut;
Şî kefu cî m-a pălit,
Ļa dļ-uñ cîntic ńļ-a cîntat;
Cîñ' ģersu ş-a adunat,
Păduriļa s-a dărîmat,
Malurili s-a surpat,

Apili s-a turburat,
Păunașu-a auzît,
Și pi mîndra ńi-a șerut.
Ieu pi mîndra nu i-an dat;
La luptî cî ni-an luat,
Izmana s-a dizlegat:
„Liagî-ńi, mîndro, bîrnețu,
Cî mă prăpădești hoțu".
„Car pi car s-o dovidi,
Tot um bărbățăl ńi-o ĭi".
Foarti rău m-añ supărat
Și pi mîndra ț-an tăiat.
Di nu-ńi crez cuvintili,
Iaca-i și căpestrili".
Ii-afarî cî ișa,
Balamaua cî punia,
Foc casîlor cî dădia,
Toț îñ casî îńi ardia.

(1927), Nerežu — Mărioara Dragońir Edu, 41.

XCIV

Foai verdi romăniții,
Șini, nicî, ńi sî plimbî
Cu doișpreși călăraș
Îñsărșinat di gălbănaș,
Și cu mîndra pintri ii?
Dali, Giții Cătănuții
Și cu-a lui dalbî mîndruții.
— Mîndruții, mîndruța mia,
Cîntî tu uñ cîntișel,
Ca s-ascult cu drag la iel.
— Ieu, nicî, cîn oi cînta,
Brazî s-or cutrimura,
Livez verz s-or îñcurca,
Pînî-ñ vali-ñ cuńźiuria".
Șoimu Panî auza:
Pusî mîna într-uñ fag
Și luă o fruñzîșoarî
Și-ñșepu a cînta,
Pînî-ñ cali cî-i ișa.
Dacî-ñ cali i-a ișît,
Cu Giții c-a vorbit:

— Daleį, Giți Cătănuți,
Ia, dă-ńį tu śia ta mîndruți,
Sî mă primbl și ieu cu ia.
— Măį frati, spuni cum ti kiamî?
— Ieu îs haiduc di codru-ñverzît,
Mîndruți n-am măį văzît;
Măį, dă-ńį tu pi mîndra ta,
Sî mă primbu ieu cu ia.
— Ieu mîndruța nu ț-oį da
Odatî cu viața mia,
Cî ńį-a dat-o soacrî-mia,
Sî-ñ ńii dį-o soțioarî,
Pînî-n dalba primăvarî.
— Daleį, Giți Cătănuți,
Cuñ vreį tu sî ni luăm:
La luptî sî ni luptăm,
Or îñ săǵiį ni tăiem?
— Haį la luptî, cî-į măį driaptî
Și-į di Dumnezău lăsatî".
La luptî cî sî lua:
Di diminiați pîn la prîñz,
Lupta fusî tot cu rîs;
Di la prîñz pîn la-ñ kindiį,
Lupta fusî cu mînii.
— Mîndruți, mîndruța mia,
Puni mîna, nu lăsa,
Cî m-akitî șoimu!
Cî ńi s-a kicat nădrazi,
Puni mîna di-į ridicî".
Dar mîndruța răspundia:
„Nicî, nicî Cătănuți,
Ieu, carį pi carį v-eț dovidi,
Tot um bărbățăl ń-eț fi".
Dar Giți s-a atăcat,
Diñ inimî a suflat
Și la brați l-a luat
Și l-a trîntit, și l-a-ñgropat
Îm pămînt pîn la źenuñkį;
Palușu cî l-a luat,
Gîtu cî i l-a tăiat.
— Haį, mîndrî, tu, în lumi,
Sî trăim amîndoį ǵini.
Știį cî az-var-añ clădit
Șăpti clăį di fîn añ făcut,
Știį cî una n-ari vîrv;
Haį, dragî, sî-į faśim vîrv.

S-a dus cu dîñsu, şî i-a tăiet capu, di i-a făcu' vîrv cu capu ii.

Îñ inimî s-a gîndit
La mă-sa cî sî sî ducî;
Ţîţîli i li-a luat.

Şî s-a dus la mă-sa, s-o tai şî pi ia. Mă-sa l-a-ntrebat:

— Di uni gii, Cătănuţî?
— Giu di la vîrvuit.
Catî, mamî, în dăsazi:
Ţ-a trimăs iicî-ta doi colaşi...

Iel gînia sî-i tai capu, cîn s-a pleca ia. Mă-sa a găsît ţîţîli, şî pi urm-a zîs:

„Lasî, mam,-aşa sî-i iii.
Gini, mamî, i-ai făcut:
Cî ieu o strigam di la veşini,
Ia-ñ răspundia dim mărăşini".

A mers şî l-a sărutat; pi urmî iel s-a-ndura' di ia, şî n-a măi omorît-o.

(1927), Nistoreşti — Ioniţî Cornia, 68.

XCV

Pi culmiţa dialului,
Dialului, Ardialului,
Plimbî-mi-sî, poartî-mi-sî,
Alei, Giţî Cătănuţî
Şî cu-a lui dalbî mîndruţî,
Cu doispreči lăutari,
Cu doi bani îm buzunari;
Douîzăşi di cătăraş,
Îñcărcaţ di gălbănaş.
„Mîndro, mîndruliţa mia,
Ştii, mîndro, şi-am pus di gînd?
Ia, sumeti mînişi larzi
Şî-mpleteşti la colaşi;
Şî di-o ploscî sî găteşti:
O ploskiţî mitiţia,
Di şiñşi vedri, ş-o oca,

S-o atîrn la șaua mia,
Sî plecăm la soacrî-mia.
Vo trii colășei sî fași:
Fă colacu dintr-uñ sac
Șî covrig, dintr-uń ńertic,
Pintr-uñ cumnățăl măi ńic,
Șî la socri sî plecăm".
Îndatî cî li gătia
Șî pi drum cî ńi-ș pleca.
Mergîndî, pi drum merźia,
Mari foami i-aźiuñźia:
Punia masa, șî mîñca,
Șî bia, șî sî vesălia,
Di niminia nu gîndia.
— Mîndro, mîndrulița mia,
Ieu di cîn cî ți-an luat,
Uñ cîntic nu ńi-ai cîntat:
Uñ cîntic di viteźii,
Sî cazî la haiduśii.
— Aleo, Giți Cătănuți,
Șî cu-a ta dalbî mîndruți,
Cuñ focu cî ț-oi cînta?
Um pustii di viers cî am:
Viersu iesti fimeiesc,
Cuvintili: haiduśesc".
Iel odatî di-auza,
Odatî cî sî-ntrista:
— Mîndro, mîndrulița mia,
Cîntî-ț, mîndro, cînticu,
Cî ń-i dra(g) ca suflitu.
— Ieu, frati, cînd oi cînta,
Malurli s-or dărîma,
Apili s-or tulbura,
Păduria s-o răsuna,
Păunașu m-a auzî:
Păunașu codrilor,
Voinicu haiduśilor;
Cî di ńicî m-a iubit,
Di mari m-a părăsît;
Șî la mini c-o vini
Șî pi mini m-o lua,
Fărî mine-i rămînia.
— Cîntî, mîndro, cînticu,
Cî ń-i dra(g) ca suflitu".
Ia odatî cî-ńśepia,
Păduria sî răsuna,

Malurli sî dărîma,
Apili sî turbura,
Păunașu ńi-auza,
Tocma la ia cî vinia,
Mîna cu dînsa cî da,
Pi obraz o săruta,
Și la Giții sî dușia:
— Aleo, Giții Cătănuții
Și cu-a ta dalbî mîndruții,
Pi șini-ai întrebat
Hotaru cîn l-ai călcat,
Și vama tu nu ń-ei dat?
Ia, sî-n dai tu pàlușu.
— Ieu pàlușu nu ț-oi da,
Odatî cu viața mia,
Cî-i dat di cumnatî-ńiu
S-atîrni la șoldu ńeu,
Sî-m păzascî capu ńeu.
— Una, veri, ț-añ șerut,
Niși-una n-ai dăruit;
Ia, sî-n dai tu calu tău.
— Io calu nu țî l-oi da,
Cî-i dat di la socru-ńeu,
Ca sî-m poarti trupu ńeu.
— Douî, veri, ț-añ șerut,
Niși-una n-ai dăruit;
Ia, sî-n dai tu pi mîndra ta.
— Io pi mîndra nu ț-oi da,
Odatî cu viața mia;
Îi datî di soacrî-mia,
Ca sî-n țiu casî cu ia.
— Trii, veri, cî ț-añ șerut,
Niși-una n-ai dăruit;
Or la luptî ni luăm,
Sau la săbii ni tăiem?
Darî Giții Cătănuții:
„Lasî sabiia drășiascî,
Hai la luptî voinișiascî".
Ii la luptî sî lua
Zî di varî pînî-ñ sarî.
Cîn a fos' soarili-ñ kindii,
Fusî luptî cu mînii.
Păunașu codrului
Odatî sî năcăzia,
Îm pămînt cî ńi-l trîntia,
Pînî-ñ glezni ńi-l băga.

Darî Giți Cătănuți
Și cu-a lui dalbî mîndruți
Odatî sî năcăża
Pînî-ñ ženuñki îl băga,
Bîrnoveśi cî-i kica:
„Aleoleo, mîndruța mia,
Sai di-n liagî bîrnețu,
Cî-n tai capu hoțu".
Darî mîndra śi zîśia?
„Haidi, dați, și vă luptați;
Cari cum s-o dovidi,
Tot um bărbățăl ńi-o fi".
Darî iel dac-auza,
Bîrnețu-n dinț cî-l lua,
Pàlușu cî ńi-l scotia
Și gîtu cî i-l tăia,
Patru bucăț îl făśia
Și la mîndra sî duśia
Și la masî sî punia
Și bia, și sî vesălia,
Di niminia nu gîndia.
„Mîndro, mîndrulița mia,
Ia, ia gin dim mîna mia:
Or ăi bia, or n-ăi măi bia
Di la mînușuța mia.
Astî varî mi-añ cosît
Și trii clăi cî mi-añ făcut,
Vîrfu nu li-am isprăgit:
Śi-o vria Dumnezău cu mini,
Am sî-i fac vîrfu cu tini".
Patru bucăț o făśia,
Pisti Păunaș o punia,
Pletili cî li tăia,
Îm buzunar cî li băga
Și la socri cî pleca.
Soacrî-sa, dacî-l vidia,
Porțîli cî-i diskidia,
Îñ casî cî ńi-ș intra.
— Alei, Giți Cătănuți,
Da pi mîndra śi-ai făcut-o?
Or di-acasî n-ai luat-o,
Sau pi drum capu i-ai pus?
— Aleo, soacrî, poamî acrî,
Ț-a fost iapa di furat,
Di śi dracu ńi-ai măi dat-o?
Cîn' a fos' la aldămaș,

Uiți-ti, ș-um păgubaș!
Dacî nu-ñ crez cuvîntu,
Poftim, maicî, căpăstru".
Pletili cî li scotia
Șî pi masî li-aruñca.
Iel afarî cî iesa,
Foc casîlor cî ñi da;
Ș-acasî cî ñi-ș plecà,
Altî nevastî lua,
Frumoasî nuntî făsia,
Cum îi leźia domnilor
Ș-a noastrî, țîganilor.

(1927), Spùlbir — lăutariu Neculai Dima, 67.

XCVI

„Cîntî-ț, mîndrî, cînticu,
Cî ñ-i drag ca suflitu"!
Iar mîndruța răspundia:
„Aleu, Biții Cătanà,
Cîñ-oi îñśepi, ș-oi cînta,
Fruñza-ñ codru a cădia,
Kiatra-ñ gîrlî s-a usca
Șî pi noi ni-a auzî
Păunașu codrului,
Iubitu nevestilor,
Drăgălașu fetilor;
Șî pi mini m-o lua,
Iar pi tini ti-o tăia".
Niśi-asta nu isprăgia
Șî Lotrianu cî sosa.
„Alei, Biții Cătanà,
Dă-ñi pi mîndra ta di vamî,
Sî ti las sî treśi în țarî".
Biț-așa cîñ-auza,
Pi Lotrianu-l întreba:
„Ei, Lotreni, liftî ra,
Ieu pi mîndra nu ț-oi da,
Cî ñi-a dat-o soacrî-mia,
Ca sî țîi casî cu ia".
Niśi-asta nu isprăgia
Șî Lotrianu iar vinia,
Pi Biții cî-l întreba:
„Alei, Biții Cătanà,

Dă-ńi pi murgu tău di vamî,
Sî ti las sî treśi în ţarî".
Biţ-aşa cî răspundia:
„Ei, Lotreni, liftî ra,
Ieu pi murgu nu ţ-oi da,
Cî ńi l-a dat socru-ńiu,
Ca sî-ńi ducî trupu ńeu,
Trupu ńeu ş-a mîndrii meli".
Niśi-asta nu isprăǵia
Şî Lotrianu iar vinia,
Pi Biţî cî-l întreba:
„Alei, Biţî Cătană,
Hai, îm puśśi sî ni-mpuşcăm,
Îñ săbii sî ni tăiem".
Biţ-aşa cî răspundia;
„Ei, Lotreni, liftî ra,
Lasî puşca, cî-i hoţascî,
Sabiia, cî-i diavoliascî,
Hai la luptî, cî-i frăţascî".
Ii la luptî sî luarî,
Sî luptarî pînî-ñ sarî.
Cîñ fu soarili-n disarî,
Fusî luptî cu ocarî;
Cîñ fu soarili-n tiñgii,
Fusî lupta cu mînii.
Dar Biţî cî răspundia:
„Alelei, mîndruţa mia,
Sai, di-ńi sloboadi brîuleţu,
Cî mă supuni Lotreţu"!
Iar mîndruţa răspundia:
— Aleu, Biţî Cătană,
Cari v-ăţ birui,
Tot um bărbăţăl ń-eţ ĥi.
Biţ-aşa cîn' auza,
Pi Lotrianu-l aduśia.
Tesacu cî i-l scotia,
Pi Lotrianu-l supunia,
Biţî iar cî răspundia:
„Alelei, mîndruţa mia,
Toatî vara añ cosît,
Nouî căĥiţ añ făcut;
La toati añ făcut vîrv,
Numa una ńi-a rămas;
Ş-am pus gîn' la Dumnezău
Sî-i fac vîrv cu capu tău".
Niśi-asta nu isprăǵia,

Biț̦î ia̯r sî supunia̯,
Capu mîndri-i̯ răteza,
Vîrv la căkiț̦î făśia̯,
Carnia̯ i̯el o śiopîrț̦a,
În dăsaźi i̯el o punia̯,
Pi murguț̦ o aruñca,
În ț̦arî cu i̯a pleca,
La maicî-sa o duśia̯.
Maicî-sa cîn' îl vidia̯,
Răpidi cî-l întreba:
„Śi-i̯ cu tini, Cătană?"
Biț̦-aşa cî răspundia̯:
„Na, măicuț̦î, carni grasî
Diñ ḱicî-ta śia̯ frumoasî,
Cî i̯a a fost o păcătoasî".

(1928), Valia̯-sării — Victoria̯ V. Irimia̯, 17

XCVII

Foai verdi peliniț̦î,
Śiñ sî plimbî piñ colniț̦î?
Giț̦î, Giț̦î Cătănuț̦î:
Giț̦î cu mîndruț̦a lui,
Pi doi aźiri căluşăi
Înc̆ărcaț̦ cu gălbinei;
Cu doi bani îm buzunar,
Cu doispreśi lăutari.
Din doispreśi śi avia,
Nisi̯-unu nu-l mulț̦ămia.
Numai Giț̦î cît grăia:
— Deli, mîndro, mîndra mia,
Di cîm, mîndro, ț̦i-an luat,
Niśi̯-uñ cîntic n-ai̯ cîntat;
Cîntî-ț̦, mîndrî, cînticu,
Cî ń-i drag ca suflitu.
— Deli, Giț̦î, dragu ńeu,
Cîn oi̯ sta i̯eu di̯-oi̯ cînta,
Munț̦ înalț̦ s-or zdruñśina,
Văi̯-adîñśi̯ s-or răsuna,
Api răśi̯ s-or turbura,
Fruñza-ñ codru s-a usca".
Şî îñśepia a cînta:
Munț̦ înalț̦ sî zdruñśina,
Văi̯-adîñśi̯ sî răsuna,

Apili sî turbura,
Fruñza-ñ codru sî usca.
Şî ģersu cîn îl urca,
Copaśi rămuri vărsa,
Inimî di om săca!
Da śini ńi-o auza?
Păunaşu codrilor,
Vătafu haiduśilor;
Înăintî li iśa
Şî cîtri Giţî grăia:
— Deli, Giţî, dragu ńeu,
Nu posiu sî ti sufîr ieu:
Śi cat pi moşîia mia,
Cî ieu sîñ' stăpîn pi ia?
Ti plimbi piñ ia cîntîn,
Munţ înalţ zdruñśinîn,
Văi-adîñśi răsunîn
Şî fruñza-ñ codru săcîn
Şî fineţîli-ñcurcîn.
Or pi mîndra ńi-o dai ńii,
Or sî stai, sî ni luptăm,
Îñ săģii sî ni tăiem;
Şî cari pi cari ni-on dovidi,
Aśela pi mîndra s-o ia.
— Ba la luptî ni-oñ lupta,
Da ieu dizmî nu ţ-oi da.
Sî luptarî într-o zî,
Soarili pîn asfinţî.
La luptî śi s-a luptat,
Ra-ntîmplari s-a-ntîmplat:
Lu Giţî mult îi păsa
Sî-ş scapi pi mîndrî-sa;
Brîu i sî diznoda,
Cîtri fimei grăia:
„Deli, mîndrî, mîndra mia,
Ia, lasî calu di frîu
Şî puni-ńi pustiu brîu,
Cî-m puni capît Codrianu,
A ńeu, ş-a tău duşmanu"!
Iar fimeia śi-ñ grăia?
„Cari pi cari v-ăţ dovidi,
Tot um bărbăţăl ń-eţ ĥi".
Da Giţî cîn' auza,
Capu-ñ źios cî şî-l pleca,
Cu dinţî di brîu ţînia,
La Codrianu sî supunia;

Dịodatî cîn îl trîntịa,
Pînî-m brîụ îl îñgropa,
Paluṣu îị străluśịa,
Pintr-îñsu îl petreśịa,
Drept în douî-l răteza,
Îl tăịa, ṣî-l îñgropa;
La fimei sî-ntorśịa
Ṣî digrabî-ị porîñśịa,
Frumọasî masî făśịa,
Cu plosca ńi sî śiñstịa
Ṣî cu gur-aṣa grăịa:
„Deli, deli, mîndra mịa,
În az-varî añ cosît,
Ṣăpti clăị fîn añ făcut:
La ṣăsî vîrf lị-añ făcut,
Numa una-ị fundăśitî;
Ṣ-aṣa ịesti gîndu ńeụ:
Śî-ị fac vîrf cu capu tăụ"...

(1927), Văsîị — Ivan Ịuga, 65.

CÎNTICU BADỊULUỊ[1]

XCVIII

Dị-alaịuria, prim plaịuria,
Umblî turśi tot ḱitiṣ,
Cu palùṣụ rostogolișụ.
Di cătat pi śini-ńị catî?
Tot pi Badịu crîṣmariu;

[1] *Alecsandri*, 124—127 „Badiul"; *Alexici*, 27; *Candrea, Densusianu, Sperantia*, I, 331 (din Covurlui); *Caranfil*, 76—87 „Badiul Crișmariul", *Costin L., Mărgăritarele Banatului*, 37 „Bogdăneasa"; *Furtună*, 23, 26; *S. Fl. Marian, Poesii pop. române*, I, 128—141; *C. N. Mateescu, Balade*, 71; *Pamfile*, 81 „Badiul"; *Păsculescu*, 280—283; *G. Dem. Teodorescu*, 538; *Tocilescu*, I, 71, 75, 729 (din Putna), 1245; *Rădulescu-Codin, Kira-Kiralina*, 26; *A. Vasiliu*, 8; *Arhiva Dobrogei*, I, 107; *Contemporanul*, VI, 512 (cules de *M. Schwarzfeld*); *Floarea Darurilor*, I, 238; *Poporul* (B.-Pesta), V, 253; *Șezătoarea*, V, 61; VI, 119; XII, 205; *Ion Creangă*, IX, 42 (din Tutova); XIV, 23.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 15. Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

Îñcî zîua-i cîrśumari
Śî-ñcî noaptia măśilari:
Măśilari turśilor,
Hăñgeri žîdòvilor.
Iarî cît ńi-a căutat,
Pisti Badiu nu ńi-a dat.
Într-um munti s-a urcat,
Źios pi-o luñcî s-a uitat;
Cîm pi luñcî sî uita,
Pi Bădulasî ńi-o vidia:
Flori îñ grădinî-ńi muta,
Busîoc cî-ñ răsădia.
Iar turśi c-o cunoştia
Śî la dîñsa cî-ñ vinia,
Bunî-zîua cî-i didia:
„Bădulasî, tu, frumosî,
Spuni di ţ-î Badiu-acasî.
Di-i îñ casî, zî sî iasî;
Di-i la gii,
Zî-i sî gii;
Di-i la cramî,
Paş di-l kiamî;
Di-i în tîr(g) la carni grasî,
Trimeti, sî vii-acasî;
Cî nu-l cătăm di vuñ rău
Śî ii bun ioldaş a ńeu;
Avem bani mulţ di-a număra
Śî moşii di-a hotărî."
Bădulasa śi-ñ zîśia?
„Turśilor, spafiilor,
Di śiñśi ani śî źiumătati
N-añ văzî' pi Badiu, frati".
Iar turśi śi ńi-ş făśia,
Cî vidia cî-i miñśiunia:
Mîna pi dîñsa-m punia
Śî-ñ casî cî ńi-o băga,
Ţîţîli cî-i sc.izîla,
Sari albî presîra.
Bădulasa śi făśia?
Cî vidia c-o ustura:
„Turśilor, spafiilor,
Ia, stat, nu mă prăpădit,
Cî pi Badiu ńi-l găsît
Într-o ńicî kimnişoarî;
Da îi ńicî, di ninicî:
Kimnişoara-i cu śiñzăśi di uş,

Cu śiñzăśi di buț;
Ia, tot buț și bărlăźeli,
Di-o sutî śiñzăśi di vedri:
Oca Țarigràdului,
Măsura-mpăratului".
Iar turśi cîn ńi-auza,
Frumușăl sî bucura,
La ķimniți c-alerga,
Ușîli cî li strica
Și pi Badiu ńi-l găsa
Tuma-ñ fundu ķimniți,
Lîñgî śepu iebuți.
Iel tot îm bia, și-ñ vesălia,
Di niminia nu gîndia,
Niminia cî nu-ndrăznia.
Iar un tur(c) cam mititel:
Mult ie gol, îi vai di iel!
Iel di zîli sî lăsa
Și-năinti cî merźia,
Mîna pi Badiu punia,
Toț turśi cî-n tăbăra,
Pi Badiu pi mînî ńi-l lua
Și-ñ casî cî ńi-l băga;
Și-ñcî ii cî ńi-l lega
C-o sforiți di mătasî,
Împletitî viția-ñ șasî.
Și ii, veri, ńi-l lega
Źios, la stîlpu hornului,
La dogoaria foculuį,
Cum îi păs voiniculuį.
Ńi-l bătia, ńi-l skiñźiuia
Cu latu palùșului
Curmezîșu ķeptului.
Și-ñcî, veri,-l măi bătia
Cu sfîrcu gîrbașiului
Pi fața obrazului.
Văzu Badiu c-a sî ķei,
Îș deti sfatu la fimei:
„Băduliasî, tu, frumoasî,
Śi tot staį tu, mă priveștį
Și nimic nu folosăștį?
Îñ kilioarî ca sî-ńį intri,
Puni fațî la ģiliali,
Priñśeni la condeialî,
Buzî moį la ruminialî;
Și tu, mări, ca sî-ț ieį,

Ia brîu lat, din Ţărigràd,
Śiñśi galbini cotu-i luat.
Poali di galbini sî-ţ umpli;
Şî-ñ casî cîn ai intra,
Sî ti faśi-a-ñkedeca,
Gălbiori ń-ei răvărsa;
Iar turśi cîn ńi-aş vidia,
Dim bătăi m-ăr contina".
Băduliasî śi făśia?
Îñ kilioarî cî-ş intra:
Punia faţî la ġilialî,
Priñśeni la condealî,
Buzî moi la ruminalî;
Şî brîu cî şî-l lua
Şî pi dîñsa-l îñśiñźia,
Uñ capît tîrîş lăsa,
Poali di galbini umplia.
Cu ia-ñ casî cîn' intra,
Sî făśia a-ñkedeca,
Gălbiori cî răvărsa;
Iar turśi cîn ńi-ş vidia
Şî măi tari ńi-l skiñźiuia.
Iarî Badiu măi zîśia:
— Băduliasî, tu, frumoasî,
Cu statu di źiupiniasî,
Śi tot stai, şî mă priveşti
Şî nimic nu folosăşti?
Da tu, mări, ca sî-ţ iei
Cofili, ca florili;
Coġelița, ca crăița,
Sî ti faśi-a duśi la apî,
Ca turśi sî nu priśiapî.
Băduliasî śi-ñ făśia?
Cofili cî li lua,
Coġelița, ca crăița;
Sî făśia a duśi la apî,
Ca turśi sî n-o priśiapî.
Cîm' pi poartî cî-ş ieşa,
Cofi-m pămînt cî trînția,
Ţăndăreli li făśia;
Coġelița-m mînî-ş lua,
La Neculśia cî-ńi pleca;
Di la inimî-ñ ofta,
Di lăcrîńi di-aġia-ñ zăria,
Niśi curtia nu nimeria,
Di-o slużnici cî-ntreba:

— Uni ṣădi Neculśia?
— Aiśi ṣădi Neculśia;
Da-ntr-o ńicî kiliorî,
Cu vo douî, triį curvuṣoari:
Una-l ķişcî,
Una-l muşcî,
Una cu ģin ńi-l stroķeşti,
Frumos faţa-į rumineşti".
Bădulįasa, cîn acolu di-aźiuñźia,
Buna-zîua cî ńi-ş da;
Įar Neculśia cîn o vidia,
Įel diñ gurî ńį-o-ntreba:
— Alęo, cumnăţîca mia,
Mă mir śi vînt a bătut,
Di la mini ń-eį vinit?
— Păį tu beį, ṣî-ñ vesăleşti,
Di frati-tu nu gîndeşti,
Cî turśi ńi-l skiñźiuiesc"!
Įar Neculśia cîn auza,
Di-um pahar di ģin umplia,
Mîna cumnati-sî cî-į da.
Įa dim mînî i-l lua
Ṣî sî făśia cî įa-l bia;
Da įa-ñ sîn cî ṣî-l turna
Ṣî diñ gît nu măį merźia,
Cî di śįudî śi-į įera.
Įar Neculśia śi zîśia?
„Alęo, cumnăţîca mia,
Tu năinti sî ti duśi,
Cî į-oį vini măį pi urmî,
Huhurîñ ṣî kiotiñ
Ṣî diñ ķistoali, mărį, dîn
Ṣî dim buzdugan zvîrlin.
Įar ii cîn tį-a întreba:
„Aśela śį-ar ķi sî ķii"?
„Aśela-į negustor di boį;
C-a vîndut śirezîli
Ş-acu bia dobîñzîli;
Ṣî į-an da' ṣî noį doį boį,
Ca sî-l găzduim ṣî noį".
Įar Neculśia śi făśia?
Įel diñ casî cî-m pleca,
Huhurîñ ṣî kiotin
Ṣî diñ ķistoali, mărį, dîn.
Cîn acolu s-aproķiia,
Įar turśi cî ńi-l vidia,

Pi Băduliasa o-ntreba:
— Băduliasî, tu, frumoasî,
Da aśela śi-o sî-ñ ḫii?
— Aśela-i negustor di boi:
A vîndu' śirezîli
Ş-acu bia dobîñzîli;
Şî i-an da' şî noi doi boi,
Ca sî-l găzduim şî noi".
Cîn Neculśia s-aproḫiia,
Cu buzduganu zvîrliia,
Poarta ţăndîri-o făśia.
Iar turśi cîn ńi-ş vidia,
La o parti sî didia;
Iel îñ casî cî-ńi intra,
Iel diñ gur-aşa striga:
„Băduliasî, tu, frumoasî,
Ia, scoati di-o vadrî di ġin,
Cî măcar c-o ḫi puţîn".
Băduliasî śi făśia?
La ḫimniţî sî duśia,
Vadra di ġin c-o scotia
Şî pi masî ńi-o punia.
Da Neculśia śi făśia?
Di-um pahar di ġin umplia
Şî pi masî cî-l punia.
Iar Neculśia śi făśia?
Vadra di pi masî lua
Şî la gurî c-o punia,
Tuma-ñ fuñ(d) sî răsufla
Şî la vorbî sî lua:
„Turśilor, spafiilor,
Nu v-ă robu di vîñzari,
Sî vî-l cumpîr cu părali?
Di trii ori cu gălbiori,
Di trii ori cu bani mărunţ,
Cî la mini pria sîm' mulţ.
Iar turśi śi mi-ş zîśia?
„Nu n-i robu di vîñzari
Şî n-i robu di ḫerzari".
Iar Neculśia śi făśia?
Iel, mări, cîn' auza,
Pahar îm mînî-ş lua
Şî diñ gur-aşa zîśia:
„Aśest păhărel di ġin
Sî śiñstim pi-aist creştin:
Nu-i cu cali sî beu ieu,

Sî ńi-l bia uñ fratĭ-a ńeu".
Cîm paharu i-l didia,
Iel diñ gur-aşa zîśia:
„Alẹo, frati Badĭuli,
Cun tĭ-aĭ da' tu priñs, legat,
La babi cu cîrpi-ñ cap?
Ieu îs voĭnicu Comănac,
Sî vez turśilor śĭ-añ sî li fac!"
Cîm paharu i-l didia,
Păluş diñ śiobotî scotia,
Sforili cî li tăĭa,
Badĭu-ñ kiśĭoari-ńĭ săria;
Şî sî punia spati-ñ spati
Şî la turśĭ cî ńi-ş tăĭa;
Şî ńi-ĭ tăĭa, mărĭ, grîĭeşti
Şî ńi-ĭ lega, mărĭ, znopeşti.
Iar Neculśia cî-ñ zîśia:
„Alẹo, cumnătîca mia,
Scoati śi aĭ bun îñ casî,
Cî ţ-î casa cu năpastî".
Băduliasa śi făśia?
Scotia śi iera bun îñ casî.
Şî la turśĭ śi ńi-ş făśia?
Sus, îm pod cî ńi-ĭ suia:
Lua Badĭu cîti doĭ,
Băduliasa cîti unu
Şî Neculśia cîti triĭ;
Şî-m pod cî ńi-ĭ suia.
Îndatî Neculśia porîñśia:
Paĭ cu bratu aduśia,
Şî casa cî ńĭ-o-ñfunda,
Îñ kibrit cî scăpăra,
Foc la pai cî didia.
Pînî para di-ş işa,
Iĭ dioparti cî ńi-ş sta;
Cîn-îş para di-ş işa,
Neculśia diñ gurî zîśia:
„Alẹo, frati Badĭuli,
Cum îţ ardi curţîli!"
Iarîş Badĭu śi zîśia?
„La' sî ardî, f ... -lĭ-aş,
Di nimic nu-s păgubaş:
Di śiñśizăśĭ di mascurĭ graş,
Cî li ar(d) slăninili
Şî li curg unturili".

(1928), Colàcu — cobzarĭu Marin Curtĭanu, 78.

D-alaiurja, pim plaiurja,
Di cătat pi čini-ñ catî?
Tot pi Badiu cîrčiumariu,
Cî ń-i zîua cîrčiumariu
Şî ń-i noaptja măšilariu:
Măšilariu turšilor,
Hăñgeriu zîdovilor.
Da turši ši mi-ş făčja?
Colja-ñ vali scobora,
Cu douî feti-ñ vorbja:
„Fetilor, sîrboajšilor,
Pi Badiu nu l-aț văzît?
Cî noi, mări, v-on dărui
Di tot turcu gălbioru".
Da turši ši mi-ş făčja?
La Bădiuliasî merźja
Şî diñ gurî ńi-o-ntreba:
„Bădiuliasî, tu, frumoasî,
Cu oki di curv-aliasî,
Dîntr-um milion aliasî,
Uni țî s-a dus Badiu?
Dă-i îñ casî, zî-i sî iasî;
Dă-i în tîrg la carni grasî,
Du(-ti) dă-i zî sî vii-acasî;
Cî nu-l kemăm dă vuñ rău,
Şî, mări, di-uñ iurdaş di-al meu;
C-aveñ galbin di-a-mpărțî
Şî moșîi di-a hotărî".
Bădiuliasî ši-i zîčja?
„Niši îñ casî, ca sî-ńi iasî,
Niš](#) în tîrg la carni grasî,
Ca sî-i zîc sî vii-acasî.
Da-i îñ fund di kimnišioarî,
Savai, c-o sutî di buț;
Ş-auz šepu scîrțîindî,
Vinu-ñ ocî şuruindî
Şî rokița fîșîindî".
Iar turši cîn mi-auza,
Unu pisti altu-ş da
Şî la Badiu mi-ş intra;
Tăbăra di mi-l lega
C-o sforiți di mătasî,
Împletitî vița-ñ șasî.
Şî-ñ casî mi-l aducja,

Žos, la horn cî ńi-l lega:
Žos, la stîlpu hornului,
La dogoaria foculuį,
Uni-į păs voįniculuį;
Ńi-l bati, şî ńi-l skiñźįuįeşti.
Văzu Badįu c-o sî ķei,
Deti sfatu la fimei:
„Bădįuljasî, tu, frumoasî,
Dintr-um milion aljasî,
Śi staį tu dă mă priġeştį
Şî nimic nu folosăştį?
Du-ti-ñ fun(d) dă ķimnišįoarî
Şî dăscui śįa lădiţî:
Įa galbini cu poala
Şî ti fă-ţi-a-ñķedeca,
Ca galbini dă-į vărsa,
Dor turśi m-or măį lăsa".
Įar turśi śi ńi-ş făśįa?
Tot măį rău mi-l skiñźįuįa.
Įar Badįu śi mi-ş făśįa?
Įar deti sfatu la fimei:
„Bădįuljasî, tu, frumoasî,
Cu oki dă curv-aljasî,
Śi staį tu dă mă priġeştį
Şî nimic nu folosăştį?
Įa cofi, ca florili;
Coġeliţa, ca crăiţa
Şî ti fă-a ti du la apî,
Ca turśi sî nu prišįapî.
Įa crîşmuţî d-a rîndî;
Îñ capîtu crîşmilor
Pi frati-ńįu ńi-l găsăştį."
Įa cofili-ş lua
Şî-năinti cî pleca,
Crîşmili dį-a rîndu li lua;
Îñ capîtu crîşmilor
Pi cumnatî-su-l găsa.
Įar įel cîn ńį-o vidįa:
— Aleo, cumnăţîca mįa,
La mini or śi-aį vinit?
Or galbini į-aį fîrşît,
Or strai aį ponosît,
Dă la mini d-aį vinit?
— Niśį strai n-am ponosît,
Niśį galbini n-am fîrşît;
Da tu beį, şî vesăleştį,

Dă frati-tu nu gînești,
Cî ńi-l bat, ńi-l skiñźiuiesc".
Iar frati-su Neculśia śi spunia?
„Aleo, cumnățîca mia,
Ia, ti fă-a ti du năinti,
Cî ieu rămîi măi pi urmî".
D-o vadrî di vin śeria,
Tuma-ñ fund o răsufla.
Iar iel pleca
Dîñ gurî huhurîn,
Dîñ kistoali tot dîn.
Iar turśi cî mi-ntreba:
— Śini iesti aśela?
— Aśela-i negustor di viti,
C-a vîndut śirezîli
Ș-acu bia dobîñzîli;
Ș-a vinit și rîndu ńeu,
Sî-l găzdăluiesc și ieu.
Iel acolia cîñ sosa,
Aga afarî cî-ńi ișa
Și pă iel cî ńi-l vidia,
Śialmaua dîñ cap îi kica;
Iar Neculśia śi-i spunia?
„Aleo, àgo, dumniata,
Sau cî iești-uñ fărmăcat,
Di fimei cî iești stricat,
Dă śialmaua ț-a kicat".
Iel îñ casî cî intra,
Pă Badiu legat îl găsa
Și dîn gur-așa zîśia:
„Iartî-ńi, Doamni, greșala,
Cî dau frati-ńiu palma".
Ș-o palmî cî îi didia
Și dîñ gurî-l źiudeca:
„Aleo, frati Badiuli,
Cum tu te-i lăsat?
Ti-a pus niști babi źios".
Ș-afarî cî mi-ș ișa,
Pàluș pi arcuș trăźia
Și dîn gurî-i źiudeca,
Și dîm paluș ńi-i śioplia
Pînî cînd îi isprăvia
Și dîn gur-așa-i zîśia:
„Aleo, frati Badiuli,
Zvîrli tu cîti doi,
Cî ieu oi lua cîti trii

Şî tot îm pod sî-i aruñcăm".
Foc la casî cî-n didia,
Dăparti sî dăpărta
Şî dăñ gur-aşa-ńi zîśia:
„Vai, săraśi Badiuli,
Cum îț ard casîli!"
Iar Badiu śi mi-ş zîśia?
„La(sî) sî ardî, f...-li-aş,
Dă nimic nu-s păgubaş:
Dă čiñzăčį dă mascuri graş,
Cî li ard zlăninili
Şî li curg unturili
Pi toati drumuli".

(1928), Herăstău — lăutariu Neculai Cîtu, 65

C

Umblî turśi alăiuria,
D-alăiuria, pim plaiuria,
Întrebîndu-ş di Badiu,
Di Badiu cîrśiumaru,
Cari-a fos' zîua crîşmar,
Îñsî noaptia măśilar:
Măśilaru turśilor,
Hañgeru žîdanilor.
Îñsî turśi śi-ńi făśia?
Acasî la Badiu trăźia,
Pi Băduliasî-ntreba:
— Băduliasî śia frumoasî,
Cu statu di źiupimiasî,
Cu oki di curv-aliasî,
Acasî-i Badiu?
— Nu-i acasî.
— Di-i acasî,
Zî-i sî iasî;
Di-i îñ gii,
Zî-i sî gii;
Di-i în tîr(g) la carni grasî,
Trimeti, sî gii-acasî."
Iarîş turśi śi făśia?
Năvalî la Badin da,
Ńi-l prindia, şî ńi-l lega
Cu sforiții di mătasî,
Împletitî gița-ñ şasî;

Źi̯os, la stîlpu hornului̯,
La dogo̯ari̯a foculuį,
Undi-į pasî Badi̯ului̯.
Darî Badi̯u śi zîśi̯a?
„Bădului̯asî śi̯a frumo̯asî,
Cu oki̯ frumoș di curv-ali̯asî,
Śi stai̯, mări, și priǵești
Cîn turśi m-a coñźi̯urat
Și pi mini m-a legat?
I̯a cofili, ca florili,
Coǵeli̯ța, ca crăi̯ța,
La frati-ńeu sî ti duśi̯,
La frati-ńi̯u Neculśi̯a".
Bădului̯as-așa făśi̯a:
La Neculśi̯a sî duśi̯a
Și diñ gur-așa-į grăi̯a:
„Bei̯, cumnati, vesălești,
Da la Badi̯u nu gîndești;
Cî turśi l-a coñźi̯urat
Și-į legat, și-į ferecat
Źi̯os, la stîlpu hornului̯,
Undi-į pasî Badi̯ului̯."
Da Neculśi̯a śi făśi̯a?
O canî di ǵin śeri̯a,
Di śiñśi vedri ș-o oca
Și di duștî cî ńi̯-o da
Și la Badi̯u cî-ńi̯ pornia.
I̯ar turśi cîn ńi-l vidi̯a,
Toț pi Badi̯u-l întreba:
— Da aśela śi sî ḱii?
— I̯a, un negustor di vaśi̯,
Cari̯-a vîndut vaśili
Ș-acum bi̯a dobîñzîli".
Și Neculśi̯a śi făśi̯a?
Drep(t) la Badi̯u-ńi̯ treśi̯a
Și frumos ńi-l dizlega
Și diñ gur-așa-į grăi̯a:
„Bati tu mîžlo̯aśili,
Cî li știį soro̯aśili;
Bat și i̯eu laturili,
Cî li știu poteśili".
Ș-amîndoi cî sî pumi̯a,
Pi toț turśi ńi-į tăi̯a,
Șăpti grămez ńi-į făśi̯a
Și foc casîlor dădi̯a.
Cari cum pi drum treśi̯a,

Toț pi Badiu căina:
„Oi, săraśi Badiuli,
Cum îț ardi casîli!"
Iar Badiu śi-ńi zîsia?
— La(sî) sî ardî, f...-li-aș,
Di ńinic nu-s păgubaș,
Numai di-o sutî śiñzăśi di măscuraș.

(1927), Nerežu — lăutariu Toadir Albineț, 38.

CI

Pi iśi, pi eolia,
Umblî turśi adipà
Dupî Badin crîșmariu.
Cu Băduliasî sî-ntîlmia,
Pi Băduliasî-ntreba:
„Băduliasî śia frumoasî,
Cu statu di źiupînias,
Cu oki di curv-aliasî,
Undi îț iesti Badiu?
Iesti-ñ źii, ca sî źii,
Sau în tîrg la carni grasî,
Ca sî źii-acasî?"
Da Băduliasî śi-a zîs:
„Nu-i îñ źii, ca sî źii;
Niśi în tîrg la carni grasî,
Ca sî źii-acasî.
Iel s-a dus îñ kiviniții
Ș-a-ñśercat um butoi di źin:
Unu, pînî-n douî;
Unu, pînî-n nouî".
Cî iel c-adorńia,
Cu pàlușu pi kept iera.
Turśi la iel cî intra,
Patru palmi lui cî-i da;
Da Badiu nu sî treza.
Atuñśi turśi śi făśia?
C-o sforiśicî di mătasî-l lega,
Pîn' la oasî-l aźiuñźia.
Da Badiu śi-ni zîśia?
— Băduliasî śia frumoasî,
Di śi stai, di mă priźești
Cun turśi m-a legat?
— Śi sî fac Badiului?

— Ia coġilița, ca crăița,
Cofili, ca florili
Și du-ti în kiviniți,
Ia o poalî di galbini,
Fă-ti a ti-ñkedica,
Galbini cî i-ai vărsa".
Turśi cî vidia,
Măi rău cî-l lega;
Da iel śi zîśia:
„Băduliasî śia frumoasî,
Du-ti-n Dùnîrja,
Coġilița sî ńi-o frîñźi
Cofili sî li fărîńi.
Sî ti duśi la frati-ńiu Neculśia,
Sî-i spui ca sî ġii-ndatî
Ca di la turśi sî mă scoatî".
La Neculśia aźiuñźia,
Cu patru curvi iera:
Pi una ńi-o săruta
Și pi alta ńi-o muśca,
Pi una cu ġin ńi-o strokia
Fața di i-o rumenia.
Ia cîn aźiuñźia,
Lu Neculśia cî-i spunia:
— Măi cumnati Neculśia,
Tu stai, și ti vesălești
Și di Badiu nu gîndești?
— Băduliasî śia frumoasî,
Cu statu di źiupîmiaśî,
Cu oki di curv-aliasî,
Turśi cî ti-or întreba:
„Śini iesti aśela
Cari ġini,
Diñ guriți kiuindî,
Diñ kistoali slobozîndî,
Dim buzdugan azvîrlindî?"
Sî spui cî-i negustoraș,
C-a băut dugenili
Ș-acum bia dobîñzîli.
Îm poartî iel c-aźiuñźia,
Calu cu potcoavili
Îm poartî izġia,
Iel diñ gurî kiuia,
Diñ kistoali sloboza

Şî diñ gurî îńį zîśįa:
„Băduljasî śja frumǫasî,
Sî-ńį daį-o vadrî di ģin,
Ca sî ţî-l îñśerc di-į bun;
Dă-ńį-o vadrî pîn la nouî".
Di pi cal discălica,
Îñ ogradî cî-ńį intra,
Zăśi focurį sloboza,
La turśį îñ casî intra
Şî pi turśį îį întreba:
„Nu v-ă robu di vîñzari,
Sî-l cumpănes' cu părali?"
Darî turśi śi zîśįa?
„Nu n-i robu di vîñzari,
Śi n-i robu di kerzari".
Įel la Badįu c-aźįuñźįa,
Patru palmi cî-į trăźįa,
Diñ gurî ńi-l źįudeca:
„Eį, săraśi Badįuli,
Cum ti leg mujerili!"
Įel sfǫara į-o trăźįa
Cu pàloşu sî răpeza,
Pi toţ turśi ńi-į tăįa
Şî-m pod pi toţ îį suįa,
Foc la casî li punįa.
„Įa, săraśi Badįuli,
Cum îţ măį ard casîli!"
Darî Badįu răspundįa:
„La' sî ardî, f...-lį-aş,
Nu-s di nińic păgubaş,
Numaį di śiñśįzăśį di slăninaş:
Cî li ard unturili
Şî li curg grăsîmili".
Įel cu Badįu śi făśįa?
Îñ gurî sî săruta:
„Mulţămes', măį Neculśįo,
Cî di la păgînį m-aį scos".
Amîndoį cî sî punįa
Şî nouî zîli cî-ńį bįa:
Fiicari nouî vedri;
Badįu nǫuî vas-avįa
Şî pi toati ńi li bįa.

(1927), Nerežu — Săndulaki Stojan Creţu, 53.

Umblî, mări, umblî, dragî,
Umblî turśi într-aleiùrį,
Într-aleiùrį, şî pi plaiùrį.
Di cătat pi śini-ńį catì?
Tot pi Badiu cîrśiumaru,
Cî zîua ń-i cîrśiumar
Şî noaptia ń-i măśilar:
Măśilaru turśilor,
Hăñgeru žîdovilor.
Da turśi cît a umblat,
Iį di Badiu n-a măį dat.
Sus, pi munti s-a urcat,
Îñ źios pi luñcî s-a uįtat,
Pi Băduliasa văzut-o
Florį îñ grădinî puin
Şî busîioc răsădin.
Da turśi cîn o vidia,
Pi loc ńį-o şî cunoştia
Şî la dîñsa sî duśia.
„Bună-zîua, Băduliasî.
Băduliasî, tu, frumoasî,
Cu statu di źiupînįasî,
Cu sprîñśiana tras-aliasî,
Şî din douîsprăzăśi scoasî,
Uni-į Badiu? Zî-į sî iasî.
Di-į îñ casî, zî-į sî iasî;
Di-į îñ źii, zî-į sî źii;
Di-į în tîr(g) la carni grasî,
Trimeti, sî źiį-acasî;
Cî nu-l poftin niśį di-uñ rău
Ş-avem banį di socotit,
Şî moşîį di hotărît."
Băduliasî priśepia
Cî turśi o miñśiunia,
Adivăru li-l didia:
„Di trii anį şî źiumătati
Badiu nu-ńį măį iesti, frati".
Da şî turśi priśepia
Cî dîñsa ńi-į miñśiunia;
Mîna pi dîñsa punia,
Ţîţîli îį scrižîla,
Sari albî presura.
Băduliasî śi făśia?
Ia di moarti sî-ñgroza:

„Turśilor, scafiilor,
Măi marį mustafiilor,
Staț, şî nu mă omorîț,
Pi Badįu a sî-l găsîț:
Doarmi-m beśįu kefăluit,
Cu palușu-m masî-ñłiipt.
Şî nu-į bat di rakiu,
Śi-į di ginu marmazîu,
Cules toamna măį tîrzîu."
Da turśi, cîn auza,
Foarti mul(t) sî bucura:
Unu pisti altu da
Şî la Badįu-m beśįu intra.
Da cîț di mulț cî įera,
La Badįu tot nu-ndrăznįa!
Da un tur(c) măį mititel —
Şî mult îį, of, vaį di įel —
Cîtri turśį cî ńi-ț grăįa:
„Gelu, Gelu, bre agà,
Įa, daț-l pi mîna mįa,
Sî prigįț śi į-oį lucra".
Įel di zîli sî lăsa
Şî la Badįu ńi-ț merźįa,
Frumușăl cî ńi-l lega
C-o sforicî di mătasî,
Împletitî gįța-ñ șasî;
Şî-ñ casî cî ńi-l dușįa.
Da aiśį uni-l lega?
Źįos, la stîlpu hornuluį,
La dogoarįa foculuį.
Ş-așa bătai śi-į da:
Cu pana gîrbaśįuluį,
La sfîrcu obrazuluį;
Cu latu palùșuluį,
Curmezîșu keptuluį.
Badįu, văzîn c-ar sî kei,
Deti cuvîn(t) la fimei:
„Di śi staį, şî mă prigești,
Cî nińic nu-ńį folosăștį?
Įa, įa, mărį, tu keili,
Discui cămărili,
Puni fațî la gilįalî,
Buzî moį la ruminįalî;
Įa galbinį îm poala ta,
Fă-ti a ti-ñkedeca,

Galbini i-ai rîsîki,
Turśi doar mă m-or slăgi".
Keili cî li lua,
Cămărili discuia,
Punia fați la giliali,
Buzî moi la ruminiali;
Galbini îm poali lua,
Îñ casî sî-ñkedeca,
Galbini îi rîsîkia,
Turśi măi rău skiñźiuia.
Iar Badiu cî măi vorgia:
„Di śi stai, și mă prigești?
Tot nińic nu-ńi folosăști.
Ia, ia, mări, tu, cofili,
Fă-ți-a ti duśi la apî,
Turśi sî nu ti prišiapî;
Și tu sî-ńi-apuśi
Pi uliția žîdovjascî,
La crișma śia arminjascî,
Pîn la frati-ńiu Neculśia,
Ca sî gii pîn-aišia."
Ia cofili li lua,
Pi ulițî sî duśia,
Pi Neculśia îl găsa
Într-o ńicî kivnišia —
Făcutî numa di varî,
Pintru mari răcoriali —
C-o fetițî di žîdan,
Cu una di lipovan
Și una di moldovan;
Una-l mușcî, una-l kișcî,
Una-i puni-m pahar gin;
Și cu gin cî ńi-l strokești,
Frumos fața-i rumînești.
Băduliasî aźiuñźia:
„Bei, cumnati, vesălești,
Di frati-tu nu gîndești:
Cî iel stă la stîlp legat
Și-i di turśi înconźiurat;
Ș-așa bătai śi-i dă:
Cu pana gîrbaśiului,
La sfîrcu obrazului;
Cu latu palùșului,
Curmezîșu keptului".
Neculśia, dac-auza,
Iel digrabî porîñśia,

O vadrî di ģin scoția
Și la gurî ńi-o punia
Și pi toatî cî ńi-o bia;
Di-um pahar măi rămînia,
Bădulesî i-l didia;
Sî-l îñgiții, nu putia.
Neculśia cît ńi-ț grăia:
„Cumnatî, cumnata mia,
Tu acasî ńi ti du,
Ieu la voi c-oi vini
Cu banta dipi mini;
Și turśi ți-or întreba:
„Śini iesti aśela"?
Tu adivăru l-ei da:
„Iesți-un negustor di boi,
Și traźi-ñ gazdî la noi;
Ș-a vîndu' śirezîli
Și ș-a scos capitili
Ș-acu bia cîștiurili".
Ia acasî sî duśia
Și Neculśia cî vinia.
La poartî, cîn aźiuñźia,
Cu buzduganu zvîrlia,
Poarta țăndîri-o făśia.
Turśi cîț di mulț iera,
Tot mereu ńi sî stolia,
Pi Bădulias-o-ntreba:
— Śini iesti aśela?
— Śi, îi un negustor di boi
Și traźi-ñ gazdî la noi;
Ș-a vîndu' śirezîli
Ș-a scos capitili
Ș-acu bia cîștiurili
Și-ñśiarcî ģinurili;
Ginurili di măngasî
Și cîrśiumăriț di frumgasî;
Ș-a vini' și rîndu ńeu,
Aźiuta-i-ar Dumnezău"!
Neculśia cîn aźiuñźia,
Bună-zîua li didia:
— Turśilor, boierilor,
Măi mari mustafiilor,
Nu v-i robu di vîñzari,
Sî vî-l cumpîr cu părali?
— Nu n-i robu di vîñzari,
Śi n-i robu di kerzari.

Şî Neculśia porîñśia,
Dị-o cofî di ǵiñ scoţia
Şî la gurî o punịa
Şî pi toatî cî ńị-o bịa;
Ca um pahar rămînịa,
Într-um pahar îl punịa
Şî diñ gurî povestịa:
„Şî ais(t) pahar di ǵin
A sî-l bịa uñ ǵet creştin".
Pi lîñgî Badịu treśịa,
Şforili i li tăịa,
Ginu cî i-l didịa
Şî doụî palmi-ị trăźịa;
Şî pi turśị ńi-ţ tăbăra,
Pi toţ snopurị ńi-ị lega,
Sus, îm pod îị rîdica
Ş-afarî cî ńi-ţ işa
Şî Neculśia cît grăịa:
„Aleị, frati Badịuli,
Ịa, ịa-ţ tu śi aị măị bun".
Śị-avịa măị bun îş lua
Şî foc casîlor li da
Şî la crižmî sî duśịa
Şî pi băut sî punịa.
— Vaị, săraśi Badịuli,
Tu śerśị băuturili,
Şî cum îţ ar(d) casîli!
— La' sî arzî...'tu-le-ñ c...
Cî nu-s pusî la loc bun,
Şî-s pusî prịa lîñgî drum!
Nu ń-i cî ar(d) casîli,
Da ar(d) śiñzăśị di godănaśị:
Godănaśị cu porśị bătrînị;
Li ar(d), mărị, trupurili
Şî li curg unturili.

(1928), Văsîị—Ivan Ịuga, 65.

CORBỊA [1]

CIII

Pintri Săbìị, pintri Žîị
Maịca blastîmî la fiị:

[1] *Alecsandri*, 86—92 „Codreanul", 141—142 „Corbac", 144—147 „Novac şi corbul", 156—157 „Bujor" (pentru a se vedea inter-

„Du-ti, fiu, sî nu măi fii!
Maica dă cîn ti-a făcut,
Niși-um bini n-am avut".
Iar Corbia, cîn auza,
Șaua pă cal cî-ș punia,
La cîmpii sî limpeza,
La o crizmî mi-ș trăzia,
D-o vadrî dă vin șeria,
Tuma-ñ fund o răsufla;
Ș-afarî cî mi-ș isa
Șî pă cal îñcălica
Șî blăstămu l-ažuñzia,
Žos după cal mi-l didia.
O corboaicî cloñcănia,
Iel dîn gur-așa-m zîșia:
„Ia, tași tu, corboaicî,
Nu măi cloñcăni;
Cî dac-oi muri,
Sîñzili ń-ei bia,
Carnia ń-ei mîñca.
Ia-n dezețălu cu inelu
Și la maica sî ńi-l dușiț,
Îm bătăturî sî-l lăsaț."
Maica și mi-ș fășia?
Într-o žoi di diminiați sî scula,
Așkii îm poalî strîñzia,
Dezețălu îl găsa
Și dîn gur-așa-ñ zîșia:

---

polările); *Bibicescu*, 329 „Mîrza Voinicul"; *T. Burada, O călătorie în Dobrogea*, 151—156; *Buzdugan*, II, 127; *Candrea, Densusianu, Sperantia*, I, 288 (din Putna); *Furtună*, 41; *Georgescu-Tistu*, LXXIV, XCVII, XCVIII; *Hodoș, Poesii poporale din Bănat*, II, 72 „Mîrza"; *S. Fl. Marian, Poesii poporale române*, I, 116—127 „Voinicul scăpat"; *C. N. Mateescu, Balade*, 35; *Niculiță-Voronca*, 765; *Pamfile*, 24, 26, 30, 31; *Păsculescu*, 224, 228; *Pompiliu, Balade poporale române*, 36—39 „Gheorghe"; *G. Dem. Teodorescu*, 527, 531; *Tocilescu*, I, 147, 149, 179, 191, 1224, 1256; *A. Vasiliu*, 14; *Gazeta Țăranilor* (Argeș), I, n-rul 16 (din Dîmbovița).

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 17; II, Focșani, 1934, pag. 3; *M. Gregorian, Folklor din Oltenia de sud* (în *Ethnos*, I [2], pag. 167; II, fasc. 1—2, pag. 223).

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

„Cari-ș blastîmî fiu,
N-ar răbda-o pămîntu!
Cî ieu ńi l-am blăstămat
Și di dînsu m-an lăsat".
La temniți, la Opriș,
Uni șădi Corbia-ñkis,
Dă nouî ani dă cîñ' șadi,
Nouî ani și žumătati:
Îi bati barba bratîli
Și mustața coatili
Și kica călcăili.
Iar iel și mi-ș fășia?
La maicî-sa trimetia.
Iar maicî-sa, cîn auza,
Maicî-sa cî mi-ș pleca
Cu douî, trii oușoari
Și cu doi, trii colășei,
Și dia unu la grosari
Și unu la temnițari,
Și-mi-arati temnița
Uni mi-ș zășia Corbia.
„Dă iești viu, ca sî ti știu;
Dă iești mort, sî ti žălesc".
Iar Corbia și-i spunia?
„Niși nu-s viu, ca sî mă știi,
Niși nu-s mort, sî mă žălești;
Da numa cu zîli trăiesc
Dă orăcu broaștilor,
Dă șuiru șărkilor.
O năproaicî dă șărproaicî
A ouat la mini-m barbî
Ș-a făcu' pui mărunțăi,
Tari m-i fricî di iei"!
Iel maicî-sî și-i spunia?
„Ia, ti du, măicuța mia,
Scoati-m pă Roșu dîn gražd
Ș-aișia sî mi-l aduși,
Sî dăruiești pă Roșu,
Sî-ñ scoațî miia capu".
Maicî-sa și-ñ fășia?
Numa-ñ fugî sî dușia
Și cu Roșu cî vinia.
Iar Vodî cîñ' mi-l vidia:
„Aleo, băbulicî slabî,
Dă ț-ă Roșu dă vîñzari,
Sî-l cumpărăñ cu părali:

Dă trii ori cu bani mărunț,
Dă trii ori cu gălgiori".
Iar maicî-sa și-i spunia?
„Nu ń-i Roșu dă vîñzari,
Da ń-i Roșu d-un dar mari:
Sî-ț dăruies(c) pă Roșu,
Sî-n dăruieș(ți) pă Corbia".
Iar Vodî, cîn auza,
Bărbieri mi-ș aduș'a,
Pă Corbia mi-l bărbiia
Și d-acolu mi-l scotia,
Dă șapti ani mi-l făș'a;
Iel dăñ gur-așa-ñ zîș'a:
„Alęo, dęamni, Ștefañ-vodî,
Ia, dă-n tu straili tali,
Dă-ñ gužumanu tău,
Sî scoț Roșu la-mplimbari,
Și nu-ț facî supărari:
Cîn ăi ișî la vo lumi,
Sî nu-ț facî vo rușîni".
Iel frumos cî sî-mbrăca
Și pă Roșu-ñcălica
Și pă mă-sa mi-o smuñș'a,
La c... caluluį c-o punia,
Zîua-bunî cî-ș lua
Și dîñ gur-așa zîș'a:
„Rămîi, Vodî, sănătos,
Cî la mînî ieu ț-añ fost."

(1927), Herăstău — lăutarįu Neculai Predoi, 65.

CIV

Și iar verdi florį domnești,
Dęamni,-n tîrg la București,
La șeli casî domnești,
La arestu lu Opriș
Uni șădi Corbia-ñkis;
Da niși pria dimul(t) nu șădi:
Nouî anį, mări, di varî
Și nouî di primăvarî
Șădi Corbia la-ñkisęari,
N-a văzu' sęarilį-afarî.
Da maicî-sa și făș'a?
Îñ vinirįa Paștilor,

Îñ sîmbîta ouîlor,
Nouî ouî-ńi îñroșa
Șî la Corbia cî-ńi pornia;
Dădia trii portarului
Șî trii temniśeruluí;
Trii sî li dia cu Corģiții,
Sî-ș măi udi-a lui guriții.
Pi Corbia cî-l întreba:
„Aleo, Corbi, maicî, Corbi,
Di ieșți viu, ca sî ti știu;
Di ieșți mort, sî ti žălesc,
Pi la poki sî ti plătesc".
Da Corbia cî-i răspundia:
„Maicî, măiculița mia,
Niśi nu-s mort, da niśi nu-s viu,
Numa sufletălu-ńi țîu.
C-aiśia cîn am intrat,
Iera sărki ca ațîli
Șî broaști ca nuśili;
Ș-acuma-s ca ploșśili
Șî șărki ca griñzîli.
Am intrat tînîr, copkil
Ș-acuma-s moșmag bătrîn:
Barba-ńi bati brațîli
Șî kica călcăili.
Șî ieu, maic,-aș măi trăi;
Da nu poșiu, maicî, trăi
Di șuiru șărkilor,
Di zgomutu broaștilor.
Șî ieu, maic,-aș măi trăi,
Da nu poșiu, maicî, trăi
Di-o pustii di șărpoaicî,
Di-o niagrî balauroaicî;
Cî, maicî, ńi s-a-mpuiat
Îm poala caftanului,
Îñ gura buzunarului;
Șî puilor, cîn l-i foami,
Cu carni di-a mia sî-mbucî,
La inimî mă usucî!
Șî puilor, cîn l-i săti,
Cu sîñźi di-a ńeu i-adapî,
La iniñioarî mă sapî!"
Da mă-sa śi-l întreba?
„Aleo, Corbi, maicî, Corbi,
Auz cî ti-ai îñsurat
C-o fatî diñ Carpina,

Vinitî diñ Slatina:
Numa din topor śioplitî
Şî dim bardî bărduitî,
La rădăśinî, pîrlitî
Şî la cap ń-i ascuţîtî".
Da Corbia śi-ńi răspundia?
„Maicî, măiculiţa mia,
Aśeia nu ń-i logodiasa,
Śi-aśeia cî ń-i ţăpa
Cari sî mă pui-ñ ia.
Maicî, măiculiţa mia,
Tu acasî sî ti duśi,
Sî cauţ keia graždiului
Îm bălegaru calului
Şî pi Roşu sî-ńi-aduśi."
Da maicî-sa śi făśia?
Ia pi Roşu ńi-l scotia,
Îi punia şaua femeieşti
Şî-l îñkiñga bărbăteşti
Şî-ñcălica voiniśeşti;
Şî la Corbia cî-ńi pornia,
Pintr-uñ orăşăl treśia,
Cu Ştefañ-vodî sî-ntîlnia
Şî diñ gurî ńi-o-ntreba:
— Babî slabî şî di triabî,
Cu cuvîntu di ispravî,
Nu ţ-î Roşu di vîñzari,
Sî-ţ dau bani, sî-ţ dau părali?
— Nu ń-i Roşu di vîñzari
Şî ń-i Roşu di-un dar mari:
Śiń ńi-o da pi Corbia-afarî,
Dăruit sî-i ńii Roşu.
Da Ştefañ-vodî śi făśia?
Bărbieri cî ńi-ş punia
Şî pi Corbia ńi-l scotia
Şî frumos ńi-l bărbieria,
Tînîr copkil îl făśia.
Da Corbia śi-ńi zîśia?
„Aleo, doamni, Ştefañ-vodî,
Dacî ţ-î fricî di mini,
Zăvorăşti-ţ porţîli
Cu ńiiarîli plugului,
Tăriia pămîntului;
Şî dă-ńi ńii hainili tăli,
Sî mă-mbrac şî ieu cu ieli,
Sî-ñveţî Roşu cu ieli.

Dă-ńi̯ şî guźi̯umanu tău̯,
Sî-ñveţî Roşu cu i̯el.
Dă-ńi̯ şî săbioara ta,
Sî-ñveţî Roşu cu i̯a."
Da Corbi̯a śi-ńi̯ făśi̯a?
Sus, pi Roşu s-aruñca
Doui̯ volti cî făśi̯a
Şî la mă-sa sî duśi̯a,
Mîna-m brîu̯ îi̯ aruñca,
Sus, pi cal o aruñca
Şî-ñ air sî rîdica
Şî diñ gur-aşa-ńi̯ grăi̯a:
— Rămîi̯, Ştefañ-vodî, sănătos,
Cî la bunî mîn-am fos'.
— Du-ti, Corbi̯a, sănătos,
Cî cărţîli meli di domnii
Îs la tini-ñ antirii,
Undi̯-ai̯ kica, domn sî ńii̯.
I̯a, vez hoţ niferecat
Cun ti lasî dizbrăcat?

(1927), Nerežu — cobzari̯u Toadir Albineţ, 38.

CV

Pintri Şîi̯ şî pintri Žîi̯
Mai̯ca blestimî la ńii̯:
— Du-ti, fiu̯, sî nu măi̯ vii̯!
Carni̯a corǵi ţ-o mînîñśi,
În temniţî sî ti-mbuśi.
— Mai̯cî, măi̯culiţa mi̯a,
Numai̯ tu nu mă blăstăma;
I̯artî-ńi̯ , mai̯cî, greşala".
I̯a măi̯ rău̯ ńi-l blăstăma:
„Du-ti, fiu̯, sî nu măi̯ vii̯"!
I̯el la gražd cî îńi̯ merži̯a,
Şau̯a pi Roşu puni̯a,
Pi-uñ cîmp luñg cî i̯el pleca,
Di̯-o crižmuţî cî i̯el da:
„Măi̯ crižmar, măi̯ făgădar,
Di̯-o ocà di ǵiñ sî-ńi̯ dai̯".
Mîna-m buzunar băga,
Părălili-i̯-azvîrli̯a
Şî-napoi̯ ńi sî-ntorśi̯a,
Păcatu cî ńi-l sosa

Şî corġi-l împresîra.
„Corġilor, ca nişti fraţ,
Ţoatî carnia sî-ńi mîñcaţ,
Numai oki sî-ńi lăsaţ;
Deźitu cu inelu
Îñ gurî sî ńi-l luaţ,
La maica sî-l lepădaţ;
Cîn maica lemni ńi-o strîñźi,
Di deźit s-o-ñkedica
Şî pi mini m-a ierta".
Îñ viniria Paştilor,
Îñ sîmbîta ouîlor,
Aşkioari c-aduna,
Di deźit sî-ñkedica.
Douî, trii ouî cośia,
Douî, trii turti făśia:
Sî dia una la groşari
Şî una la temniţari,
Sî-i arati temniţa
Undi iesti-ñkis Corbia.
— Aleu, băbulicî slabî,
Ori bani i-ai keltuit,
Ori diñ strai-ai ponosît,
Di pi-aiśia ńi-ai vinit?
— Niśi bani n-añ keltuit,
Niśi strai n-añ ponosît
Di pi-aiśia añ vinit,
Sî ti aflu, sî ti ştiu
Di ieşti mort, sau di ieşti ġiu.
— Niśi nu-s ġiu, ca sî mă ştii,
Niśi nu-s mort, sî mă žăleşti,
Numai cît mă pătińesc.
Aleo, băbulicî slabî,
Ai nouî mori pi sup pămînt,
Di maśinî la arźint;
Şî ai, mamî, nouî iepi,
Mări, roaibi şî sîrepi,
Cu śerźi albi pi skinari,
Pintenoaźi la kiśioari.
Ori adu-ńi, mamî, pi Roşu,
Di-ńi diskidi ńii grosu.
— Ieu ġini c-am auzît
Cî tu, mamî, c-ai logodit
C-o fatî dim Prăhuva,
Vinitî diñ Slătina:
Îi la cap cam ascuţîtî,

La ńilžoc, mărźian făcutî.
— Nu-ńi ieşti, maicî, ńiriasî
Şî ń-i , mări, ţăpuşà
Cari sî mă pui-ñ ia.
Adî-ńi, mamî, mări, pi Roşu,
Di-ńi diskidi ńii grosu".
Mă-sa cu Roşu vinia,
Ştefañ-vodî śi zîśia?
— Aleu, băbulicî slabî,
Nu ţ-î Roşu di vîñzari,
Sî-ţ dau galbini şî părali?
Di trii ori cu gălbiori,
Di trii ori cu bani mărunţ.
Di ţ-î Roşu cu skimbari,
Sî-ţ dau, babî, unu, doi,
Sî-ţ dau, babî, pînî-n nouî.
— Nu ń-i Roşu di vîñzari
Şî ń-i Roşu di-un dar mari:
Cui ńi-a dărui pi Corbia,
Îi dăruiesc ieu pi Roşu".
Ştefañ-vodî śi făśia?
Iel pi Corbia ńi-l scotia,
Pi-o grătişoarî-l scotia
Ńi-l spăla, ńi-l bărźiia,
Di şăpti ani ńi-l făśia
Şî pi Roşu-ñcălica.
„Alei, doamni, Ştefañ-vodî,
Ia, opreşti, mări, pi Roşu:
Ia, dă guźiumanu tău,
Ca sî mă îmbrac cu iel;
Şî dă-ńi, mări, pàloşu tău".
Iarî Corbia śi-ńi făśia?
Iel pi cal cî s-aruñca,
Douî, trii roati făśia,
Lîñgî mă-sa sî likia,
Mîna-m brîu cî-i aruñca
Şî pi cal o azvîrlia
Şî la śer cî sî-nănţa.
Ştefañ-vodî śi zîśia?
„Ia, vez hoţ niñfericat
Mă lasî gol, dispoiat:
Îm poala caftanului
Îi cartia di-mpărăţîi,
Undi-a sta,-mpărat sî fiii."

(1927), Nerežu — Mărioara Dragońir Edu, 41.

Verdi foai măr mustos,
La tivniță pi Oițùz,
Undi șădi Corbia-ñkis,
Vini, vini muma Corbii
Tucma din Țara Moldòvii,
Îñ sîmbîta ouîlor,
Îñ viniria Paștilor,
Cu trii ouî-ñcondeieti:
Unu-l da portariului,
Unu gardianului,
Unu-ñgrižîtoriului;
La feriastî c-o lăsa
Și cu Corbia cî-ñ grăia.
Darî Corbia c-o vidia:
—Śi, maicî, măiculița mia,
Ġini c-ai vini' cu ġini;
Du-ti la Vodî, și-i spuni
Și-ñźenuñki di diparti,
Sărutî-i poala di-aproapi,
Zî: „Ti rog, doamni din domnii,
Lasî pi Corbia sî ġii;
Cî pediapsa ș-a făcut-o
Și ani și i-a-mplinit;
Și vremia cî i-a vinit,
Vremia di căsătorit".
Darî Vodî śi-ñ zîśia?
„Babî slabî și uscatî,
Și di Dumnezău uitatî,
Ieu pi Corbia-añ sî-l înșor
Și miriasî i-añ găsît:
Župiniasa Carpina,
Adusî diñ Slatina:
Nu-i diñ coadî bărduitî,
Numa din topor șioplitî
Și la vîrf îi-ascuțîtî".
Darî baba sî-ntorśia
Și lu Vodî-i mulțămia
Di vorba śi i-o spunia;
Iera proastî: ia credia.
La temniții sî duśia
Și lu Corbia cî-i spunia.
Darî Corbia śi-ñ zîśia?
— Babî slabî și urîtî,
Fimei nipriśeputî,

Poali luñžį șî minti scurtî,
Di ț-o spus Vodî așa
C-așeța-į ńirțasa mța,
Îį pustița di țapà:
Śi, carį-a murit, a murit;
Carį-a scăpat, a scăpat;
Cari nu, į-a spîñzurat.
Śi, numa țeu sînt, vaį di mini,
Șî-ńį-aștept zîua ca mîni...
Du-ti, mațcî, di ńi-l adî
Tot pi Roșu din livadî.
Da, śi, puni-į șaua fimețești
Șî-l îñkiñgî voțnișești".
Darî baba sî duśța
Șî pi Roșu cî-l lua.
Dar Vodî, cîn o vidța,
Numaį îm palmi bătța.
Ța pi drum cît-uș merźța,
Cu negustorį sî-ntîlnța,
Banį cu banița cî-į da,
Ța diñ gurî cî zîśța:
„Nu ń-i calu di vîñzari
Șî ń-i calu dį-un dar mari".
Vodî-ndatî porîñśța,
Calăį pi țel s-aruñca,
Praf, grămadî cî-į făśța!
Darî Vodî sî gîndța
Șî pi Corbța cî-l scotța,
Cît țera țel di legat,
Șî legat, șî-ñcătușat.
Darî Corbța śi-ñ zîśța?
„Ti rog, domnuli Ștefani,
Hii-ț milî di cătani:
Nu-ț omorî străžîli
Șî-ț fărîma gărzîli;
Lasî-mî sî-l călăres(c),
Ca sî ți-l dumestiśes(c)".
Îį rupța peșețîli
Șî-į tăța cătușîli.
Darî Corbța śi-ñ zîśța?
„Di ț-î fricî c-oį scăpa,
Zăvorăști-ț porțîli,
Rîdicî-ț podurili
Șî-ñcui zăvoarîli".
Țel di cal s-aproțța,

Mustața ș-o răsușia,
Uñ kiut diñ ḱep(t) scotia
Șî pi ieł sî aruñca
Șî piñ curti cî pornia,
Numa praf cî sî vidia.
Di-așa iuti śi merźia,
Toatî curtia mărmuria,
Boieri sî-ñgălbinia,
Dințî-ñ gurî-i clănțănia;
Binișor cî mi-l lăsa
Șî la scarî sî opria,
Lîñgî scara śia domniascî,
La śia curti-mpărătiascî.
Darî Corbia śi-ñ zîśia?
„Ștefani, Măriia ta,
Di vrei sî-ț dau calu bini,
Ia, sî-n dai hainili tăli,
Ca sî-l călăres(c) cu ieli.
Mă știi-mbrăcat hoțăști,
Nu poț ca sî-l călărești.“
Ștefañ-vodî, ca un domn,
Nu avu minti di om:
Îmbrăcă pi hoț domnești,
Caluluĭ mersu-i potrivești.
Darî Corbia śi-ñ făśia?
Măi iuti calu mîna,
Măi cî nu sî măi vidia
Di-avan, iuti śi merźia.
Di mă-sa s-alătura,
Mîna-m brîu cî i-o-ñḱiźia
Șî măi iuti cî pornia,
Uñ kiut diñ ḱep(t) scotia,
Mustața ș-o răsușia,
Calu tari-l răpeza,
Diñcolu di zîd săria
Cu Corbia șî mamî-sa.
Diñcolu dacî săria,
Ieł diñ gur-așa zîśia:
„Rămîi sănătos,
La bunî mînî ț-añ fos',
Vreinic di mini n-ai fos'“.
Darî Vodî śi-m zîśia?
„Sî merźi, Corbia, sănătos,
La mînî bunî ń-ei fos',
Vreinic di tini n-añ fos'.

Du-ti, Corbia, un-ei vria,
Cî di-acuma-i țara ta."

(1928), Pàltin — Luca C. Iàcub, 50.

CVII

Foai verdi ș-um măcriș,
La temnița lu Opriș,
Uni ședi Corbia-ñkis:
Ședi Corbia la-ñkisoari
Di trii ani, lipsît di soari;
Di trii ani și ședi zîli,
Șăpti cu zîua di mîni.
În sîmbîta Paștiluĭ,
Diminiața sî scula,
Pi oki negri sî spăla,
Barbî niagrî-ș keptăna,
Cruși driaptî cî-ș fășia
La icoanî sî-ñkina,
Di diparti cî-ńi zăria:
Zăria di-o niagrî corboaicî.
Iarî Corbia și zîșia?
„Așeia-i măicuța mia".
Iar corboaica îi zîșia:
„Alelei, Corbiș a ńeu,
Ieu ti-aștep' diñ haidușii
Și tu-ńi ieșți la griа urźii!
Vidia-o-aș niagrî pustii,
Șin ț-a dăruit-o țîi?"
Iarî Corbia și zîșia?
„Alelei, măicuța mia,
Tot acasî sî ti duși,
Mînî pi sapî s-apuși:
Sapî-ñ ușa graždiului,
Bălegaru cailor
Și pi murgu sî-l aduși;
Cî l-añ lăsa' mititel
Ș-acu ńi-ar hi mărișel,
Bun di pus șaua pi iel".
Mă-s-acasî sî-ntorșia,
Mîna pi sapî punia,
Îm băligar rîcîia,
Di ușa graždiului da
Și pi murgu ńi-l scotia.

Priñs-a murgu-a nekeza,
Munți sî cutrimura;
Șaua pi ițel c-o puniа,
Cruśi drițaptî cî-ș fășia
Șî pi murgu s-aruñca;
Baba-năinti merźia,
Cu boieri mari sî-ntîlnia;
Iar boieri śi-i zîśia?
„Nu ț-î murgu di vîñzari,
Di vîñzari, di skimbari,
Sî țî-l cumpîr cu părali?
Pintru unu sî-ț dau doi,
Sî faśiñ skimb amîndoi".
Iarî baba li zîśia:
„Nu ń-i murgu di vîñzari,
Di vîñzari, di skimbari,
Sî ńi-l cumpiri cu părali;
Ń-i murgu di-o dăruialî:
Śiń ńi-a da pi Corbia-afarî".
Boieri cî-ńi-auza,
La o parti sî didia,
Baba năinti merźia,
Drep(t) la Ștefañ-vodî trăźia.
Ștefañ-vodî ńi-o vidia,
Babii năinti-i ișa
Șî diñ gur-așa-i spunia:
— Nu ț-î murgu di vîñzari,
Di vîñzari, di skimbari,
Sî țî-l cumpîr cu părali?
Pintru unu, sî-ț dau doi,
Sî faśiñ schimb amîndoi.
— Nu ń-i murgu di vîñzari,
Di vîñzari, di skimbari;
Ń-i murgu di-o dăruialî:
Śiń ńi-o da pi Corbia-afarî".
Ștefañ-vodî ńi-auza,
La căpcăuni poriñśia,
Pi Corbia ńi-l aduśia,
Cu murgu di-l călăria;
Iar Corbia așa-i zîśia:
„Ștefani, măria-ta,
Dă-ńi hainili dumniata,
Sî mă plimb cu ieli călari,
Sî sî dia murgu cu ieli,
Sî călărești cu plășeri".
Ștefañ-vodî, cîn auza,

Di haịni sî dizbrăca;
Ịarî Corbịa sî-mbrăca
Ṣî pi murgu s-aruñca,
Cu murg-o roatî-ṣ făśịa,
Drep(t) la mă-sa cî-ńị trăźịa,
Mîna-m brîu cî-ị îñlíźịa,
Pintinị calului cî da,
Cu nori s-amesteca.

(1927), Păulèṣtị — Màrịịa Popa, 54.

CVIII

Verdi foai di măcriṣ,
La temnịta lu Opriṣ
Undi ṣădi Corbịa-ñkis,
Di nouî anị ṣî źịumătati
Ṣî nouî zîli di varî
N-a iṣî' Corbịa pị-afarî.
Îñ sîmbîta Paṣtiluị
Mă-sa aminti ṣ-aduśịa,
Trii ouîṣoari gătịa
Ṣî triị colăśeị di varî
Ṣî la Corbịa sî duśịa:
Da unu portaruluị,
Unu temniśeruluị,
Unu Corbiị ca sî-ị dịa.
La ferịastî sî duśịa:
„Aleo, Corbi, dragu mamiị,
Di ieṣtị viu, ca sî ti ṣtiu;
Di ieṣtị mort, sî ti žălesc,
Cu prioț sî ti grižăsc".
Ịel ca pîñ vis cî-m auza
Ṣî la ferịastî sî duśịa:
„Maịcî, măịculița mịa,
Niśị nu-s mort,
Da niśị nu-s viu,
Numa suflețălu-n țîu.
Poati, maịc,-aṣ măị trăi;
Da nu măị pośịu odihni
Di ṣuiru ṣărkilor,
Di răcnitu broaṣtilor.
Cî ieu, maịcî, cîn am intrat,
Am intrat tînîr, copkil
Ṣ-acu sîm' măị mul' bătrîn:

Barba-m bati braţîli,
Mustaţa, urekili.
Poati, maic,-aş măi trăi...
Da tu, maicî, sî ti duśi
La sfinţîtu soariluį,
Îm bălegaru cailor
Daį di uşa graždįului,
Graždįului, dį-a murgului;
Şî pi murgu sî ńi-l scoţ
Înşălat şî înfrînat,
Cum îį bun di-ñcălicat;
La Ştefañ-vodî sî-m pleśi,
Cu calu sî-l dăruieşti:
Cari boier s-o afla
Ńiia drumu ca sî-n dia".
Numaidicît cî pleca,
Şî calu ńi-l scotia,
La Ştefañ-vodî pleca;
Calu-odatî nekeza,
Zîdurli sî dărîma,
Ştefañ-vodî cî işa:
— Aleo, babî, babî slabî,
Cu cuvîn(t) bun, di ispravî,
Nu ţ-î Roşu di vîñzari,
Sî-ţ dau galbinį şî părali?
Pintru unu sî-ţ dau doį,
Faśim, babî, dį-amîndoį.
— Nu ń-i murgu di vîñzari
Şî ń-i murgu dį-un dar mari,
Pintru fata dumitali.
Śi ţ-î Corbia ginovat,
La temniţî l-ai băgat?
— Aleo, babî, babî slabî,
Cu calu mă dăruieşti,
Cî pi Corbia l-an logodit
Cu fata diñ Carpina,
Vinitî diñ Slătina:
La vîrf iesti ascuţîtî,
Numa din topor śioplitî
Şî dim bardî bărduitî,
La ńilžoc mărźia făcutî,
Pintru Corbia ie gătitî".
Darî baba di-auza,
Cu calu îl dăruia,
La Corbia cî sî duśia:
— Aleo, Corbi, dragu mamii,

Cu calu l-an dăruit;
Pi tini ți-a logodit
Cu fata diñ Carpina,
Vinitî diñ Slàtina:
La vîrf ịesti ascuțîtî,
La mižloc mărźịa făcutî,
Pintru Corbịa îị gătitî.
— Maịcî, măịculița mịa,
Aịa nu-ị soțîịa mịa,
Șî aịa ịesti țàpa,
Ca sî mă pui piñ ịa.
Maịcî, pintru Dumnezău,
Măị mul(t) sufletălu ńeu!
Înapoị ca sî ti duśị
Șî diñ gurî sî-ị vorbești:
„Drumu Corbiị ca sî-n daị,
Sî-ñcaliśi pi Roșu,
Sî dipriñzî Roșu bini:
Cîn ăị iși la vo lumi,
Sî nu ti dịa di rușîni;
Cîn ăị iși la vo țarî,
Sî nu ti dịa di zmințialî".
La Ștefañ-vodî pleca
Șî diñ gurî cî-ị vorbịa:
„Alẹo, doamni Ștefañ-vodî,
Drumu Corbiị ca sî-n daị
Sî-ñcaliśi pi Roșu,
Sî dipriñzî Roșu bini:
Sî nu ti dịa di rușîni
Cîn ăị iși la vo lumi;
Sî nu ti dịa di zmințialî
Cîn ăị iși la vo țarî".
Ștefañ-vodî dị-auza
Triị arnăuț trimetịa
Șî pă Corbịa mi-l scotịa,
Răpidi-l felezuịa,
Ca pị-uñ flăcău mi-l făśịa
Șî pi cal cî-ñcălica.
„Alẹo, doamni Ștefañ-vodî,
Dacî ț-î fricî di mini,
Întărești porțîli
Cu ńịarîli plugului,
Tărịịa pămîntului".
Porțîli cî li-ntărịa,
Roatî piñ ogradî da,
Pînî cal cî-ñherbînta.

Ţel diñ gurî śi zîśia?
— Alęo, dǫamni Ştefañ-vodî,
Dizbracî-ti di caftan,
Di caftan şî di gužman,
Ca sî mă-mbrac ţeu cu ţeli,
Sî dipriñzî murgu bini".
Numadicît sî dizbrăca
Şî Corbţa cî sî-mbrăca
Şî pi cal îñcălica,
Rǫatî piñ ogradî da.
Mîna-m mă-sa cî punţa,
Di pi cal c-o aruñca,
Cu nori s-amesteca
Şî diñ gurî cî grăţa:
„Alęo, dǫamni Ştefañ-vodî,
Aţ caţ buni sî mă goneşti
Şî voţniśi ca sî-ndrăzneşti?"
Zîdurili cî sărţa
Cu nori s-amesteca.
„Merźi tu, Corbi, sănătos,
Cî la mînî cî ń-ei fost
Şî di minti c-añ fos' prost.
Uţti, hoţu niñferat
Mă lăsarî dispuţat!
Uni, Corbi,-ei poposî,
Mari-mpărat cî ń-ei fi:
Îm pǫala caftanuluţ
Ţe răstǫavi-mpărăteşti;
Uni, Corbi,-ei poposî,
Mari-mpărat cî ń-ei fi."

(1927), Spùlbir — lăutarţu Neculaţ Dima, 67.

CIX

Zaśi, mări, zaśi, dragî,
Zaśi Corbţa la-ñkisǫari
Di triţ anţ, lipsît di sǫari,
Di triţ anţ, mări, di varî
Şî di triţ di primăvarî.
Da, śi, mări, cum îţ zăśţa,
Mă-sa la ţel sî duśţa —
Îñ zîǫa di Paşti ţera —
Noǫî oǫî-ñ sîn băga,
Noǫî oǫî roşîǫari;

Șî la gros ńi sî duśia
Șî da trii grosarĭului
Șî da trii portarĭului
Șî trii ńerestrarĭului.
La ferĭastî sî lĭkĭia
Șî cu Corbĭa ńi-ț vorģia:
— Deli, Corbĭa, dragu ńeu,
Di ieștĭ ģiu, ca sî ti știu;
Di ieștĭ mor(t), sî ti žălesc,
Cu grižî sî ti grižăsc.
— Deli, maĭcî, maĭca mĭa,
Nu sîm' mor(t), da niśĭ nu-s ģiu,
Dĭ-aģĭa suflețălu-n țîu:
Barba-ńĭ bati brațîli
Șî păru călcăili.
Ș-aiśĭ nu măĭ pośĭu trăi
Di răcnitu broaștilor,
Di șuiru sărĭkilor:
O drăcoaĭcî di șărpoaĭcî
S-a scăpat și s-a-mpuĭat
Îñ gura buzunarĭului.
Cîñ' șărpoaĭca sî gîrśești,
Inima-m mini sî sfîrșăști!
— Deli, Corbĭa, dragu ńeu,
Tĭ-am știut îñ haĭduśii
Șî tu ieștĭ îñ grĭa urźii.
— Deli, maĭcî, maĭcî-mĭa,
Tu acasî ńi ti du,
Ĭa doispreśi săpătorĭ
Șî doispreśi lopătarĭ,
Sapî-ñ graždĭu și-m bălegarĭu
Șî scoati a ńiĭ triĭ caĭ,
Și-s prădaț di la triĭ craĭ.
Pi Roșu sî ńi ti-ñcaliśĭ,
Pi Roșu, pi nebunu;
Di-ñfrînat îĭ, di-ñșăĭat,
Cum îĭ bun di-ñcălicat,
Da grăunțî nu ĭ-an dat".
Ĭa acasî sî duśia,
Triĭ caĭ-a Corbiĭ scotĭa,
Pi Roșu cî-ñcălica,
Pi drum pin tîr(g) îm pleca,
Cu boĭerĭ marĭ sî-ntînlĭa.
— Bună-zîua, babî slabî,
Nu ț-î murgu di vîñzari,

Nu ț-î murgu di skimbari,
Sî-ț dau unu, sî-ț dau doi,
Sî-ț dau hărgeliia toatî?
Or cu bani sî ți-l plătesc,
Di trii ori sî-l cîntăresc?
— Nu ń-i murgu di vîñzari,
Nu ń-i murgu di skimbari,
Ń-i murgu di dăruialî:
Cari ńi sî va găsî
Șî sî va adiviri
Cî pi Corbia sî ńi-l scoațî,
Sî-l scoațî di la-ñkisoari,
Ca sî vazî sfîntu soari".
Niminia nu sî găsa,
Niśi nu sî adiviria,
Pîn-a aźiuñs la palat.
La palat cîn aźiuñźia,
Ștefañ-vodî ńi-o vidia,
Mustăśioara-ș răsuśia
Șî kip la groșar făśia
Pi Corbia di-l libira;
Șăpti bărgieri punia
Șî pi Corbia ńi-l rădia.
Da Corbia śi ńi-i grăia?
„Deli, doamni, dumniata
Înfundî-ț fereștili,
Înzăvoarî porțîli
Șî dă-ńi voi-a-ñcălica,
Pi Roșu di-a ți-l purta".
Fereștili înfunda,
Porțîli înzăvora,
Voi lu Corbia didia
Pi Roșu di-ñcălica.
Di trii ori roatî cî-ńi da,
Pi lîngî mă-sa treśia,
C-o mînî cî ńi-o zmuñśia,
Sus, pi cal o aruñca;
Doi pintini cîn îi didia
Pisti zîduri cî săria.
„Rămîi, doamni, sănătos,
Cî la mînî ieu ț-añ fost
Șî nu ieraĭ bucuros".

(1928), Văsîi — Ivan Iuga, 65.

CÎNTIC DIM BĂTRÎNI[1]

CX

Ńiia ńi sî vedi
Di-o dumbravî verdi,
Iarba-ntr-îñsa crești,
Îm patru sî-mpletești
Tot găitănești;
Apa-i nibăutî,
Iarba-i nipăscutî.
La ńilžocu iei
Ńi sî vedi, vedi
Di-um paltin durat.
La tulkina lui
Sî vedi, sî vedi
Di-um paltin rotat,
Cu scînduri di brad,
Cu stîlki di fag.
Pi pat i-așternut
Un țol mohorît,
Cu țurțuri di-arźint.
Pi pat śini-odihnia?
Un tînîr voinic,
C-um murgușor ńic.
Murgu i legat
Di-uñ kiśior di pat.
Turśi cî-ńi viniau,
Calu sî spăimînta,
Lanțu zornăia,
Voinic diștepta,
Voinicuțu-așa zîśia:
— Murguli, murguțuli,
Śi măi somn dorńiam:
Cu mîndra mă iubiam.
Ieu așa gisam:
Cî mă îñsuram,
C-o fatî di crai,
Numili diñ rai.
Lupki ți-ar mîñca,
Furu ți-ar fura!

---

[1] *Alecsandri*, 195 „Ianoș Ungurul"; *Densusianu, Antologie, dial.*, 20 (din Brăila); *G. Dem. Teodorescu*, 686 „Voinicul"; *Tocilescu* I, 195 „Ianoș Ungurul" (din Romanați); *G. Tulbure*, 65.

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

— Stăpîni, stăpîni,
Nu mă blăstăma,
Cî nu-i ǵina mia;
Furi m-or fura,
Pi tini ti-omora,
Mîndruța-ț rămînia.

(1927), Spinești — Ńihai Gavrilî, 23.

CXI

Foai di-avrămascî,
Drag n-i calia noastrî:
Calia-i pi dumbravî,
Cî-i cu iarba-ntriagî;
Iarba-i nipăscutî,
Apa-i nibăutî.
Măi îñ źios, la munti
Ńi sî vedi, vedi
Di-o poianî verdi;
Șî iarba cîñ' crești,
Îm patru sî-mpletești
Tot găitănești.
La ńilžocu iei
Ńi sî vedi, vedi
Di-um paltin gălbiu:
Sus, cu fruñza diasî;
Źios, cu iarba groasî;
Sus, fruñza-i măruntî;
Źios, umbra-i rătundî.
La tulkina lui
Ńi sî vedi, vedi
Di-um pat îñkeiet
Cu scînduri di brad,
Cu stîlki di fag.
Îm paśi-așternut
Voinic hodinin;
Murgu-i priponit,
Lanțu-i di arźint
Șî di găitan,
Di kišior legat.
Foai ș-o lalia,
Furi cî-ńi vinia —
Patruzăśi șî śiñśi,
Śiñzăśi fărî śiñśi,

Tot voinișĭ livinț
Șî făr di părinț—
Capu sî i-l ia.
Murgu și-ńĭ fășia?
Diñ kișĭor bătia,
Lanțu zornăia,
Pi nas fluiera,
Patu-ńĭ clătina,
Voinic dișteptа,
Diñ gurî-ńĭ zîșia:
— Dia, murguli, dia,
Lupkĭ ți-ar mîñca,
Furi ți-ar fura!
Cîn ți-añ cumpărat,
Mulț galbinĭ-an dat;
Di și m-aĭ dișteptat?
Cî ieu cîn dorńiam
Frumos ģis ģisam:
Cî ieu mă-ñsuram
Șî ieu cî-ńĭ luam
Dĭ-o fatî di craĭ,
To(t) di pisti plaĭ.
— Stăpîni, stăpîni,
Nu mă blăstăma
Sîmbîtî sara,
Cî nu-ĭ ģina mia:
Cî furu vinia
Capu sî ți-l ia.
Da ieu sĭ-añ făcut?
Pi nas añ fluierat,
Diñ kișĭor an dat,
Patu-añ clătinat
Șî ți-an dișteptat,
Capu ț-añ scăpat.
Ģini ți-am purtat
Șî ieu ți-añ suit
Șî ți-añ coborît
Șî ieu cî ți-an dus
La colț di grădinî,
La fîntîni linî,
La kep(t) di copkilî.

(1927), Tùlniși — lăutarju Vasîli Pîrvu (Botiți), 70

CÎNTICU HAIDUCULUI DRĂGUȘ[1]

(fragment)

CXII

Foai verdi di-asomii,
Plìacî Drăguș în hoții
Cu doi frățîori di-a lui:
Unu-l kiamî Mănăilî
Și pi unu Ioñ Spînu
Cari-ațîni noaptia drumu.
Pi șiocoi îi zăfuiești,
Pi sărași îi ńiluiești.
Foai verdi salbî mari,
Mă uitai din dial la vali,
Văzui pi Dragùș călari,
Cu cămeșa ca o floari,
Spălatî di-o fatî mari...

(1927), Păulești — Ion Macovei, 78.

CÎNTICU ZERULUI[2]

CXIII

Diparti, veri, diparti,
Niși-așa parti, diparti:
Sfîrșîtu pămîntului,
La marzina șeriului,

---

[1] *Ion Creangă*, IV, 50.

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1930—1968, va fi în vol. V al colecției.

[2] *Densusianu, Flori alese*, 140; *Giuglea-Vîlsan*, 275 „Colceag-Pașa"; *Păsculescu*, 212 „Moș Marcu, Paloș bătrîn"; *Tocilescu*, 1238 „Marcoș Pașa și Crivățul" (din Teleorman); *Arhiva Dobrogei*, I, 104 „Marcuș Pașa și Crivățul"; *C. N. Mateescu, Balade*, 105; *C. Rădulescu-Codin, Din Muscel*, 206.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 52 „Cîntecul Gerului"; II, Focșani, 1934, pag. 15 „Cîntecul Crivățului"; III, partea I, Focșani, 1948, 76 „Cîntecul Crivățului"; *Ethnos*, I[1], 221 „Crivîț"; pag. 228, bibliografia baladei, precedată de melodia transcrisă de *Const. Brăiloiu* (pag. 219).

[2] Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. IV,V ale colecției.

La fîntîna Źerului
Nimerit-a, poposît-a,
Dalej, Vekj Paşà bătrîn,
C-o mii di călăraş,
C-o mii di prez ostaş.
Toatî oastja-j di-mbrăcatî,
Ca cu Źeru sî sî batî.
Acolu, cîn aźjuñźja,
Diñ gurî, mărj, cî striga:
„Aleo, sfinti Crivjtî,
Jeş afarî, sî ti văz,
Sî ti văz, şî sî mă vez"!
Sfîntu Crivîţ
Diñ fîntîni cî-ńj işa;
Di-ñcălţat şî di-mbrăcat,
Pînî-ñ şerju jesti-nănţat:
Cu şizmî di caprî starpî,
Cari sufiri la apî;
Cu tojag di gjaţî-m mînî,
Cu barba di kişjurî,
Cu mustăţ di promoroacî,
Cu păru făcut(t) di brumî
Cari nu ştii di glumî.
Pi jel cî ńi-l întreba:
„La mini la ś-ej vinit,
Orj zîlili t-aj urît?"
Jar Paşa şi ńi-ş zîşja?
— Aleo, Sfinti Crivjtî,
Añ vini(t) ca sî ti bat,
Sî ti bat, şî sî mă baţ.
— Di bătrîn, bătrîn îńj jeşti,
Da di minti prost îńj jeşti!
Tu acuñ sî-ñ ńi vinit
Colja-n luna lu cuptjor:
Jerañ vition şî slab
Şî putej ca sî mă baţ.
Jar acuma ń-ej vinit
În luna lu făurarju
Cîñ sîñ' vremurili tarj:
N-ăj putja ca sî mă baţ".
Pînî vorba ş-o făśja
Noaptja-acolu l-apuca.
Jar ostaşî şi zîşja?
„Aleo, Vekj Paşî bătrîn,
Şi sî faśim, cî pjerim?"
Jarî Vekj Paşà bătrîn

Ļel diñ gur-aşa zîśļa:
„Armili li discotromaţ,
Ţăģiili li luaţ,
Paturili li stricaţ,
Focurèli sî-ñcărcaţ
Pănî mînļ ca sî-ñ scăpaţ."
Ļar ostaşî śi-ńļ făśļa?
Armili cî li discotroma,
Ţăģiili li lua,
Paturili li strica,
Focurèli li-ñcărca.
Sfîntu Crivîţ śi-ńļ făśļa?
Pļ-o nari di źer sufla,
Focu cî li-l mătura,
Corturili-ñ sus cî-năļţa,
Cu nori lļ-amesteca.
Diminļaţa ostaşî sî scula,
Ļarî vorba cî ş-o da:
— Aleo, Vekļ Paşà bătrîn,
Śi sî faśim, cî pļerim?
— Voļ, osţaşîlor,
Şî voļ, prevestaşîlor,
Bahamèţî sî-ļ tăļeţ,
Maţîli li lepădaţ,
Îñ coşurļ sî vă băgaţ,
Pînî mînļ sî scăpaţ.
Ļar ostaşî śi-ñ făśļa?
Bahamèţî cî-ńļ tăļa,
Maţîli li lepăda
Şî-ñ coşurļ cî sî băga.
Sfîntu Crivîţ śi făśļa?
Diñ fîntînî cî ļeşa,
Pļ-o nari di źer sufla,
Toatî oastļa c-o-ñgeţa,
Numa dļ-aģļa cî ńişca.
Ļarî Vekļ Paşà bătrîn
Diminļaţa sî scula,
Śi vidļa, sî spăļmînta:
Soldaţî numa diñ okļ sî uļta,
Altî puteri n-avļa.
Ļarî Vekļ Paşà bătrîn
Di diparti-ñźenukļa,
La fîntînî cî merźļa,
Îñ gura mari striga:
„Aleo, Sfinti Criviţî,
Ļeş afarî, sî ti văz,

Sî ti văz, și sî mă vez".
Sfîntu Crivîț cî-ńi ișa:
Di-ñcălțat și di-mbrăcat
Pînî-ñ șerju jesti-nănțat:
Cu tojag di gjațî-m mînî.
Jarî Veki Pașà bătrîn
Jertășjuni cî-ș șerja,
Diñ ženukju îñženukja,
Diñ gurî cî-ñ zîșja:
„Aleo, Sfinti Criviții,
Jartî-ńi greșala
Și dărujești-ńi drjapta".
Dj-aproapi s-aprokija;
Cîn drjapta-j săruta,
Buzîlj-acolu-j rămînja
Și măj rău cî sî zluța.

(1928), Colàcu — cobzarju Marin Curtjanu, 78.

CXIV

La poalili șerjului,
La fîntîna Zerului
Sî duși Màrcuș Pașî bătrînî
Cu oastja luj dimpreunî.
La fîntînî cî sî dușja
Și diñ gur-așa zîșja:
„Alej, tu, măj Criviție,
Diñ fîntîni ca sî jeș,
Ca jeu cu tini sî mă bat;
Cu cîti oșți m-am bătut,
Pi toati lj-añ supus".
Da Crivîțu și fășja?
Di cu sarî kicura,
Pisti noapti zer cădja,
Armata cu jel dușja.
— Alej, Màrcuș Pașî bătrînî,
Învațî-ni sî trăim,
Cî pînî mînj toț kerim!
— Întindiț corturili,
Dipărtaț armili
Și clădiț focurili".
Crivîțu și fășja?
Pj-amîndoui nărili sufla,
Corturili li zvîrlja.

Da armata și fășia?
La Màrcuș Pașî bătrînî sî duş̦ia:
— Înv̧aţ̦î-ni sî trăim,
Cî pînî mîn̦ toț kerim!
— Tăi̯eţ̦î-vî bergili,
În coş̦uri sî intraț,
Cî pînî-ñ zîu̯î toț scăpaț".
Da Crivîţ̦u și fășia?
Crivîţ̦u nu sî-ñcurca:
Amarnic zer cî-ńi̯ didi̯a,
Pînî-ñ zîu̯î toț muri̯a.
Màrcuș Pașî bătrînî și fășia?
La fîntînî sî duş̦ia:
„Alei̯, tu, măi̯ Criviţ̦e,
Diñ fîntînî sî i̯eș,
Ca pi mini sî mă i̯erț".
Crivîţ̦u diñ fîntînî cî iş̦a:
Cu toi̯ag di gi̯aţ̦î-m mînî,
Cu mustățîli di brumî.
Màrcuș Pașî bătrînî s-apleca,
Toi̯agu îl săruta;
Și di răși și i̯era,
Oki îñ cap cî-i̯ pleznia
Și Crivîţ̦ului îi̯ spuni̯a:
„Nu trebui̯a sî ģii̯ în luna lu călindari̯u
Cîn îs vremili măi̯ tari̯;
Trebui̯a sî ģii̯ în luna lu cupți̯or
Cîn îi̯ Crivîț bolnăģi̯or."

(1927), Nerežu — Ion Stoi̯an Creţ̦u, 71.

CXV

La po̯alili șeri̯ului̯,
La fîntîna Zerului̯
Sî duși Màrcuș Pașî bătrînî
Cu po̯asti̯a lui̯ dimpreunî:
„Alei̯, tu, măi̯ Criviţ̦e,
Diñ fîntîn-acu sî-ńi̯ i̯eș,
Ca i̯eu cu tini sî mă bat;
Cu cîti oșți m-am bătut,
I̯eu pi toati li-añ supus:
Cu furnișili m-am bătut,
Și pi i̯eli li-añ supus".
I̯ar Crivîţ̦u diñ fîntînî cî-ńi̯ iş̦a:

„Di śi n-aį vinit în luna lu cuptįor,
Cîn îį Crivîț bolnăģįor?
Aį vinit în luna lu călindarįu
Cîn îs vremili măį tarį."
Armata cî-ńį vinįa
La Màrcuș Pașî bătrînî
Șî diñ gur-așa zîśįa:
— Alei, tu, Màrcuș Pașî bătrînî,
Învațî-ni sî trăim,
Cî pînî mînį toț kerim!
— Întindiț corturili,
Dispăturaț armili
Șî clădiț focurili,
Cî pînî-ñ zîųî toț scăpaț."
Da Crivîțu śi făśįa?
Pį-amîndoųî nărili sufla,
Corturili li strica;
Iar armata sî duśįa
La Màrcuș Pașî bătrînî
Șî diñ gur-așa zîśįa:
— Alei, tu, Màrcuș Pașî bătrînî,
Învațî-ni sî trăim,
Cî pînî mînį toț kerim.
— Tăieț-vî bergili
Șî-ñ coșurį sî intraț,
Cî pînî-ñ zîųî toț scăpaț."
Da Crivîțu śi făśįa?
Odatî cî sufla,
Toț sloįurį di giațî
Îñ coșurį cî-į făśįa,
Pînî-ñ zîųî toț murįa.
Iar Paşa śi făśįa?
La fîntînî sî duśįa:
„Alei, tu, Crivețe,
Diñ fîntînî tu sî ieș,
Ca pi mini sî mă ierț".
Crivîțu ișa
Diñ fîntînî, ca sî-l ierti:
Cu toiag di giațî-m mînî,
Cu mustățîli di brumî.
Màrcuș Pașî bătrînî sî pleca,
Toiagu i-l săruta
Șî oki-ñ cap cî-į pleznįa
Di zer śi įera;
Șî Màrcuș Pașî bătrînî murįa.

(1927), Nerežu — Săndulaki Creţu, 53.

CÎNTICU LU GIMIȘ[1]

CXVI

Gimiș śel mititel
Cari-n tem turśi di ĭel...
Ĭar Gimiș śi mi-ș făśĭa?
Da uñ vin, da uñ rakiŭ,
Cî m-i vinu-mbătător
Șî rakiu-ñșălător,
Dă voĭniśĭ-ameț îtor.
Dacî Gimiș sî-mbăta,
Îñ graž(d) dă kĭatrî cî-m intra,
Pî Vînîta mĭ-o scotĭa,
Cu Vînîta sî li sai
Șapti buț, șapti butuśĭ;
Șapti buț d-alăturĭa,
Șapti puñźĭ di banĭ sî-m ĭa.
Cu Vînîta li sărĭa,
Pă Vînăta mĭ-o spetĭa.
„Mĭ-añ spetit pă Vînăta,
Mĭ-a kerit viteźîĭa!"
Ĭar Gimiș śi mi-ș făśĭa?
Ĭel mĭ-o lega dĭ-uñ alun
Ș-o plîñźĭa ca un nebun;
Carĭ pă drum cî mi-ș treśĭa,
Tot la falañgî-ĭ punĭa.
Bătu bun, bătu răŭ;
Cîn' la urma totolor,
Ĭaca, uñ ġet di śerșător.
Dĭ-uñ kiśĭor mi-l discălța
Șî diñ gurî-l źĭudeca,
Dî-ntrebat mi-l întreba:
— Nu știĭ tu vuñ hat,
Măĭ bun dăcît Vînăta?
— Știŭ d-uñ hat
Măĭ bun dăcît Vînăta:
Ĭa, la turcu Bahamèt".
Atuñśĭ Gimiș śi făśĭa?
Frumușăl mi-l îmbrăca,
Banĭ dă keltuĭalî-ĭ da

---

[1] *Alecsandri*, 129; cf. și *Șezătoarea*, VI, 34 (balada „Tanislav" — din Mehedinți); *Tudor Pamfile*, II, 19 (din Olt).

Bibliografia motivului, ulterioară anilor 1930—1968, va fi în vol. V al colecției.

Şî ĭel cî mi sî duśĭa
Tot la turcu Bahamèt
Şî hatu cî i-l lua.
Ĭar turcu śi mi-ş făśĭa?
Ĭel plîngîn cî rămînĭa.

(1927), Herăstău — lăutarĭu Neculaĭ Predoĭ, 65.

CXVII

Umblî turśi d-alăĭurĭa,
Piñ răriş, piñ cărpiniş
Umblî turśi tot tukiş,
Tot di frica lu Gimiş:
Lu Gimiş śel mititel
Cari tem turśi di ĭel.
Vo cîţva diñ Slatina
Gimiśĭu lĭ-a furat ĭapa:
Pi Vînîta śĭa frumoasî,
Cu şaua moldovinĭascî;
Zalili, ca soarili.
Ĭar turśi śi mi-ş făśĭa?
La rămăşag sî lua,
Nouî buţ c-alătura:
Cari, mărĭ, cî s-a găsî
Ca buţîli sî li sai,
Sî dĭa trii băniţ
Di galbinĭ mărunţ,
A doilĭa, di banĭ mărunţ;
Niminĭa nu sî găsa.
Da Gimiśĭu cu Vînîta,
O plimba cît o plimba;
Cîn odatî sumuţa,
Buţîli cî li sărĭa,
Pi Vînîta ńĭ-o speţĭa.
Dacî văzu, şî văzu,
Legă ĭapa dĭ-uñ alun
Ş-o plîñźĭa ca un nebun.
Ĭar Gimiśĭu śi mi-ş făśĭa?
Ĭel la drum cî mi-ş işa
Şî cari cum mi-ş treśĭa,
Cîtĭ-o palmî cî li da:
„ Spuĭ-uñ cal ca Vînîta,
Sî i sî drĭagî inima?"
Fruñzî verdi pătruñžăl,

Treśi dz̧-uń ńic vătăşăl:
Douî palmi cî-z̧ didz̧a
Sî spuz̧-uñ cal ca Vînîta.
Vătăşălu śi zîśz̧a?
„Stăz̧, Gimiśi, nu măz̧ da,
Cî-ţ spuz̧ cal ca Vînîta:
Bagî mîna-ñ sîn la mini,
Scoatz̧-o coalî di hîrtii
Ş-uñ condez̧ di vişînii;
Cî ţ-am aflat dz̧-uñ cal bun
Tot la turcu Mahamùr".
Scrisoarz̧a cî z̧-o făśz̧a
Şî la tur(c) cî sî duśz̧a,
Scrisoarz̧a z̧-o arîta;
Ţar turcu śi mi-ş făśz̧a?
„Asta ń-i hurdùc-belz̧a:
A vini(t) calu sî-ńz̧ z̧a;
Aşa sî-l dauz̧ di frumos:
Înşălat şî înfrînat,
Cum îz̧ bun di-ñcălicat,
C-aista capu ńz̧-a scăpat"!
Vătăşăl calu-ş lua,
La Gimiśiu cî sî duśz̧a
Şî Gimiśiu cî ńi-l vidz̧a:
Aşa di ginz̧-z̧ părz̧a,
Trz̧ bănit di banz̧ didz̧a,
Pi vătăşăl bogăţa.
Bati vîntu pulbirz̧a
Vinirz̧a şî ńercurz̧a,
Gimiśiu treśi Dùnîrz̧a
La sorî-sa Rusanda.
Sorî-sa cîn îl vidz̧a:
„Oz̧lz̧olz̧o, frati Gimiśiu,
Gini-ńz̧ pari cî viniş;
Cî cumnatu-tu-z̧ źz̧urat:
Pintr-o palmî śi z̧-ez̧ dat,
Sî ti dz̧a la turśz̧ legat".
Îñcî z̧el cî n-asculta:
Sî sîlz̧a şî sî-mbăta.
Ţar sorî-sa śi făśz̧a?
Armili i li lua,
Frumuşăl li discărca,
Cu pămîñ' cî li umplz̧a,
Vesîl la turśz̧ cî-ńz̧ didz̧a.
Şî turśi-l împresura

Şî la dîñsu sî duśia.
Ţel puteri cî n-avia
Şî turśi cî ńi-l lega
Cu frîñgii di mătasî,
Împletitî ģiţa-ñ şasî.
Atuñśi Gimišiu sî treza
Şî legat cî sî vidia;
Cîn odatî-i sumuţa,
Śiñśi şforį la mînî rupia,
Una la os l-aźiuñźia
Şî puteri nu m-avia.
Ţel diñ gurî śi zîśia?
„Turśilor, boierilor,
Ńi-aduśiţ patruzăśi di potropoki,
La bisăricî sî merźim
Ca sî mă mărturisăsc,
C-am curvit cu sorî-mia
Ş-am iubit pi maicî-mia."
Cîn la bisăricî merźia,
Ţel diñ gurî śi-ńi zîśia:
— Dizlegaţî-ńi pi driapta,
Ca sî-ńi fac cruśi cu ia".
Pi driapta cî-i dizlega,
Cruśi la Dumnezău făśia.
Ţel aminti ş-aduśia
Tot di-uń ńic păluşăl,
Di cîn iera băieţăl.
Ţel diñ gurî śi-ńi zîśia? —
Şî păluşu cî scotia:
— Turśilor, muierilor,
Śi-aţ kitit, śi-aţ socotit:
Fimei-s cu cîrpî-ñ cap,
Şî nu ştiu śi sî vă fac?
Îs voinicu Comănac,
Sî priviţ śi-ań sî vă fac."
Di trii ori sî răsuśia,
Turśi ca perili cădia.
Iar Gimišiu śi mi-ş făśia?
La sorî-sa sî duśia
Şî diñ gurî ńi-o-ntreba:
„Alio, soro, sorî-mia,
Śi ţ-ań fost ieu ginovat
Di m-ai da(t) la turśi legat?"
Niśi zăbavî nu iera,
Frumos capu cî-i tăia

Şî la cînį c-o aruñca.
Da Gimišįu śi mi-ş făśįa?
La codri cî mi-ş pleca.

(1927), Tùlniśį — lăutarįu Vasîli Pîrvu (Botiţi), 70.

CXVIII

La răriş, la cărpiniş,
Uni fug turśi tikiş,
Tot di frica lu Gimiş:
Gimişăl śel mititel,
Śi trimurî turśi di įel.
Vo cîţva diñ Sclàdova
Gimiş ńį-a luat įapa:
Pi Vînîta śįa frumǫasî
Cu şaua moldovinįascî,
Pintenǫagî di kišįoari,
Di-į buįestrî-ñ fuga mari.
Įar Gimiş śi-ńį măį făśįa?
Mari rămăşag punįa:
Cu Vînîta luį pǫati
Noųî buţ di ģin sî sai,
Noųî puñźį di banį sî įei.
Pi Vînîta ńį-o purta
Pînî cîn o spumega.
Dįodatî c-o sumuţa,
Noųî buţ di ģiñ săria,
Noųî puñźį di banį lua;
La Vînîta sî uįta:
Dinăinti, stîñgăśeşti;
Dinapoį, ńi sî tîrăşti.
Da Gimiş śi-ńį măį făśįa?
Lega įapa dį-uñ alun
Ş-o plîñźįa ca un nebun.
Ş-apăį sta, n-o măį plîñźįa,
La drumu mari išа:
Cari cum pi drum treśįa,
Cîţį-o bătai li da,
Ca sî măį spui dį-uñ cal ca Vînîta.
Da la urma tuturor
Treśį-uñ răų di vătăşăl;
Trii toįeźi cî-į didįa,
Vătăşălu şî răcnįa:
„Stăį, domnuli, nu măį da!

Bagî mîna-ñ sîn la mini,
Scoați-o coalî di hîrtii
Ș-uñ condei di Veneții,
Tu ăi scri, și ieu ț-oi spuni;
Cî ieu știu di-uñ cal bun,
Tuma la turcu Mahmèt".
Iel spunia, Gimiș scriia,
Frumos răvășăl fășia,
Turcului i-l trimitia.
Da turcu, cîn îl vidia,
Foarti rău ni sî-ntrista:
„Da asta-i hurdùc-belia,
Ca calu neu sî ni-l ia!
Añ sî pribeżes(c) la Ardàil,
Numa sî scap cu-ais(t) cal".
Iar turcoaica si-i zîșia?
„Gelu, Gelu, brè agà,
Sî ti pribeżeș(ți) la Ardiàl
Pintr-o žoagilî di cal?
Înfrînziazî-l și-ñșăiazî-l
Și-i măi puni la oblîñși
Ș-o păreki di kistoali:
Gimiș îi cu mînli goali."
Îl înfrîia și-ñșăua,
Kistoalili li punia,
Lu Gimiș li trimitia.
Da Gimiș, cîn îl vidia,
Inima i sî dreżia,
Mustășioara îș fășia,
Di diparti ni-ț răcnia:
„Luaț șaua șia turșiascî,
Puniț șaua haidușiascî;
Luaț frîu șel turșes(c),
Puniț frîu haiduśes(c)".
Gimiș cîn înčălica,
Trii talazuri cî fășia
Și Gimiș sî-ñspăimînta:
„Dè, dè, tu, cal turśes(c),
Sî-ñveț nărav haiduśes(c)".
Bati vîntu pulbiria,
Gimiș treśi Dunîria
La sorî-sa Rusanda.
Sorî-sa cîn îl vidia:
„Aleleį, frati Gimiș,
Gini-ni pari cî viniș;
Da dacî tu nu viniai,

Şî măi ġini cî-ńi făśiai:
Cî cumnatî-tu-i źiurat
Sî ti dia la turśi legat,
Pintr-o palmî śi i-ai dat.
Tu i-ai dat-o într-o sarî,
Şî iel zăcu într-o varî."
Iel îñ samî n-o băga,
Kistoalili-ñ cui punia
Şî-m pat ńi sî culca.
Sor-sa iatî śi-i făśia:
Dacî dîñsu adorńia,
Kistoalili li lua,
Creminili li zvîrlia,
Apî-ntr-îñsîli turna
Şî di vesti cî-ńi didia
La potira śia turśiascî,
Pi Gimiş sî-l prăpădiascî.
Şî turśi, cîn îț vinia,
Pi Gimiş cî ńi-l lega.
Da Gimiş śi ńi-ț făśia?
„Turśilor, boierilor,
Măi mari mustafiilor,
Vai ńii! Sî-ńi-aduśiț
Nouî poki duhovnišești
Ca sî mă murtirisascî,
C-am iubit pi maicî-mia
Ş-añ curvit cu sorî-mia".
Turśi, proști, cî ńi-l credia,
Poki toț cî-i-aduśia,
Pi Gimiş mărturisa.
„Gelu, Gelu, brè agà,
Dizlegați-ńi pi driapta,
Sî-ńi fac cruśi cu dîñsa;
Sî-ńi fac cruśi creștiniascî,
Cî sînt îm mînî turśiascî".
Turśi mîna-i dizlega,
Pàlușu cî ș-î-l zmuñśia
Şî pin turśi ș-î-l răsuśia
Şî pi toț îi dobora;
Cîti unu cîñ scăpa,
Spri crîñg sî răfuźiia.
„Gelu, Gelu, brè agà,
Stăi ca viteżî la cîmp,
Nu ca fimeili la crîñg!"
La sorî-sa sî-ntorśia,
Uñ foc mari ńi-ț făśia

Şî pi foc ńi-o aruñca,
Uni trupu i sî toḳia.

(1928), Văsiḳ — Ivan Ḳuga, 65.

CÎNTICU LU GḲORGILAŞ[1]

CXIX

Śiñ sî sui la Imbriu
C-o ploskiţî di rakiu?
Niśi prḳa mari nu ḳera,
Di śiñśi vedri ş-o ocà,
Cum ḳe bunî di-a-ñkina:
Gḳorgilaş cu haḳni scurti,
Fiḳe scurti, dacî-s scumpi!
Ḳel merźi diñ stînî-ñ stînî,
Sî śerśi brîñza di-ḳ bunî,
Sî-ş aḳagî vo ḳelśḳa,
Sî-ş facî cuşmî diñ ḳa.
Ḳel la stînî cî-m merźḳa —
La stîna dim Pàdina —
Acolu pe śiñ' găsa?
Pi moş Stănilî barbî surî.
— Moş Stănilî, barbî surî,
Măḳ aḳ pi śineva-ñ stînî,
Sî nu faśim vo prišinî?
— Măḳ am o ploscî di gin
Şî pi una cu rakiu,
Amîndoḳ sî ni śiñstim."
Cu-atîta nu sî lăsa:
Roatî struñźiḳ cî didḳa
Pi Macoveḳ ńi-l zăriḳa;
Gḳorgilaş aşa-ḳ zîšḳa:
„Aleḳ, frati Macoveḳ,

---

[1] *Bibicescu*, 335; *Caranfil*, 56; *Georgescu-Tistu*, CXXXIV, CLIII, CCXVIII; *Pamfile*, 52; *Cîntece bătrîneşti*, 3, 27 (contaminare); *Păsculescu*, 211 „Moş Marcu, Paloş bătrîn", 275; *G. Dem. Teodorescu*, 591; *Tocilescu*, I, 155; *A. Vasiliu*, 17 „Vidra şi Stoian". *Grai şi suflet*, III, 330; *Ion Creangă*, VI, 51; VIII, 232; *Rev. p. ist. arheol. şi filologie*, III, 183.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 56 „Gheorghilaş". Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecţiei.

Śin ti scoasî-ñ oki mei"?
Macovei, dacî-l vidia,
Foarfiśi dim mînî scăpa,
Di ńituit sî lăsa
Śî diñ gurî-i răspundia:
— A meli zîli sfîrśîti,
A tăli păcati scrisî!
Alei, frati Giorgilaș,
Mîndru ca un năsturaș,
Fața ta-i bulgîr di caș,
La inimî, om vrăžmaș;
Măi luńźești-ńi zîlili,
Sî-ńi măi văz copkilili,
Cî ńi-s draźi ca soarili!
— Lezni-i, frati,-a ti ierta,
Da-i măi greu-a ti uita...
Știi tu, frati Macovei?
Cîn ierai vornic di plai,
Goștinăritu strîñźiai;
Śî măi-aviam, mări, -o gîscî
Ș-aśeia-o punei îñ śislî.
Ieu n-aviam, frati, părali,
Śî n-aviam niśi-o crezari;
Śî mă legai cot la cot,
Mă treśiai izvoarî răśi;
Śî mă plecam sî beu apî,
Śî-ńi didiai cu śizma-ñ śiafî,
Di biam apî sîñźeratî,
Cu măsăli-amestecatî."
Diñ gurî ńi-l źiudeca,
Dim păluș ńi-l diskica,
Bucățăli ńi-l făśia;
Śî făśia tot bucățăli
Śî-mpărța pi la cățăli;
Śî la carni cî striga:
„Oca, mări, douî părali!"
Śî n-avia niśi-o cătari.
Iel îñ stînî sî-ntorśia
Śî lu Stănilî-i zîśia:
— Moș Stănilî, barbî surî,
Numîr-o ńii di lei,
Sî nu pați ca Macovei!
— Alei, frati Giorgilaș,
Mîndru ca un năsturaș,
Fața ta-i bulgîr di caș,
La inimî om vrăžmaș!

Botezat-am, cununat-am:
Dat-am di fin cîți-un tretin,
Cîți-uñ gălbănaș pi sîn;
Și di finî, o tretinî,
Cîți-uñ gălbănaș pi mînî;
Pi uni iera zmîrcureli,
Făcut-am ieu podureli;
Tot pomana ta va fi...

(1928), Colàcu — preutu Ion Băznî, 70.

CXX

Și iar verdi ș-o crăiți,
Șini-ńi urcî la Istriți?
Savai, căpitan Giorgiți,
Cu doispreśi lăutari,
Cu doi bani îm buzunari.
Și umbla diñ stînî-ñ stînî,
Da cîti doi lei-arvunî,
Sî strîñgî ńiți și lînî.
La stîna dim Pàdina —
Bat-o Maica Preśista
Și sfînta Duminica! —
Acolu cîn azĭuñzĭa
C-um moș bătrîn sî-ntîlnia
Și diñ gurî-l întreba:
„Bună-zîua, moș Stănilî,
Moș Stănilî, barbî surî,
Barbî surî și putînî,
N-ai pi śineva îñ stînî,
Sî nu faśim vo prisinî?"
Moș Stănilî-i răspundia:
„Ieu zîc, zău, pi lezĭa mia,
Nu măi-am pi niminia!
Am um mic di mîñzărar
Ș-a mîñcat zîntiți multî,
Ș-apăi s-a uñflat îm burtî;
Di-o saric-a îmbrăcat
Și-ntri burdusî s-a băgat".
Da Giorgiți śi făśia?
Di-o custuri cî-ńi śeria,
Sî-ñśerśi brîñza di-i bunî
Și urda di sărăturî.

Înșercă una, înșercă două,
Deti pisti Macovei:
„F...-t leźia, Macovei,
Șin ti-a scos în oki mei?
Ori zîli sfîrșîti-a tăli,
Ori greli păcati-a meli!
Cî di-atunșia sîn žiurat:
Un(di) ti-oi prindi, sî ti bat,
Di keli sî ti dizbrac.
Ț-aduși tu aminți-odatî?
La fîntîna șia di kiatrî
Ieu mă plecam să beu apî;
Tu-ni trîntiai cu șizma-n șiafî,
Di biam apî sînźeratî,
Cu măsăli-amestecatî."
Da Macovei și zîșia?
„Mă rog ții, Giorgilaș,
Giorgilaș, numi źiñgaș,
La inimî om vrăžmaș:
Măi luñźești-ni zîlili,
Sî-ni măi văz copilili,
Sî li-mpart averili"...

(1927), Nerežu — lăutariu Toadir Albinet, 38.

CXXI

Ieșa Giorgi la Sudriu
Cu ploskița di rakiu,
La stîna lu Macovei
Și diñ gur-așa striga:
— Măi Stănilî, barbî surî,
Ai pi șineva la stînî?
— Ba, zîc, zău, pi leźia mia,
Cî ieu n-am pi nimința;
Numai-um buriu di rakiu,
Sî bem, sî ni-ñvesălim,
Să fașiñ kefu diplin".
Ġini vorba nu sfîrșa,
Iacî Macovei sosa.
Diñ gurî așa-ni zîșia:
„F..-t leźia, Macovei,
Spune-ni, șin ti-a iskitit,
Di-ai vinit la nituit?
Zîlili ți s-au sfîrșît!"

Da Macoveļ śi zîśļa?
— Na-ţ, veri, şî oili
Şî-ńļ luńźeşti zîlili.
— Ba, tu ńii śi-ńļ făśļaļ?
Mă prindļaļ, şî mă legaļ,
Şî la Ļeş mă trimeţļaļ;
Ļeu mă plecam sî beu apî:
Mă pălļaļ cu śizma-ñ śļafî,
Di bļam apî turburatî,
Cu măsălļ-amestecatî"...

(1927), Nerežu — Anica Pavîl Dòni, 63.

CXXII

Śini sî sui la munti?
Gļorgilaş cu haļni scurti,
Hii scurti, dacî-s scumpi!
„Măļ Stănilî, barbî surî,
Pi śini aļ tu la stînî?"
Ļar Stănilî îļ spunļa:
„Śini dracu ţ-a şoptit,
Dļ-aļ plecat la ńiţuit?
Orļ zîli sfîrşîţļ-a tăli,
Orļ greli păcatļ-a meli!
Na calu şî trăsura
Di ti-ntoarśi înapoļ,
Di-ţ măļ vez, mări, băļeţî
Cum măļ razîmî păreţî.
Na boi şî caru ńeu,
Di-ţ măļ vez copkilili,
C-a umplut vîlśelili"...

(1927), Nerežu — Mărioara Dragońir Edu, 41.

CXXIII

Foai verdi peliniţî,
Śini-m urcî la Istriţî?
Sava, căpitan Gļorgiţî
Vinin di pi Dîmboviţî
Cu-a luļ dalbî zluguliţî;
Îm mînî c-o măśļucuţî,

Numa din topor șioplitî
Șî dim bardî bărduitî.
Șini urcî la Istriții?
Sava, căpitan Giorgiții
Ureî la stîna dim Pàdina,
Bat-o maica Preșista
Șî sfînta Duminica!
Macovei și mi-ș fășia?
Di diminiații sî scula,
Barbî albî-ș keptăna,
La icoanî sî-ñkina,
Keili-m mînî-ș lua
Șî la graždiu sî dușia,
Di-uñ cal negru cî-ș scotia:
Rotocoali,
Pi sup poali;
Duñgî albî,
Pi spinari.
Murgu șî-l îñșăla,
Șaua pi iel cî-m punia,
Foarfiși la dăsazi băga,
Pișioru-ñ scarî cî-m punia,
Sus, la stînî sî urca:
La stîna dim Pàdina,
Bat-o maica Preșista
Șî sfînta Duminica!
Macovei și mi-ș fășia?
Bușiumelu șî-l lua,
În trii părț cî răsuna,
Oili cî s-aduna:
Mioarși, la miorar;
Cîrlănari, la cîrlănar.
— Bună-zîua, moș Stănilî;
Ai pi șineva piñ stînî,
Sî nu fașim vo prișinî?
— Căpitani Giorgilaș,
La inimî om vrăžmaș,
Zîc, zîc, zău, pi leția mia,
Di-oi-avia pi șineva:
Uñ get șiobănaș
Frigurili l-a luat".
Cîñ Giorgilaș ni-auza
Năvalî îñ stînî da,
Cu kișioru ușa izgia,
Burdușîli li număra:

Sî-ñśersi brîñza di-i bunî,
Şî urda di sărăturî.
Moş Stănilî barbî surî —
Surî, surî cîti-uñ fir,
Albî ca un trandafir —
Diñ gurit-aşa zîśia:
„Căpitani Giorgilaş,
La inimî om vrăžmaş,
Zîc, zîc, zău, pi leźia mia,
Di-oi-avia pi śineva,
Di cît uñ get śiobănaş:
Frigurili l-a luat".
Giorgilaş śi ńi-ş făśia?
Mîna pi păluş cî punia
Şî dim păluş ńi-l śioplia.
„Căpitani Giorgilaş,
Măi luñźeşti-ńi zîlili,
Sî măi văz copilili,
Cî ńi-a umplu' drumurili"...

(1928), Păltin — lăutariu Vasîli Leftir, 55.

CXXIV

Macovii cu oili
Pi plai cî-m pleca,
Şî pi plai cîn li tundia,
Şî di tuñs nu li sfîrşa,
Giorgilaş cî sî ivia,
La Macovii sî duśia
Şî diñ gur-aşa-i spunia:
„'tu-i-ti-a-n leźi, Macovii,
Ia, sî prindim um batal,
Sî nu scot vruñ iatagan".
Macovii, cîn auza,
Pim păduri iel fuźia;
Giorgilaş cî ńi-l vidia
Mîna pi toaipî punia,
Dupî iel cî sî lua
Şî diñ gurî-i cuvînta:
„'tu-i-ti-a-n leźi, Macovii,
Di ti-oi prindi la bordei,
Sî ti fac sî-l friźi di giu!"

Gi̯orgilaș, dacî vidi̯a,
I̯el la stînî sî duși̯a
Și̯ la baș̄i̯u cî-ń̄i-aźi̯uñźi̯a
Și̯ diñ gur-aș̄a-i̯ grăi̯a:
„Nu, nu, nù, și̯ ba, ba, bà,
Moș baș̄i̯uli, barbî surî —
Surî, surî, cîți̯-uñ ń̄ir,
La ń̄ilžoc un trandaĺir —
I̯a, discui astî stînî,
Sî-ț îñșerc brîñza di-i̯ bunî".
I̯el îñ stînî cîn intra,
Burduș̄îli răsturna,
Puțîn afar-aruñca
Și̯ pi baș̄i̯u cî ń̄i-l lega;
La Macovii̯ sî duși̯a,
Mustața ș-o răsuș̄i̯a,
Și̯ diñ gur-aș̄a-i̯ grăi̯a:
„Și ț-añ spus i̯eu, Macovii̯?
Sî dai̯ gl̥oabî zăș̄i ń̄ei̯".
Atuñș̄i̯ t̥oai̯pa o-ñvîrți̯a;
Și̯ cu dîñsa cîn dădi̯a,
Bucățăli ń̄i-l făș̄i̯a
Și̯ cu sari ń̄i-l dădi̯a
Și̯ la cîni̯ cî ń̄i-l zvîrli̯a;
Batalu cî ń̄i-l prindi̯a,
La cuțît cî ń̄i-l trăźi̯a,
Pi di̯-o parti ń̄i-l friźi̯a,
Și̯ cu șimbru ń̄i-l strok̄i̯a,
La dăsaźi̯ cî ń̄i-l puni̯a
Și̯ la plai̯ cî îń̄i̯ pleca
Și̯ diñ gur-aș̄a-ń̄i̯ cînta:
„Di̯-aș̄ aźi̯uñźi-ñ crîžmuliți̯,
Sî mînîñc o fripturiți̯".
I̯el la crîžmî aźi̯uñźi̯a
Și̯ diñ gur-aș̄a-ń̄i̯ striga:
— Fa leliți̯ crîžmăriți̯,
Sc̥oati ǵin cu c̥ala mari,
Sî bi̯a hai̯ducu călari,
Cî niș̄i̯ capu nu mă d̥oari!
— Sc̥oati, frati, și̯ plătești,
Cî potira ti sosăști.
— Apoi̯ la și focu măi̯ hai̯duș̄esc,
Dacî stau i̯eu sî plătesc?...

(1927), Spinești — Stoi̯ca Fòrîi, 44.

Foai verdi ca nalbà,
N-avia dracu śi lucra:
Macovii cî sî scula,
Pi oki negri sî spăla,
La icoanî sî-ñkina,
Șaua pi murgu punia,
La ńituit cî pleca
Îñ vîrfu Pintelèului,
La stîna vătafului.
Ș-añ zî(s):„verdi peliniți",
Śiñ' sî plîmbî pi Mistriții?
Giorgi di-a lu Negoiții,
C-o dalbî di măśiukiții
Nistružîtî, niśioplitî;
C-o ploskiții di rakiu,
Niśi pria mari nu iera:
Di śiñśi vedri ș-o ocà.
Șî umbla diñ stînî-ñ stînî,
Sî-ș aliagî vo kelśia,
Sî-ș facî cușmî diñ ia.
La moș Stănilî, sî dușia:
— Moș Stănilî, barbî surî,
Ai pi śineva la stînî,
Sî nu faśim vo prišinî?
— Oi, Giorgilî Giorgilaș,
Fața ta-i bulgîr di caș,
La inimî om vrăźmaș:
Bărlăźel, mări, di vin,
Sî bem, sî ni-ñvesălim"...
Giorgilaș cîn auza,
Niśi pi-atît nu sî lăsa:
Ocol struñźii cî-ńi didia,
Pi Macovii ńi-l zăria.
„Foilianî, foi di tei,
'tu-i-ti-a-n leźi, Macovii,
Śin ti-a scos îñ oki ńii?
Păcatili meli scrisî,
A tăli zîli răpusî!"
Macovii, cîn îl vidia,
Frigurili cî-l prindia,
Cîrlan dim mîni îl scăpa,
Di diparti-ñźenuñkia,
Diñ gurî cî sî ruga:
— Iartî-ńi, veri, greșala

Cari m-añ greșî' cu ia!
— Lesni-i, veri, di-a ierta,
I-anevoi-a ti uita!
Da știi, veri, or nu știi,
Cîn ieraĭ vătaf îm plaĭ,
Oili cîñ cumpăraĭ?
Iera oaia șiñși părali,
Tu puniaĭ zăși părali,
Ti fășiaĭ negustor mari...
Șî șiñși oi cî nu-ț plătiam.
Șî ieu, veri, m-ascundiam;
Șî tu, veri, mă găsaĭ,
Frumușăl cî mă legaĭ:
Scur(t), cu mînili-ndărăt,
Di mă văitan di kept.
Mă treșiaĭ izvoarî răși:
Mă plecañ ca sî beu apî,
Tu-ńi trîntei cu șizma-ñ șiafî;
Șî biam apî sîñźeratî,
Cu măsăli-amestecatî.
Ș-așa sîñ', frati, źiurat
Bucățăli sî ti fac;
Sî ti fac ieu bucățăli,
Sî ti dau pi la cățăli"!
Diñ gurî ńi-l źiudeca,
Dim pàloș ńi-l șiocîrtia;
Șî ńi-l fășia bucățăli
Șî ńi-l da pi la cățăli!
Striga la carni di vîñzari:
„Oca, mă, douî părali!"
N-avia niși-o căutari...
Ș-apăi di-aișia-ñcolia
La moș Stănilî sî dușia
Șî diñ gur-așa-i vorgia:
„Moș Stănilî, barbî surî,
Ia, scoati vo ńii di lii,
Sî nu pați ca Macovii".
Moș Stănilî și-ńi fășia?
„Hoi, Giorgilî, Giorgilaș,
Fața ta-i bulgîr di caș,
La inimî, om vrăžmaș:
Bărlăźel, mări, cu gin,
Sî bem, sî ni-ñvesălim.
Cununat-am, botezat-am:
Tot di-o finî, ostrofinî,
Cîți-uñ gălbănaș pi mînî;

Şî di ḫin, cîţi-uñ cal bun,
Cîţi-uñ gălbănaş piñ sîn.
Pi uni-a fos' gloduri răli,
Făcut-am ieu podurèli,
Tot pomana ta ţ-o ḫi."
Giorgilaş, cîn auza,
Mîna-ñ kimăraş băga,
La gălbiori cî-ńi scotia,
Lu moş Stănilî didia
Şî diñ gur-aşa-i zîşia:
„Moş Stănilî, barbî surî,
Aratî-ńi vo potişia
Cari mer(g) voinişi pi ia;
Potişiaua sî mă scoaţî
La «Poiana aşăzatî»,
Uni-am măi prîñzît odatî".
Moş Stănilî şi făşia?
Potişiaua-i arîta
Cari mer(g) voinişi pi ia...
Potişiaua cî-l scotia
La „Poiana aşăzatî",
Uni-a măi prîñzît odatî.
Cîn acolu c-aźiuñźia,
Sî sîlia şî sî-mbăta,
Potira-l împresura:
Potira lu Moş Stănilî
Şî cu fiu-su Ştefan,
S-a dus vestia la divan!
Cîn acolo c-aźiuñźia,
Iel diñ gurî şi-ńi zîşia?
„Cătaţ, boieri, şî videţ:
C-aista-i Giorgi Busîioc,
Di-am avia noi vun năroc
Cu mulţ galbini sî mă źioc!"
Deţi-uñ foc, şî deti douî,
Deti, boieri, pîn la nouî:
Niśi din loc nu ńi-l hîrneşti,
Niśi diñ somn nu ńi-l trezăşti!
Moş Stănilî şi făşia?
Arma cî ş-o discărca,
Glonţ di-arźint îñ ia punia
Şî la okiu cî ńi-l lua,
La kişior cî ńi-l pălia;
Drept îñ kişioari săria,
Mîna pi durdî punia,
Pi durda, pi nebuna:

Turna ḷarba cu poala
Şî gloanţî cu kivîra;
Drumu-m potirî cî-ḷ da,
Cu pămîntu-amesteca!
Di asta śini scăpa?
Moş Stănilî, barbî surî,
Şî cu fiu-su Ştefan,
S-a dus vestia la divan!
Da nu fuźi cuñ sî fuźi:
S-aruñca ḷortomăneşti,
Sî uḷta-ñ urmî curveşti.
Gḷorgilaş śi ńi-ş făśḷa?
Dipḷ-uñ copaśḷu cî sî da,
La kiśḷor cî sî lega.
Moş Stănilî śi făśḷa"?
Ḷel la okḷu cî ńi-l lua:
În liñguriśḷa kḷeptului
Uni-ḷ păs voḷiniculuḷ.
La dîñsu sî năpustḷa,
Frumos capu cî-ḷ tăḷa.
Foai verdi peliniţî,
Duśi-ḷ capu îñ suliţî
La taḷcî-su Negoiţî.
Taḷcî-su, cîn îl vidḷa,
Lăcrîńili-l năpădḷa:
„Las' sî ńii rob, aşa,
Nu ńi-a asculta' vorba!
Cî ḷeu, mă, l-am îñvăţat
Sî nu bḷa, sî vesălḷascî,
Crîşmili sî ocolḷascî:
Cîśḷ cîti beleli fac,
Tot diñ crîşmi ńi sî trag.
Cari n-ascultî di părinţ,
Plîñźi cu lăcrîńḷ ńerbinţ".

(1927), Tùlniśḷ — lăutarḷu Vasîli Pîrvu (Botiţî), 70

CXXVI

Foai verdi ca naḷba,
Macoveḷ ńi s-apuca —
Marţ îñ zîuî s-apuca —
Pi okḷ negri sî spăla,
La icoanî sî-ñkina,
Calu diñ cîm(p) ş-aduśḷa:

Di-ñfrînat şî di-ñşăuat,
Numa bun di-ñcălicat;
Foarfiśi în dăsaźi puńa
Şî la ńiţuit pleca
Iñ vîrfu Pintilìului,
La stîna vătavului.
Foai verdi peliniţî,
Śiñ sî plimbî piñ colniţî?
Giorgi di-a lu Negoiţî:
Ńi sî plimbî, şî sî sui
La Imbrìu, la Pintilìu,
C-o ploskiţî di rakiu;
Mari, niśi ńicî iera:
Di śiñśi ocî, ş-o ulśia.
Sî plimba cu ia pim mînî,
Sî plimba diñ stînî-ñ stînî,
Sî-ñśerśi brîñza di-i bunî;
Sî-ş aliagî ş-o kelśia,
Sî facî cuźmî diñ ia.
Da şî iel, cum sî plimba,
Aminti cî-ş aduśia
Di Macovei śi-i făśia.
La Stănilî s-abăţia,
Bună-zîua cî-i didia:
„Bună-zîua, moş Stănilî;
Moş Stănilî, barbî surî,
Măi ai pi śineva-ñ stînî,
Sî nu faśiñ vo priśinî?"
„Oiu, Giorgiţî, Giorgilaş,
Mult ieşti tînîr şî źiñgaş:
Fata ta-i bulgîr di caş,
Inima-i di om vrăźmaş...
Ieu n-am pi nimini îñ stînî,
Nu faśin niśi-o priśinî:
O ploskiţî di rakiu
Şî una plinî di gin,
Sî bem, sî ni-ñvesălim,
Sî faśiñ kefu diplin".
Giorgilaş nu sî lăsa,
Roatî struñźi cî ńi-i da,
Pi Macovei ńi-l găsa:
— F...-ţ leźia, Macovei,
Numa dracu ţ-a şoptit
Sî pleśi marţ la ńiţuit!
Nu ştiu: a tăli zîli răli,
Or a meli păcati greli?

Macoveĭ, cîn auza,
Foarfiśi dim mînĭ îĭ kica,
Cîrlănașu îl scăpa
Și-ñ źenuñkĭ țî sî pleca
Și la Gĭorgilaș merźĭa:
— Oĭu, Gĭorgițî, Gĭorgilaș,
Mult ĭești tînîr și źiñgaș:
Fața ta-ĭ bulgîr di caș,
Inima-ĭ di om vrăžmaș...
Ĭartî-ńĭ, frati, greșala,
Cari m-añ greșî(t) cu ĭa.
— F...-ț leźĭa, Macoveĭ,
Știĭ, Macoveĭ, or nu știĭ?
Cîn ĭeraĭ vătav di plaĭ,
Goștina o cumpăraĭ:
Ĭera oaĭa śiñśĭ părali,
Tu didĭaĭ doui părali,
Ti făśĭaĭ negustorĭu mari.
— Oĭu, Gĭorgițî, Gĭorgilaș,
Na-ț calu cu armili,
Kimerĭu cu galbini;
Na-ț stîna cu oili
Și luñźești-ńĭ zîlili,
Sî-ńĭ mărit copkilili,
Sî li daŭ mușîili,
Sî lĭ-arît hotarîli.
— Nu, 'tu-ț leźĭa, Macoveĭ,
Știĭ cîm' mă plecañ sî beŭ api
Și tu-n didĭaĭ cu śizma-ñ śĭafî,
Sî beŭ apî sîñźeratî,
Cu măsălĭ-amestecatî,
Di Macoveĭ zdruñśinatî?
Știĭ, Macoveĭ, or nu știĭ,
Cî dĭ-atuñśĭa sîñ' źĭurat
Șăpti grămez sî ti fac;
Sî ti taĭ îm bucățăli,
Sî ti daŭ la cînĭ, cățăli?"
Ĭel diñ gurî-ĭ cuvînta,
Dim palùș îl dihoca,
Șăpti grămez îl făśĭa
Și-ñ gura mari striga:
„Oca, mă, doui părali!"
Și n-ari niśĭ-o cătari...
La Stănilî sî-ntorśĭa:
— Moș Stănilî, barbî surî,
Ĭa, scoatĭ-o ńii di leĭ,

Sî nu pați ca Macoveĭ!
— Of, Gĭorgiță, Gĭorgilaș,
Dĭ-aș avĭa ńiĭa di leĭ,
N-aș măĭ umbla pim băśii...
Am avut, ĭ-añ keltuit,
Di tot ńinu ĭeu lĭ-an dat:
Di tot ńin, cîtĭ-uñ cal bun
Și cîtĭ-uñ galbîn piñ sîn".
Gĭorgilaș śi măĭ făśĭa?
Mîna-ñ kimir băga,
Śiñzăśi di rîli scotĭa,
Lu Stănilî li didĭa:
„Moș Stănilî barbî, surî,
Na-ț di la minĭ-o ńii di leĭ,
Sî-ĭ beĭ tu cu ńini tăĭ;
Și ńiĭa, haĭ, di-ńĭ-aratî
O potiśĭa
Cari mer(g) haĭduśĭ pi ĭa".
Potica ĭ-o arîta,
La poĭanî mi-ț iș̦a:
La „Poĭana aș̦ăzatî",
Uni-a măĭ prîñzît odatî.
La poĭanî cîn iș̦a,
Źĭos, la masî sî puniă,
Cu plosca ńi sî śiñstĭa,
Sî culca și-ńĭ-adorńĭa.
Da Stănilî śi-ñ făśĭa?
Potira cî ńi-o stîrnĭa:
Potira lu Geboșîlî;
Pi potirî ńĭ-o-ndrepta,
Pi Gĭorgilaș ńi-l găsa
Îñ somnu luĭ, cun dorńĭa.
„Acu staț, boĭerĭ, pi loc,
Dĭ-am avĭa noĭ vun năroc
Sî ni ĭa armili foc,
Cu mulț galbinĭ sî mă źĭoc...
C-aista-ĭ Gĭorgi Busîĭoc".
Deti una, deti douî,
Deti, batîr, pîn' la nouî:
Cît di multi cî didĭa,
Niśĭ di loc nu sî treza!
Geboșîlî cît grăĭa:
„Căutați-l, măĭ băĭeț,
Căutați-l, di-l videț:
Di vo potirî-ĭ gonit,
Or di vuñ glonț îĭ răñit,

Cî prja doarmi adînśit".
Da-m puşca dj-a zăśilja,
Într-o ńicî porîmbja
Uñ ḱir di arźint jera;
Pintr-uñ ḱiśjor ńi-l pălja,
Drept în ḱiśjoari sărja;
Punja mîna pi durda,
Pi durda, pi nebuna:
Turna prafu cu mîna
Şî gloanţîli tot aşa,
Şî-ndesa cu măśjuca;
Şî-m potirî cîn didja,
Cu pămînt o prefăśja.
Numa unu cî scăpa:
Numa sînğur Geboşîlî,
Sel śi căta pi flintî ğini.
Da şî jel, dacî scăpa,
Cu fuga ńj-o aluñga.
Şî nu fuźja cuñ sî fuźi:
S-aruñca ortomăneşti,
Sî ujta-napoj curveşti.
Gjorgilaş śi-m măj făśja?
Źjos în c.. ńi sî punja,
La ḱiśjor ńi sî lega.
Geboşîlî ńi-l vidja,
Drept uñ copac sî didja,
Arma luj ş-o discărca,
Arźint într-înśa băga,
La okj ğini ńi-l lua.
Da, şî uni ńi-l pălja?
Sus, la capu ḱeptului,
La casa suflitului.
Foai verdi peliniţî,
Duśi-j capu-ntr-o sulitî
La tatî-su Negoiţî.
Tatî-su, cîn ńi-l vidja,
Lăcrîńili-l năpădja:
„Lasî sî păţascî, aşa-j ğini,
Cî n-a asculta(t) di mini!
Śini n-ascultî di părinţ,
Plîñźi cu lăcrîńj ḱerbinţ".

(1928), Văsîj — Ivan Juga, 65.

CÎNTICU LU IONICÎ HAIDUCU[1]

CXXVII

Foai verdi ș-uñ susai,
La śia guriții di plai
Sî cobor-um plug cu cai.
Cum merg murźi dinăinti,
Ia, luați, băieți, aminti!
Di diparti ieu zărjam
Șî la murźi cî ńi-alergam
Șî trii gloanții-ñ spati-i dam,
Di dălozi cî ńi-i luam
Șî la plai cî-ńi-apucam.
Fruñzî verdi di-alunicî,
Șî işîi în dial, la stîñcî,
Sî-ńi pui-ați la okiñśi;
Mă uitai îñ źios, pi luñśi,
Sî-ńi măi-aleg di doi źiuñśi,
Sî tai coada la măśiuśi.
Șî greșîi coada cañ scurtî:
Numai cît îñcapi-ñ glugî
Șî sî ies pi la dumbrăgi,
Sî mă las pi la zăvoi,
S-ațîñ calia la śiocoi,
Sî dispoi la negustori,
Sî ieu poli și gălbiori,
Cî-s măiușori la purtat
Șî cu spor la numărat.
— Bună-zîua, măi Ioani.
— Nu-ț mulțămesc, măi cucoani.
— Măi Ioani, tu ieșți biat.
— Sîctir, čiocoi gulerat,
Nu mă faśi că sîm' biat:
Di trii zîli n-am mîñcat,
Niśi ginu nu l-am gustat,
Numai îñ calia ta am stat,
Cî ț-î murgu di skimbat.
— Măi Ioani, tu ńii bun:
Murgu tari cî ńi-i drag,
Asarî l-am cumpărat,

---

[1] Cf. cu text. CXLIV, CLXXIV, CCXX, CCXXXIX, CCXL, CCXLVII, CCLXVII, CCLXX, CCCXXV, CCCXCI, CDXX, CDXXI, DCLXV.

Bibliografia motivului, ulterioară anilor 1930—1968, va fi în vol. V al colecției.

Obzăși di galbinj-am dat".
Da Ionicî și-ńj fășja?
Mîna-ñ glugî cî punja,
Dj-o mășjucî cî-ńj scotja,
Trij mășjuși îñ kept cî-j da,
Una-ñ spati,-l îndrepta,
Di pi cal cî-l poliîrnja
Șî pi murgu-ñcălica,
La prefec(t) cî sî duśja:
Da prefectu și zîșja?
— Șj-aj făcut tu, măj Ioani,
Cî șjocoju maj cî moari.
— La' sî moari la pămînt,
Jel di voi cî n-a vrut.
La' sî moarî, ca uñ cîni,
Cî n-a fos' hajduc ca mîni,
Sî păzascî fruñza bini.

(1928), Păulèștj-Coza — lăutarju Ion Latu, 40.

CÎNTICU LU MANOLI[1]

CXXVIII

Manoli, Manoli
Jel ńi s-a-ntîlnit
Cu trij turmi di oj
Șî trij șjobănej.
— Pi Arźiș îñ źios
Cu turmi ńj-aț fost;
Pi Arźiș îñ sus
Cu turmi v-aț dus;
Șini ńj-a văzît
Uñ zîd părăsît?
— Noj am văzît
Uñ zîd părăsît.
Cîni, cîn îl văd,
La jel sî răpăd".

Alecsandri, 186; *Giuglea-Vîlsan*, 177, 183; *Pamfile*, 19; *Păsculescu*, 188; *G. Dem. Teodorescu*, 460; *Tocilescu*, I, 18, 21, 25.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, II, 40 „Manole".

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

Manoli dị-odatî turba
Şî cî ịel pleca,
Acolụ-aźịuñźịa,
Sforili-ntindịa
Şî ńi-l măsura,
Di zîd s-apuca
Şî ii tot lucra.
Śi zîụa lucra,
Noạptịa sî surpa:
A doụa zî ịarî,
A triịa zî ịarî.
Manoli nu măị lucra,
Sî punịa, dorńịa.
La ịel cî vinịa
O şoạptî di sus,
Aịevi ị-a spus:
„Mînị îñ zorị di zî
Śini s-ar iǵi,
Aducîn bucati
La soţ şî la frati,
Ca sî ńi-l zîdiţ.
Dacî l-aţ zîdi,
Zîd nu s-a surpa".
Tovarîş sî duśịa
Şî soţîili-ñvăţa.
Manoli zîśịa:
„Cuconiţa mịa,
Sî caţ bou śel măị bălan,
Prăpădit dị-uñ an;
Cu bèti sî-l leźị,
Acasî ńi-l duśị
Ca sî ńi-l taị,
Bucati sî faśị,
Aiśị sî-ńị-aduśị".
Ịa cu bou sî-ntîlnịa
Şî ịa ńi-l lega,
Acasî-l duśịa,
Pi loc îl tăịa,
Bucati făśịa,
Pi loc cî vinịa.
Ịel ńi sî suịa
Şî măị sus, pi skeli,
Pi gard di nuịeli;
Drumu-ńị śierśeta,
Mîndra-ş cunoştịa,
La Dumnezău sî ruga:

„Suflî, Dọamm̦,-uñ vînt,
Uñ vînt pi pămînt,
Brazî sî-i̦ dispọai
Paltini sî-ndọai,
Mîndra sî ńi̦-o-ntọarni:
S-o-ntọarni di vali,
S-o-ntọarcî diñ cali"!
Ia, amar di ia,
Ia cî şovăia,
Năinti merźia.
Iel ńi sî suia
Pi gard di nuieli
Şî măi̦ sus, pi skeli.
Ia, amar di ia,
Ni s-apropiia.
Iel ńi sî ruga:
„Dă, Dọamni, pi lumi
O plọai cu spumi,
Sî curgî diodatî
O plọai spumatî;
Sî curgî şîrọai,
Sî umpli pîrai,
Mîndra sî ńi̦-o-ntọarni:
S-o-ntọarni diñ cali,
S-o ducî la vali"!
Şî, amar di ia,
Ia cî şovăia,
Năinti merźia.
Iel ńi sî suia
Pi gard di nuieli
Şî măi̦ sus, pi skeli.
Žos ńi sî didia,
Îm braț-o lua,
Bucati-i̦ vărsa,
Mîndra-ş săruta,
Îñ zîd o suia:
„Anicuța mia,
Nu ti spăriia:
Noi̦ vrem să glumim,
Ca sî ti zîdim".
Ii̦ mereu zîdiau,
Nouî meștiri̦ mari̦,
Calfi di zîdar,
Cu Manoli zăśi
Cu cari sî-ntreśi.
„Manoli, Manoli,

Aźiuñgî-ț di șagî,
Manolicî dragî"!
A aźiuñs la glezni,
Ia tot a crezut
Cî iel a gluńit.
A aźiuñs la źenuńkị,
Ia tot a crezut
Cî iel a gluńit.
A aźiuñs la brîu:
— Manoli, Manoli,
Aźiuñgî-ț di șagî:
Zîdu rău mă strîńźi,
Cuconașu plîńźi.
Manoli, Manoli,
Aźiuñgî-ț di șagî:
Zîdu rău mă strîńźi,
Țîțîșoara curźi,
Cuconașu plîńźi.
Manoli, Manoli,
Śin l-a legăna?
— Vîntu cîn a bati
Ńi l-a legăna.
— Țîța śin i-a da?
— Ploaia cîn a ploua.
— Di-ńfășat śin l-a-ńfășa?
— Fruńza cîn a ḱica.
Iel mereu zîdia
Pîn śi auza
Uń gòmut frumos,
Mîndru și duios:
Negru-vodî ġini
Ca sî i sî-ńkini
La śia mînăstiri,
Falnicî zîdiri:
Mînăstiri-naltî,
Precum n-a fost altî.
— Manoli, Manoli,
Oari sî măi fii
Altî mînăstiri
Cu mult măi frumoasî?
— Asta-i di-ńvățăturî;
Sî ti uiț la urmî
Di altî făpturî...
Negru-vodî porîńśești
Scări sî sî ridiśi,
Skelili sî striśi,

Ca sî-l părăsascî
Colu, pi grindiș,
Sus, pi-acoperiș;
Sî ńi-l părăsascî
Ca sî putrezascî.
Iel cî tot făśia
Ariki zburătoari,
Di șîndili ușoari.
Iel cî tot zbura;
Șî źios cîñ cădia,
O fîntînî sî făśia:
O fîntînî linî
Cu apî puțînî;
Cu apî săratî,
Cu lacrîńi udatî.

(1927), Nerežu — Mărioara Dragońir Edu, 41.

CÎNTICU HOLTULUI[1]

CXXIX

Sup poali di codru verdi
Di-o zari di foc sî vedi.
Nu știu, zaria-i potolitî,
Sau di haiduśi-ocolitî.
Stau haiduśi codrului
Împreźiuru focului.
Nu știu: zăśi, sau śiñspreśi,
Cî nu li putui-aleźi.
Șî ńi-ș friźi di-um berbeśi:
Di-um berbeśi ruñcănel,
La trii oi-aplecățăl,
Nu-ńi iera-m botei ca iel...
Șî nu-l friźi cuñ sî friźi:
Șî ńi-l friźi piñ cîrliźi,
Îl întoarśi pim belśiuźi,
Ca sî-i ńii carnia dulśi.
Cari-i haiducu śel mari,
Ńi-l puni-m batiharăli.
Ș-apucî pi Hòl(t) di vali.

[1] Cf. cu text. CXL, CXLIII, CCXXXVII, CCCCXXIII, CCCCLXII, DLXXII.

Bibliografia motivului, ulterioară anilor 1930—1968, va fi în vol. V al colecție[1].

Supt umbrî di făgăśel
Mînîñcî-ş carni di ńel,
Cu muntjañcî lîñgî jel.
Niśi prja mul(t) nu-ñ zăbovja,
Potira cî ńi-l sosa.
Da jel, mărj, śi ńi-ş făśja?
Di la umbrî sî scula,
Punja mîna pi durda,
Turna gloanţî cu poala
Şî jarbî, cu kivîra.
Potira diñ Zlàtina:
Îm potirî ńj-o-ndrepta;
Jel di potirî scăpa,
Jel diñ gur-aşa-ńj zîśja:
„Ţîn-ti, mîndro, di pi mini,
Cî-s vojniśel trăit bini,
Piñ codru, şî pim păduri:
Îs vojnicu Comănac,
Ştiu potiri śj-añ sî-j fac.
Am intrat tînîr, copkil
Ş-acu sîm' moşnjag bătrîn;
Am intra(t) făr di mustaţî,
Ş-acu sîñ' cu barba groasî".
Jel îñ codru cîn intra,
Cu mîndra alăturja,
Jel la Olt cî ńi-ş pleca;
Cîn la Olt, nu jera pod...
Îñ gura mari striga:
„Măj podarju, măj făgădarju,
Traźi podu, sî-ńj trec Oltu,
C-aiśja mă calcî focu".
Jar podarju śi făśja?
Jel tot sta şî-ńj zăboģja:
Vrja potiri sî ńi-l dja.
Jarî jel śi mi-ş zîśja?
„Di cît o parà la pod
Şî m-aş ruga, mărj, dj-um prost,
Măj bini cu murgu-nnot".
Murgu-înnoatî, şî strănutî,
Potira dim mal sî ujtî...
„Trecuj Oltu źjumătati,
Străžăr mă-ntrjabî di carti;
Jeu lj-arît flinta la spati,
S-o śetjascî, di sî poati"...

(1928), Colàcu — cobzarju Marin Curtjanu, 78.

CÎNTICU RADULUI[1]

CXXX

Foai verdi fir mătasî,
La uñ fag mari-ntr-o coastî
Ședi Radu ca-ntr-o casî,
Da di ploai niși nu-i pasî!
La ńilžocu fagului
Sînt armili Radului.
Fruñzî verdi ș-o lalia,
Soarili cîñ scăpăta
Radu diñ fag cî-ńi ișa,
Di-o foiții cî-ńi rupia;
Cîn odatî fluiera,
Voinișei s-aduna
Cum îi fruñza și iarba...
Fruñzî verdi-o ńicșunia,
Da Radu și ńi-ș făśia?
Mîna pi durdî punia —
Pi dùrdura nebuna —
Turna ploai cu poala
Și iarbî cu kivîra
Și-ndesa cu măśiuca;
Cu potira cî-ńi pleca,
La um boier sî duśia:
— Bunî-sara, boieri mari.
— Mulțămescu-ț, căpitani.
Ieu sîñ Radu śel din tîrg
Cari la părali strîñg.
Fruñzî verdi ș-o lalia,
Ia, scoati bani, colia,
Cî ț-oi da vo cîtiva.
Da boieru și-ńi făśia?...
Mîna pi măśiucî punia,
Trii măśiuśi îñ kept cî-i da,
Una-ñ spati,-l îndrepta.
Da boieru-așa zîsia:
„Nu da, domnuli, nu da!"
Și nevasta cî plîñźia:
„Nu-ńi-omorî soțiia;

---

[1] *Candrea, Densusianu, Sperantia*, I, 106 (din Argeș); *Pamfile*, 32; *Tocilescu*, II, 1245.

Bibliografia motivului, ulterioară anilor 1930—1968, va fi în vol. V al colecției.

Cî fimeia fărî om
Îi ca țara fărî domn.
Ia, măi catî dupî uși,
Cî m-aviam di-o găletuși."
Foai verdi-o micșunia,
Radu bani și-i lua.
Da iel nu sî mulțăńia:
Alti trii măśiuśi cî-i da.
„Foai verdi peliniți,
Ia, măi catî pi poliți,
Cî m-aviam di-o sălbuliți:
O păstram pintr-o fetiți".
Foai verdi ș-o lalia,
Da Radu śi ńi-ș făśia?
La crișmî cî sî duśia,
Trii zîli, trii nopț cî-ńi bia,
Potira-l înconźiura:
Potira lu Bimbarà,
F...-i cruśia mîni-sa!
Iel în crișmî cî-ńi intra
Și di Radu cî-ntreba;
La crîșmariu cî sî duśia
Și diñ gur-așa-ńi zîśia:
„Foai verdi ș-o năgarî,
Ia, scoati pi Radu-afarî,
Cî ńi-l găzduiești di-asarî
Și i-ai dat și di mîñcari!"
Foai verdi-o micșunia,
Crîșmariu cî nu-l scotia.
Da vătafu śi-ńi făśia?
La bătai ńi-l lua
Și pi Radu ńi-l spunia.
Da vătafu śi făśia?
Iel afarî cî-ńi ișa,
La potirî cî-ńi grăia
Și diñ gur-așa-ńi zîśia...
Foc dim puscî porîñśia:
Curźia gloanți ca ploaia.
Da Radu śi ńi-ș făśia?
Iel pi masî cî-ńi dorńia;
Odatî sî diștepta
Și pi urmî śi-ńi făśia?
Toati-m palmî li prindia:
„Na, li vîrî-m mumî-ta,
Sî-ț arît prubî dia mia"!
Cu mîna pi dùrdura,

Pi dùrdura, săraca!
Şî cu durda cîn didia,
Cu pămîntu-amesteca.
Foai verdi di doi sfanț,
Da uñ hoț di dorobanț
Turna-n durdî numa sfanț,
Numa sfanț di śii ferecaț,
Di nouî poki discîntaț;
Rubla-m patru c-o tăia
Şî-n durdî cî ńi-o punia
Şî la oki cî ńi-l lua,
Trii vătămuri cî-i făśia:
Una-ñ kept, şî douî-ñ spati,
„Zău, m-a atăcat, măi frati!"
Fruñzî verdi ş-o lalia,
Śia diñ kept o astupa,
Śia diñ spati, n-o putia.
La dîñsu sî răpeza,
Frumos capu cî-i tăia;
Crişmărița cî-ńi plîñźia
Şî diñ gur-aşa-ńi zîśia:
„Fruñzî verdi ş-o năgarî,
Nu-ńi-aduśi-ntriaga țarî:
Cît aduśi Radu-odatî,
Nu ńi-aduśi țara toatî.

(1929), Tùlniśî — Vasîli Pîrvu, 30.

CÎNTICU SOARILUI[1]

CXXXI

Doamni, pisti Nadolì,
Țărmurili Dùnîri,
Umblî soarî sî sî-ñsoari.
Şî iel, mări, ńi-a umblat
Nouî anį, pi nouî caį:

[1] *Alecsandri*, 27; *Alexici*, 51; *T. Burada, O călătorie în Dobrogea*, 163—173; *Candrea, Densusianu, Sperantia*, II, 37 „Fata soarelui (din Maramureş), 143 (din Bănat); *Hetcou*, 67; *Hodoş, Poesii poporale din Bănat*, II, 9; *S. Fl. Marian, Poesii pop. române*, Cernăuți, 1873, 152—160; *El. Niculiță-Voronca*, 591; *Păsculescu*, 182 „Ioana Sînziana", 183, 184; *Pompiliu*, 32—43 „Ion Bradu

Nouî-ñ cîñkį į-a śįumpăvit,
Nouî-ñ graždįu į-a obosît,
Potîrnicî n-a găsît.
Șî įel, mărį,-a cutezat
La sorî-sa Ilįana,
Ilįana Cosîñzana,
Sî-ș ții casî cu įa.
Șî pi dîñsa ńį-o găsa
În năsîpu mărįi,
Într-o ńicî arźelușî:
Țăsî pîñzî di mătasî,
Faśi lu soari cămașî.
Cîm' pi soari cî-l vidįa,
Įa diñ gurî-l întreba:
„Alęo, soari luminati,
La mini la ś-eį cătat?
Orį haįni ț-aį ponosît,
Orį galbini į-aį sfîrșît?"
Įar soarili śi-ñ zîśįa?
„Alęo, soro, sora mįa,
Niśį strai n-am ponosît,
Niśį galbini n-añ sfîrșît;
Da ńiįa cî ńį-a sosît
Śįasu di căsătorit.
Șî įeu, mări, ńį-am umblat
Nouî anį pi nouî caį:
Nouî-ñ cîñkį į-am śįumpăvit,
Nouî-ñ graždįu į-am obosît,
Potîrnicî n-añ găsît.
Șî įeu, mărį,-am cutezat
La sorî-mįa Ilįana,
Ilįana Cosîñzana
Carį sî kįamî cî-į luna,
Ca sî-n țįį casî cu įa."
Įar sorî-sa śi zîśįa?
„Alęo, soari luminat,
Savaį, frățîoru ńeu,
Śi cuvînt aį cuvîntat,

și soru-sa"; *G. Dem. Teodorescu*, 410; *Tocilescu*, I, 13, 15; *Poporul* (B.-Pesta), V, 302; *Arhivele Olteniei*, VI, 102.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 66 „Cîntecul Soarelui".

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

Îñ greli păcaţi-aį dat:
Cu įadu t-eį (în)tunecat."
Įar soarili śi zîśįa?
„Las', soro, păcatu ńeu,
Las', cî ńi l-aį traźi įeu,
Cuń ńi l-a da' Dumnezău."
Įar sorî-sa śi-į spunįa?
„Dacî ţ-î vorba di-aşa,
La Dumnezău sî ti duśį,
Pozluşănii ńį-a da,
Dį-amîndoį ni-ań cununa."
Įar soarili śi-ńį făśįa?
Pi pămînt întuneca,
Sus, la śer, sî rîdica,
La Dumnezău sî duśįa;
Pi Dumnezău ńi-l găsa
Cu praźila pi źenukį
Şî cu cărtiśicî-m mînî;
Įel diñ gurî, mărį, śetin,
Păcătoşî-į împărţîn:
Cari păcati ńį-a fapt,
Cu įadu l-a-ntunecat;
Cari păcatu n-a fapt,
Cu raįu l-a luminat.
Dumnezău cî ńi-l vidįa
Şî diñ gurî-l întreba:
„Aleo, soari luminat,
La mini śi ń-eį cătat?
Orį haini ţ-aį ponosît,
Orį galbinį cî į-aį fîrşît?"
Įar soarili śi-ñ zîśįa:
„Niśį haįni n-am ponosît,
Niśį galbini n-añ fîrşît;
Da ńiįa cî ńį-a sosît
Timpu di căsătorit.
Şî įeu, mări, ńį-am umblat
Noui anį pi nouî caį:
Nouî-ñ cîmp ńį-am śįumpăvit,
Potîrnicî n-ań găsît.
Şî įeu, mărį,-ań cutezat
La sorî-mįa Iliana,
Iliana Cosîñzana,
Sî-n ţîį įeu casî cu įa."
Dumnezău śi-ńį spunįa?
— Śi cuvînt aį cuvîntat,
Di ģiu aį intrat îñ įad,

Îñ greli păcaţi-aį dat!
— Lasî, Doamni, păcatu ńeu,
Lasî, cî l-oį traźi ieu".
Dumnezău śi ńi-į spunia?
„Dacî ţ-î vorba dį-aşa,
Sî ti duśį la moş Adam:
Pozluşănii ţ-a da,
Dį-amîndoį v-ăţ cununa."
La moş Adam cî-m pleca,
Pi moş Adam cî-l găsa
Cu praźila pi genukį
Şî cu cărtiśicî-m mînî,
Įel diñ gurî, mărį, śetin,
Păcătoşî-į împărţîn:
Cari păcati ńį-a fapt,
Cu įadu į-a-ntunecat...
Îm pometu įadului
Sîn' nişti păsăreli:
Păsăreli negri,
Nu cîntî, pi cuñ sî vaįtî:
„Vaį di noį, şî di părinţî noştri
Cari cu noį nu s-au sîlit
Pi noį sî ni-ñcreştinezî!
Cîśį cu noį nu s-a sîlit,
Pi noį nu nį-a-ñcreştinat,
Cu įadu nį-a-ntunecat:
Tot locurį împăcurati,
Cu sufliţį-amestecati,
Cu făcliį întunecati.
Cîśį cu noį di sî sîlįa,
Pi noį di ni-ñcreştina,
Cu raįu ni lumina."
Îm pometu raįului
Sîn' nişti păsăreli albi,
Aşa cîntî di frumos:
„Feriśi di noį, şî di părinţî noştri,
Cî cu noį cî s-a sîlit,
Pi noį di nį-a-ñcreştinat,
Cu raįu nį-a luminat".
Îm pometî raįului
Įa, tot mesî-ntiñsî
Şî făclioari apriñsî.
Moş Adam la iñźirį porîñśįa,
Iñźiri cî mi-ş vimą,
Pi soari di mîna drįaptî-l lua
Şî la raį cî ńi-l pornįa.

Ļar soarili śi făśļa?
Śi vidļa, sî bucura.
Di mîna stîñgî-l lua
Şî la ļad cî ńi-l pornļa,
Śi vidļa, cî sî-ntrista...
La moş Adam cî-m vinļa,
Pi soari-l întreba:
— Plaśi-ţ raļu, plaśi-ţ ļadu?
— Plaśi-ńi raļu, plaśi-ńi ļadu;
Pozlușănii sî-ńi daļ."
Moş Adam cî śi-ńi spunļa?
„Dacî ţ-î vorba dļ-aşa,
Pod la mari ca sî-ţ faśi,
Mînăstiri ca sî-ţ faśi.
Şî tu, mări, sî-ţ aduśi
Patruzăśi di prioţ sfinţ,
Patruzăśi di dăscăluş:
Ii diñ gurî ar śeti
Şî Dumnezău ţi-ar ļerta."
Ļar soarili śi-m făśļa?
Îndatî podu făśļa,
Mînăstirļa c-o găţļa
Şî poki cî-ļ aduśļa
Şî dascăli, tot aşa.
La sorî-sa sî-nturna,
Pi sorî-sa ńi-o lua.
Cîm pi pod cîn ńi-ş treśļa,
Di păcătos śi ļera
Podu sî cutrimura...
La bisăric-aźļuñźļa;
Cîn îm bisăricî intra,
Toţ poki cî ńi-ş muţa,
Dascîli cî răguşa,
Icoanili cu dosu sî-ntorśļa.
Cîn înapoļ sî-nturna,
Cîm pi pod cî ńi-ş treśļa,
Di păcătos śi ļera
Podu sî cutrimura.
Ļar sorî-sa śi-m zîśļa?
„Aleo, soari luminat,
Frăţîoru ńeu,
Sloboadi-ńi mîna drļapta,
Ca sî-ńi fac cruśi cu ļa,
Dor Dumnezău ni-a ļerta.
Cîm pi stîñga o dizlega,
Di stîñga cî sî zmuñśļa

În Dùnîrîa cî sărîa.
Îar moș Adam și fășîa?
Dî-o mrenuțî ńî-o fășîa:
Moș Adam la dîñsa vinîa,
Sus, pi șerîu cî-î așăza:
Cîn îî soarili la sfințît,
Luna ń-i la răsărit;
Cîn îî soarili la răsărit,
Luna ń-i la asfințît,
Amîndoî nu s-a-ntîlnit.

(1928), Colàcu — cobzarîu Marin Curtîanu,

CXXXII

Umblî soari sî sî-ñsoari;
Nouî anî ńî-a umblat:
Nouî anî pi pămînt,
Surioarî n-a găsît.
A găsît pi Iliana Cosînzana
Cari-mpletești gîța-ñ șasî,
Ca sî facî soarilui cămașî,
Cu suveica di arźint.
Da luna și ńî-a spus?
„Un-eî auzît, ș-aî cunoscut,
Sî îa frățîor pi surioarî,
Surioarî pi frățîor?
Dacî-î vorba, mărî, dî-așa,
Scarî di arźint sî-ńî fașî,
Diñ fața pămîntului
Pînî-n nantu șerîului."
Dumnezău îl vidîa
Șî pi lunî, șî pi soari
Șî lî-a spus:
„Uni, măî, aî-auzît, ș-aî văzît
Sî îa frățîor pi surioarî?"
Dumnezău și fășîa?
Pi lunișoarî pi palmî ńî-o lua
Șî pi soari tot așa
Șî diñ gurî li spunîa:
„Lunî, mărî, la răsărit
Șî soarili, la sfințît"...
Nișîodatî sî nu sî-ntîlnîascî cu dîñsa

(1927), Nerežu — Ion Stoîan Crețu,

CÎNTICU LU IORGOVAN[1]

CXXXIII

Pi luśiu cîmpului
Merźi-un tinerel mislian,
Cu cal alb și dobroźian.
Diparti, diparti
Cî i sî zăreşti
O zari di foc:
Nu ştiu: îi okiu şărpilui,
Sau îi zari di foc?
Acolu cî-ńi-aźiuñźia,
Bunî-noaptia cî-ńi didia,
Şărpilui cî-i mulţăńia.
„Dă-ti, veri, hodineşti:
Pînî-ñ zori s-o răvărsa,
Pi tini cî ti-oi mînca;
Cî mă-ta, cîn ti-a făcut,
Ńii, mări, ti-a dăruit;
Îñ covatî ti legăna,
Diñ gurî ti blăstăma:
„Lu-lu-lu-lu, culcî-mi-ti,
Pui di şărpi-ñgiţî-mi-ti!"
Iar şărpili şi făśia?
Źiumătati-l îñgita,

---

[1] *Alecsandri*, 11, 14; *Alexici*, 103, 109; *Marienescu*, 9—22; *Păsculescu*, 180; *Al. Popovici*, *Băile lui Ercule*, Pesta, 1872; *Rusu*, 22 (motivul degradat); *Hodoş*, *Poesii poporale din Bănat*, II, 16; *G. Dem. Teodorescu*, 415, 419, 444; *Rădulescu-Codin*, *Kira-Kiralina*, 40; *Tocilescu*, I, 6, 8 „Cîntecul şerpoaicei", 10, 12, 33, 34 (în Vrancea motivul e contaminat cu „Cîntecul şarpelui"); II, 1228; *Tulbure*, 43; *Arhivele Olteniei*, IV, 145; VI, 224 (mai multe legende din Oltenia despre Iorgovan), 326; *Bucovina*, III, 133 „Bălaurul"; *Floarea Darurilor*, II, 331; *Gazeta Transilvaniei*, LII, nr. 140; LVI, nr. 52; *Ion Creangă*, IV, 201; *Prietenul nostru*, I, 34 „Cîntecul şarpelui"; *Ţara Oltului* (Făgăraş), II, nr. 8; *Rev. critică-lit.*, V, 23.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu*, *Folklor din Rîmnicul-Sărat*, I, 70—80 „Cîntecul Şarpelui" (3 variante); II, 58 „Cîntecul Şarpelui" (o variantă); *M. Gregorian*, *Folklor din Oltenia de sud* (în *Ethnos*, III$^{1-2}$, 266—72; I^{2} 171; v. şi bibliografia motivului).

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecţiei.

Źiumătati, nu măi poati
Di kistoali ferecati,
Di cuțîti ascuțîti.
Da uñ voinic cî-ńi vinia;
Legă calu di-uñ alun
Și plecă, ca un nebun,
C-o dalbî di măśiukiți:
Numa din topor śioplitî,
Di bardî nibărduitî;
Și drept la șărpi cî vinia
Și pi șărpi ńi-l pălia
Drept în țînta capului,
Uni-i moartia șărpilui,
Și pi șărpi-l omora.
Da iel frățîor cî sî prindia
Cu śel cari l-a scos di la șărpi.
Ș-amîndoi cî sî duśia
La stîna dim Pàdina,
Frățîori cî sî făśia,
În lapti cî sî scălda,
Di venin cî sî spăla.
La stîna dim Pàdina
Șăpti lei pi lapti da,
Scăldătoari cî făśia,
Di venin sî curăța,
Frățîori cî sî prindia,
Îñ gurî sî săruta.

(1927), Nerežu — Ion Stoian Crețu, 71.

CXXXIV

„Măi Ivani Iorgomani,
Cum îńi țîpî di-uñ voinic!
L-a luat di pi-uñ colnic,
Pintr-un lucru di nimic."
Da Ivan, mări, Iorgoman,
Iel cî, mări, tot auza
Și pi cal îñcălica.
Da poclitu ńi-l vidia:
„Măi Ivani Iorgomani,
Strîñźi-ț frîu, catî-ț drumu;
Nu căta că iel vorźești:

Dim brîu îñ źios putrezăști!
Cî pi ieł cî l-oi lăsa
Și pi tini ți-oi mîñca,
Cu cal cu tot ți-oi mîñca."
Da Ivan nu-nțăleźia,
Iar hoțu ńi sî ruga:
„Măi Ivani Iorgomani,
Sai, bădiți, di mă scoati,
M-apucî liiori di moarti!
Sai, bădiți ortomani,
Cî m-a aźiuńs la śiolani!"
Da șărpili cî vorgia:
„Măi Ivani Iorgomani,
Aźiutî-ńi ca sî-l mînîñc;
Cî ieu țîia cî ț-oi da
Douîsprăzăśi diamanti,
Douîsprăzăśi talźiri di pietri scumpi."
Ivan sta, și sî gîndia:
— Cî ieu dacî l-oi tăia,
Tot pi-aśelia li-oi lua.
Rîdicî, proclet, gușa,
Sî videm, nu l-ăi mîñca?
— Nu căta cî ieł vorgești,
Dim brîu îñ źios putrezăști.
Maicî-sa l-a źiuruit
Di cîn iera copkil ńic:
„Taśi, cu mama, di ti culcî,
Pui di șărpi sî ti sugî"!
Dim pișior l-a legănat,
Diñ gurî l-a blăstămat.
— Ia, rîdicî-ț, mări, gușa,
Sî videm, nu l-ăi mîñca?
Cîn gușa ș-o rîdica,
Luua pala lui śia nouî,
Tăia șărpili în douî.
„Crediam ieu sî ti mînîñc,
Da tu m-ai mîñcat pi mini!"
Ieł diñ șărpi śi făśia?
Nouî clăi în nouî drumuri.
Ieł pi hoț cî mi-l lua —
Cuñ șărpili cî-i spunia:
Dim brîu îñ źios putreza —
La sorî-sa ńi-l duśia,
Ii cumnaț cî sî făśia.
Da sorî-sa śi zîśia?
„Alei, frățîoru ńeu,

Iaca, zîua c-a vinit,
Numa șiasu n-a sosît
Cari tu cî ai murit;
Iatî, ńiia ńi-a vinit:
Uiti, proclitu-a sosît."
Da Ivan, mări, Iorgoman,
Iel pi cal înc㎠lica
Și-năinti îi ișa,
Cu iel cî sî întîlnia:
— Bună-zîua, măi cumnati.
— Mulțămăsc, măi nicumnati.
— Ieu pi undi-am umblat
Și cu șini-am întîlnit,
Vorba nu ńi-a-napoiet;
În luptî sî ni luptăm,
Îñ săǵii sî ni tăiem?
— Las' saǵiia, cî-i drășiascî,
Hai la luptî voinișiascî".
Ii la luptî sî luau
Și Iorgoman îi zîșia:
„Ia, măi îñșiatî-ț oastia".
Cîm' procletu sî-ntorșia,
Numa gîtu sî vidia;
Ivan, cu pala lui șia nouî,
Îl tăie pi șărpi-n douî.
Numa capu îi lua,
La sorî-sa îl dușia,
Di șăpti palmi iera:
Di șăpti palmi îñ frunti,
Di douîsprăzăși-ñ kept
Și luñg, mări, di-uñ cot.
„Ieș, surioarî, afarî,
Cî procletu c-a vinit
Și șiasu cî ńi-a sosît."
Sorî-sa cî ńi-l vidia —
Numa capu i-l vidia —,
Frigurili ńi-o prindia,
Lumînari c-aprindia
Și pi laǵiții cădia
Și cîtiș trii cî muria.

(1927), Nerežu — Mărioara Dragoñir Edu, 41.

NICU ȘLOGIU[1]

CXXXV

„Dè, litvuli, dè,
Lupu ți-ar mîñca,
Furu ți-ar fura;
Cî ieu cîn ți-añ cumpărat,
Mulț bani am măi dat
Di la Popa Vlad,
Din tîr(g) di la Bîrlad ..."
Źios, la stîlpu graždiului
Șădi ieslia Negrului ...
— Dè, litvuli, dè,
Or ții și-ț pasî?
Or șaua ți-apasî,
Or șaua, or zalili,
Or dalbi poclăźioarili,
Or scări cu tunuri,
Or trupușoru ńeu
Nișiodatî făr di liacu-i di păcat?
— Stăpîni, stăpîni,
Nu mă blăstăma,
Cî nińic nu-m pasî,
Nińic nu m-apasî;
Cî aiși sî kiamî
La „Drumu săpat",
La „Teiu plecat",
Di armi-ñcărcat:
Patruzăși și șiñși,
Șiñzăși fără șiñși.
— Da a cui sîn' armili?
— Ali lu Ianuș Uñgurianu;
Și ń-i cî ńii-ńi pasî,
Cî aiși sî kiamî
La „Potica strîmtî",
Calia-ñ codru-ńi intrî;
La „Fîntîna linî",

---

[1] *Alecsandri*, 62, 195; *N. I. Apostolescu, Balade*, 112; *Giuglea-Vilsan*, 63; *Păsculescu*, 230, 233; *Rădulescu-Codin, Din Muscel*, 191; *G. Dem. Teodorescu*, 439, (motivul degradat), 490, 496; *Tocilescu*, I, 187; *Bucovina*, III, 86.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, II, 45—50 „Mihu Copilul"; III partea I, 86—91 „Mihu Copilul".

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

Mulț voiniśi s-adunî:
Patruzăśi și śiñśi,
Śiñzăśi fărî śiñśi,
Tot voiniśi livinț
Și făr' di părinț:
Roș la barbî,
Striñș la vînî,
Graș la mînî.
— Dè, litvuli, dè,
Nu purta griža,
Cî di mini-i purtatî".
Cî iel cîm' merźia
Pi la ńez di noapti,
Diñ căputț cîntîn —
Capu-i di os,
Mul' cîntî frumos —
Pi la ńez di noapti,
Śi fruñzî sî zbati?
Fruñza teiului,
Și cu-a plopului.
Iel cîm merźia —
Diñ kistoali pocnin,
Codri iskitin —
Ianuș Uñgurianu auza;
Diminiața sî scula,
Śiata cî ș-o strîñźia:
„Ali ńei voiniśi,
Patruzăśi și śiñśi,
Śiñzăśi fărî śiñśi,
Voi az-noapti ńi-aț dorńit,
Voi nińic n-aț auzît:
La ńez di noapti trecîn
Uñ voinic, cîntîn,
Diñ kistoali bocănin,
Buzduganili-aruñcîn,
Codri iskitin.
Aleźi-vă-ț doi, și trii:
Pi diparti ocoliț,
Și-năinti sî-i ișîț;
Di ńi-o fi um fărmăcat,
Voi palmi sî-i daț
Și drumu sî-i arîtaț.
Da di-o fi uñ voinic ales,
La mini sî-l aduśiț."
Da ii-așa făśia:
Doi, și trii s-aleźia,

Pi diparti ocolia,
Năinti-i isa
Şî ii cî-l întreba:
„Di iești-uñ voinic ales,
Cu noi cî ai sî merźi;
Iar de-i fi uñ fărmăcat,
Noi palmi îț dăm
Şî drumu-ț arîtăm".
Da Ńicu Şloġiu śi zîśia?
„Haidiț, băieț,
Na-vă ġin, şî beț;
Śini v-a mînat,
Capu ş-a mîñcat".
La Ianuş Uñguru cî merźia
Şî lui asfeliu îi grăia:
— Îm pușśi sî ni-mpușcăm,
Or îñ săġii sî ni tăiem?
Lasî pușca,-i mujeriascî
Şî saġiia, cî-i drăśiascî,
Hai la luptî voiniśiascî."
Ńicu Şloġiu la luptî sî lua,
Pi diparti-l îñvîrtia;
Cîn îm pămîn' cî-l trîntia,
Źiuñgetura cî-i rupia
Şî viațî cî nu măi avia.

(1928), Bîrsăști — Añgil Cožocariu, 70.

CXXXVI

„Hai, murguli, hai
Pi coasta di plai;
Ia, lasî-ț drumu
Şî ia-ț colnicu ..."
La vali adîñcî,
La muki di stîñcî,
La stîñca di piatrî
Cu slovi săpatî:
Cu slovi di carti,
Cu aur suflati;
Şî beñketuiesc,
Diñ cobuz di os
Îńi sunî frumos.
Da Ńihu copkilu
Cari ştii drumu,

Ńi s-aţîni la potiśi
Patruzăśi şî śiñśi;
S-aţîn la strîmtori
Patruzăśi şî doi.
Da uñguri toţ
Îs lu Ianuş nepoţ.
Ianuş li spunia:
„Voi-aţ auzît
Uñ cobuz di os
Śi sunî frumos?
Voi sî ńi-l aduśiţ;
Do-a fi vuñ vitiaz
Cu flori pi obraz,
Sî nu ńi-l stricaţ,
Numai sî-l legaţ."
Iei, uñguri toţ,
La Ńihu sî duśiau
Şî nu îndrăzniau
Şî ńi-l aduśiau.
Ianuş la luptî sî lua,
Cu Ńihu sî lupta,
Ńihu li zîśia:
„Voi, uñgurilor,
Haraminilor,
Nu sînteţ ca noi:
Oamini di mîndrii,
Buni di viteżîi;
Şî sînteţ di gloatî,
Buni di sapî latî."
Iei ńi sî lupta
Ca doi żuni
Pîñ' śi Ianuş ńi-l omora...
Ńihu li zîśia:
„Rîdicaţ armili meli,
Cît sînt ieli greli;
Buzduganu neu,
Cît iesti di greu."

(1927), Nerežu — Mărioara Dragońir Edu, 45

CXXXVII

Ńihu băieţaş,
Mîndru păunaş:
Copkilaş di munti,

Băieţaş di frunti
Sî duśi la munti.
Calu cîñ călca,
Ķiatra scăpăra,
Noaptia luńina,
Noaptia ca zîua.
Calu lui mergîn,
Sî pusî-ntr-uñ gîn(d):
Lăsarî drumu
Ş-apucî colnicu.
Iar Ńihu îi zîśi:
„Hai, murguli, hai
Pi coastî di plai;
Di śi laş drumu
Ş-apuśi colnicu?"
Iar calu îi spusî:
„Ieu îńi las drumu
Şî ieu colnicu
Cî la «Valia-adîñcî»
I-o masî di stîñcî
Cu slovi săpatî,
Cu aur suflatî.
Ş-acuñ sî găsăşti
Ianuş Uñgurianu,
Vekiu hotomanu,
Di beñketuieşti;
Şî-i amar di tini,
Şî-i amar di mini".
Iar Ńihu-i răspuñsî:
„Hai, murguli, hai,
Lasî colnicu
Ş-apucî drumu,
Cî ieşti cu Ńihu.
Bratu lui îi tari,
Nu temi di barbari;
Uñguru-i fălos,
Nu-i primeždios."
Ńihu-atuñśi îńi scoasî
Uñ cobuz di os
Śi sunî frumos.
Calu cîm merźia,
Ķiatra scăpăra,
Noaptia luńina,
Noaptia ca zîua;
Cobuzu suna,
Ianuş auza

Înima-mblîñză.
Ianuș Uñgurianu,
Vekiu hoțomanu
Zîși-ñgrižorat:
„Voi, voinișilor,
Haraninilor,
Ia, voi vă gătiț:
Gătiț lăñșili,
Gătiț armili;
Cî voi n-auzîț
Cîntu și-auz ieu:
Uñ frumos cobuz
Ni-aduși răspuñs.
Șî voi căutaț
Năinti-i ișîț.
Di-a lii om fărmăcat,
O palmî sî-i daț;
Di-a lii vuñ vitiaz,
La mini l-adușiț
Șî ni-oiu fași ieu
Cu iel, și ni-oiu vria."
Nihu tot suna,
Ianuș auza,
Uñguri-auza,
Inima-mblîñza;
Șî sî luñina,
Zianî sî fășia.
Nihu la ii sosa
Șî discălica,
Cu ii mîna da:
„Gini v-añ găsît,
Voinișeilor,
Haraninilor".
Ploșșili-au șiocnit
Șî s-au vesălit.
Dipi și-au gătit
Ploșșili di șiocnit,
Ginu di băut,
Apăi au vorgit.
Ii l-au întrebat:
„Nihu, Nihuli,
Tu di uni gii,
Șî uni ti duși?
Aiși n-ai știut
Cî-i Ianuș șel rău:
Ianuș Uñgurian,

Puĭ di hoţoman?"
Ĭar Ñihu-a răspuñs:
— Ĭatî, şî ĭeu sînt:
Ñihu băĭeţaş,
Mîndru păunaş;
Băĭeţaş di frunti
Sî duśi la munti;
Tocma c-am poftit
Ca sî mă-ntîlnes(c)
Cu Ĭanuş Uñgurĭanu,
Puĭ di hoţoman,
Ca sî ni śiñstim,
Sî ni ospătăm
Şî sî ni-ntrebăm
Şî sî ni luptăm,
Ca toţ sî videm:
Cari nĭ-om înviñźi,
Aśela s-a kema
Omuşor di frunti,
Şî s-a număra
Di rîn(d) cu vitezî".
Apăĭ amîndoĭ
Iĭ sî dizarma,
La luptî sî lua;
Cu lupta la braţ,
Puţîn sî lupta.
Ĭarî uñgureni
Ñi s-a proţăkit
Tot aşa privin
La śiĭ doĭ viteż
Cum ńi sî lupta:
Ĭanuş Uñgurĭanu
Cu Ñihu Moldovĭanu.
Ñihu l-a-ñvîrtit
Şî ńi l-a trîntit.
Cîn ńi l-a trîntit,
Burta ĭ-a pleznit;
Bucăţ s-a făcut
Căpăţîna luĭ!
Atuñśĭ Ñihu-a zîs·
„Voĭ, voiniśilor,
Harańinilor,
Cari v-iţ găsî
Di ń-iţ rîdica

Tot armili meli
Cît îńi sîn' di greli;
Di ń-iț rîdica
Tot zalili meli,
Cît îńi sîn' di greli,
Aśiia ăț merźi
Cu mini-m mîndrii,
La bunî frățîi
Şî la viteźii."
Uñguri pusărî
Toț mîna pi armi
Fiicari-m parti
Şî ieį rîdica;
Da-ñ zădar purta,
Cî nu rîdicarî
Ńiśį-uñ ńir di armî,
Niśį-uñ ńir di zalî.
Atuñśi Ńihu-a zîs:
„Voį, voiniśilor,
Harańinilor,
Lăsaț colnicu,
Nu sînteț di colnic:
Sînteț toț di gloatî,
Bum di sapî latî".
Ńihu śi făśia?
Masa o fărma,
Diñ slovili mesî
Auru strîñźia
Ş-apăį îńį zîśia:
„Auru-aista
Añ sî-l duc cu mini
La o mînăstiri".
Auru duśia
La mînăstiria Putna;
La Ştefañ-śel-Mari
Îm poartî-į bătia:
„Ştefani, Ştefani,
Tu, măriia ta,
Ģin la poarta ta
Di vorģeşti,
Sî vez cu śi ti dăruieşti
Ńihu vitiazu,
Pintru mînăstiria ta
Di la Putna".

(1927), Spinèşti — Neculaį Soari.

TĂNISLAV[1]

CXXXVIII

Tari vini tari, dragî,
Tari vini dị-uñ caic,
Cu postav verdi-ñvălit,
Pi dịasupra zugrăvit,
Şî-năuntru poleit!
Da-ñ caic śini ịera?
Mustafà di la Babà,
Cu tur(c) Sulimàn Paşà.
Di cătat pi śini-ñ catî?
Pă Tănislav copilu,
Şărpişoru Dùnîrii,
Fiśiorașu mătușî ...
„Cî nu-l cat ịeu di vuñ rău,
Cî ịesti drăguțu ńeu;
Am moşîị dị-a hotărî
Şî galbinị mulț dị-a-mpărțî ..."
Iị di vali sî lăsa,
La o fîntînî mîndrî, bunî,
Trii feti pîñzî-nălġịa:
„Fetilor, frumọasîlor,
Pă Tănislav n-aț văzît?"
Spunịa tọati, n-a văzît:
Una zîśịa cî nu ştii;
Una zîśịa, n-a văzît.
Da o fatî smedioarî,
Cu cosîța gălbioarî,
Nu-ị da, Dọamni, niśị-o bọalî:
„Ịeu pă Tănislav n-am văzît,
Da pă mama lu Tănislav:
Tot îm malu Dùnîrii
Clătin danțeriili
To(t) di sîñźi di haịduc
Şî di sîñźi, mărị, di turc".

---

[1] *Pamfile*, 74; *Păsculescu*, 244; *Tocilescu*, I, 80; *Vasiliu*, 2 „Stănislav"; *G. Dem. Teodorescu*, 561, 573; *Ion Creangă*, VI, 36.

V. pentru completarea bibliografiei: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, II, 61—66 „Tănislav" (o variantă); III partea I, 104—106 „Tănislav"; *M. Gregorian, Folklor din Oltenia de sud* (în *Ethnos*, II[1-2], 246—52 „Stănislav" — din Dolj). Cf. *Ethnos*, I[3], pag. 170, pentru bibliografia suplimentară a motivului.

Bibliografia aferentă, ulterioară anilor 1943—1968, va fi în vol. V al colecției.

Da turśi, dac-auza,
Mari curaž cî făśia
Ş-acolu cî sî duśia,
Cu baba cî sî-ntîlnia,
Frumuşăl cî ńi-o-ntreba:
„Aleį, babî, babî slabî,
Cu cuvîm(t) bun di ispravî,
Undi įesti Tănislav?
Cî nu-l cat įeu di vuñ rău,
Cî įesti drăguțu ńeu."
Poali luñźi, şî minti scurtî,
Pă Tănislav ńi-l spunia:
„Tănislav įesti biat
La marźina Dunîrii,
La salśiia aplecatî,
Cu rămureli pi baltî;
Cu caicu priponit,
Carį n-añ văzî(t) di cîñ' sîn'
Įi-acolu sî duśia
Şî-nnot la įel cî pleca.
Da sluga lu Tănislav —
Sîrbuşor di sîrb sărac,
Înc ălțat şî-ñhîrzobat —
Afarî cîn mi-ş iśa:
„Turśilor, hagàlilor,
Śi-nnotaț voį muįereşti,
Di nu-nnotaț voįniśeşti?
Daț uñ śiñ' suti di leį
Sî vî-l dau îm mînį legat,
Ca pį-um mari vinovat."
Śiñ' suti di leį făśia,
Îm mîna luį cî ńi-ş da;
Di legat frumos cî-l lega,
Îm mîna turśilor cî-l da:
Unu zîśia sî ńi-l tai,
Altu zîśia sî-l omoari.
Darî turcu mititel,
Mititel, şî bun di stat,
Įesti turśilor di sfat:
„Įa, dațî-l îm mîna mia,
Sî văz įeu śi voį lucra".
Îm mîna luį cî ńi-l da,
Kįatra mori c-o lua
Şî di gît cî į-o lega,

Drumu Dùnîrii cî-i da:
„Dùnîrja ńi ti-a crescut,
Dùnîrja ti Kirdosascî,
Ca pi-um puișor di broascî!"
Merźja Kiatra vîźiin,
Tănislav, borborosîn.
Peștili, dacî-l vidja,
Casî di solz îi făśja,
Trii zîli-ñ apî-l ținja
Pînî iel sî dizbăta.
Iel, dacî sî dizbăta,
Numa diñ umiri făśja
Îñ fața api cî ișa
Și diñ gurî cî striga:
„Cun n-am uñ frățîor pi lumi,
Ca sî gii pîn' la mini,
Sî-n tai sforiśiaua,
Sî Kiśi Ketriśiaua!"
La apî cî sî-ntîmpla
Fata cafeźiului:
Cofili li lăsa
Și-nnapoi cî sî-ntorśja,
Lu tat-su cî-i spunja
Și la Tănislav pleca:
Îñ caic cî sî pumja
Și la Tănislav pleca,
Pînî bini c-aźiuñźja:
„Taicî, tăiculița ńeu,
Ia, dă vîsla-m mîna mja,
Sî-ț arăt cuñ sî vîslești,
Pi pămîñ' cuñ sî trăiești".
Și la iel cî ńi-ažuñźja
Și sfoara cî ńi-o tăja,
Afarî cî ńi-l scotja,
Acasî cî sî duśja.
Iel diñ gurî śi spunja?
— Ei, sî-ñ Kii di-uñ fișoraș!
— Ba sî-ț Kiu di-uñ źinăraș.
— Haj, di-uñ źiniri sî-ñ Kii,
Tot di bini sî vă fii!"
Și pi fatî c-o lua,
Frumosî nuntî făśja.

(1928). Spùlbir — lăutarju Neculai Dima, 67.

DOINE

1. BÎRSĂŞŢI

DI HAIDUŚII

CXXXIX[1]

Foai verdi di-alunicî,
Śini şuirî pi luñcî,
Zî-i la Domnu sî sî ducî,
Cî-l cunos(c) pi şuierat
Cî nu-i voiniśel curat
Ş-aśela-i haiduc Zîian!
C-a iubit fetili-ñ Zîi
Şî li-a lăsat cu copkii:
Cu copkilaşî la braţî,
Cu lăcrăńili pi faţî.

(1927) — Stańca Văsîianu, 90.

CXL[2]

Sup poali di codru verdi
Mititel foc ńi sî vedi:
Mititel şî potolitu,
Di haiduśi-ocolitu.
Şî-ńi măi friźi di-um berbeśi:
Um berbeśi sugărel,
La trii oi-aplecăţăl.
Şî nu-l friźi cuñ sî friźi:
Şî-l întoarśi pim belśiuźi,
Ca sî-i ńii carnia dulśi.

[1] Cf. text. CCXXXVIII, CCLXVIII, CCCXVI, CCCXXIV, CCCXC, DCXXIII.

[2] Cf. text. CDXXIII, CDLXII, DLXXIII.

Bunî-ļ carnļa di berbeśi
Ṣî ģinu di la śep, răśi!

(1927) — Ion Apanagii, 62.

CXLI[1]

Fọai verdi ļarbî nļagrî,
Taļca, maļca tot mă-ntrļabî:
Cari muñcî ń-i măļ dragî?
Muñca śļa di viteżîi,
Kistọali di Vineṭîi!
Źļaba beụ, źļaba mînîñc,
Źļaba mă măļ ṭîļ voịnic
Dacî armi n-am sî-ñśiñg
Ṣî cal bun sî ńi-l îñkiñg.
Voịniśelu ninarmat
Îļ ca ştļuca pi uscat
Ṣî ca măru lîñgî drum,
Nu-ļ dă paśi niśļdicum:
Cîţ trec, îl zburătoịesc
Ṣî di crăśļ îl sărăśesc.
Drăgălaṣî-ļ ṣî frumos
Ca un luśļafîr luńinos!

(1927) — Acelaşi.

CXLII[2]

Ṣî ļar verdi mirmilic,
Pi śel dļal, pi śel colnic
Treśļ-o mîndrî ş-uñ voịnic:
Voịniśelu şuļerîn,
Mîndra dipi ļel plîñgîn
Ṣî diñ gur-aṣa zîcîn:
— Puni-mă, neļcî, călari,
Cî nu măļ pośļ di kiśļoari...
— Fata neni, ļeu tļ-aṣ puni,
Da ń-i murgu ńic di zîli:
Aģļa-ńļ duc păcatili
Ṣî źļanta cu rafturili.

[1] Cf. text. CXLIV, CCLXIX, CDXVIII, CDXXV, DCXXX.
[2] Cf. text. CLXVI, CLXXV, CLXXVII, CCXV, CCXLVI, CCXLVIII, CCLXXX, DCXX, DCLXXIII, DCCXX.

— Măi neniţî, neni măi,
Murgu-i ńic, da poati mul(t):
Ieł îs duśi doi şî trii,
Da pi noi: niśti copkii!
Ieł îs duśi trii şî patru,
Da uñ flăcău şî c-o fatî!
Ieł îs duśi patru, śiñśi,
Da pi noi: niśti voiniśi!
Poati duśi śiñśi şî şasî,
Da uń ńiri c-o ńirieasî!

(1927) — Ion Pogàn, 30.

CXLIII [1]

Foai verdi di năhud,
Di cîn mama m-a făcut
Codruluł m-a dăruit;
Sîñgur codru m-a crescut
Ca pi-um puişor di lup:
Cu ploili cî m-a scăldat,
Cu fruñza m-a îñfăşat.
Cî ńiia cî-ńi ieşti:
Munţ cu braz îńi sîñ' frat;
Surorili: căprioarili ...
— Surioarî căprioarî,
Ia, scoalî-n douî kişioari
Pi odrasla socruluł,
Di-ńi roadi poala codruluł,
Sî mă uit la matca Hòltuluł.
Cîtu-i Hòltu, ia, di mari
Numa o poticî-ńi-ari:
Cît merźi hoţu călari.
Cîtu-i Hòltu, ia, di mari
Totu-i plin di cătani.
Şî-s cătani uñgureşti,
Dai cu plumbu, nu răźgeşti!
— Hòltuli, Holtèţuli,
Şi ǵii mari şî vărsat,
Cu plăǵii-amestecat,
Cu căpestri di cai murźi,
Cu capiti di haiduśi?

[1] Cf. text. CXLV, CLXXI, CLXXII, CCXLIV, CCXLV, CCXLVII, CCLXIV, CCLXV, CCXCI, CCCXXI, DCXXII, DCXCVI.

Hòltuli, Hòltuli,
Da-u̯-a unu Dumnezău̯
Sî-ț săśi izvo̯arîli,
Sî rămîi ketrili,
Sî li arzî so̯arili,
Sî li calśi murgu cu potco̯avili,
Sî-l auzî mîndrili ...
Dacî văzîi̯ ș̂î văzîi̯,
Strîñsăi̯ pi murgu-ñ frî i̯
Ș̂î dăduį cu murgu-nnot:
'no̯ata murgu, înno̯ata;
Ii̯ mă-ntri̯abî di am carti,
Ieu̯ li̯-arît flinta îñ spati;
Dideį Hòltu tot la spati,
Pusăi̯ căș̂ula-ntr-o parti ...
— Hòltuli, pi malu tău̯
Cri̯ascî i̯arbî, ș̂î dudău̯,
Sî pascî ș̂î murgu ńeu̯,
Sî tri̯acî ș̂î bun, ș̂î rău̯,
Sî tri̯acî ș̂-uñ frati̯-a ńeu̯.

(1928) — Añgil Cožocari̯u, 70.

CXLIV [1]

Tot aș̂teptai̯, ș̂-aș̂teptai̯
Di la sfîntu Neculai̯
Ș̂î pînî la luna lu mai̯ ...
— 'tu-i̯ ți̯-a-n leźi di răkitî,
Di ți̯-aș̂ vidi̯a-mbobośitî,
Sî-ńi̯ pui̯ curau̯a la flintî!
Ș̂î sî ńi̯-o pui̯ pintri speti,
Sî intru la codru verdi;
Sî-ńi̯-auz pi crîñg tunîn,
Źi̯os, la po̯ali fulźerîn,
I̯arba piñ vetri crescîn
Ș̂î cu murgu nekezîn.
Da pi mini cî mă-ntri̯abî —
Tot mai̯ca cî mă întri̯abî —
Cari muñcî ń-i măi̯ dragî?
Drumu luñg ș̂î cotit,
Cu tròscut acoperit,
Cu potiri̯ îñgrămădit.

[1] Cf. text. CLXIX, CCLII, CCLXIX.

Pusăi mîna îñ śia zari,
Iaca di-un tur(c) călari!
Dacî văzîi şî văzîi
Mă dădui măi diñcolia:
Pusăi flinta pi butuc
Şî-l împuşcai ca pi-un turc.
Turcuşor sî tăvălia,
Kisaua cî-i zornăia.
Iar altu, măi diñcolia:
— Śi făcuş tu, măi dužmani?
Împuşcaş turcu di călari!
— La' sî moarî ca uñ cîni,
Cî kisaua-i îñ sîn la mini.

(1928) — Acelaşi.

CXLV [1]

— Oltuli, Olteţuli,
Săca-ţ-ar pîraili
Şî toati izvoarîli,
Sî rămîi ketrili,
Sî-l tre(c) cu kišioarili,
Sî-ńi măi văz mîndruţîli!
Oltuli, pi matca ta,
Dari-ar Dumnezău sî dia:
Pi uni-ţ merźi luntria
Sî răsai papura,
Papura şî trestiia,
Sî-m puiezî lupoaica,
Lupoaica şî sîşîţa,
Sî ieu ieu puşculiţa,
Sî vînez io lupoaica,
Sî pui sî li io kelia,
Sî fac mîndri-o malăţia,
Sî intru-ñ codru cu ia ...
— Căprioarî surioarî,

[1] Cf. text. CLXX (pentru vers. 30—35), CCXXI, CCXC (pentru vers. 35—40), CCCLXXXI (pentru vers. 40—44), CCCLXXXIV, CDLXI (pentru vers. 40—44), CDXCIV, DLXIX, DLXXVIII (pentru vers. 35—40), DCXVII (pentru vers. 30—35), DCXIX, DCXCVI.

Înalți-ti-n doui kiśioari,
Di roadi codru pi poali;
Roadi poala codrului,
Sî-ńi văz matca Oltului,
Gura Topològului.
Cîn ieran di șăpti luni,
Furam śiapî diñ grădini.
Furai śiapî, furai praz,
Mă-ñkedecai di-uñ cal briaz,
F ...-i leźia, n-o sî-l las,
Dor di-oi păți vun năcaz!
Sî mă duc la Cîmpuluñg,
Sî măsor gražd̦u di luñg,
Sî-ńi-aleg uñ cal porîmb:
Scurt îñ gît, și luñg în trup,
Cum îi bun di zurbalîg.
Ńi-a da' fruñza ca pătacu
Și ierbulița ca acu,
Am sî las sapa la dracu,
Sî intru-ñ codru, săracu!
Cî cu sapa nu prășăsc,
Niśi cu coasa nu cosăsc,
Bani dim puñgî nu-n lipsăsc:
Sî ńirî și cîrśimari
Di uni scoț io bani.

(1928), Topești — Giorgi Okian, 50.

CU CUCU

CXLVI [1]

— Cîntî, cuculeț̦uli,
— Nu măi pośiu, băietuli!
C-añ cînta' la Izmail
Și m-am umplu' di venin.
Ș-añ cînta' la Calafàt,
Băieti, m-am ofticat!

(1928) — Stańca Văsiianu, 90.

[1] Cf. text. CDLXXVII, DCXXXVI, DCXXXVII.

CXLVII [1]

— 'tu-ńi-ți-n leźi di cuc!
Vara ģii, vara ti duși,
Mă ńir iarna și mînîñși?
— Putregai di fag uscat
Și cînt codrului cu drag.
La Sîntu Ketru mă duc,
C-am fura' boi dim plug.

(1928) — Aceeași.

CXLVIII [2]

Arzî-ti focu di cuc,
Tu iești cuc, nu iești haiduc!
Sî pui pușca, sî ti-mpușc;
Cu untura di la ńieri
Sî-ńi-uñg pușca la oțăli.
Cu untura dipi rîñzî,
S-o mînîñc, sî nu mă priñzî:
Sî m-ațîi pi la strîmtori,
Sî cîștig la gălbiori.
Sî m-ațîi pi la potisi,
Sî cîștig la irmiliși
Cît oi da la ibovniși.

(1928) — Aceeași.

CXLIX

— Altî verdi ș-o śicoari,
Pasîri privigitoari,
Śi cînț noaptia pi răcoari?
— Di śi, veri, n-aș cînta,
Dac-a vini' vremia mia?

(1927) — Ion Apanagii, 62.

---

[1] Cf. text. CLXXX, CCXXIV, CDLXXVIII, DLXVI, DLXXXII, DCXXXIV.

[2] Cf. text. DLXXII, DCXXX.

CL

Foai verdi foi di bob,
Cîntî cucu sus, pi plop
Şî-ńi spuni di pisti Olt,
C-a-ñfruñzît codru măi tot:
Dă gîrniaţa îm boboc.
Da la noi, pisti vîlśicî,
A-ñfruñzît um mărăśini,
Şî ń-i di mari ńinuni!

(1927) — Acelaşi.

DI STRĂINĂTATI

CLI [1]

Ş-añ zîs: „verdi rug di muri",
Pi sup dial, pi sup păduri
Treśi o nevastî-n lumi:
Horopsîtî di bărbat,
Cu pruñcu nibotezat,
Di trii zîli nu-i scăldat
Şî di una nu-i mîñcat.

(1927) — Stańca Văsîianu, 90.

CLII [2]

Foai verdi sălśioarî,
Oltuli, apî vioarî,
Faśi-te-i niagrî śerniali,
Ca sî-ńi scriu di-o hîrtioarî,
Sî-i trimăţ nevesti-n ţarî,
Sî-ńi trimaţî di mîñcari,
Părali di keltuiali,
Cămeşî di priminiali,
Cî ńii ń-i viaţ-amarî.

(1927) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DC.

[2] Cf. text. CCCXCV (de la vers. 16—21), DCLXVII (de la vers. 9—15).

CLIII

Foai verdi di mătasî,
Ńi s-a făcu' dor di-acasî
Di copkiį, şî di nevastî.
Di nevastî nu-ńį pria pasî,
Di copkiį ń-i inima arsî:
Cî nevastî măį găsăsc,
Di copkiį mă prăpădesc!

(1927) — Aceeaşi.

CLIV

Răų m-aį blăstămat, măicuţî,
Cîn am fos' copkil di ţîţî:
Îñ scutiśi mă-ñfăşaį,
Diñ gurî mă blăstămaį.
M-aį blăstămat sî nu ńiu
În lumi niśį mor(t), niśį ģiu:
Ca sî umblu pi kiśioari
Cît pămînt ęesti sup soari.

(1927) — Alisandru Văsîęanu, 27.

CLV [2]

Maęcî, măęculiţa mia,
Cîn ęeraį cu mini gria,
Tari ģini cî-ţ păria!
Mamî, dacî m-aį făcut,
Ţărilor m-aį dăruit:
Ţărilor, bulgarilor,
Turśilor, źermanilor;
Sî umblu din ţarî-n ţarî,
Ca banu di la comoarî.

(1927) — Ion Apanagii, 62.

[1] Cf. text. CXCI, CCXXXV, CDXCII, DCLIV, DCCXLIV.
[2] Cf. text. CCLXIV, CCLXV.

DI DOR

CLVI[1]

Du-ti, dor, piñ ierburi , fîn,
Du-ti la mîndruța-ñ sîn!
Du-ti, dor, pi su' pămîn',
La mîndruța-ñ așternut
Și-i ia salba di la gît!
Și inelu ii șel ńic
Sî-l aduśi la mini drep(t),
C-añ făcut o ranî-ñ kept:
Nu ń-i ranî di cutît,
Și ń-i ranî di iubit.
Du-ti, doruli, și-i spuni
La mîndruța vorbi buni!
De-i găsî-o stîn la poartî,
S-o sărut, doruli,-o datî.
De-i găsî-o kefuin,
Și cu altî petrecîn,
Sî ti sui pi-o rămuria
Și sî-ńśeki-a blăstăma:
Sî arzî casa pi ia
Cum ardi inima mia!
Sî arzî tulpanu ii
Cum plîñg okișori ńii
Pîntru cî duc doru ii!

(1928) — Vasîli Cožocarju, 68

DI DRAGUSTI

CLVII

Ș-añ zîs : „verdi ș-o lalia",
Śini-a făcu' dragustia,
Bati-l, Doamni, nu-l ierta,
Sî n-aibî parti di ia!

(1928) — Alisandru Văsîianu, 27

[1] Cf. text. DVIII, DCXCVIII.

CLVIII [1]

Śini ńi-a ịubi, ș-a spuni,
Blăstămat sî ńii-n lumi!
Śini ịubești, șî lasî,
Blăstămat, sî n-aịbî casî!

(1928) — Același.

CLIX [2]

Foai verdi di urez,
Ǵino, nicî, di mă vez
Cîtu nu-s grîili verz:
S-or coași, s-or săśera,
Or m-ăị măị vidịa, or ba.

(1927) — Ion Apanagii, 62.

CLX [3]

Dị-ar ńii noaptịa uñ conac,
M-aș duśi pi un' ń-i drag.
Dị-ar ńi noaptịa triị conași,
M-aș duśi, șî m-aș întoarśi
Pi la mîndra cari-m plași.

(1927) — Același.

CLXI [4]

Di triị orị potcoǵii calu
Ca sî trec la puịca dịalu.
Mersăị calịa źịumătati,
Sî rupsî potcoava-ñ șăpti.
Nu știu: ǵina caluluị,
Or a potcovarịuluị?

---

[1] Cf. text. CCII, CDXCVI (de la vers. 21—26), DCIV.
[2] Cf. text. CLXXVII (de la vers. 8—15), CDX.
[3] Cf. text. CCLVI, CCLVII, DCXCIX, DCC.
[4] Cf. text. CDXCIX, DCLXVI, DCCXXVII.

Da-i gîna mîndruți meli:
C-a pus casa-n dialuri răli,
Cî nu poșiu sui la ieli.

(1927) — Acelaș

CLXII[1]

Ș-añ zîs: „verdi di-alunicî",
Măi bădiți Ionicî,
Di ț-a fos' gîndu pi ducî,
La și m-ai priñs ibovnicî?
M-ai iubi' ca pi-o copkilî,
M-ai lăsa' ca pi-o străinî.
M-ai iubi' ca pi-o nevastî,
M-ai lăsa' sîñgurî, proastî.
M-ai iubi' ca pi-o cucuanî,
M-ai lăsa' ca pi-o vădanî.

(1927) — Același.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CLXIII[2]

Foai verdi ș-o lalia,
Săraca inima mia,
Sî ńi-o știi șineva,
Niși n-ar bia, niși n-ar mîñca,
Inimî ră ńi-ar purta.

(1928) — Ion Lupu-Mari 54.

CLXIV[3]

Cît îi muntili di nant,
Tot omătu s-a luat.
Da și-i la inima mia:
Și s-a pus, nu sî măi ia!

[1] Cf. text. CCXCIX, CDXCVIII.

[2] Cf. text. CCCLXXVI, CDXI, CDLIX, DCXXXI, DCLXI, DCLXII.

[3] Cf. text. CCXVII, CDXVI, DXLVI, DCVIII.

Tot gîndeś', gîndeś', gîndeś':
Cîti zîlj-añ sî trăjes',
Cî vreu sî mă socotes'.
Cîti zîlj-ar hi pi mini,
Dumnezău nu gîn(d)eşti di mini!

(1928) — Acelaşi.

DI MILIŢÎI

CLXV

Fruñzuliţî ruptî-ñ zăśi,
Fost-aj, lumi, şî ti treśj,
Jo nu m-am putu' petreśi:
Cîn jerañ sî mă petrec,
Ńj-a vinit ordiñ sî plec.
Cîn dj-acasî am plecat,
Jeran numa um băjet.
Acu, dj-amărîti zîli,
Îmbătrînij, vaj di mini!
Di zîli sîñ cam băjet,
Da di cap multi ńj-a dat.
Stau di multi orj pi loc
Şî la Dumnezău mă rog,
Ca sî mă-ntorc înapoi
La frăţîorj, la surorj.

(1928) — Alisandru Văsîjanu, 27

CLXVI

— Supt umbrî di pădušel
Hodineşţi-uñ grăjniśerju,
Jo mă duc, majcî, la jel.
— Nu ti duśi, fata mja,
Grăjniśerju j-o belja:
Kicî ordin, şî ţî-l ja,
Şî tu rămîj cu lăcrîńj pi faţî,
Cu copkilaşî îm braţî...
— Aźjuñźi-tj-ar žalja mja
Unj-a hi calja măj grja!
Aźjuñźi-tj-ar doru ńeu
Unj-a hi priporu rău!
Calu sî sî poticnjascî,

Îñ creştit sî ti trîntiascî,
Mîna stîñgî sî ţ-o frîñgî,
Mîna driaptî sî-ţ scrîntiascî,
Sî ţîi dălozi cu dinţî,
Ca sî ti plîñgî părinţi,
Şî sî mîi calu ca muţî!

(1928) — Acelaşi.

2. COLACU

DI HAIDUŞII

CLXVII[1]

Verdi foai ruguleţ,
Pi marzini di Olteţ
Răsărit-a nuculeţ:
Nucu-i mari, fruñza-i rarî,
S-a strîñs cuśi dupî-n ţarî
Şî cîntî di sî omoarî!
Sus, pi vîrfu nucului,
Cîntî maica cucului.
La tulkina nucului
Cîntî pui cucului.
Ş-aşa cîntî di frumos
Di kicî fruñza pi zios!
Iar la fagu diñ cărari
Stă căpitanu śel mari
Şî diñ gur-aşa-ńi zîśia:
— Mă rog, fazi dumitali,
Ca la uñ frati măi mari,
Sî mă laş la umbra ta,
Sî mă umbres' cu mîndra.
Dar fagu śi-i răspundia?
— Ti-aş lăsa la umbra mia,
Da ń-i fricî di belia:
Cî ţ-î mîndra tineria,

[1] Cf. text. CLXXVI (pentru vers. 15—27), CCXCII (pentru vers. 1—12), CCCXXIII, CDLXXIII (pentru vers. 1—12), DLXIV (pentru vers. 15—27), DLXV (pentru vers. 1—12), DLXXIX (pentru vers. 15—27), DCXXIV, DCXXV, DCXXVIII (pentru vers. 15—27).

Aį faśi glumi cu įa
Şî ńi s-a usca fruñza...
Fruñza-ńį umpli grokili,
Haįduśi: grosurili.

(1928) — Priut Ion Băznî, 70.

CLXVIII

Pînî codru fruñza-ş ţîni,
Toţ haįduśi petrec bini.
Dacî codru fruñza-ş lasî,
Toţ haįduśi plįac-acasî
La copkiį şî la nevastî:
Şăd la vatra foculuį
Plinį di žalįa codruluį.

(1928) — Acelaşi.

CLXIX[1]

Dį-aş aźįuñźi pîn' la maį,
Sî-ńį-auz pi śer tunîn,
Plǫaįa-ñ codru răpăin,
Voįniśį la codru-ndemnîn!
— Surįǫarî căprįǫarî,
Įa, pogorį din dįal la vali
Şî rǫadi-ńį codru la pǫali,
Sî străbatî sǫarili,
Sî-ńį zǵiśįascî armili:
Ruźinesc oţălili
Şî-i păca(t) di dîñsîli!

(1928) — Acelaşi.

CLXX[2]

Ş-añ zîs: „verdi foį di nuc",
Di cîn zîc: „mă duc, mă duc",
S-a strîñs mîndrili buluc
Şî mă-ntrįabî: un' mă duc?

---

[1] Cf. text. CDXXIV, DLXII (pentru vers. 5—11).
[2] Cf. text. CCXLIII, DCXVII, DCXIX.

Io li spui: „La Cîmpuluñg,
Sîñi-aleg cal di haiduc:
Luñg în trup și scurt îñ gît,
Cu coama pîn' la pămînt,
C-așa-i calu di haiduc"...
Ș-acolu cîn aźiuñźiam,
Dintr-o ńii aleźiam
Și diñ gur-așa-i zîșiam:
— Murguli, murguțuli,
Aiși ti beu, ti mînîñc,
Și de-iși nu ti măi duc,
Cîși ca tini-o sut-aduc!

(1928), Poduri — Tănasî Vulpariu, **72**

CLXXI

— Maicî, măiculița mia,
Cîn ieraĭ cu mini gria,
Ģini, maicî,-ț măi păria!
Dacî, maicî, m-ai făcut
Și măi ģini ț-a părut.
Da, maicî, di la scăldat
Rău, maicî, t-ei îñșiudat:
Cu gura m-ai blăstămat,
Codrilor m-ai lepădat.
Dumnezău nu s-a-ndurat:
Îñ rouî cî m-a scăldat,
Îñ fruñzî di fag m-a-ñfășat.
Maicî, feșîșoara mia
Iera, maicî, lozița.
Io la umbrî ńi-añ crescut,
Sup śetinî ńi-añ șăzut
Și soari n-am măi văzît;
Și brusturi ńi-am așternut,
Cu iarbî m-am îñvălit,
Apî linî ńi-am băut,
Cu-atîta ńi-am măi crescut.
Śini-ńi sîñ' frățîori?
Tot brazî și păltiori.
Śini-ńi sîñ' surorili?
Maicî, căprioarili.
Cîtî-i păduria di mari,
Nișĭ-un drum cî nu-ńi măi-ari:
N-ari dicît o cărari,

Sî mi̯argî hoți̯ călari̯,
Sî cîștiźi la părali̯:
La părali̯ mărunți̯ăli̯,
La purtatu-s uș̦ureli...
— Oltuli, cîni spurcat,
Cî i̯o mul' ți̯-am aș̦teptat
S-aduș̦i̯ plăgi̯i̯ și butuș̦i̯.
Da n-aduș̦i̯ plăgi̯i̯ și butuș̦i̯,
Și̯-aduș̦i̯ capuri̯ di voi̯niș̦i̯
Și căpestri di cai̯ murźi̯.

(1928), Poduri̯ — Sanda Băra, 75

CLXXII

— Hei̯, Oltuli, Oltèț̦uli,
Săca-ț̦-ar izvo̯arîli
Și toati pîraili,
Sî sî vazî ketrili,
Sî trec i̯o cu śizmili,
Sî-ńi̯ suni potco̯avili,
Sî m-auzî mîndrili,
Mîndrili și fetili,
Nevestili tinereli
Cari mă i̯ubi̯añ cu i̯eli
Diñ copkilării, veri!

(1928), Poduri̯ — Tănasî Vulpari̯u, 72.

CLXXIII[1]

'tu-i̯ ți̯-a-n leźi, codruli,
'tu-i̯ ți̯-a-n leźi, hoț bătrîn,
Cî multî lumi̯-ai̯ îñș̦ălat,
Pi mini cî m-ai̯ mîñcat!
C-am intra' tînîr, copkil,
Copkil fărî di mustați̯î,
Ș-am iș̦ît bătrîn: gîrni̯ați̯î,
Di-ńi̯ bati barba pi brați̯î;
Mustăț̦îli: co̯atili
Și barba: kiși̯oarili.
Dari̯-ar domnu Dumnezău
Sî ńii̯-uñ copkil di̯-a ńeu,

[1] Cf. text. CCXCIII, CCCXX, DLXIII, DCCLXVI.

Sî-l îñvăț cuñ sî trăiascî,
Piñ codri sî nu hotriascî!
Cî io unu kiar añ fos',
Diñ codri io n-añ folos:
Măi multi păcati faśi
Și multi beleli traźi.

(1928) — Același.

CLXXIV[1]

Mă lăsan din dial pi luñcî
Sî-ńi leg ața la okiñcî,
Sî-ni tai di-o sfîntî măśiucî:
Niśi măi luñgî, niśi măi scurtî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî.
Ș-o luai pintri zăvoi,
Mă-ntîlnii cu doi śiocoi:
— Bună-zîua, măi Ioani.
— Mulțămăs' voui, cucoani.
Măi Ioani, tu ieș' biat.
— Sîctir, śiocoi gulerat!
Di trii zîli n-am mîñcat,
Niśi ginu nu l-añ gustat
Și tu mă faș cî sîm' biat"!
Și io băgai mîna-ñ glugî,
Ii credia cî li dau urdî.
Io scosăi sfînta măśiucî,
Sî-i loges' la supsîoarî,
Cî l-i moartia măi ușoarî;
La rătezu părului
Uni-i păs voinicului.
Măi la vali, pi-o cărari,
Cum mă strigî-ñ gura mari:
— Și făcuș tu, măi Ioani,
Cî, iaca, śiocoiu moari?
— La' sî moarî ca uñ cîni,
Cî n-a fos' haiduc ca mini!
La' sî moarî, f..i-l-aș,
Di ńińic nu-s păgubaș,
C-am puñga cu gălbenaș.

(1928) — Același.

[1] Cf. text. CCLXIX.

CLXXV[1]

Ș-añ zîs: „verdi arsănic“,
Pi śel dial, pi śel colnic
Merźi-o pruñcî ș-uñ voinic:
Voinișel merźi călari
Șî-ñcî pruñca pi pișioari.
Voinișel merźi cîntîn
Șî-ñcî pruñca suskinîn,
Șî diñ gur-așa zîcîn:
— Puni-mă, neicî, călari,
Cî nu măi poșiu di kișioari!
Cî ń-i drumu glodoros
Șî nu poșiu merźi pi źios“.
Iar voinicu śi-ñ zîșia?
— Ti-aș puni, neicî, puni,
Da ń-i murgu ńic di zîli,
Di-aźia mă duśi pi mini;
Di-aźia-ńi duśi trupu ńeu:
Trupu, șî păcatili,
Dăsăźiori cu galbini,
Mižlośel cu armili.
— Măi neicuții, neicî mî,
Aźiuñgî-ti ńila mia
Un' t-a hi calia măi gria!
Aźiuñgî-ti doru ńeu
Undi-a hi glodu măi rău!
Calu sî sî poticniascî,
Iel îñ gît sî ti trîntiascî,
Mîna stîñgî s-o scrîntiascî
Șî pi driapta sî t-o frîñgî;
Sî țîi frîu cu dinții,
Sî mîi cai ca muții!

(1928) — cobzariu Marin Curtianu, 78.

CLXXVI[2]

— Șî iar verdi vioria,
Păduriśi, păduria,
Lasî-mî la umbra ta.
— Ieu la umbrî ti-oi lăsa,
Dacî nu striși nimica.

[1] *Ethnos*, I[2], 154 (eronat anul culegerii).
[2] *Ethnos*, I[1], 207 (eronat anul culegerii).

— Ļeų nimic nu ț-oį strica:
Ļa, ț-atîrn o lămuriа,
Sî-ńį-alin pușca di ļa,
Puşculița şî curaua.
Ļarba-ñ cîmp îį ca andriaua,
Fruńza-ñ codru: ca paraua.
Ļarba-ńį umpli groķili
Şî voiniśi ocnili.
Ļarba-ńį creşti-ñ supsîorį,
Voiniśi staų la-ñkisorį.

(1928) — Màrija Cristijan,

CLXXVII[1]

Pi coasta lu Gergeleų
Merźį-o fatî ș-uñ flăcău:
Flăcău șuierîn
Şî fata măį mul' plîñgîn.
Ļel sî-ntoarsîrî la ļa:
— Taśį, fatî, nu suspina,
Or ț-î dor di maicî-ta?
Haį la dîñsa dį-o măį vez
Cît is grîili măį verz;
Cî dacî s-or săśera,
Mă-ta nu tį-a măį vidia:
Cî tį-a da' pi mîna mia
Sî ti por(t) pi unį-oį vria:
Şî pi hotarî străini,
Cî sîñ haiduc di păduri.

(1928) — Ac

CLXXVIII

— Luniții, luniții,
Ţîni luńiniții
Noaptia pi uliții
Pîn-oį scăpăta
Cu ieș(tį) doį caį murźį.
Cî nu į-añ furat,
Şî į-añ cumpărat

[1] Cf. text. CCXV, CCLXXX, DI, DXLI.

Din tîr(g) dim Bîrlad:
Kezîș lị-an lăsat
Furca graždịuluị,
Ịeslịa caluluị....

(1928) — Tuduraki Meñger, 33

CU CUCU

CLXXIX[1]

Fruñzî verdi ịasomii,
Cîntî, cuśi, numa mii
Cît por(t) florị la pălării;
Cî la varî nu sî știi:
Măị por' florị la pălării?
Or măị port, or nu măị port,
Or oị putrezî di tot.
Or măị sînt, or nu măị sînt
Sî calc ịarbî pi pămînt.

(1928) — Màrịa Cristịan, 19

CLXXX

— Cuculeț cu pana surî,
Vara ģiị, vara ti duśị,
Mă ńir ịarna śi mînîñśị?
— Putregaị di fag uscat
Și cînt codruluị cu drag.

(1928) — Neculaị Muntịanu, 51

DI STRĂINĂTATI

CLXXXI[2]

Tot añ zîs: „mă duc, mă duc",
Mîndrili nu m-a crezut.
Da acu ar sî mă crịazî,
Cî trịị anị n-aụ sî mă vazî.

[1] Cf. text. CDLXXVI.
[2] Cf. text. CCXXVIII, CCCLXXXVII, DCXXXVI.

Cî trii ani i-o vremi luñgî:
Dor di mini-ar sî li-aźiuñgî.
Dar mă duc, ș-añ sî mă-ntor(c)
Ca sî pui satului foc,
Sî arzî di la o parti,
Sî arzî fetili toati.
Sî arzî diñ colț îñ colț,
Sî arzî flăcăi toț.

(1928) — Màrija Cristijan, 19.

CLXXXII[1]

Voinic șî sărac
Intrî noaptia-ñ sat:
Di cîni î lătrat,
Di gar(d) răzîmat,
Di nimini kemat.
Voinic șî bogat
Intrî noaptia-ñ sat:
Di cîni i-apărat,
Îñ casî-i kemat,
La masî-i poftit
Cu paharî plini,
Cu cuvinti buni.

(1928) — Tuduraki Meñger, 33.

CLXXXIII

Șî iar verdi ș-un dudău,
Luñg îi drumu la Bacău,
Da măi luñg îi drumu ńeu...
Rău-i, Doamni, piñ străini:
Ca disculț pim mărășini!
Mă pusăi ca sî mînîñc,
Dužmani sî uitî luñg.
Cîn luai di-o bucăturî,
Ńi-a aźiuñs lacrîma-ñ gurî.
Cîn luai a doua oarî,
Ńi-a căzu' lacrîma-m poalî.
Cîn luai a triia oarî,
Lăcrîńili mă dooarî!

[1] Cf. text. CCCXIX, CDXXVIII.

Şî ĭar verdi măr domnes',
Mă pusăĭ sî mă umbres',
Măĭ tari mă dogores'.

(1928) — Anişoara Şuşu, 21.

CLXXXIV

Şî ĭar verdi di măr dulśi,
Din triĭ mîndri una-ñ zîśi:
— Śe-ĭ făcu' bani, voĭniśi?
— Ĭ-am bău', sî nu sî striśi:
Ĭ-am bău', şî ĭ-am mîñcat,
Lăutari ńĭ-a cîntat...

(1928) — Aceeaşi.

CLXXXV

— Muntenaş, muntenaş,
Muntenaş nant şî frumos,
Ĭa, apĺĭacî-ţ vîrfu-ñ źĭos,
Sî mă suĭ îñ vîrfu tăŭ,
Sî mă uĭt îñ satu ńeŭ,
Sî-ńĭ văz casa şî nevasta:
Şî nevasta stă la poartî
Măturîn ograda toatî,
Şî copkii strigîn: „tatî!"
— Mamî, tata nu măĭ ginì!
— Taśĭ, cu mama, nu măĭ plîñźi,
Turtî dulśi v-a aduśi".
Acasî cîn m-am întors:
Găsîĭ casa graž' di caĭ
Şî nevasta: putregaĭ,
Copkilaşî: muśegaĭ...

(1928) — Ştefăniţa Cristiĭan, 17

CLXXXVI[1]

Verdi di triĭ mărăśiniĭ,
Vaĭ, mîñcatu-s di străiniĭ,
Ca ĭarba di boĭ bătrîniĭ!

[1] *Ethnos* I[1], 208 (eronat anul culegerii).

's mîñcat di străinătati
Ca ḭarba di vaśḭ cu lapti!
Şî sîñ' călcat di nevoḭ,
Frati, ca ḭarba di oḭ!
Şî ḭar verdi di sulśinî,
Sî mor în ṭarî străinî:
Fărî pat, fărî luńinî,
Fărî aşternut pi pat,
Fărî pernuṭî la cap;
Fărî luńinî di śḭarî,
Fărî om din a mḭa ṭarî;
Fărî luńinî di săṵ,
Fărî om diñ satu ńeṵ.
Roatî ṭărilor an dat,
Hodinî n-añ căpătat:
Niśḭ hodinî la culcat,
Şî niśḭ paśi la mîñcat.
De-iśḭ pîn la minḭ-acasî
Triḭ luńinḭ di săṵ înḭ-arsî:
Zîṵa ploṵî, noaptḭa niñźi,
Niminḭa nu li măḭ stîñźi...
Inińḭoara-m mini plîñźi,
Şî n-ari śini ńḭ-o stîñźi!
Dicît într-uñ sat cu tatî,
Măḭ ģini-ñ stanî di ḳḭatrî!
Dicît îñ satu cu mumî,
Măḭ ģini-ñgropat îñ humî!

(1928), Poduri — Sanda Băra, 75

DI DOR

CLXXXVII [1]

Luñg îḭ drumu Cluzuluḭ,
Da măḭ luñg ḭ-a doruluḭ:
Drumu Cluzuluḭ sî calcî,
A doruluḭ, niśḭodatî!
Ş-am avut o cărăruşî,
Śi duśḭa la puḭca-ñ uşî.
Şî dužmani ńḭ-o aflarî,
Cărăruşa ńḭ-astuparî:

[1] Cf. text. CC, DCCXXXV.

Niși cu parị, niși cu nuịeli,
Numa cu cuvinti răli.
Da-v-o̯ar Dumnezău c-uñ vîn(t)
Sî dịa gardu la pămîn',
Sî văz pi mîndra-ñ curîn(d)
Diñ okị negri lăcrămîn,
Diñ inimî suspinîn,
Și di mini întrebîn!

(1928) — Priut Ion Băznî, 70.

CLXXXVIII

Șini are dor la munti,
Știi luna cîñ s-ascundi
Și steli cît sîn' di multi.
Șini ari dor la vali,
Știi luna cîñ răsari
Și no̯aptịa cîtî-ị di mari.
Șini ari dor pi luñcî,
Știi luna cîñ' sî culcî
Și no̯aptịa cîtî-ị di luñgî.

(1928) — Același.

CLXXXIX[1]

— Verdi fo̯ai matostat,
Cîm, puịcuți, ńe-ị plecat
Niși-uñ răspuñs n-ai lăsat.
Sî-ț ịei și doru cu tini,
Sî nu-l laș îñ sîn la mini:
M-a ofticat, vai di mini!
— Ịatî, puịcî, plec, mă duc,
Plịacî-ț gura s-o sărut:
S-o sărut o datî bini,
Sî-n țîi și az, și mîni,
Cî-s cu gîndu to' la tini.

(1928) — Același.

[1] Cf. text. DCXV, DCXCVII.

CXC[1]

Mîndrî, sara cîñ viniam
Pi ferjastî mă ujtam:
Lucraj la batista mja,
Mă-ta, tat-tu ti śerta,
Ş-uñ frăţîor ti pîra
Cî tu jeşti jubita mja.
Şî dacî-j vorba dj-aşa,
Haj sî stricăm dragustja,
Şî s-astupăm uliţa:
Cu pelin, cu rozmarin,
Doj anj sî nu ni-ntîlnim.
Şî doj anj j-o vremi luñgî:
Doru ńeu ar sî tj-aźjuñgî.

(1928) — Màrija Cristjan, 19.

CXCI[2]

M-a aźjuñs un dor dj-acasî
Di copkij, şî di nevastî.
Nevesti cî măj găsăsc,
Di copkij: mă prăpădesc!
M-aźjuñs dor di la doj fraţ:
Împodoźij cai cu braz.
M-a aźjuñs dor di la mumî:
Sî fac cai numa spumî.
Foai verdi lemn uscat,
Mari sat şî preluñgat!
Mă ńir la śi jeu nu-ñcap?
Mă ńir śi focu li fac,
Di nu-ñcap acolu-ñ sat?

(1928) — Sanda Băra, 75.

DI DRAGUSTI

CXCII[3]

— Măj catî, mîndro, di mini
Măcar vo douî, trij zîli,
Sî nu priñz vo năluśiri.

[1] Cf. text. DCCXXX.

[2] Cf. text. CCXII, DX (pentru vers. 10—13). *V. Ethnos*, I[2], 155 (eronat anul culegerii).

[3] Cf. t. DCLXXIII, DCLXXV.

Cî dị-oị prindi vun năluc,
'calic murgu șî mă duc
La puịcuța di dimul';
Cî nu-s cîni ca s-o uịt,
Śi-s voịnic ca s-o sărut.

(1928), Poduri — Tănasî Vulparịu, 72.

CXCIII

Verdi fọai di piper,
Cîti steli sîm' pi śer,
Tọati pînî-ñ zîụî pịer;
Numa luna șî c-o stịa
Știi di patima mịa...
Śini-ị călătorịu pi lumi,
Știi luna cîn apuni.
Śini-ị călătorịu pi cali,
Știi luna cîñ răsari
Șî nọaptịa cît îị di mari.

(1928) — Priut Ion Băznt, 70.

CXCIV

— Verdi fọai di doị nuśị,
Di doị nuśị, di doị lăptuśị,
Lelịo cu pletili luñźị,
Șî cu struñgărịața-n dinț,
La śi naịba mă măị minț,
Di mă faśị sî viụ pe-iśị
Disculț, fărî di papuśị?

(1928) — Același.

CXCV

Cît îị Arźișu di mari,
Haz ca Săvărèlu n-ari:
Săvărèlu-ị cu dulśịațî,
Vini ịarna, șî nu-ñgịațî.

Şî sî văz văleñśili
Limpezînu-ş pîñzîli,
Rîdicînu-ş poalili
Şî sî văz ḱiśioarili:
Albi-s ca lebezîli...
Cîn mă uiț(t) la dîñsîli,
Mă ia nişti ḱiori
Din tălḱi pînî-ñ supsîori,
Staŭ sîñgur, frati, sî moriu!

(1928) — cobzariu Marin Curtianu, 78.

CXCVI

Foai verdi ş-un dudău,
Śi n-a lăsa' Dumnezău:
Śi-oi iubi, sî fii-a meu
Şî sî moriu cîn oi vria ieu.
Sî moriu pînî-ñ sărbători,
Sî-ńi ģii puica cu flori.

(1928) — Acelaşi.

CXCVII

Foai verdi trii grănati,
Dragusti śi-avian noi, frati,
Gîndiam moartia ni-a disparti!
Sî găsî doi dužmani răi
Di ni-ñvrăžģi pi-amîndoi.
Dužmani, dužmañśili
Nu-ş măi păzăs' casîli
Şî păzăşti vrăžîli,
Plezni-li-ar luńinili!
Cî dužmanu
Niśi îñ casî sî nu-l laş:
Cî sî puni pi tăśiuni
Şî-ńi îñşîrî la miñśiuni.
Şî-ni iesî pi uş-afarî
Şî ti faśi di ocarî.

(1928) — Acelaşi.

CXCVIII [1]

— Pas, murguli, diñ kiśioari,
Ca s-aźiuñźi îñ sat cu soari;
C-am o mîndrî ca o floari,
M-aț̦iaptî cu dimîñcari:
C-o găinî friptî, arsî,
Cu găraía plinî, rasî,
Cu plăśintili pi masî,
Cu okį negri pi ferįastî".
Da puįcuța aț̦eptîn
Įa pi pat a adormit.
Da mîndru cîn a sosît,
Įa diñ som(n) s-a dișteptat
Și diñ gur-a blăstămat:
— Mîñca-ți-ar lupki di cal,
Cî ģini mă hodinįam!
— Puįcî, nu-m blăstăma calu,
Ca sî-m rămîį cu amaru.
Cî nu-į ģina caluluį,
Niśi-a potcovarįuluį.
Îį ģina zgîrbaśįuluį:
Cî zgîrbaśįu bati calu
Și zboarî pi nica dįalu.

(1928) — Panagiįa Anton, 47

CXCIX [2]

Diparti, mîndro, diparti:
Doui dįaluri ni disparti;
Doui dįaluri, ș-o păduri,
Ș-o grădiniț̦î cu muri.
Dįalurli di s-ar surpa,
Păduria di s-ar tăia,
Sî sî facî drum pi ia,
Sî mă duc la mîndra mįa!

(1928) — Màriįa Cristiįan, 19.

---

[1] Cf. text. DCXIX, DCLXXII.

[2] Cf. text. CDLXXXVI; v. *Ethnos*, I², 155 (eronat anul culegerii).

CC [1]

Foai verdi, foai latî,
Dragustia śi-aviam o datî:
Credíam moartia ni disparti!
Iar dužmanu-afurisît
Într-uñ śias ni-a dispărtît:
Niśi cu parí, niśi cu nuíeli,
Numa cu cuvinti răli...

(1928) — Aceeaşi.

CCI

Toatî lumia doarmi, doarmi,
Numa io nu po' dormi,
Cî m-aştiaptî mîndrili
Pi toati cărărili,
Sî li sărut gurili
Pi la toati umbrili.

(1928) — Aceeaşi.

CCII [2]

Śini iubeşti şî spuni,
Aśela nu-i om pi lumi!
Śini iubeşti şî lasî,
Da-i-ar Dumnezău pediapsî:
Mărăśini pi la feriastî!
Criascî-i unu şî la pat,
Sî cunoascî cî-i păcat!

(1928) — Aceeaşi

CCIII

Trandafir, trandafiraş,
Draga tatî băieţaş,
Ti-am iubit di copkilaş
Ş-acu ti-ñsori, şî mă laş?

(1928) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. CCLXXXI.

[2] *Ethnos*, I[2], 156 (Eronat anul culegerii).

CCIV [1]

Şî ia verdi di-asomii,
Ni-a spus fruñza di vii
Cî dragustia nu-i moşii:
Numa śiartî şî mînii...
Şî ńi-a spus fruñza di nuc
Sî iubesc uni mă duc.
Şî ńi-a spus fruñza di vii
Sî iubes' śi-m plaśi ńii,
Iar nu fatî cu moşii.
Sî iubesc una săracî,
Cîn i-oi da um pum(n), sî tacî:
Sî ies-afarî plîñgîn,
Sî intri-ñ casî rîzîn,
Sî mă-ntrebi di śi-an dat,
Sî-i spui c-añ fos' supărat.
Şî ńi-a spus fruñza di boz
Cî dragustia-i cu folòs.
Şî ńi-a spus fruñza di fag
Sî iubes' pi śiń ń-i drag.
Şî ńi-a spus fruñza di tei
Cî dragustia-i cu temei...

(1928) — Màriia Cristiian, 19;
Vasîlca Śiutî, 24.

CCV [2]

Şî iar verdi ş-o sfinţoaicî,
Fă-mă, Doamni, śi m-ai faśi:
Fă-mă, Doamni,-um porîñgel,
Sî mă nalţ îñ zbor la śer,
Sî-ńi văz mîndruliţa mia
Cum ńi-o bati maicî-sa
C-o stiblî di busîioc
Pisti supţîrel mižloc;
C-o panî di răţîşoarî
Pisti dalba-i feţîşoarî.

(1928) — Anişoara Şuşu, 21.

---

[1] Cf. text. DCCX, DCCXXXI.
[2] Cf. text. DXVIII.

CCVI [1]

Ş-añ zîs: „verdi peliniţî",
Mă suiį pi-o moġiliţî,
Mă suiį, şî mă-nălţaį,
Mă-nălţaį, şî mă uįtaį:
Colįa-ñ vali-ñ grădiniţî
Îńį zăriį di-o copķiliţî
Numa-ñ fustî şî-m polcuţî.
Mă dusăį ş-o întrebaį:
— Įeşţį fatî, saų măritatî,
Or zînî diñ śerį lăsatî?
— Niśį fatî, niśį măritatî,
Niśį zînî diñ śerį lăsatî.
Įo sîñ' floąri di pi mari,
Trecutî-ñ corăġioarî.
Da dumneta śini-ńį įeşţį,
Di mă-ntreġį, mă iskiteşţį?
Įeşţį flăcăų, saų îñsurat,
Saų îñźir diñ śerį lăsat?
— Niśį flăcăų, niśį îñsurat,
Niśį îñźir diñ śerį lăsat:
Įo sîñ' roųa florilor
Cari cadi noąptįa-ñ zorį;
Şî staų pîn la prîñzu mari,
Įeų ńirosu di la floąri...
Niśį spiţăr cu spiţării,
Niśį doftùr cu doftorii...
Da-į-ar puįca diñ videri,
'ńį deti zîli şî puteri...
Añ ġisat uñ ġis az-noąpti:
Añ ġisa(t) dį-o copķiliţî
Cî-ş lăsa păru pi ţîţî;
Pi ţîţî, şî cam pi spati,
Inińįoara-ñ kep(t) sî zbati!

(1928), Poduri — Sanda Băra, 75.

CCVII

Ş-añ zîs: „verdi ş-un dudăų",
Įar o fatî ş-uñ flăcăų
Amîndoį purtaų amorių...

[1] Cf. text. CCCVI, DLXX.

Cîn ţera la logodit,
Părinţî nu ţ-a voit.
Cîn ţera la cununat,
Părinţî nu ţ-a lăsat.
Iţ di mînî s-a luat
Şî s-a dus di s-a-nnecat
La „Marosfoi", îñ „Rotunda",
Undi-ţ apa măţ afundî.
Părinţî, cîn auza,
Di pi dîñşî sî pornţa.
Ţ-a căutat, căutat
Pînî cîn iţ ţ-a aflat
La o marźini di sat.
Ţ-a luat di ţ-a-ñgropat:
Pi fişţoraş, lîñgî drum;
Pi fetiţî, pisti drum.
Diñ fişţor a răsărit
Brăduleţ verdţ,-aurit.
Diñ fetiţ-a răsărit
Viţî vii, auritî.
Viţî vii tot creştţa,
Pi brăduleţ îl cuprindţa.
Ţar pi drum şini treşţa,
Poamî viî tot mîñca,
Pi părinţ ńi-ţ blăstăma
C-a dispărţît dragustţa...

(1928), Colacu—Poduri — Andreţ Rusu, 26.

CCVIII[1]

Verdi ş-o crăiţî,
Măţ bădiţî Giţî,
Ţa, măţ zî-ţ diñ fruñzî!
Cuñ zîşţaţ, zîşţaţ,
Inima-ñ rupţaţ!
Ţa, măţ zî-ţ-o datî,
Di ńţ-o rupi toatî!
Di triţ anţ di zîli
Giţî nu măţ vini...
Nu ştiu cum aş faśi
Sî-l aduc îñcoaśi:

[1] *Milcovia*, I [1], 80 (transcris eronat numele informatorului); republ. *Ethnos*, I [2], 156 (eronat anul culegerii).

Sî-l aduc pi lunî,
La leli̯a pi mînî;
Sî-l aduc pi so̯ari,
La leli̯a pi po̯ali;
Sî-l aduc pi nor,
La leli̯a cu dor;
Sî-l aduc pi śi̯aț̂î,
La leli̯a pi braț̂î;
Sî-l aduc pi steli,
Pi braț̂îli meli.

(1928) — Acelaşi.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CCIX[1]

Vai̯ di mini, śi sî fac?
I̯arna-i̯ gri̯a, fumei̯a-i̯ ra,
Vai̯ di măi̯culiț̂a mi̯a!
I̯eu toporu, plec la ț̂arc,
Cîn la ț̂arc: fîn nu-i̯ di li̯ac!
Şî-ñhig ț̂ăpoi̯u-ñ zăpadî,
Sî strîñ(g) ġitili grămadî...
Vai̯ di mini, śi̯-oi̯ sî fac,
Cî-m prăpădes' ġitili
Şî mă urăs' mîndrili!

(1928), Poduri — Tănasî Vulpari̯u, 72.

CCX[2]

Cîti lăcrîńi̯-añ vărsat
Ńi̯-aş faśi̯-o fîntînî-ñ sat:
Fîntînî cu śiñśi̯ izvo̯arî,
Sî bi̯a dużmani, sî mo̯arî.
Sî bi̯a şî dużmañca mi̯a,
Sî plezni̯ascî hi̯eri̯a-ñ i̯a!

(1928) — cobzari̯u Marin Curti̯anu, 78.

[1] Cf. text. CCCLXXXIV, CDLX, DCCXVIII, DCCXIX.
[2] Cf. text. CCXI, CCLXXVII.

CCXI

Şî ia̯r verdi măr tostat,
Cîti lăcrîńi̯-añ vărsat
Sî fac o fîntînî-ñ sat:
Fîntînî cu śiñśi̯ izvo̯arî,
Doui̯ dulş şî trii̯-amarî,
Sî bi̯a dużmani, sî mo̯arî!
Sî bi̯a şî dużmańca mi̯a,
Sî plezni̯ascî fi̯eri̯a-ñ i̯a!

(1928) — Ştefăni̯a Cristi̯an, 17.

CCXII

Ş-añ zîs: „verdi lili̯ac",
Mari satu-i̯, i̯o nu-ñcap,
Mă ńir śi focu li fac?
Di li fac, di nu li fac,
I̯o văz bini cî li trag.

(1928) — cobzari̯u Marin Curti̯anu, 78.

CCXIII[1]

Fruñzî verdi, verdi, verdi,
Di trii̯ ori̯ zîc: „fruñzî verdi",
Numa śini-ńi̯ ştii-ñ credi:
Patima inimi meli
Dă-i̯-o, Do̯amni, cari̯-o śeri!
Cî i̯eu unu n-añ śerut-o,
Văz gini c-am pătimit-o.

(1928) — Acelaşi.

CCXIV

Şî ia̯r verdi di̯-avrămascî,
Di la di̯al di casa no̯astrî
Creşti̯-o florişic-albastrî.
Di la di̯al di florişicî
Pas(c) cai lu Ionicî.

[1] Cf. text. CDLVI, DLXXII, DCCXII; *Ethnos*, I², 157 (eronat anul culegerii).

Di la dial di cai lui
Stă la umbrî dumnialui:
Cu mantaua umbrî-ș faśi,
Cu batista vîntu-ș traźi
Și Leni cu mîna-i faśi:
— Vino-ñcoaśi, Ilenuțî,
Sî ti pui cu palma-m mînî,
Cî-ńi-ardi inima-m mini
Cum îi focu primăvara:
Focu ardi, sî potoali,
Inima-ńi-ardi, mă doari...
Focu ardi, și sî stîñźi,
Inima-ńi-ardi, și plîñźi...

(1928) — Màriia Cristiian, 19

CCXV

Pi coasta lu Gergeleu
Merźi-o fatî ș-uñ flăcău:
Și flăcău șuierîn
Și fata măi mul(t) plîñgîn
Și diñ gur-așa zîcîn:
— Alеoleo, ardi-ți-ar para,
Cu tini ńi-an trecut vara!
Iaca, toamna ńi-a trecut
Și noi n-am măi logodit...
Și tu logodeș' cu alta;
Nu cu alta, cu surata:
Cu surata mia śia bunî,
Vide-o-aș pi cîm(p) nebunî,
Și pi tini legat ģini,
Plîñgîn mă-ta dipi tini!
Un' ț-o ki priporu greu,
Sî ti-aźiuñgî doru ńeu!
Un' ț-o ki calia măi gria,
Sî ti-aźiuñgî žalia mĭa:
Murgu sî sî poticniascî,
Źios, în drum sî ti trîntiascî,
Mînli sî ți li scrîntiascî,
Ca sî țîi frîu cu dinții
Și sî mîi murgu ca mutî!
Sî ti-ñsori di nouî ori,
Sî iei nouî feti mari

Şî la urm-o copĸiliţî,
Sî ti poarti pi uliţî!

(1928) — Aceeaşi.

CCXVI[1]

Foai verdi matostat,
Ńi-a vini' flăcău diñ sat
Şî măicuţa nu m-a dat,
C-a zîs cî nu-i liberat.
Ş-a vinit unu din lumi,
Nivăzut, nicunoscut,
Şî măicuţî i-a plăcut:
Nuntî cu iel añ făcut.
Dipi nuntî, la trii zîli,
A vini' maica la mini,
Sî mă-ntrebi di trăies' gini.
Io i-añ spus cî-i gini, gini,
Pîn-a priñs oftica-m mini...
Pim babi m-añ căutat,
Pisti liac nu ńi-am măi dat.
Şî liacu ńi l-am aflat
La bisărica diñ sat...

(1928) — Anişoara Şuşu, 21.

CCXVII

Cît îi muntili di nant,
Tot omătu s-a luat;
Numa la inima mia
Śi s-a pus, nu sî măi ia.
Şî s-a pus cu źiurămîn'
Sî mă vîri îm mormîn',
Sî-ńi facî sîcriu di lut,
Procovăţu, di arźin(t).

(1928) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DCCLXXXII.

CCXVIII

— Kiralinî, Linî,
Flǫari diñ grădinî,
Ģino-napoį, ģino!
Di cîń ń-eį plecat,
Casa s-a-ntristat.
— Lasî sî-ntristezî,
Focu sî ńį-o arzî!
Dį-a ĥi ţara-m paśi
Įu casî ńį-oį faśi.
— Kiralinî, Linî,
Flǫari diñ grădinî,
Ģino-napoį, ģino!
Di cîń ń-eį plecat
Vaśili cî-ñ rag.
— Lasî-li sî ragî,
Lupķi sî li tragî!
Dį-ar ĥi ţara-m paśi,
Įu casî ńį-oį faśi.
— Kiralinî, Linî,
— Ģino-napoį, ģino!
Di cîń ń-eį plecat
Copķii nu-n tac.
— Lasî ca sî plîñgî,
Dumnezău sî-į strîñgî!
Dį-ar ĥi ţara-m paśi,
Įo copķiį ńį-oį faśi.
— Kiralinî, Linî,
Flǫari diñ grădinî,
Ģino-napoį, ģino!
Di cîń ń-eį plecat
Bărbăţălu tău
Oftįazî mereų.
— Lasî-l sî oftezî,
Sî sî domolezî;
Cî nu-į om curat,
Şî-į cîni spurcat.

DI MILIȚÎI

CCXIX[1]

Sî ti batî, sî ti batî
Rălili din lumia toatî!
Șî iar verdi di-asomii,
Mi-a vinit ordin șî mii
Sî plec îm militării;
Mîndra mia cui sî rămîi?
Sî rămîi cui-o vria,
Cîn oi vini, sî ńi-o dia:
Nu-i cu dreptu sî ńi-o ia,
Dintru-ntăi-a fost a mia.

(1928) — Mària Cristian, 19.

3. GĂURI

DI HAIDUȘII

CCXX[1]

Stau în loc și mă gîndes':
Pi și cali sî pornes'
Pînia sî-m agonisăs',
Copilași sî-ñ hrănes'?
Ș-añ sî-ñ fac di-o mășiucî:
Niși măi mari, niși măi micî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî.
Sî m-așăz pi la strîmtori,
Sî m-ațîu la negustori,
Sî-ñ culeg la gălbiori,
Sî-ñ cres' mari ai mei fișiori.

(1928) — Neculai Bogiu, 35.

CCXXI

Foai verdi ș-o alunî,
Cîn ierañ copkil di-o lunî,
Mă răzîmam într-o mînî,

[1] Cf. text. CCCLXXXV.

[1] Cf. text. CCCXXV, CDXIX, CDXXI.

Zmulźiam ulmu din tulkinî,
M-aşăzam la rădăśinî,
Şterźiam arma di ruźinî...
Cîn ieran di şăpti luni,
Furañ śiapî diñ grădini,
Usturoi di la veśini.
Furai az o śiapî, mîni-o iapî
Pînî işîi om di triabî...
Az o śiapî, mîni um praz,
Mă-ñkedecai di-uñ cal briaz,
F...-i leźia, cî nu-l las,
Măcar sî-l dau di pripas!

(1928) — Acelaşi.

CCXXII[1]

M-a trimăs tata la plug,
'tu-l în c.. di meşteşug,
Nu ştiu boi sî-i îñźiug:
Io i-ñźiug cu coadili,
Ii sî'ntor(c) cu coarnili!
M-a trimăs tata la sapî,
F..-o-ñ c.r, cî nu ń-i dragî!
Sapa-i latî, coada-i luñgî,
Nu măi văz părali-m puñgî.

(1928) — Acelaşi.

CU CUCU

CCXXIII

— Cuculi, bătu-ti-ar focu,
Cîñ cîntaş, kerdui norocu!
Cuculi, bătu-ti-ar sfîntu,
Cîñ cîntaş, kerdui pi mîndra!
F...-i ti-a-ñ leźi di cuc,
Sî cînt ginі, cî ti-mpuşc!

(1928) — Acelaşi

[1] Cf. text. CCL, CDXVIII, DCXXX.

CCXXIV

— Cuculeț cu pana surî,
Cîntî-ñ codru, sî răsunî;
Vara ģiį, vara ti duśį,
Mă ńir įarna śi mînîñśį?
— Mînîñc putregaį di fag
Şî beų apî dintr-un lac
Şî cîñ(t) codruluį cu drag.

(1928) — Ion Leįca, 60.

DI DRAGUSTI

CCXXV[1]

— Şî įar verdi ș-un dudăų,
Murguli, murguțu ńeų,
Śi oftez așa di greų?
Or ț-î greų di trupu ńeų?
— Nu ń-i greų di trupu tăų,
Şî ń-i greų di năravu tăų:
Căśį cîti crişmi sînt îñ sat,
La toati cî staų legat,
Niboot şî nimîñcat.
Şî tu beį cu mîndrili
Şî įo-m bat piśįoarili.
Căśį cun ț-î dra(g) cu kilu-m mînî,
Şî ńiįa cu capu-ñ fîn.

(1928) — Gįorgi Boacînî, 31.

CCXXVI[2]

Ș-añ zîs: „verdi avrămascî",
Dumnezăų sî ti ferįascî
Di dragustįa muierįascî:
Ti bagî-m boalî lumįascî!
Şî di boalî zaśį, ti scolį,
Di dragusti zaśį şî morį.

(1928) — Neculaį Bogįu, 35.

[1] Cf. text. DCXVIII, CDXIX.
[2] Cf. text. DCLXXX, DCCXIV, DCCXXXV.

CCXXVII[1]

Verdi ș-o crăiță,
Măi băditî Giță,
Ia, măi zî-i diñ fruñzî,
Cuñ zîșiai-asarî
Colia-ñ vălșioarî!
Cuñ zîșiai, zîșiai,
Inima-ñ rupiai!
Ia, măi zî-i-o datî,
Di mi-o rupi toatî!
Di doi ani di zîli
Iubitu nu-ñ vini.
Nu știu și sî-i fac
Sî-ñ vii cu drag.
Nu știu sî-i vorbesc,
Sî zîc cî-l iubesc.

(1928) — Ñihalaki Bobeicî, **25.**

CCXXVIII

Fruñzuliță foi di nuc,
Di cîñ' zîc: „mă duc, mă duc",
Și mîndra nu m-a crezut...
Da acum a sî mă criazî,
Cî doi ani n-a sî mă vazî.
Cî doi ani i-o vremi luñgî,
Dor di mini-a s-o ažuñgî:
— Sî ti-ažuñgî doru meu
Un' t-o ñi drumu măi greu!
Sî ti-aźiuñg-un dor ș-un drag,
Sî-ñ stai toatî zîua-m prag
Cu ața băgatî-ñ ac!
Și tu sî nu poț împuñźi
Făr-a suspina, ș-a plîñźi!
Cî și io am plîñs măi mul(t)
Di doru și l-am avut.

(1928) — Același.

[1] *Ethnos*, I[1], 209 (er nat anul culegerii).

CCXXIX

Mă dusăi la soacrî-mia
Sî-i văz zăstria ḑicî-sa.
Mîñcăricî śi-n didia?
Mămăligî pi-o surśia,
Lapti dulśi-ntr-o liulia.

(1928) — Vasîli Kerśiu, 26.

CCXXX

Foai verdi matostat,
I-auz, maicî, cîni bat:
Intrî peţîtori-ñ sat...
Scoaţi-o steclî din lădoi,
Dor a vini şî la noi.
Sî li dai, maicî, di mîñcari,
Dor m-a lua oricari.
Sî-i dai popi băuturî,
Sî nu mă măi cati-ñ gurî:
Pi di sus, măsăli nu-s;
Pi di źios, dinţî i-añ scos...
Cî nu-s tînîrî şî veki:
Numa patruză' şî zăśi...
Patruzăş di ani îm pari
Di cîn mă kem fatî mari
Şî por(t) coadî pi skinari!

(1928) — Maftii Apetri, 22.

CCXXXI[1]

Ş-añ zîs: „verdi tiriplic",
Toati nevestili-ñ zîc
Sî mă priñzî ibovnic;
Io li spui cî sîm' pria mic:
Sî mă lasî sî măi cres',
Pi toati li potoles':
Şî tînîrî, şî bătrînî,
Numa cu doi dinţ îñ gurî...

(1928) — Vasîli Kerśiu, 26.

[1] Cf. text. CCCIII, CDVI.

CCXXXII[1]

Dragustili di-astî varî
Li uitai pi prisp-afarî:
Nu ştiu: vîntu li luarî,
Sau căţaua li mîñcarî...

(1928) — Ion Leica, 60.

CCXXXIII[2]

Śi ń-i drag ńiia pi lumi?
Calu bun şî nevasta:
Calu mă călătoreşti,
Nevasta mă primineşti.

(1928) — Acelaşi.

CCXXXIV

Arzî-ti focu, păduri,
Di s-ar faśi drum pin tini,
Sî mă ui(t) la mînăstiri,
Sî văz cîrduri di copili!
Şî sî văz copila mia
Cari m-am iubit cu ia:
Cum ńi-o bati starita
Pisti oki, pisti spriñśeni,
Pisti buzî supţîreli,
Mîñcari-ar neica diñ ieli!

(1928) — Costin Pomanî, 33.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CCXXXV

Trecui puntia pi la liasî,
Ñi-a vinit un dor di-acasî
Di copĸii şî di nevastî.

[1] *Ethnos* I², 157 (eronat anul culegerii).
[2] Cf. text. CCCXLI.

Di nevastî nu prịa-m pasî,
Di copkiị: inima arsî!
Cî nevastî măị găsăs',
Di copkiị: mă prăpădes'!

(1928) — Ion Călugăreịu, 36.

CCXXXVI[1]

Ş-añ sî mor, da nu acuma:
La tọamnî cîn a da bruma,
Sî mă ştii tọatî lumịa:
Sî mă ştii bun şî răụ
C-a kerit numili ńeụ.

(1928) — Acelaşi.

4. HERĂSTĂỤ

DI HAỊDUŚII

CCXXXVII[2]

Fruñzî verdi ş-o alunî,
Drag ńị-a fos' căluţu bun:
L-aş fura, şî nu ştiụ cum,
L-aş lăsa, şî nu mă-ndur...
Staụ în drum, şî mă gîndes':
Cuñ s-o fa' s-o nịmeres'
În lumi ca sî trăịes',
Cu puịca sî mă-ntîlnes'?
Şî gîndiị la Dumnezăụ:
Pàluş din tịacî-ñ scosăị
Şî la murgu năzuiị:
Niśị îñ gurî nu-ị pusăị
Şî pi ịel îñcălicaị;
Cîn la Olt, Oltu vărsat!
Staụ îm puşcî răzîmat,
Mă căịes' la śị-am plecat
Cu mîndruţa dipi cap,

[1] Cf. text. CCCLXXXII, (de la vers. 8—14).
[2] Cf. text. D, DLXXV, DCXXII (pentru vers. 20—27).

Cum îi omu supărai
Şî di beleli mîñcat!
— Măi podar, măi făgădar,
Traźi podu, sî trec Oltu!
Traźi podu drep' la mini,
Sî nu dau uñ glonț în tini!
Traźi podu măi-aproapi,
Sî nu-ț dau uñ glonț îñ spati!
Traźi podu măi di-a dreptu,
Sî nu-ț dau uñ glonț îñ kept!
Da podaru-așa-ñ zîśia:
— Măi voiniśi, voiniśeli,
Dicît uñ galbîn la pod,
Măi bini cu murgu-nnot...
Murgu-nnoatî, şî nekiazî,
Puica plîñźi, şî oftiazî...
La mižlocu Oltului
Zării coama murgului
Şî kica voiniculuį...
Ehe, hèį, di la Nìstru pîn la Prùt
Multî oastį-am omorît!
Murgu apî n-o băut,
Niśį-otavî n-o păscut.

(1928) — Xenofon Berăriu, 87.

Notă. — Bătrînul informator era un călugăr de la schitul Valia-Niagrî. Venise din Oltenia, locul de origine. Așa se explică particularitatea fonetică a textului față de graiul curat vrâncean. Coloratura locală s-a petrecut desigur prin legătura bătrînului cu vrâncenii din multe sate care veneau aici mai ales la hramul schitului (8 septembrie).

CCXXXVIII

Foiliani di-alunicî,
Śini-ñ şuirî pi luñcî
Zî-i la Domnu sî sî ducî...
Cî-l cunos' pi şuierat
Cî nu-i voiniśel curat:
Diñ grija potirî-i scăpat.
Ş-aśela-i voinic Zîian,
C-a iubit fetili-ñ Zîi
Şî li-a lăsa' cu copkii:

Cu copkilaşî la braţî,
Inimioara-i friptî, arsî...

(1927) — lăutariu Vasîli Năr̆ăţ, 33.

CCXXXIX[1]

Foiljanî ş-uñ susaj,
La śja guriţî di plaj
Sî scoboar-um plug cu caj.
Foiljanî fir di linti,
Staţ, copij, luaţ a minti
Cum îs murźi dinăinti!
Cum îs mu źi di la hăţ,
Bunj-ar lîi di nişti hoţ!
F ...-j leźja mîni-sa,
N-ar kica la palma mja!

(1927) — Acelaşi.

CCXL[2]

Verdi, verdi ş-uñ susaj,
La śja guriţî di plaj
Sî scoboar-um plug cu caj:
Cum îs murźi dinăinti:
Ja, luaţ, copij, -a minti!
Cum îs suri di la hăţ,
Bunj-ar hi di nişti hoţ!
Uni sara ńj-ar îñsăra,
Băgar-ar îñ hjar(j), -or ba,
Ńj-ar kica la palma mja!

(1927) — lăutariu Gjorgi Predoj Cîtu, 38.

CCXLI

— Foiljanî ş-um pelin,
Spuni, spuni, hoţ bătrîn,
Cînî-ş caj sî ţî-j fur?

[1] Cf. text. CCXL, DCV.
[2] *Ethnos* I[2], 157.

— Pi śiaţî, sau pi sănin,
Cîn îi somnu śel măi bun.

(1927) — lăutariu Vasîli Nărău, 33.

CCXLII

— Foai verdi fîn cosît,
Spuni, spuni, hoţ bătrîn,
Căişori cîn sî-ţ fur?
— Pi śiaţî, sau pi sănin,
C-atuñśia ń-i drumu bun.

(1927) — lăutariu, Giorgi Predoi Cîtu, 38.

CCXLIII

Foiliani di-alăut,
Tot añ zîs: „mă duc, mă duc",
Mîndrili nu m-a crezut.
Io li-añ spus: „la Cîmpulùñg,
La graždiu lu Osman-turc,
Sî-i măsor graždiu di-i luñg
Diñ uşî şî pînî-ñ fund;
Sî-ńi-aleg di-uñ cal porîmb:
Luñg în trup, şî scurt îñ gît,
Cum îi bun di haiduśit;
Pintenog di trii kiśioari,
Umblător îñ fuga mari".

(1927) — lăutariu Vasîli Nărău, 33

CCXLIV

— Foiliani sălśioarî,
Surioarî căprioarî,
Ia, cobori din dial îñ vali
Şî-ñ roadi codru la poali:
Roadi poala codrului
Sî văz matca Oltului.
— Oltuli, cîni spurcat,
Śi vii mari, tulburat,
Cu plăgii-amestecat,

Cu plăģiį, şî cu butuśį,
Cu capiti di caį murźį,
Cu capiti di voįńiśį?
Foilįanî grîų mărunt,
Maįca mįa cîm' m-a făcut
Codruluį m-a dăruit
Cu căśįula di bursuc,
Sî am sămni di haįduc.
Haįduc sîñ', haįduc sî ƚiiu,
Da di fricî sî nu ştiu...
— Oltuli, Oltèţuli,
Săca-ţ-ar pîraili
Şî toati izvoarîli,
Sî rămîî ķetrili,
Sî li arzî soarili,
Sî tre(c) cu śįobotili,
Sî-ñ suni potcoavili,
Sî m-auzî mîndrili:
Mîndrili, văleñśili,
C-an trăit cu dîñsîli
Ca cu surioarili.

(1927) — Acelaşi.

CCXLV[1]

— Sorî, sorî căprioarî,
Scoalî-ti-n douî ķiśioari
Şî-ñ roadi codru la poali:
Roadi poala codruluį,
Sî-ñ văz matca Oltuluį.
— Oltuli, Oltèţuli,
Śi viį mari, tulburat?
Or la coadî tį-a ploųat,
Or malu ţ-a dărîmat?...
Cu plăģiį, şî cu butuśį,
Cu capiti di voįniśį...

(1927) — lăutariu Giorgi Predoį Citu, 38.

[1] Cf. var. *Milcovia*, I[1], 71.

CCXLVI[1]

— Fruñzî verdi dị-alunicî,
Măị Nicî, șî ịar: „Nicî“,
Cîm' puị șaụa pi murgu,
Spuni: uni ț-î gîndu?
Di ț-a hi gîndu la mini,
Dumnezău sî-ț dịa mul' bini.
Ț-a hi gîndu-ñ alti părț,
Domnu sî-ț dịa răutăț:
Calu-ñ gît sî ti trîntịascî,
Mîna stîñgî sî ț-o frîñgî,
Mîna drịaptî sî ț-o rupî;
Sî țîị frîu cu dințî,
Sî mîị calu ca muțî!
Ducî-ț, neịcî, ducî-ț doru
Cum bati vîntu mohoru!
Ducî-ț, neịcî, ducî-ț ńila
Cum îńị ịa hulịu găina!

(1927) — Același.

CCXLVII

Ș-altî, Lịanî, dị-alunicî,
Mă suiị în dịal, la stîñcî,
Mă lăsaị îñ źịos, pi luñcî,
Sî leg ața la okiñcî,
Sî-n taị dị-o sfîntî măśịucî:
Niśị măị luñgî, niśị măị scurtî,
Numa cît i-ñcapi-ñ glugî;
Sî m-aților pi la strîmtorị,
Sî uśig la negustorị,
Sî cîștig galbinị și polị,
Cî-s ușorị la purtat
Și-s cu sporị la numărat.
Mă lăsaị pi Ol(t) divali,
Întîlniị śịocoịu-ñ cali:
— Bunî-zîụa, măị Iọani.
— Nu-ț mulțămăs', măị cucọani,
— Măị Iọani, tu ịeș' bịat.
— Sîctir, śịocoị gulerat,
Nu mă faśị cî sîm' bịat:

[1] Cf. text. DCXXI, DCLXXIII (pentru ultimele versuri)

Di trii zîli n-am mîñcat,
Niśi vinu nu l-añ gustat,
Şî tu mă faș cî sîm' biat!
Nu ți-s negri di skimbat?...
— C-asarî i-añ cumpărat:
Obzăș di galbini-an dat.
Iar Ion, mări, śi-ñ făśia?
Mîna-ñ glugî ńi-o băga,
Măśiucuța ńi-o scotia,
Pi śiocoiu ńi-l poĥîrnia
Şî pi negri ńi-i lua,
La suprefep(t) sî dușia.
Suprefeptu cî-l vidia:
— Śe-i făcu' tu, măi Ioani,
Cî śiocoiu cî măi moari?
— La' sî moarî ca uñ cîni,
Cî n-a fos' haiduc ca mini,
Sî-m păzascî fruñza bini!
Maicî-mia cîm m-a făcut,
Codrului m-a dăruit;
Sîñgur codru m-a crescut,
Cu căśiula di bursuc:
Îñ fruñzî verdi m-a-ñfăşat,
Ploili cî m-a scăldat,
Vîntu cî m-a legănat.

(1927) — Acelaşi.

CCXLVIII

Fruñzî verdi trii migdali,
Pi śel dial, pi śia culmoari
Treśi-uñ voiniśel călari
Ș-o mîndruți pi-o cărari
Tot strigîn îñ gura mari:
— Puni-mă, neicî, călari,
Cî ń-i drumu glodoros,
Nu măi pośiu merźi pi źios!
— Bucuros neica ți-ar puni,
Da ń-i murgu ńic di zîli,
Di-agia mă duśi pi mini:
Di-agia-n duc păcatili,
Corpu și cu armili.
Rugămintia ii śi-avia
Voinic 'napoi sî-ntorśia,

Mîna-ñ supsîorį punįa
Șî pi cal cî ńį-o aruñca
Șî la codru cî-m pleca.
Cîn la codru ńį-aźįuñźįa:
— Ti rog, codri, dumnįata,
Pliacî-ț tu crañga ta,
Sî mă umbres' cu mîndra;
Cî ń-i mîndra ostenitî,
Diñ grįa potirî-į vinitî.
— Bucuros cî tį-aș lăsa,
Da ț-î mîndra tinerįa
Ș-ăį faśi păcat cu įa
Șî ńi s-a usca fruñza,
Haįduśi m-or întreba:
„Śe-į făcut, codri, fruñza?"
„Fruñza-ñį umpli groķili,
Haįduśi, tu, grosuli."
Cît codru cî fruñza-ș țîni,
Toț haįduśi trăįes' bini.
Cîn' codru cî fruñza-ș lasî,
Toț haįduśi trag pį-acasî
La copiį șî la nevastî.

(1927) — Același.

CCXLIX[1]

Fọai verdi stežărel,
Cînd įeram măį mititel
Dorńįam pîn la prîñzîșor.
Įar di cîn m-añ făcu' mari,
Corpu ńeų hodinî n-ari:
Șî mîñcarįa-į diñ ķišįoari
Șî somnu: pi cal călari.
Fruñzî verdi măr domnești,
Staų în loc, șî mă gîndes':
Pi śi cali sî pornes',
Cu mîndra sî mă-ntîlnes',
Douî vorbi sî vorbes',
Inima sî-ñ răcores'?

(1927) — Același.

[1] Cf. text. CCXCV, CCCLXXIV, DCCLXXIII.

CCL

Maica, taica tot mă-ntriabî:
Car' muñculiți ń-i dragî?
Maica mă mînî la sapî,
F ...-o-ñ coadî, nu ń-i dragî!
Zîua-i mari, soari-i tari,
Rău mă ardi la spinari
Pintru șaizăși di părali,
Li beu sara dăñ kișioari!
Taica mă mînî la plug,
Nu știu boi sî-i îñžug,
'tu-l îñ c.. di meșteșug!
Io i-ñžu' cu coadili,
Îi mă-mpuñg cu coarnili,
Plugu-i di-a-ndăratili!
Cîti borti sîn la plug
Toati mă trimeti-ñ crîñg.

(1927) — lăutariu Neculai Cîtu, 65

CCLI[1]

— Varî, varî, mama noastrî,
Ia zăpada după coastî,
Și bruma dă la feriastî!
Ieu văz copkilaș pi-afarî:
Copkilaș îm pielia goalî,
Nevesti numa-ñ fruntari.

(1927) — Același.

CCLII

Ș-añ zîs: „verdi ș-uñ susai",
Așteptai cît așteptai
Dă la sfîntu Neculai
Pînă-ñ șia lunî lu mai,
Sî-m văz cîmpu ca uñ rai,
Ca s-auz pă čer tunîn,
Žos, la poali fulgerîn,
Ploaia-ñ codru răpăin,
Pîraili duduin,

[1] Cf. text. CDLVII, CDLX, DCCX III, DCCXIX.

Şî mierlușca șuierîn,
Voinisi la codru-ndemnîn.

(1927) — Acelaşi.

CCLIII[1]

— F...-t leźia, om bogat,
Toatî vara ti-añ rugat
Sî-m dai bani pă adunat;
Tu ai spus cî n-ai skimbat!
Sî-m dai douî,trii părali,
Sî cumpîr mălai şî sari,
Sî scot băieţî dîñ foami.

(1927) — Acelaşi.

CCLIV[2]

Dar-ar fruñza ca pătacu
Şî ierbuşoara ca acu,
Porni-oi gîndu ca dracu:
Sî trag brazda draculuì
Pîñ uşa bogatuluì!

(1927) — Acelaşi.

DI DRAGUSTI

CCLV

Foai verdi salbî moali,
M-am usca' dipi kišioari
Ca śiara di lumînari,
C-am iubit o fatî mari
Cu păr galbîn pi skinari:
Pi skinari răvărsat,
La inimî m-a săcat!

(1927) — lăutariu Giorgi Predoi Cîtu, 38

[1] Cf. text. CCCXXV, CDXIX.
[2] Cf. text. CCXC, DLXXVIII.

CCLVI[1]

Foai verdi ș-o sîpicî,
A draculuĭ noapti ńicî:
Zîua pi șușa m-apucî
Vinin di la ibovnicî!
Ibovnica śi-m zîśia:
„Stăĭ, puĭuli, nu pleca,
Cî tĭ-a vidĭa śineva
Șî nĭ-a strica dragustĭa!
Dragustĭa-ĭ lucru mari:
Nu-n dă paśi la mîñcari,
Niśi hodinî la culcari..."

(1927) — Același.

CCLVII

Altî, Lianî, trii stambaśi,
Dĭ-ar hi noaptĭa trii conaśi,
M-aș duśi, și m-aș întoarśi
La mîndruța cari-m plaśi.
Da m-i noaptĭa dĭ-uñ conac
Și m-apucî zîua-ñ sat,
Cu mîndruța stîn la sfat.
Sara plec, sara mă-ntor',
Diminĭața sîn' la loc
La numitu di soroc;
Sî źĭuri cătunu tot
Cî nu m-am mișca' din loc!
Sî źĭuri ș-o cătunĭañcî
Cari ńĭ-a fos' ńiĭa dragî.

(1927) — Același.

CCLVIII

Foai verdi florĭ mărunti,
Neĭca cu amanti multi:
Pîn-aźĭuñźi pi la toati,
Ńi sî faśi ńez di noapti.

[1] Cf. text. CCLVII, CDVIII, CDXXXIX, DCLXXXIX, DCCXXXIV.

Pînî ģini şî la mini,
Numa ģini sî luńinî...

(1927) — Acelaşi.

CCLIX[1]

Fọai verdi dị-asomii,
Păsăricî śenuşîi,
Du-ti la Ion sî-m ģii,
Sî nu măị ţîi mînii.
Distul c-an ţînut-o ịeụ,
Ş-an dus-o în lumi greụ.
Sî ģii, sî nu măị stịa,
Cî ịel ştii dragustịa.

(1927) — Acelaşi.

CCLX

Uịti dịalu, uịti valịa,
Uịti şî ţaţa Mariịa:
Îm faśi din dịal cu mîna
Şî cu oki-ntodịauna,
Sî mă du', sî-ị săru' gura.
Io gura nu ị-o sărut,
Cî śi sîn' di amărît:
Nu văz ịarba pi pămîn'
Pintr-um pustiụ di ịubit,
Boalî făr di crezămînt!

(1927) — Acelaşi.

CCLXI

Asta-ị vali: nu-ş(tiụ) śi vali:
Asta-ị vali brusturọasî,
Parcî-ị măịculiţa nọastrî!
Dị-ar avịa dị-um pîrcălab
Sî-m umbli dîñ sat îñ sat,
Sî-m umbli dîñ casî-ñ casî,
Dupî nevesti frumọasî!

(1927) — lăutarịu Neculaị Cîtu, 65.

[1] Cf. text. DCCV.

CCLXII

— Ştiŗ tu, soro, or nu ştiŗ:
La ţarcu dim bălării,
Cîn tăŗam măru făliŗ
Şî-l puniam pi farfuriŗ?
Bucăţîca čŗa măŗ micî
O didŗam la ibovnicî;
Bucăţîca čŗa măŗ mari
Ŗo ţ-o didŗam dumitali.

(1927) — Acelaşi.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CCLXIII

Ş-añ zîs: „verdi mărăčini",
Drag m-i sî trăŗes' pi lumi,
Fricî mŗ-e cî mor ca mîni,
Şî toati rămîn di mini...
Cît oŗ trăi, sî trăŗes',
Viaţa sî mŗ-o vŗeţuŗes';
Dac-oŗ muri, putrezăs',
Şî nimic nu folosăs':
Mă duči la mînăstiri
Şî puni pămîm' pi mini:
Pămîntu mŗ-esti cu ŗarbî,
Treči puŗca, nu mă-ntŗabî...
Pămîntu-ŗ cu ŗarbî verdi,
Treči puŗca, nu mă vedi...

(1927) — Acelaşi.

5. NĂRUŽA

DI HAŖDUŠII

CCLXIV

Fruñzî verdi ş-o zńišŗa,
Mamî, mămuşoara mŗa,
Cum ŗeraŗ îñ vremŗa ta
Dragî-ţ măŗ ŗera lumŗa!

Dacî, mamî, m-ai făcut,
Răŭ lumia cî ț-ai urît:
Codrului m-ai dăruit.
Dumnezăŭ nu s-a-ndurat:
Ploai caldî cî ńi-a dat,
Într-o fruńzî m-a-ńfășurat
Și vîntu m-a legănat,
Lîńg-uń codru m-a crescut,
Niminia nu m-a știut:
Numa căprioarili,
Cî li suźiam țîțîli.
— Mă rog, sorî căprioarî,
Ia, scoalî-ti-n douî kișioari,
Și roadi codru pi poali,
Sî mă ui(t) pi Ol(t) di vali,
Sî-ńi-aleg murgu călari!
Roadi poala codului,
Sî văz matca Oltului.

(1927) — lăutariu Niagu Burtan, 52.

CCLXV

Fruńzuliții ș-o lalia,
Maicî, măiculița mia,
Cîn ieraĭ cu mini gria
Dragî-ț măĭ iera lumia!
Di cîn, maicî, m-ai făcut
Di și lumia ț-ai urît?
M-ai făcut, și m-ai crescut:
M-ai făcut um puĭ di lup,
Codrului m-ai dăruit.
Pi mini m-ai lepădat
Pi marźina unuĭ lac,
Cu buricu ninnodat.
Dumnezăŭ nu s-a-ndurat:
Și di-o iarbî cî ńi-a dat,
Buricu ńi s-a-nnodat,
Ploai caldî cî ńi-a dat
Și pi mini m-a scăldat.
Cîn vîntu ńi-a alinat,
Pi mini m-a legănat.
Și vinia căpriții
Di li suźian țîțîli.

Şî trăi̯añ cu căpri̯oarili
Ca cu suri̯oarili.
— Suri̯oarî căpri̯oarî,
Nu fii̯ curvî şî margi̯oalî,
Şî-m fii̯ bunî suri̯oarî:
Scoalî-ti-n doui̯ pişi̯oari
Şî roadi codru pi poali!
Sî-m roz poala codrului,
Sî văz matca Oltului;
Cî di ni̯amu meu îs olti̯an,
Cî m-añ rătăşit pi di̯al...
— Oltuli, cîni spurcat,
Şi ği̯i mari, tulburat,
Parcî i̯eşti-un lup turbat:
Cu butuşi̯, cu vălătuşi̯,
Cu mantali di voi̯nişi̯,
Cu voi̯nişi̯ cu cai murzi̯?
...La ńilžocu Oltului
Zării̯ coama murgului
Şî kica voi̯niculu̯i:
Şădi-ñ flintî răzîmat,
Cum îi̯ omu supărat
Şî di beleli mîñcat...

(1928) — Toadir Gălăţanu, 31

CLXVI

Şî i̯ar verdi stîñžînel,
Cîn i̯eram măi̯ mititel,
Cîn i̯eram copil di-uñ an,
Uni mă culcam, dormi̯am.
I̯ar di cîn m-añ făcut mari,
Corpu meu hodinî n-ari:
Nişi̯ mîñcari̯a nu-i̯ mîñcari;
Hodina: pi cal călari
Şî mîñcari̯a-i̯ dim pişi̯oari.

(1928) — Acelaşi.

CCLXVII

Ş-altî, Li̯anî, di̯-alunicî,
Mă cobor din di̯al în luñcî
Sî-n leg aţa la oki̯ñcî,

Sî-n taị dị-o sfîntî măşịucî:
Niş măị micî, niş măị mari,
Numa cît îñcapi-ñ glugî;
Sî m-aţîụ pi la strîmtorị,
Sî uşid la negustorị.
Întînlịị şịocoịu-ñ cali:
— Bună-zîụa, măị Ioạni.
— Nu-s mulţămăs', măị cucoạni.
— Măị Ioạni, tu ịeş' bịat.
— Sîctir, şịocoị gulerat,
Nu mă faşi cî sîm' bịat:
Di trị zîli n-am mîñcat,
Nişị vinu nu l-añ gustat,
Şî tu mă faş cî sîm' bịat!

(1927) — lăutarịu Ion Dùdu, 21.

CCLXVIII

Ş-altî, Lịanî, dị-alunicî,
Şini-m şuirî pi luñcî,
Zî-ị la Domnu sî sî ducî!
Cî nu-ị voịnişel curat
Şî-ị dim potirî scăpat:
Mị-a ịubit fetili-ñ Žîị,
Mi lị-a lăsat cu copiị;
Cu copilaşî la braţî
Şî cu lacrîmi pi faţî,
Inim oara: friptî, arsî.

(1927) — Acelaşi.

CCLXIX [1]

Fruñzuliţî ş-uñ surduc,
Di cîm maịca m-a făcut
Avịam sămni di haịduc.
Tata, mama tot mă-ntrịabî:
Şi muñculiţî m-i dragî?
„Nişị-o muñcî nu-ị uşoarî
Ca vara la umbruşoarî."
M-a trimăs tata la plug,
F...-l îñ c.. meşteşug!

[1] *Milcovia*, I[1], 72.

Nu ştiu boi sî-i înžug:
Io i-ñžug cu coadili,
Ii mă-mpuñg cu coarnili
Ca sî-m versî maţîli,
Parcî-s di-a-ndăratili!
Nişti viti kinuiti
Şî bucati rîsîkiti!
M-a trimăs tata la sapî,
F...-o-ñ c.., cî tari-i latî,
Mi-a mîñca' puteria toatî!
Sapa-i latî, coada-i luñgî,
Mă loveşti pisti burtî,
Nu măi vez părali-m pungî!
M-a-ñvăţa' tata la coasî,
F..-o-n c.., cî nu-i tăioasî!
Şî trăsăi di-o brazdî, douî,
Trăsăi trii la căpătăi,
Rupsăi coasa diñ călcăi
Şî-ñ iarbî o azvîrlii,
Şî plecai pi drum la vali,
Intrai îm păduria mari.
Fruñzuliţî mărăşini,
Vini-o-a vara ca mîni,
Di fric-ai sî-ñ zîşi: „župîni";
Ş-ai sî fii tu bucuros
Sî-ţ măi las suflit îñ os...
Sî mă dau la hălăşiugî,
Sî-m pui coada la măşiucî:
Nişi măi scurtî, nişi măi luñgî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî.
Sî-m fac măşiucî di corn,
Cîn ti-oi izgi, sî ti-adorm!
Sî m-aţîu pi la strîmtori,
Sî uşiz la negustori,
Sî-ñcăsăz la gălbiori,
Cî-s la purtari uşori
Şî la skimbari cu spori.
Mă-ntîlnii c-uñ get şiocoi.
— Bună-ziua, măi şiobani.
— Mulţumăscu-ţ, măi cucoani.
Şî-m băgai mîna-ñ glugî,
Iel credia c-añ sî-i dau urdî;
Io scosăi giata măşiucî:
Pielia bini-i bumbăşiam,
Di parali-l scotoşiam...

Zîŗa biaŗ cu mîndrili
Şî noaptja bat tufili.
Astîz beŗ, şî mîni beŗ,
Mă mir banj di uni jeŗ!
Cîśj cu coasa nu cosăsc,
Niśj cu sapa nu prăşăsc,
Niśj diñ crizmî nu lipsăsc,
Bani nu-j măj isprăźesc.
Cît fusî vara frumoasî
Nu pusăj mîna pi coasî:
Mj-alesăj umbra di groasî,
Kivnija di răcoroasî,
Crizmărija di frumoasî...
Unj-auz śepu scîrţîin
Şî papuśi pliscăin
Şî vin îñ vadrî curgîn,
Mă fac broascî pi pămîn'
Şî fac oki ca di lup;
Şî mă daŗ la cotiturî,
Doar cî ńj-a cădja la mînî...
— Măj zîśiţ, boierj,-amin:
V-am cînta' cîntic bătrîn,
Măj beţ um pahar cu vin!
Vă-ńkinaj cu cînticu
Ca lupu cu colnicu:
Vînătoru ńi-l okeşti,
Dă žarca, şî sî plăteşti...

(1928) — Toadir Gălăţanu, 31.

CCLXX

— Luñcî, luñcî, mult jeşţ luñgî,
Şî n-am cal sî ńi ţj-aźiuñgî!
Cî calu śi l-am avut
M-a pus naiba, l-am vîndut:
L-am vîndut şî l-am băut.
Golja bja, Golja plăteşti,
Nimăruj dator nu jesti:
Ar' sî-j dja, da n-ar sî-j ja.
Friźi peşti, şî pîrleşti
Şî bja vin, şî kiujeşti,
Vindi calu, şî plăteşti...

(1928) — Acelaşi.

CCLXXI

Fruñzuliţî di triį cresti,
Mul' ń-i dor, şî mul' ń-i săti
Sî văz fruñza-ñ codru verdi,
Sî măį fac vo şăpti śeti,
Toţ ca mini: laţ îñ speti,
Cu mustăţ în tǫati părţ
Şî cu barba-ñ cîrlionţ,
Cuñ stă bini la voįnic.
Cari ń-i voįnic,voįnic,
Įesî sara la colnic
Fărî băţ, fărî nimic:
Numa cu palmili gǫali
Şî la brîų: şăpti ķistǫali,
Îñvăliti-m muşamali,
Stărluśes' ca sfîntu sǫari;
Cîn le-į vidįa nǫaptįa-ñ zari,
Bîiguįeş(tį) ca di liñgǫari!

(1928) — Acelaşi.

CCLXXII

Fruñza-ñ codru cît sî ţîni,
Toţ voįniśi trăįes' bini.
Dacî codru fruñza-ş lasî,
Toţ voįniśi mer(g) pį-acasî;
Şî la para foculuį
Zac di doru codruluį.

(1928) — Acelaşi.

CCLXXIII

Fruñzuliţî mărăśini,
Haįdįa, puįcî, dipi mini,
Amîndoį sî trăim bini.
Haįdįa, puįcî, sî fuźim:
Sî fuźim la codru verdi
Uni urma ni sî ķerdi:
Uni şăz, nu ti măį vez;
Uni calśį, urmî nu faśį.

(1928) — Acelaşi

DI DRAGUSTI

CCLXXIV[1]

Ş-añ zîs: „verdi rug întiñs“,
Di la primării-ñ sus
Toați lămpili s-a stîñs.
Numa la puicuța mia
Ardi lampa ca ş-o stia.
Trebi sî mă duc la ia
Ostenit, cum oi putia:
Ostenit şî plin di apî,
C-așa-i omu di la sapî.

(1927) — lăutarju Ion Dùdu, 21.

CCLXXV

Foai verdi ş-o lalia,
Săraca inima mia,
Iar a priñs a mă duria.
Nu mă doari cuñ sî doari:
Mă doari nicontinit
Pintr-um pustiu di iubit.
Cî iubitu-i boalî gria:
Cî di boalî zaşi, ti scoli,
Di dragusti ti pui, şî mori.

(1927) — Acelaşi.

CCLXXVI

Pi drumu cari merg ieu:
Niśi fîntînî, niśi pîrău,
Niśi-uñ kic di elesteu
Sî-ńi-adăp căluțu ńeu,
La urmî sî beu şî ieu,
Sî-m potoles' focu ńeu.
Focu di la inimioarî
Nu ńi-l potolești-o tarî,
Numai mîndruța-ntr-o sarî:
Niśi cu apî, niśi cu vin,
Numa cu țîța diñ sîn;

[1] Cf. text. CCCXLVII, DCCCV (strigătură).

Niș̦i cu vin, niș̦i cu fripturî,
Numa cu limba diñ gurî.

(1927) — Acelaș̦i.

CCLXXVII

Cîti lăcrîñi̯-añ vărsat,
Făș̦iam o fîntînî-ñ sat:
Fîntînî cu șiñș̦i izvo̯arî,
Do̯uî dulș̦i ș̦î trii̯-amarî,
Sî bi̯a dużmani,sî mo̯arî.
Sî bi̯a ș̦î dużmañca mi̯a,
Sî plezni̯ascî fi̯eri̯a-ñ i̯a,
Sî rămîi̯ i̯o cu pui̯ca
Cari m-ăm i̯ubit cu i̯a.

(1928) — To̯adir Gălăț̦anu, 31.

CCLXXVIII

Okiș̦ori̯ ca mura verdi,
Mul' m-i fricî cî i̯-oi̯ pi̯erdi!
Cî i̯-am măi̯ pi̯erdut odatî,
Ș̦î i̯-añ cătat o varî to̯atî
Ș̦î i̯-añ găsî' la o fatî.
Fata vri̯a sî mi-i̯ săruti,
Dumnezău sî nu-i̯-ažuti!
Fata vri̯a sî mi ț̦î-i̯ i̯a,
Dumnezău sî nu ti di̯a!

(1928) — Acelaș̦i.

CCLXXIX[1]

Ș̦î i̯ar verdi mărășini,
Mînî, Gi̯orgi, boi bini,
Nu ti măi̯ ui̯ta la mini!
Oki mei̯ îs mititei̯,
Îs negri, ș̦î frumuș̦ăi̯

[1] Cf. text. CCCVIII, CCCLXIV, DCI, DCCI; v. *Milcovia*, I [1], 74.

Şî ti lasî fărî boi...
Niśi cu car cu boi nu ieş(ti),
Niśi cu mini nu trăieş'.

(1928) — Acelaşi.

CCLXXX[1]

Foaie verde arţăraş,
Măi băiete, băieţaş,
Ne-am iubit de copilaşi
Şi-acum te duci, şi mă laşi!
Băiete, nu ţi-e păcat?
M-ai iubit, şi m-ai lăsat
Cu trupşoru-mpovărat,
Sufleţelul, în păcat...
Eu, neică, te-oi blestema:
Să te-ajungă mila mea!
Să te ţie, neică,-n pat
Din arat pînă-n cărat;
Din culesul cînepei
Pînă-n ruptul cămaşei!
Şi mai rău te-oi blestema:
Să te-nsori de nouă ori
Şi să ţii nouă muieri
Şi să faci nouă feciori!
Şi iar verde lămîiţă,
Cea de-a zecea: o fetiţă,
Să te poarte pe uliţă,
Să te plimbi din uşă-n uşă!
Să vii şi la uşa mea,
Că şi eu ţi-oi de ceva:
Vreo cojiţă de mălai
Uscată de nouă ani,
Aruncată pe sub vatră
De cînd era maica fată...
Nici pe-aceea nu ţi-oi da
Pînă nu te-oi întreba:
„Ţi-am fost dragă eu, sau ba"?
Şi mai rău te-oi blestema:
Să treci prin pădurea deasă,
Lupii-nainte să-ţi iasă,
Calul să se poticnească,

[1] *Milcovia*, I [1], 74.

Drept în gît să te trîntească,
Mîna stîngă să ți-o frîngă
Și pe dreapta să ți-o rupă;
Vederile să-ți orbească,
Picioarele să-ți ologească;
Să tragi țolul cu piciorul,
Perinița, cu gurița;
Să te-adăpi cu linguriță!
Cînd vei da să ieși afară,
Să te-ntoarcă răul iară!
Că prea te-am iubit cu jale,
Neică, ca o fată mare!
Și iar verde bob năut,
Fire-ai-al dracului și-n pămînt!
Te-am iubit, nu pot să uit
Pînă m-o băga-n pămînt
Și mi-a suna scîndura,
Popa: cu cădelnița!
Unul pune, și-altul ia,
De-mi retează inima,
C-așa mi-a mers dragostea...

(1928)— Mărița Panțuș, 18.

CCLXXXI

Di cîn noi ni-am îndrăzit
Dužmani ni-au îngrădit:
Nu cu garduri di nuieli,
Numa cu cuvinti răli.
Dari-ar Dumnezău un vînt
Sî dia gardu la pămînt,
Numa pari sî rămîi
Dužmanilor: di tămîi!

(1928) — Toadir Gălățanu, 31

CCLXXXII[1]

Hai, salcîm, salcîm de vară,
De vară, de primăvară,
Dorul mîndrei mă omoară!

[1] *Milcovia*, I[1], 76.

Pentru tine, fa Ileană,
S-a uscat iarba-n poiană,
Păpușoii-n buruiană
Și doi copaci în corhană...
Hai, Ileană, s-o cosim,
Ori mai rău s-o tăvălim.
Arză-l focul de iubit:
Păpușoi noi n-am prășit,
Fîn de boi noi n-am cosit!
Cînd era iarba de coasă,
Noi stam, Leano,-nchiși în casă.
Cînd era fînul porcoi,
Noi stam, Leano, amîndoi.
Cînd era fînul căpiță,
Noi stam cu mîna la țîță...

(1928) — Stratița Colășioiu, 20.

CCLXXXIII

Foicică de alună,
Bună-sara, mîndră, bună,
Asta-i sara de pe urmă
Care te mai țin de mînă...
S-o petrecem împreună
Ca doi mielușei la stînă,
Ca doi frați de-o mumă bună.
Buna-sara și-aș pleca,
Nu mă-ndur de dumneata.
Buna-sara, eu mă duc,
Pleacă-ți gura, s-o sărut:
S-o sărut odată bine,
Să-mi ție trei ani de zile.
S-o sărut odată dulce,
Să-mi ție pe un' m-oi duce.

(1928) — Simion Hîrnia, 30.

CCLXXXIV

Șervețel de untdelemn,
Numai din ochi ne vedem,
Altă dragoste n-avem ...
Frunzuliță de trei fagi,

Amîndoi să ne fim dragi,
Dar nădejde să nu tragi.
Căci nădejdea de la mine
E ca sîrma de subțire:
Cînd gîndești că ține bine,
Ea se rupe, nu mai ține...

(1928) — Stratița Colășioiu, 20

CCLXXXV

— Trenule, mașină mică,
Unde-l duci pe Ionică?
— Peste Prut, la mîndrulică...
— Nu te duce, Ionică,
Apa-i mare, luntrea-i mică,
Tu te-nneci, măi Ionică!
— Doar nu m-oi mai înneca,
Ca să trec la mîndra mea;
C-am văzut-o la cișmea,
Lua apă, și plîngea:
„Ionică, să te usuci
Ca pîinea care-o mănînci
Și ca vinul care-l bei!
Tot ai zis: mă iei, mă iei,
Și-acuma: nu vrei, nu vrei...

(1928) — Aceeași.

DI STRĂINĂTATI

CCLXXXVI[1]

Jălui-m-aș, și n-am cui:
Jălui-m-aș Prutului:
Prutul are petricele,
M-a umplut numai de jele,
Of, amar, și grea durere!
Jălui-m-aș, și n-am cui:
Jelui-m-aș munților
De dorul părinților!
Jelui-m-aș brazilor
De dorința fraților!

[1] Cf. text. CCLXXXVII.

Jelui-m-aș florilor
De jalea surorilor!

(1928) — Màriia Panțùș, 18.

CCLXXXVII

Foaie verde-a nucului,
Străinel ca mine nu-i:
Numai puiul cucului
Cînd îl lasă mama lui
În mijlocul codrului.
Jelui-m-aș, și n-am cui:
Jelui-m-aș codrului:
Codrul are frunza lui
Și de mine nu e lui...
Jelui-m-aș, și n-am cui:
Jelui-m-aș cîmpului:
Cîmpul are peliniță,
Eu la dînsul n-am credință!
Jelui-m-aș, și n-am cui:
Jelui-m-aș Nistrului:
Nistrul are apă lină
Și de mine nu i-e milă!

(1928) — Aceeași.

Notă. — În această cîntăreață am întrezărit cu ani în urmă (cf. *Milcovia*, I, 74) un puternic talent din lumea satelor, de altfel ca și Stratița Colășioiu. Numai singurul motiv CCLXXX de l-am fi avut dela dînsa, încă ar fi o dovadă despre capacitatea ei poetică: blestemul acesta poate să rămînă unica realizare estetică a motivului, comparîndu-l cu ce se știe pînă acum din restul domeniului nostru folkloric.

Din cauza timpului nu am putut-o ancheta personal, ceea ce publicăm aici fiind transcrierea literară datorită unui harnic și inimos publicist vrâncean, din același sat, Simion Hîrnea, care, la rîndul său, cu toată vădita pregătire cărturărească, este cunoscător zelos de folklor poetic autentic. (cf. text. CCLXXIII). Mi-a comunicat texte, în aceleași condiții, și de la alte două informatoare (text. CCLXXXII, CCLXXXIV - V, CCLXXXVIII, CCLXXXIX).

DI MILITĂRII

CCLXXXVIII

Şi iar verde şi-o cicoare,
Mi-a trimis puiu-o scrisoare
Şi eu să-i trimit o floare.
S-o trimit pe sfîntul soare:
Sfîntul soare arde tare
Şi-mi strică faţa la floare.
S-o trimit pe sfînta lună:
Sfînta lună-i răcoroasă
Şi-mi duce floarea frumoasă...
Dar mai bine s-o duc eu
Şi s-o dau cu mîna mea,
Că mai bine i-o părea.
Să i-o duc în sînişor,
Să-i pară serviciul uşor.

(1928) — Stratiţa Colăşioiu, 20.

CCLXXXIX[1]

Ş-am zis: „verde peliniţă",
Mă suii în poeniţă,
Mă uitai în slobozie:
Toate casele-s pustii.
Numai la una-i lumină
Şi acolo-i primărie:
Stă un logofăt şi scrie;
Şi nu scrie bunătăţi,
Şi scrie flăcăi la sorţi.
Care scrie militarii,
Da-i-ar carnea la cîntar
Şi pielea la tăbăcari!
Tăbăcarii n-o primeşte:
I frică că putrezeşte...

(1928) — Irina Hîrnia, 50.

[1] Cf. text. CDXXXII.

6. NEGÎRLEȘTI

DI HAIDUȘII

CCXC

Foai verdi trii castani,
Tocma-ñ săptămîna mari
Cîn' îñ crești iarba tari:
Cîn' îi iarba ca acu
Și fruñza ca pătacu,
Tot voinicu-ș liagî capu
Și ńi-ș fèricî baltagu,
Și intrî-ñ codru, săracu!

(1927) — Vasîli Tàftî, 25.

CCXCI

Foai verdi ș-uñ susai,
Iarna-s bălegar di cai,
Vara sîñ' vătaf di plai...
— Surioarî căprioarî,
Lasî-ti din dial la vali
Și-ńi roadi codru pi poali:
Roadi poala codrului,
Sî-ńi văz matca Oltului.

(1927) — Același.

CCXCII[1]

Ș-añ zîs: „verdi ruguleț",
Supt uñ vîrf di pisculeț
Îmi răsari-un nuculeț:
Nuculeț cu fruñza rarî
S-a strîñs toț cuși din țarî,
Și cîntî di sî omoarî!
Iar la poala nucului
Cîntî mama cucului.
Măi la vîrfu nucului
Cîntî puiu cucului:
Cîntî frumos, și ni spuni
Cîși gazda-i îñ Valia-ra:
Mi-o trudești potira

[1] Cf. text. CDLXXIII.

Di trii zîli, şî trii nopţ,
Cu poala plinî di zloţ,
Ca sî ni spui pi toţ.
Mîndra faśi cum îi bini
Şî pi mini nu mă spuni.

(1927) — Acelaşi.

CCXCIII

— 'tu-i ţi-a-n leźi, codru des,
Cî din tini n-añ sî ies!
C-am intra' di mic copil,
Ş-acu sîm' moşniag bătrîn.
Am intra' făr di mustaţî,
Ş-acu sîñ' cu barba-m braţî.

(1927) — Acelaşi.

CCXCIV

Foai verdi di-avrămascî,
Pi uliţa romînjascî
Iesti-o şatrî ţîgănjascî:
Śiocănești, bocănești,
Voinic calu-ş potcovești.
Śiocănirî, bocănirî,
Voinic calu-ş potcovirî,
Moartja-ñ faţî mi-l privirî.
Cîm' pusî piśioru-ñ scarî,
Moartja mi-l întîmpinarî:
— Alio, soro moarti, hăi,
Ia, măi cruţî-ńi zîlili,
Cî-ţ dau calu şî armili.
Măi luñźești-ńi vuñ an, doi,
Cî-ţ dau um boteĭ di oi.
Căş mi-s draźi fetiţîli,
Şî li creşti ţîţîli,
Des, ca gutuiţîli...

(1927) — Acelaşi.

DI DOR

CCXCV [1]

Doru mîndri cîm m-ażuñźi,
Staų în loc, și-ñśep a plîñźi.
Noaptia-ñ vis, cîñ hodinesc,
Tot la dînsa mă gîndesc.
Diminiața mă trezăsc,
Pi niminia nu găsăsc:
Numa doru inimi
Scris pe fața perini...

(1927) — Același.

DI DRAGUSTI

CCXCVI [2]

Foai verdi di trii śepi,
Čine-i om, și s-ar pričepi
Dragustia di un' sî-ñśepi:
Vara, dim busîioc verdi;
Iarna, diñ sîn di la feti.

(1927) — Același.

CCXCVII [3]

— Busîioc, nu te-i măi coași,
Niśi sămînții n-ai măi faśi,
Căș diñ sămîñśioara ta
S-a stîrni' dragustia mia!

(1927) — Același.

CCXCVIII [4]

Foai verdi ș-un lipan,
Drag mi-era calu bălan:
Frîu negru, șaua verdi,
Țîni-l, Doamni, nu ńi-l pierdi!

---

[1] *Ethnos*, I [2], 158 (eronat anul culegerii).
[2] Cf. text. DCLXVIII, DCCXXXVII.
[3] Cf. text. DCLXXIX.
[4] Cf. text. DXVI.

Cîș l-am măi pierdut odatî
Și l-añ cătat lumia toatî
Și Craiov-a tria parti!
Și l-añ găsît îñ Focșani
Într-o casî di dușmani.
Dușmani, cîn m-a văzut,
Doui palmi cî ñi-a dat
Și pi loc drumu ñi-a dat,
Bodaprosti c-añ scăpat!

(1927) — Același.

CCXCIX

— Ș-añ zîs: „verdi di-alunicî",
Măi bădiții Ionicî,
Dacî ț-ai pus gîn(d) di ducî,
Di și m-ai priñs ibovnicî?
— Io ți-am priñs cîn ai fos' micî;
Da acuma, cîn ieș' mari,
Ti iubești orșîcari.

(1927) — Ion Avràm, 21.

CCC[1]

Șiobănaș la oi añ fos',
Oili nu mă cunos'.
Drazi-ñi sînt oiții,
Da măi draž fetiții
Cîn li saltî țiții
Și ni dă guriții.
Da măi draž nevestili
Toamna, primăverili
Cîn nălbești pîñzîli:
Albi, ca lebedili...

(1927) — Neculai Lekia, 25.

[1] Cf. text. DCCCLXIX (este strigătură).

CCCI

Drum pi dial, şî drum pi vali,
Ionel treśi călari
Pi la poarta dumitali,
Cu doispreśi călușăi
Şî cu Lina pintri ei.

(1927) — Ion Stănicî, 18.

CCCII

Foai verdi măr dostat,
Mer(g) pi drum, parcî sîm' biat,
Puicuța m-aștiaptî-m pat.
Uni-a fi găsît um măr dostat?
Cîn am aźiuńs, ńi l-a dat...

(1927) — Același.

CCCIII

Şî iar verdi țîpirig,
Toati fetili îńi zîc
Sî mă priñzî ibovnic.
Io li spui cî sîm' pria mic,
Ieli zîc cî nu-i nimic.
— Lăsați-mă, sî măi cresc,
Cî pi toati vă iubesc.

(1927) — Același.

CCCIV

Şî iar verdi ș-o lalia,
Şî ti rog, mîndruța mia,
Sî-ț îndrept direcțîia
Îńcotro ți-a îńvățа
Sfînta Maica Preśista!
Di la mini sî-ț iei gîndu,
Cî ti bati Domnu sfîntu!

(1927) — Același.

CCCV[1]

Şî ḭar verdi di triḭ florḭ,
Aşa-m vini uniorḭ
Sî beu̯ otravî sî mor!
Stau̯ pi loc, şî mă gîndes':
Dac-am zîli sî trăḭes',
Cu mîndra sî mă-ntîlnes',
Dou̯î vorbi sî vorǵes'
Inima sî răcores'.

(1927) — Acelaşi.

CCCVI

Şî ḭar verdi peliniţî,
Colḭa-ñ vali-ñ grădiniţî
Frumos do̯armḭ-o copiliţî
Cu păru lăsa' pi ţîţî:
Niş pi ţîţî, niş pi spati,
Inimḭoara i sî zbati...
Şî ḭar verdi fir năgarî,
Treśḭ-uñ trecător îñ grabî,
Ńḭ-o sărutî, şî ńḭ-o-ntrḭabî:
— Ḭeş' fatî, sau̯ măritatî,
Sau̯ zînî diñ śer lăsatî?
— Nu-s fatî, nu-s măritatî,
Niş zînî diñ śer lăsatî:
Sîñ flo̯ari mirosîto̯ari,
Cari mă sărutî, mo̯ari.
Da dumneta śini ḭeş'
Pi mini mă iskíteş'?
Ḭeş' flăcău̯, ḭeş' îñsurat,
Sau̯ îñźir diñ śer lăsat?
— Nu-s flăcău̯, nu-s îñsurat,
Niş îñźir diñ śer lăsat:
Ḭo sîm Brumărel śel mari
Di vin no̯aptḭa pi răco̯ari
Şî ḭeu̯ ńirosu la flo̯ari.
Diminḭaţa pîñî-ñ zorḭ
Ḭeu̯ dau̯ ńirosu la florḭ.
Diminḭaţa-m prîñzu mari
Ḭeu̯ ńirosu di la flo̯arḭ.

(1927) — Ion Şiudin, 28.

[1] Cf. text. DXLII.

CCCVII

Trandafir di la ferjastî,
Tu sî-l taj, şî jel sî crjascî...
La ferjasta diñ obor
Bati murgu diñ kíšjor.
Şî nu bati ca s-adorm,
Şî bati ca sî mă scol,
Sî mă duc uni ń-i dor:
La Lenuţa dim pripor,
Faţa-j albî ca pahàru,
Gura-j dulśi ca zahàru;
Oki-s negri ca negina,
Gura-j dulśi ca zmokina.

(1927) — Acelaşi.

CCCVIII

— Mînî, Gjorgi, boi bini,
Nu ti măj uita la mini!
Niśj cu boj, cu caj nu jeş(tj),
Niśj cu mini nu trăjeş'.
Oki mej sîñ verz ca jarba
Şî ti ujţ la ij diźjaba.
Oki mej sîñ verz ca pelinu
Şî ti-mbatî ca şî ginu.

(1927) — Acelaşi.

CCCIX

Şî jar verdi jarbî njagrî,
Sî vez: puica mja śja dragî
Treśi drumu, nu mă-ntrjabî,
Parcî śineva o roagî,
Credi curva cî ń-i dragî!
Niśj n-o rog, niśj n-o poftes',
Căş ca dînsa măj găsăs':
Măj frumoasî, măj śeva,
Nu ca ja: o hajmana.
Măj frumoasî, măj di vitî,
Nu ca ja: o rămăşîţî.
Măj frumoasî, măj di soj,
Nu ca dînsa: uñ gunoj.

(1927) — Vasîli Taftî, 25.

CCCX

Foai verdi fir năgarî,
Mîndra mia di astî varî
Mă roagî s-o iubesc iarî.
Ieu cu dîñsa stau la masî,
Ia credi cî ń-i nevastî.
Ieu cu dîñsa rîz, vorbesc,
Şî ia credi c-o iubesc.
Ieu cu dîñsa mîñînc, beu,
Şî ia credi c-añ s-o ieu.

(1927) — Acelaşi.

CCCXI[1]

Îm păduria verdi, verdi,
Ilenuța, verdi, verdi,
Ileñcuța romîñcuța, frumușa,
Toatî noaptia stau la ia
Şî mă źioc cu țîțîli
Ca cu gutuițîli.
Şî-ńi cuprindi mižlośelu
Cum cuprindi lupu melu
Şî nevasta bărbățelu.

(1927) — Acelaşi.

CCCXII[2]

Mîndro, di cîn ni-am iubit
Fruñza-ñ codru-a-ñgălbinit:
S-a-ñgălbinit, s-a uscat,
Vini vremia di lăsat...
Ni-am lăsa, nu ni-ndurăm,
Numa ģini sămînăm
Şî la oki, şî la spriñśeni,
Ca doi poruñģei îm peni:
Unu zboarî, şî sî duśi,
Unu rămîni, şi plîñźi,
Cî i cărăruia-ñ cruśi,
Nu ştii-ñcotro s-apuśi.

(1928) — Acelaşi.

[1] Cf. text. DCCC (din Putna, strigătură; cf. pentru ultimele versuri).

[2] Cf. text. DCXCIV; v. *Ethnos*, I[1], 209.

CCCXIII

Fo̯ai verdi i̯arbî grasî,
Pi śi̯a vali-ntunecо̯asî
Treśi mo̯arti̯a mînio̯asî
C-o săcuri ș̦î c-o co̯asî
Ș̦î traźi la noi̯-acasî,
La Màrii̯a śi̯a frumo̯asî,
Ca sî ńi̯-o furi diñ casî...
Màrii̯a aș̦a zîśi̯a:
— Stăi̯, mo̯arti, nu mă lua,
Căș̦ bărbatu nu-i̯-acasî
Ș̦î s-a dus di luni̯ la co̯asî,
Sî cosascî fîn cu ro̯uî,
Rupî-i-s-ar co̯asa-n do̯uî,
Sî vii la alta no̯uî!
Sî cosascî fîn gizdei̯,
Rupî-i-s-ar co̯asa-n trei̯,
Ca sî-ș̦ vii la copii̯!

(1927) — Acelaș̦i.

CCCXIV

Cîn i̯eran la mama fatî,
Mîñcan turtî co̯aptî-ñ vatrî
Ș̦î-ńi̯ i̯era fa̯ța curatî.
Da di cîm m-am măritat
Mînîñc pîni, beu cafi̯a,
Vai̯ di inimi̯oara mi̯a!
Mînîñc pîni, beu rakiu
Ș̦î trăi̯es' cu vai̯, cu kiu!

(1927) — Acelaș̦i

CCCXV[1]

Ș̦î i̯ar verdi ș̦-o lali̯a,
Săracî inima mi̯a,
I̯ar îñśepi̯-a mă duri̯a!

[1] Cf. text. DCLXII, DCLXIII.

Nu mă doari di-o dureri:
Di focu drăguțî meli.

(1927) — Vasîli Lekia, 24.

DI MILIȚÎI

CCCXVI

Ș-añ zî(s) „verdi di-alior",
Supt umbrî di păltior
Frumos doarmi-uñ vînător:
Cu ranița căpătăi,
Gîndești la maica lui.
Cu arma pi mîna driaptî,
Gîndești la a lui fatî.
Cu vistonu așternut:
— Mă duc, maicî, sî-l sărut.
— Nu ti duși, fata mia,
Că-i pățî rușîni gria:
Vînătoru-i om șiret,
Ti lasî cu doru-m piept.

(1927) — Ion Avràm, 21.

CCCXVII

— Ș-añ zî': „verdi ș-o lalia",
Vindi, maicî, și-i-avia
Șî mă scapî di-o belia:
Vindi, maicî, boi toț,
Di mă scapî di la sorț!
— Di la sorț, șî di la moarti
Nu ti poati maica scoati!
— Vindi, maicî, șî vițălu,
Di șiñstești colonelu;
Colonelu șî maioru,
Sî nu-ńi tai perișoru:
Păru ńeu șel gălbior
L-am pus, maicî, sup pișior...

(1927) — Același.

CCCXVIII[1]

Foai verdi ș-un lipan,
Ieș, puicuțî, pi maidan
Șî privești spri Ardial:
De-i vidia stiagu-aplecat,
Sî știi, puicî, cî-s la pat.
Di l-ăi vidia roșîor,
Sî știi, puicî, c-añ sî mor.
Sî mă cați din loc în loc,
Mormîntu sî ńi-l găsăști;
Șî sî-ńi săminț pi mormîn'
Cîti flori sîm' pi pămîn':
Di la cap pîn la pișioari
Sî-ñ răsădiț lăcrămioarî.
Di la cap pîn la mižloc
Sî-ñ răsădiț busîoc,
Sî s-apleśi vîrf îñ vîrf,
Sî sfințascî stiagu-ñ vîn(t)

(1927) — Vasîli Tàîtî, 25.

7. NEREŽU

DI HAIDUȘII

CCCXIX

Foai verdi ș-um pelin,
Vai di voiniśel străin:
Voinic străin și bogat
Cîñ cobori noaptia-ñ sat,
Toatî lumia ńi-l priñești.
Foai verdi ș-um pelin,
Vai di voiniśel străin:
Voinic străin și sărac
Cîñ cobori noaptia-ñ sat
Toț cîni ńi-l latrî,-l bat.

(1927) — Săndulaki Crețu, 55.

[1] Cf. text. DCXI.

CCCXX

F...-ţ leźia, codru des,
S-a-nţăles, şî s-a ales
Cî din tini nu măi ies!
C-am intra' tînîr, flăcău
Ş-am işî' moşniag bătrîn.
Am intra' fărî mustaţî
Ş-am işî' cu barba-m braţî...

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

CCCXXI

Foai verdi bob năut,
Di cîm maica m-a făcut
Ieu piñ sati n-an trăit:
Ca um puişor di lup...
O lupoaicî m-a crescut,
Ursu-m braţî m-a ţînut,
Lapti di la śiuţi-añ sup(t)
Pînî mari m-añ făcut.
Soarili nu l-añ văzît:
Niśi luna, niśi soarili,
Numa căprioarili
Ni-a fos' surioarili.
— Surioarî căprioarî,
Nu hii curvî şî margioalî:
Ti scoalî-n doui kişioari
Şî roadi codru pi poali;
Roadi poala codrului
Pîn la matca Oltului,
La śetina braduluj,
La cîrśiuma Raduluj...

(1927, 1929) — lăutarju Toadir Albineţ, 38.

CCCXXII

— Foai verdi solz di peşti,
Primăvara cîñ sosăşti
Iarba pi coasti-ñverzăşti,
Mugurelu-mbobośeşti,
Şî lumia sî vesăleşti...
Scoal, maicî, di mă găteşti,

Di-ńį dă haįni trupului
Pi potriva codruluį.
Foąi verdi ș-o lalią,
Scoąl, măicuțî, nu șîdia:
Įa cotu șî foąrfica
Șî-ńį croįești-uñ comănac
Verdi, ca fruñza di fag,
Sî intru-ñ codru cu drag.
Șî-ńį croįești nădrăźeį
Verz, ca fruñzîli di teį,
Sî intru-ñ codru cu įeį.

(1927, 1929) — Același.

CCCXXIII[1]

— Fruñzî verdi salbî moąli,
Mă rog, codri, dumitali,
Ca la uñ frati măį mari:
Sî mă laș la umbra ta
Sî mă umbres' cu mîndra.
— Ba įo, frati, tį-aș lăsa,
Da ț-î mîndra tinerią
Șî faśį păcati cu įa,
Șî ńi s-a păli fruñza:
N-ari cucu śi mîñca.

(1927, 1929) — Același.

CCCXXIV

Foąi verdi dį-alunicî,
Śini șuirî pi luñcî,
Zî-į la Domnu sî sî ducî!
Cî-l cunos' pi șuierat
Cî nu-į voįniśel curat
Șî-į dim potirî scăpat!
Ș-aśela-į voįnic Žîįan:
Ńį-a įubit fetili-ñ Žîį
Șî lį-a lăsa' cu copķiį;
Cu copķilașî la braț,
Cu lăcrăńį ńįerbinț pi fațî.

(1927, 1929) — Același.

[1] *Milcovia*, I [1], 79.

CCCXXV

Ş-altî fo̯ai di̯-alunicî,
Mă lăsa̯i din di̯al pi luñcî
Sî-ńi̯ leg a̯ța la okiñcî,
Sî-ńi̯ găsăs' di̯-o hălăśiugî,
Sî-ńi̯ pui̯ capît la măśiucî:
Niș măi̯ scurtî, niș măi̯ luñgî,
Numa cum ńi-ñcapi-ñ glugî;
Sî m-a̯țîu̯ pi la strîmtori̯,
Sî uśiz la negustori̯,
Sî cîștig la gălbiori̯,
Cî sînt uș̦ori̯ la purtat
Ș-anevoi la skimbat.
Fo̯ai verdi salbî mo̯ali,
Apucai̯ pi Ol(t) di vali,
Mă-ntîlnii̯ c-um boier mari:
— Bună-zîu̯a, măi̯ cucoani.
— Îț mulțumes', măi̯ Io̯ani.
— Bună-zîu̯a, măi̯ cucoani,
I̯a, sco̯ati, di-n dă părali!
— Măi̯ Io̯ani, tu i̯eș' bi̯at.
— Sîctir, śi̯ocoi̯ gulerat,
Di trii̯ zîli n-am mîñcat
Ș̦î tu mă faș' cî sîm' bi̯at!
F...-i̯ ți̯-a-n leźi, păgîni,
Vini-o̯-ar vremi̯a ca mîni
Sî-ńi̯ pui̯ măśi̯uca pi tini,
Di fricî sî-ńi̯ zîș „źi̯upîni"!
Astî i̯arnî ți̯-añ rugat
Sî-n dai̯ bani̯ pi adunat:
Sî-n dai̯ douî, trii̯ părali,
Sî-ñ cumpîr mălai̯ ș̦î sari,
Sî-ñ scoț copkilaș diñ fo̯ami;
Tu m-ai̯ da' pi po̯art-afarî!

(1927, 1929) — Acelaș̦i.

CCCXXVI[1]

— Fruñzî verdi di̯-arțăraș,
Căpitani Mate̯iaș,
Mutî-ț casa, f...-l-aș,

[1] Cf. text. DCXVII.

Di la umbra nuśilor,
Diñ calia haiduśilor!
Cî io cîñ-oi vini di sus,
Sî nu zîș cî nu ț-añ spus:
C-oi faśi vîn(t) la haiduśi,
Șî ț-or da casa pi brîñśi.
Ș-oi puni pi Drăguș-Vodî
Śî-ț muti casa cu totu...

(1927) — Același.

CCCXXVII

— Ș-altî foai sîninoc,
Ia, staț voi, haiduśi, pi loc:
Di-am avia noi vun noroc
Sî ia kistoalili foc,
Cu muls galbini sî mă źioc:
Cari-s galbini măi ńiśi,
To' cîți-o sutî șî śiñśi;
To' sî bei, și sî mînîñśi,
Niśi-o grižî sî nu duśi.

(1927) — Aceeași.

CU CUCU

CCCXXVIII

Cîntî cucu îm păduri
Șî n-ari pi śi sî puni.
S-ar puni pi-o rămuria
Aproapi di mîndra mia,
To' sî skimbi, și sî bia,
Di-o mîndruțî, mări,-a mia!
— Mîndruțî, mîndruța mia,
Uni-ț văz țîțîli-ñ sîn,
Kiśioarili nu mă țin,
Parcî nu-s făcu' diplin!

(1927) — Ion Stoian Crețu, 71.

CCCXXIX[1]

Fruñzî verdi mărăśini,
Cuculeț di la păduri,
Du-ti la puica di-i spuni
Sî nu sî măi poarti ġini,
Cî ńi-a fript inima-m mini!
Cuculeț di la dumbravî,
Du-ti la puica di-o-ntriabî':
Di śi-i tînîrî şî slabî?
C-a fost iuti la iubit
Şî-ntăliaptî la cuvînt,
Uni i-ań zîs, a vinit:
În tarcu cu bălării
Făśiam merili fălii
Şî-i vorġian di margiolii
Şî făśian dragustia-ntăi.
Şîdiañ źios pi pažîşti
Şî vorġian di dragusti.
Şîdiañ źios, pi locu gol,
Strîñźiam îm brații cu dor...

(1927) — Tùdura Crețu, 38.

CCCXXX[2]

— Licî turturicî,
Ti-a dat maicî-ta ńii,
Ca sî-ńi liii soții.
— Bà, cuculi, bà,
Pintru dumniata
N-aș măi zîsi: „bà".
Da măicuța ta
Îi fimei ra:
Ń-i cî ńi-a cîrti
Cî nu pośiu cîrki.
Ń-i cî m-a mustra
Cî nu pośiu spăla.

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

[1] Cf. text. CCLXII, CCCXCVI, CDXXIX, DCCLIV.
[2] *Ethnos*, *I*[2], 158.

CCCXXXI

Amărîtî turturicî:
Cîñ rămîni sîñguricî
Zbo̯arî tristî pim pustii̯,
Măi̯ mul(t) mo̯artî di cît gii.
Pi pelin verdi nu șădi;
Șî cîñ șădi cîți̯-odatî,
Pi cîți̯-o ramurî uscatî.
Sî puni pi cîți̯-o stîñcî,
Niș nu bi̯a, niș nu mînîñcî.
Uni vedi̯-o apî răși,
I̯a o turburî, șî treși.
Uni vedi̯-o apî linî,
I̯a sî fași cî-i̯ nebunî.
Uni vedi̯-uñ vînător,
Cîtrî i̯el sî duși-ñ zbor.

(1927) — Aceeași.

CCCXXXII[1]

Fo̯ai verdi busîi̯oc,
Plîñž, mîndruțo, plîñž cu foc:
N-ai̯ avu' niși̯-un năroc...
Șî i̯ar verdi trii̯ migdali,
Plîñž, mîndruțo, plîñž cu žali,
Cî n-ai̯ avut ursîto̯ari:
Ursîto̯ari̯a ț-a fos' bunî,
Da minti̯a ț-a fos' nebunî,
Cî n-ai̯ asculta(t) di mumî;
Niș di mumî, niș di tatî,
Numa di străinătati.

(1927) — Ioana Necùla, 24.

CCCXXXIII

Ńi̯-aș călca diñ urmî-ñ urmî,
Diñ străin tot nu-ńi̯ fac mumî...
Ńi̯-aș călca diñ ki̯atrî-ñ ki̯atrî,
Diñ străin tot nu-ńi̯ fac tatî...

(1927) — Aceeași.

[1] Cf. text. DXXXV.

CCCXXXIV[1]

Şî ḷar verdi di măr dulśi,
Străin sîñ', străin îñ zîśi,
Străin sîm' pi um(di) m-oḷ duśi.

(1927) — Aceeaşi.

CCCXXXV[2]

Aleleḷ, frati pelini,
Amarî-ḷ fruñza pi tini
Ca şî inimḷoara-m mini!
Pelin beu̯, pelin mînîñc,
Nu̯aptḷa pi pelin mă culc.
Diminḷaţa, cîm mă scol,
Întîḷ plîñg, ş-apăḷ mă spăl.
Şî ḷar verdi ş-um bužor,
Ḷes afarî ġinişor
Şî mă uḷt îñ sat cu dor:
Cun trec fraţ pi la surorḷ
Şî părinţ pi la fişiorḷ...
Da la mini n-ari śini:
Mă aflu-n locurḷ străini.

(1927) — Aceeaşi.

CCCXXXVI

Linî dragî, florḷ şî steli
Sî trimitiţ maḷśi meli,
Sî m-aştepti-m prag torcîn,
C-añ sî ġiu̯ cît di curîn.
Sî m-aştepti patru luniḷ,
Tot cu pos(t) şî rugăśḷuniḷ.
Pîn-atuñśḷ di n-oḷ vini,
Sî ştiḷ, maḷcî, c-am murit:
Am murit, şî mă-ñgroparî
Fărî luńinî di śḷarî;

[1] Cf. text. CCCXXXIX, CDIV.
[2] Cf. text. CDIV, DCLVII.

Îñ holdi, lîñgî pîrîu̯,
Fărî luńinî di său̯.

(1927) — Aceeași.

CCCXXXVII[1]

Fo̯ai verdi ș-uñ alun,
Am uñ galbîn, și nu-i̯ bun
Pintr-uñ răvășăl di drum,
Sî trec la pui̯ca-ñ Cordun,
Sî-ñ găsăsc un loc măi̯ bun,
Sî trăi̯es' făr di stăpîn.
Trecui̯ Oltu źi̯umătati,
Straža mă-ntrebă di carti.
Di uni sî am i̯o carti:
Din ni̯agra străinătati?
Doi̯ mă-ntri̯abî, doi̯ mă li̯agî:
Nu mă li̯agî cuñ sî li̯agî,
Și mă li̯agî cot la cot
Și-n dă Oltu sî-l înnot.
Valuri̯ mă bătia la speti,
Pui̯ca mă plîñźi̯a cu săti...
Valuri̯ mă bătia la spati,
Pui̯ca mă plîñźi̯a di mo̯arti...

(1927) — Aceeași.

CCCXXXVIII

Mîndra mi̯a di̯-uñ an ș-o varî,
Sî măi̯ petreśim o sarî!
Sî ti sui̯ într-um măr dulśî,
Sî vez trinu cum mă duśi.
Sî ti sui̯ și-ñ śellant,
Sî vez cum m-an dipărtat.
Și ti sui tot măi̯ sus,
Sî vez trinu cuñ s-a dus.
Cî mă duc pin țări̯ străini
Uni nu cunos' pi nimini̯:
Numa murgu di sup' mini,
C-aśela-ńi̯ voi̯ești ġini.

(1927) — Aceeași.

[1] Cf. text. CD.

CCCXXXIX

Străin sîñ, străin mă kiamî,
Străin sîñ cu bunî samî.
Străin sîñ, străin îñ zîśi,
Străin sîm' pi um(di) m-oi duśi...

(1927) — Aceeași.

CCCXL

— ...Cîn la lunî: luna sus;
Cîn la foc: focu s-a stîñs;
Cîn la lemni: lemni nu-s,
Ia, scoal, puicî, cî mă duc!
— Măi stăi, neicî, nu ti duśi,
Cî ți-oi scălda-ñ lapti dulśi!
— Măcar, puicî, și-ñ zahàr,
Cî ńi-am pus boi la car
Și ńi-am pus șaua pi cal;
Și ńi-am pus kiśioru-ñ scarî,
Sî mă duc îñ altî țarî.
— Du-ti, neicî, și sî-ñ gii
Îm postu Sîntămării
Cîn îi poama coaptî-ñ gii
Și bunî di leturgii,
Atuñśi, neicuți, sî-ñ gii.

(1927) — Aceeași.

DI DRAGUSTI

CCCXLI

Śi ń-i drag în lumia asta?
Uñ cal bun, și c-o nevastî:
Calu bun mă vesălești,
Nevasta mă primînești,
Ibovnica mă prigești.

(1927) — Săndulaki Crețu, 55.

CCCXLII

— Mîndro, mîndrulița mia,
Nu măi duśi voi ra
Di călătoriia mia:
Az mă duc, şî mînį mă-ntorc
La pustiu di soroc.

(1927) — Acelaşi

CCCXLIII[1]

Foai verdi ş-un dudău,
Pi drumu cari merg ieu
Nu-i fîntînî, niş pîrău,
Numa iarbî şî dudău,
Ca sî leg şî murgu ńeu.
L-an lega' di-uñ alior:
Alioru s-a uscat,
Murgulețu ńi-a scăpat,
Tuma la mîndr-a răzmat,
Di trii ori-a nekezat,
Puicuța s-a dişteptat:
— Murguli, murguțu ńeu,
Śi-ai făcut cu-amantu ńeu?
Ori hoțî l-a omorît,
Curvili l-a doborît?
— Hoțî nu l-a omorît,
Curvi nu l-a doborît;
Da a rămas adorńit
La umbruța unui nuc".
Murgu digrabî s-a dus,
Di trii ori-a nekezat,
Stăpînu s-a dişteptat
Şî pi murgu l-a-ntrebat:
— Śi-i, murguli, murguțu ńeu?
Iar murguțu răspundia:
— Ti-aştiaptî amanta ta".
Iel pi cal cî-ñcălica
Şî la mîndra cî pleca.
Şî cîm mîndra ńi-l vidia,
Dipi cal ći ńi-l lua,
Di trii ori ńi-l săruta

[1] Cf. text. CDXCVI, DXCVI.

Şî pi pat cî ńi-l puńa,
Frumuşăl ńi-l întreba.
Ţar voińicu răspundţa:
Cî ńţ-a rămas adorńit
Sup umbruţa di sup nuc...

(1927) — Acelaşi.

CCCXLIV

Şî ţar verdi foţ di boz,
Nţ-a stîrnit lumţa ponos
Cî sîm' beţîv şî curvarţ.
Niśţ ţo nu tăgăduţes':
Di curvarţ sîń' cań curvarţ,
Da am banţ la buzunarţ.
Banu sî măţ keltuieşti,
Omu frumos tot ţubeşti.

(1927) — Iǫana Necùla, 24.

CCCXLV[1]

Şî ţar verdi fîn uscat,
Asarî pi îńsărat
Luna, cîń s-a rîdicat,
Vesti bunî ńţ-a lăsat
Pţ-aluńgatu norilor,
Pi susḱinu florilor,
Pi sunitu fruńzîlor...

(1927) — Aceeaşi.

CCCXLVI

Cîti mîndri-m braţ-ań strîńs,
Tǫati dipi minţ-a plîńs.
Şî dţ-acu cîtţ-oţ măţ strîńźi,
Tǫati dipi minţ-or plîńźi.

(1927) — Aceeaşi.

[1] *Ethnos*, I[1], 210.

CCCXLVII

Şî i̯ar verdi rug întiñs,
Di la primării-ñ sus
Toati lăñgili s-a stîñs.
Numa la amanta mi̯a
Ardi lampa ca ş-o sti̯a;
Ştii cî mă duc la i̯a,
Ostogit, cum oi̯ puti̯a:
Ostenit şî plin di apî,
C-aşa-i̯ omu di la sapî.
Ostenit şî plin di glod,
C-aşa-i̯ omu di la plug.

(1927) — Aceeaşi.

CCCXLVIII

Foai verdi izmî ni̯agrî,
La beñket la Vali̯a-ni̯agrî
Am o pui̯cî, mul' ń-i dragî!
Di dragî śi-ńi̯ i̯era dragî,
Niş minti̯a nu-ńi̯ i̯era-ntri̯agî.
Di dragî śi-ńi̯ i̯era ńii,
Toţ fraţî-ńi̯ purta mînii.

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

CCCXLIX

Fruñzî verdi alunicî,
Mă sui̯ în di̯al la stîñcî,
Mă ui̯ta̯ îñ źi̯os, pi luñcî:
Văzui̯ pui̯cuţa trecîn'
Ş-o văzui̯, ş-o cunoscui̯.
Ńi̯-o cunos' pi călcăturî
Cî nu i inima bunî:
Cî ńi̯-o mustrî bărbatu
Sî spui ibovnicu.
— Di m-a bati, di m-a friźi,
Şî m-a puni pi̯-uñ cărbuni,
Ibovnicu nu l-oi̯ spuni...

(1927) — Aceeaşi.

CCCL[1]

— Foai verdi di dudău,
Nu-i păca' di Dumnezău?
Tu vădanî, io flăcău!
Io tînîr, fărî mustațî;
Tu, cu copkilașu-m brațî.

(1927) — Aceeași.

CCCLI

— Iacî, puicî, plec, mă duc,
Pliacî-ț gura s-o sărut:
S-o sărut odatî gini,
Sî-ñ ñii douî, trii zîli
Pîn-oi măi vini la tini.

(1927) — Aceeași.

CCCLII

Foai verdi lilijac,
Di trii zîli stau îm prag
Cu firu legat îñ ac,
Sî gii cari ń-i drag.
Źiaba îi frumos îñ gii,
Dacî nu-i cari sî ñii.
Źiaba îi frumos îñ fag,
Dacî nu-i cari ń-i drag.

(1927) — Aceeași.

CCCLIII[2]

— Fuźi, urîti, di-acolia,
Nu-ñ kica ńii belia:
Undi șădi urîtu,
Sî-negrești pămîntu!

---

[1] Cf. text. D.

[2] Cf. text. CCCLIV, CDLIII, DXL, DXLI, DCLXXXV DCLXXXVI.

Fuźi, urîti, dipi vatrî,
Cî puį cîni di ti latrî!
Na, urîti, bįa oțăt,
Șî ti du, sî nu ti văt!
Na, urîti, bįa rakiu,
Șî ti du, sî nu ti știu!
Cî śini ńį-a fost urît,
Di triį orį l-am măį văzît...

(1927) — Aceeași.

CCCLIV

Di urît mă duc în lumi,
Șî urîtu dipi mini!
Di urît mă duc dį-acasî,
Șî urîtu nu mă lasî!

(1927) — Aceeași.

CCCLV [1]

Foai verdi, șî įar „verdi",
Śį-am įubit, nu sî măį vedi:
L-añ kerdu' piñ įarbî verdi.
Cătaį įarba ńir cu ńir
Șî găsîį-un trandańir:
Trandańir bătut îm masî,
Poftim, logofeti,-ñ casî,
Cî măįcuța nu-į-acasî!
Sî-ț dau um pahar cu gin,
Sî-ț uz gurița cu įel
Di colbu drumuluį,
Di požaru soariluį.

(1927) — Aceeași

CCCLVI

Șî įar verdi nucî sacî,
Toati crăñźili s-apliacî.
Șî s-apliacî la pămînt:
Śį-am įubit, nu pośiu sî uįt.

(1927, 1929) — lăutarju Todir Albineț, 38.

[1] *Ethnos*, II [1-2], 212 (sărit vers 8).

CCCLVII

Foai verdi mărășini,
Toatî lumia dipi mini,
Numa Dumnezău cu gini,
Șî mîndra cu vorbi buni!
Lasî lumia sî vorgiascî,
Numa puica sî trăiascî,
Dumnezău sî ni feriascî!

(1927) — Tùdura Creţu, 38.

CCCLVIII

— Șî iar verdi ș-uñ susai,
Mă ńir, puiuli, și ai:
Pi la mini nu măi dai!
Cum viniai, mă sărutai,
Și guriţî dulși-aviai!
Dulși-a fos' guriţa ta:
Ca ginu dulși toamna,
Ca somnu primăvara.

(1927, 1929) — Añgelina Kiţcoșiu, 31.

CCCLIX[1]

Șî iar verdi ș-o năgarî,
Drag ńi-a fos' noaptia di varî
Cîn dorm nevestili-afarî
Șî-s bărbaţî duș la plug,
Io mă duc, și li sărut...

(1927, 1929) — Aceeași.

CCCLX

— Șî iar verdi mărășini,
Puiculiţî făr' di ńilî,
Măi gin sara pîn la mini,
Mă ńir și pămîn' ti ţîni!
— Mă ţîni pămîn' cu iarbî,
Nu poșiu sî giu făr di triabî.

[1] Cf. text. DCCIX.

Mă ţîni pămîn' cu roų̂,
Nu poşįu sî-n taį nǫaptįa-n doų̂.
Mă ţîni pămîn' cu steli,
Nu poşįu sî ģių măį di vremi.

(1927, 1929) — Aceeaşi.

CCCLXI

Ştiį-odatî cîn trăįam,
Cîñ źįuca hora la han
Şî dulapu sî-ñvîrţia:
Noų̂ cucu ni cînta;
Şî stăţįam pi pažîşti
Şî vorģįam di dragusti?

(1927) — Acelaşi.

CCCLXII

— Şî įar verdi ĥir şî nalbî,
Anicuţa, neįco dragî,
Haį cu neįca la livadî,
Sî-ţ facî primaru salbî
Şî notaru fustî albî;
Notăraşu papuśeį,
Vreį sî ti įubeş' cu įeį.
Ţ-a lua' neįca mărźeli,
Sî vreį sî ti įubeş' cu įeli,
Şî įo nu ti văz cu įeli...
Ţ-a lua' neįca mărźeį
Şî įo nu ti văz cu įeį,
Dă-į îñcǫaśi, cî-s a ńeį!

(1927) — Aceeaşi.

CCCLXIII

Şî įar verdi ş-o răkitî,
La grădina ocolitî
Găsîį įarba tăvălitî
Dį-uñ flăcău şî dį-o fetiţî.

Fetița pliacî plîñgînă,
Flăcău pliacî rîzînă:
— Taśi, fetițo, nu măi plîñźi,
Cî ți-ar lua, neica, lua,
Dipi śi m-oi libira.
Șî dacî nu ți-oi lua,
Oi vini la nunta ta,
Ți-oi dărui cu śeva:
C-uñ gălbinaș ș-o modia,
Cu papuśi di catifia.

(1927) — Aceiași.

CCCLXIV

— Șî iar verdi mărășini,
Mînî, Giorgi, boi gini,
Nu ti măi uita la mini!
Oki ńei îs mititei
Șî-s negri, șî-s frumușăi,
Șî-ț dioaki boi tăi.
Oki ńei îs verz ca iarba,
Șî ti uiț la iei diźiaba.
Oki ńei: ca iarba verdi,
Șî ti uiț la iei cu săti.

(1927) — Aceeași.

CCCLXV [1]

— Șî iar verdi măgistat,
Śi ieș', Giorgiți, supărat?
Śi-ai śeru' șî nu ț-an dat?
Ńi-ai śerut okișori ńei,
Io ț-an dat drumu la iei.
Ńi-ai śeru' sprîñśenili,
Țî li-an da' cu mînili.
Ńi-ai śeru' gurița mia,
Io ț-an da' drumu la ia.

(1927) — Aceeași.

[1] Cf. text. DIII, DCCII, DCCXXXI.

CCCLXVI

Mă dusăi sara la clacî
Sî-ńi-aleg fatî sî-m placî.
Fata cari-m plaśi ńii
N-a lăsat-o mă-sa sî gii.
Da di-oi măi vini pe-iśi
Sî ńiu cîni-m patru brîñśi!

(1927) — Aceeaşi.

CCCLXVII

Păduriśi diasî,
Puica stă la masî,
Plîñźi şî oftiazî:
Ionic-o lasî...
Păduriśi verdi,
Puiu nu sî vedi:
S-a lăsa' la vali,
M-aştiaptî îñ cali.
Păduriśi-uscatî,
Puica-i supăratî
C-a făcut o fatî
Şî-i nimăritatî.

(1927) — Aceeaşi.

CCCLXVIII

— Şî iar verdi sămulastrî,
Dă-ńi, suratî, drumu-ñ casî,
Cî ńi s-a stîñs focu-ñ vatrî:
N-a rămas niśi-o scîntei
Cît oi puni-ntr-o liulia.
Dă-t plapuma la păreti,
Sî dorńim ca doui feti...

(1927) — Aceeaşi.

CCCLXIX[1]

Sus, pi vîrv di măgurî
Tot plo̯ai și negurî:
Cîți-o săptămînî
Nu sî măi̯ răzbunî,
Sî fac voi̯a bunî
Cu mîndra-mpreunî?

(1928, 1929) — Radu Macovei̯, 62.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CCCLXX[2]

Fruñzî verdi alunicî,
Mă ·suii̯ la di̯al, la stîñcî,
Mă ui̯tai̯ în źi̯os, pi luñcî,
Văzui̯ plugurili: umblî.
Numa plugu ńeu̯ nu umblî,
Cî ńi̯-am pus cormana strîmbî...
Fruñzî verdi di dudău̯,
Dari̯-ar bunu Dumnezău̯,
Sî umbli și plugu ńeu̯!

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

CCCLXXI[3]

Fruñzî verdi di śireș,
Luñgu-i̯ drumu pîn la I̯eș;
Luñgu-i̯ drumu, și bătut
Di la I̯eș pînî la Prut!
Nu-i̯ bătut di car di boi̯,
Și-i̯ bătut to' di nevoi̯
Și măi̯ cu samî di noi̯.

(1928, 1929) — Radu Macovei̯, 62

[1] *Milcovia*, I[1], 80; republ. *Ethnos*, II[1-2], 212
[2] Cf. text. CDXIX.
[3] *Ethnos*, II[1-2], 213.

CCCLXXII[1]

Inimî tălcîzî,
Cîni sî ti-ntiñzî!
Cîni şî cloñcani,
C-aşa vor dużmani....

(1928) — Acelaşi

CCCLXXIII[2]

Nʟagrî mʟ-esti inima:
Nʟagrî m-i ca păcura,
Ca tina di varî,
Varî, primăvarî...

(1928, 1929) — Acelaşi.

CCCLXXIV

Şî ʟar verdi avrămascî,
Mă suiʟ cu plugu-ñ coastî
Ca sî-ñ fac, mîndro, nevastî.
Pusăʟ plugu sî trag o brazdî:
ʟo cu oki dipi dîñsa,
Ńi s-a rup' ʟiʟeru şî hîrsa.
Pînî-ñ sarî puʟ hîrsa nouʟ,
Ńi s-a rup' grindeʟu-n douʟ.
Pîñ sî puʟ grindeʟu nouʟ,
Ńi s-a sîñźerat um bouʟ.
Ş-am plecat cu ʟel îñ sat
Ca sî-l cat di sîñźerat.
N-apucaʟ sî intru-ñ sat
Ş-a muri' şî śelîlant.
Sîm' băʟe(t) di mamî bunî
Ş-añ rămas cu ǵiśiʟu-m mînî...
Plecaʟ sî mă puʟ-argat:
Dʟ-aş găsî stăpîn cu minti
Ca sî-n dʟa lʟafî-năinti,
Ca sî-ńʟ ʟo boʟ şî căruţî,
Sî-m măʟ găsăsc o mîndruţî.

(1927, 1929) — Añgelina Kiţcośʟu, 31.

[1] *Milcovia*, I [1], 80; republicat în *Ethnos*, II [1–2], 213.
[2] *Ethnos*, II [1–2], 213.

CCCLXXV[1]

O poiănî mari:
Inimioar-amarî;
Luñcușoarî diasî:
Inimioarî arsî...

(1927, 1929) — Săndulaki Crețu, 55.

CCCLXXVI

Foai verdi ș-o laliia,
Sărmanî inima mia,
Cum înnoatî-ñ voi ra
Șî nu știi niminia!
Cîn ar ști-o șineva,
Tot ar plîñzi, ș-ar ofta...

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

CCCLXXVII[2]

Fruñzî verdi bob năut,
Inimî cu venin mul(t),
Cîñ sî ti măi văz rîzîn
Șî-ñ crișmuliții, mări, bîn,
Cu toț frații tăi la rîn(d)
Mereu bîn, șî kefuin?

(1927, 1929) — lăutariu Toadir Albineț, 38.

CCCLXXVIII[3]

Fruñzuliții ș-un dudău,
Oi, sărman suflitu neu,
Cum înnoatî-ñ sîñzi rău,
Ca șărpili la dudău:
Cu coada calcî pelinu,
Cu gura varsî veninu...

(1927, 1929) — Anica Pavîl Dòni, 65.

[1] *Milcovia*, I[1], 79; republ. în *Ehnos*, I[1], 210 (eronată vîrsta).
[2] Cf. text. CDXIV.
[3] Cf. text. CCCLXXIX, CDLIX, CDLXXXIII, DLIV; *Ethnos*, I[1], 210.

CCCLXXIX

Ș-altî fo̯ai ș-un dudă̯u,
Pi drumu cari merg i̯eu
Nu-i̯ fîntînî, niși̯ pîră̯u
Sî-ńi̯-adăp suflitu ńeu.
Sărman sufleți̯ălu ńeu,
Mult înno̯atî-ñ sîñźi ră̯u:
Ca uñ șărpi la dudă̯u!
Sărmana inima mi̯a,
Mult înno̯atî-ñ voi ra,
Și nu știi niminia!
Di ńi̯-ar ști-o șineva,
Niș n-ar bi̯a, niș n-ar mîñca,
Num-ar plîñźi, ș-ar ofta,
Din loc nu s-ar mă̯i̯ mișca;
Ar vini ș-ar întreba,
Ńi̯-ar contina dureri̯a.

(1927, 1929) — lăutari̯u To̯adir Albineț, 38.

CCCLXXX

Ș-altî fo̯ai ș-uñ susai̯,
Di cît, mai̯cî, mă făși̯ai̯,
Mă̯i̯ ginț-um pom răsădi̯ai̯:
Făși̯a fructi, nu făși̯a;
Di nu făși̯a vara flori̯,
Da umbrî la călători̯.

(1927, 1929) — Același.

CCCLXXXI

Fo̯ai verdi ș-un dudă̯u,
Astîz be̯u, și mîni be̯u,
Mă mir bani di un' mă̯i̯ i̯eu:
Niș cu co̯asa nu cosăs',
Niș cu sapa nu prășăs',
Niș diñ crižmî nu lipsăs',
Niș bani nu-i̯ isprăves',
Niș dator nu mă găsăs'.

(1927) — Același.

CCCLXXXII

Într-o źioi di diminiaţî
M-a găsî' moartia la masî.
Dăduį mîna s-o śiñstes',
Ia-ñ spusî sî mă grăǵes'.
Io îį spuį sî mă măį lasî,
Sî-ñ fac cupkiilor casî,
Măį nouî, şî măį frumoasî.
Añ sî morį, da nu acuma:
La toamnî cîn a da bruma,
Sî mă vazî toatî lumia;
Sî mă vazî bun şî rău
C-a kerit numili meu.
A kerit, şî nu măį iesti,
Ǵîni moartia fărî vesti...
Sî-ñ vii ş-a mia soţîi,
C-am pus sfînta cununii.
— Săriţ, fraţ, săriţ, surorį,
Di mă-mpodoǵiţ cu florį!
Săriţ şî voi, cumnăţăli,
Di-m măį puniţ florişeli!
Cî văz bini c-oį sî morį
Dipi Paştį, îñ sărbătorį,
Cîn' îį cîmpu plin di florį...

(1927, 1929) — Mărioara Dragońir Edu, 41.

CCCLXXXIII

Ş-altî foai bob năut,
Źiaba beu, źiaba mînîñc,
Ca lemnili mă usuc...
Źiaba beu şî mînîñc bini,
Puţîn sî prindi di mini.
Źiaba mă măį duc acasî,
Cî n-an nevastî frumoasî;
Niş nevastî, niş copkiį,
Bărbat făr di căpătîį!
Io acasî, cîm' mă duc,
Îńį puį masa sî mînîñc:
— Ia-ţ masa, cî nu mînîñc,
— Dă-ńį-o pernî, sî mă culc!
Ia-ţ perna, cî nu mă culc,
Adî-ńį calu, sî mă duc;

Sî-m puĭ șaua binișor,
Sî mă duc pi uń' ń-i dor:
Pi la fraț, pi la surorĭ,
La mîndruța diñ răzor,
Sî mă žăluĭ cî ń-i dor.

(1927, 1929) — lăutarĭu Toadir Albineț, **38.**

CCCLXXXIV

— F...-ț leźĭa, ĭarnî luñgî,
Ĭarnî luñgî și nătîñgî,
Tu-m mîñcaș bani dim puñgî!
Ĭarna ra, mărĭ, și źeroasî
Și nevasta hărțăgoasî,
Mă scoațĭ-afarî diñ casî!
Ĭeu toporu, sî taĭ lemni:
Puĭ toporu pi surśeli,
Mă uĭ' la vitili meli:
Cum măĭ zźĭarî, vaĭ di ĭeli!
Ĭeu țăpoĭu, plec la țarc,
Cîn la țarc: fîn nu-ĭ di lĭac!
Îñăig țăpoĭu-ñ zăpadî,
Sî strîñg źitili grămadî,
Cu coarnili sî mă spargî.
Cum măĭ zźĭarî Giorĭan,
Parcî n-a mîñca' dĭ-uñ an!
Cum măĭ zźĭarî, mărĭ, Bălaĭa,
Sî cutrimurî odaĭa!
Cum măĭ zźĭar-uñ viță̆l mic,
Sî-ńĭ ĭeu drumu, sî mă duc,
Sî mă duc la Cîmpuluñg,
La graždĭu lu Osmàn-turc,
Sî-l măsor cît îĭ di luñg
Di la uși pîn la fund;
Sî-ńĭ-aleg dĭ-uñ cal porîmb,
Scurt îñ gît și luñg în trup;
Coama sî-ĭ dĭa di pămînt,
C-așa-ĭ bun pintru haĭduc.

(1927, 1929) — Același.

DI MILIŢÎI

CCCLXXXV

Ş-altî foai ş-uñ susai,
M-a dat ţara militar:
Militar îm miliţîi,
Mîndra mia cui sî rămîi?
Sî rămîi cui-a vria,
Numai sî cati di ia...
Cîn oi vini, sî ñi-o dia,
C-a fos' mîndruliţa mia
Cari m-am iubit cu ia
Diñ copkilăriia mia.

(1927) — Acelaşi

CCCLXXXVI

Foai verdi iasomii,
Io mă duc îm miliţîi,
Murgu meu cui sî rămîi?
Sî i-l las lu tatî-ñiu:
Tatî-ñiu îi om bătrîn,
Nu poati cosî la fîn.
Am o sorî fatî mari:
Puni furca-ñ śiñgătoari
Şî pliacî la şăzătoari,
Murgu ñeu rabdî di foami...
Măi am una, fatî ñicî,
Şî plîñźi di sî usucî...
— Taśi, sorî-mia, nu măi plîñźi,
Inimioara nu ţ-o frîñźi;
Cî n-am murit cît añ fos' ñic,
Dar acuñ cîn îs voinic:
Ştiu arma sî ñi-o rîdic,
Şî sabiia sî ñi-o-ñśiñg.

(1927) — Acelaşi.

CCCLXXXVII

Io ţ-añ spus, maicî, ţ-añ spus,
Şî tu nu m-ai fos' crezut.
Iaca, acu ai sî crez,
Cî trii anî n-ai sî mă vez...

(1927, 1929) — Añgelina Kiţcośiu, 31.

CCCLXXXVIII

— Aleu, doamni căpitani,
Dă-ńi drumu diń coșintrari!
Cî di cîm' m-ai coșintrat,
Horî mari n-añ źiucat,
Fetili m-a așteptat...
— Rău, mamî, m-ai blăstămat:
Sî mor di pușcî-mpușcat
Și di saġii tăiat!

(1927) — Aceeași.

CCCXXXIX[1]

Hiri-ai, maicî, blăstămatî,
Di și m-ai făcut o fatî?
Sî mă ћi făcu' fiśior,
Sî dau țări otrocol
Cu puiu cari ń-i dor...

(1927) — Aceeași.

8. NISTOREȘTI

DI HAIDUȘII

CCCXC

Foai verdi di-alunicî,
Śini șuirî pi luñcî,
Zî-i focului sî sî ducî;
Cî-l cunos' pi șuierat
Cî nu-i voiniśel curat,
Și-i dim potirî scăpat!

(1928) — Șărban Gogoriții, 20.

[1] Cf. text. DCXLVIII.

CCCXCI

Mă lăsaḭ din dḭal în luñcî,
Sî taḭ-o sfîntî măśḭucî:
Niș măḭ luñgî, niș măḭ scurtî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî;
Sî mă dauu pi la strîmtorḭ,
Sî uśig la negustorḭ.
Uśisăḭ-un negustor:
Avḭa banḭ cît aḭ duśi cu doḭ boḭ.
Uśisăḭ-uñ źeneral:
Cîn îl cătaḭ îm buzunar,
Găsîḭ o cremini ș-uñ amînar...

(1928) — Acelaș.

CCCXCII

Șî ḭar verdi ș-un lipan,
Mḭ-a vini' timpu di an
Sî puḭ șauua pi Bălan,
Sî mă du' la crîșmî-n dḭal,
Sî mă puḭ la răfenḭa
Cu flăcăḭ di sama mḭa:
Cu kilu di vin îm mînî,
Cu frățîori-mpreunî;
Cu kilu di vin pi masî,
Cu frățîori piñ casî.

(1928) — Voḭnḭa Nistoroḭu, 25.

CCCXCIII

Șî ḭar verdi foḭ di nuc,
Sus, în dḭal, la Cîmpuluñg,
Cum măḭ strig-um puḭ di turc!
Sî ḭo pușca, sî-l împușc,
Sî-ḭ ḭo capu, sî-l usuc,
Sî-l mînîñc vara la plug!

(1928) — Acelaș.

CCCXCIV

Foai verdi colilii,
Cîntî păsărica-ñ vii.
Io gîn(d)iañ cî-ñ cîntî ńii,
Ia cînta lu popa Ilii.
Sărmanu popa Ilii,
Iesî di la leturgii:
Pînî-i soarili-n tiñgii
Tai la turśi cîti-o ńii.

(1928) — Ioniți Cornia, 68.

CCCXCV

Pi cîmpu Focșănilor
Pas(c) cai mocanilor.
Fă-mă, Doamni, și m-ăi faśi:
Fă-mă broascî pi pămînt,
Sî-i-aruñc arcanu-ñ gît;
Pînî-ñ ziui sîn' în tîrg,
Pîn la prîñz i-añ și vîndut,
Pîn di-ańiazî i-am băut
Pin toati crižmuțîli
Cu-a meli mîndruțîli.
Dar cîn mă uitai, și văzîi:
Păgubași cum măi vini!
Cum aźiuñsî, mă legarî,
Și mă pusî cot la cot
Și-n dă Oltu sî-l înnot.
— Oltuli, apî vioarî,
Faśi-te-i niagrî śerniali,
Sî-m pui-îñ călimarî,
Ca sî-ñ scriu di-o hîrtioarî,
S-o trimăț la maica-n țarî,
Cî m-an luat di prostiali!

(1928) — Același.

CCCXCVI

Și iar verdi trii-aluni,
Cuculeț di la păduri,
Du-ti la mîndra și-i spuni

Sî nu sî măi poarti ġini,
Cî m-a ofticat pi mini...

(1928) — Şărban Gogoriţ, 20.

CCCXCVII

— Şî iar verdi foi di nuc,
Tu ieş' cuc, şî io haiduc,
Haidi-ñ codru sî mă duc.
Plîñźi maica, plîñ(g) şî ieu,
Plîñ(g) şî ketrili-m pîrău
Pintru sufleţălu ńeu...
— Aleleı, soari rătund,
Cî tari ń-i s-a urît
Tot la puşcării stîn!

(1928) — Acelaşi.

CCCXCVIII

Foai verdi străžărel,
Cîn ieram măi mititel
Dormiam pînî-m prîñzîşor.
Da acuma, di cîñ sîm' mari,
Corpu meu-odinî n-ari:
M-i mîñcaria dim pişioari
Şî somnu ń-i pi cal călari.

(1928) — lăutariu Ion Žiñga, 26

DI STRĂINĂTATI

CCCXCIX[1]

— Fruñzuliţî plop şî salśi,
Tu ti duśi, neicî, săraśi,
Io di doru tău śi-oi faśi?
— Da-i măi rău, puicî, di mini,
Cî mă duc în ţări străini
Uni nu cunos' pi nimini,
Di cît murgu di sup mini.

[1] Cf. text. DCCXV, DCCXVI.

Pușculița-i măiculița,
Săbioara-i surioara.

(1928) — Voinja Nistoroiu, 25.

CD[1]

Fruñzuliți ș-um pelin,
Alunaș cu crañga-n drum,
Am uñ galbîn, șî nu-i bun;
L-aș skimba, șî nu mă-ndur,
Cî ń-i dat di la stăpîn
Pintr-uñ răvășăl di drum...

(1928) — Ioniți Cornja, 68.

CDI

— Ș-añ zîs: „verdi di mohor",
Păsăricî di sup nor,
Du-ti un' ti trimăț ieu:
Di-asupra satului ńeu.
Di-a-ntreba mîndra di mini,
Tu sî-i spui cî io o duc bini:
Stau la umbrî, nu la soari,
Cu lăcat la mînișoari
Șî cu fiarî la kișioari.
— Ti rog, domli căpitani,
Măi slăbești fiarîli,
Cî mă dor pișioarîli!
Discui lăcatili,
Cî mă doari mînili!

(1928) — Ion Băican, 19.

DI DRAGUSTI

CDII

— Luniți luminătoari,
Steli mari, stîrluśitoari,
Stîrluśiț pi śer măi tari

[1] *Ethnos*, II[1-2], 213 (eronat anul culegerii).

'ñ scumpa mia călătorii,
Sî văz drumu a mă duśi
La iubita mia śia dulśi.
Sî mă duc, şî cum măi tari,
Ca sî-i trag o sărutari,
Ca sî vazî sfîntu soari...

(1928) — Ioniţî Cornia. 68.

CDIII

Şî iar verdi bob năut,
Śini, mîndro, ti-a făcut
Cu oki negri di iubit,
Cu sprîñśeni di-amăźit,
Di m-ai amăźit pi mini:
Nu mă pośiu lăsa di tini?

(1928) — Şărban Gogoriţî, 20.

CDIV

— Batî-ti, mîndro, ti batî
Rălili din lumia toatî:
Di ś-ei pus lampa la poartî
Di luńinî curtia toatî
Şî drumu pi źiumătati?
Nu pośiu treśi la amantî,
Sî ńi-o măi sărut odatî:
S-o sărut odatî gini,
Ca sî-m ţîi-uñ an di zîli.
Batî-ti, mîndro, ti batî
Boala śia din lumia toatî!
Sî mă batî şî pi mini
Di m-oi măi lăsa di tini!

(1928) — Acelaşi.

CDV

— Şî iar verdi ş-o lalia,
Śi stai, mîndrî, trist-aşa?
Or ţ-a spus mă-ta śeva?
— Mama nu ńi-a spus ńińic;

Cî mama di mul' mă ştii
Cî ţ-añ fos' drăguţî ţîi.

(1928) — Acelaşi.

CDVI

Şî ia verdi foi di nuc,
Toati fetili-m zîc
Sî mă priñz-uñ ibovnic;
Io li spui cî sîm' pria ńic,
Ieli-ñ zîc cî sîñ voinic.
— Lasî, leli, sî măi cres'
Cî pi toati vă iubes'.

(1928) — Acelaşi.

CDVII [1]

Şî ia verdi di-alunicî,
Sini ari ibomnicî,
Mult îi pari noaptia ńicî
Şî plapuma uşuricî
Şî perina tari ńicî:
Ca uñ ful(g) di rîndunicî...
Şî ia verdi trii migdali,
Sini-a avut, ş-acu n-ari,
Mult îi pari noaptia mari
Şî plapuma gruñž di sari.

(1928) — Irina Stoian, 30.

CDVIII

Foai verdi di-alunicî,
A dracului noapti ńicî:
Pi şuşă zîua m-apucî
Vinin di la ibomnicî...

(1928) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. CDVIII, CDXXXIX, DCCVIII, DCCXXXIII, DCCLV.

CDIX [1]

Di cît, puicî, ti iubiam,
Măi bini muriam, plezniam!
Di cîm, puicî, ti iubes'
N-añ cap sî mă hodines':
Cu părețî mă trudes',
Pui mîna sî ti găsăs'
Șî măi rău mă zăpăśes'.

(1928) — lăutariu Ion Žiñga, 26.

CDX

Foai verdi buburez,
Mariṭo cu oki verz,
Ieș afarî, di mă vez
Pînî sîñ' grîili verz.
Cî dacî s-or săśera,
Num-ai plîñźi, ș-ai ofta
Di călătoriia mia.

(1928) — Ioniță Cornia, 68.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CDXI

Foai verdi ș-o lalia,
Săraca inima mia,
Mult înnoatî-ñ voi ra
Șî n-o știi niminia...
Cî di-ar ști-o śineva,
Niș n-ar bia, niș n-ar mîñca,
Num-ar plîñźi, ș-ar ofta...

(1928) — Ștefan Žăkiianu, 20.

CDXII

Foai verdi trii zmiśeli,
Tinereți c-ali meli
Petrecuti fărî vremi:

[1] Cf. text. DCCXIII, DCCLXXIII.

Fărî gust, fărî plăśeri,
Fărî niśi-o mîñgîieri.

(1928) — Toadir Băican, 20.

CDXIII

Foai verdi mărăśini,
Cîti focuri sîm' pi lumi
Niśi-unu nu ardi gini
Cum ardi inima-m mini!

(1928) — Irina Stoian, 30.

CDXIV

— Şî iar verdi bob năut,
Inimî cu venin mul(t),
Cîn ti-oi măi vidia rîzîn
Şî voi bunî făcîn?

(1928) — Aceeaşi.

CDXV[1]

— Şî iar verdi ş-o lalia,
Aileu, oh, inima mia!
Źemi, inimî, şî taśi,
Cî numa tu ni li faśi!
Oki văz, inima śeri,
Şî io n-am niśi-o puteri!

(1928) — Aceeaşi

CDXVI

Şî iar verdi măr tostat,
Cît îi muntili di nant
Tot omătu s-a luat.
Numa la inima mia
Śi s-a pus, nu sî măi ia:

[1] Cf. text. DCLV.

Ńi s-a pus um bulz di žali,
Nu ńi-l potoleşţi-o ţarî,
Numa mîndruţa-ntr-o sarî.
Ńi s-a pus um bulz di dor,
Nu sî ia pîñ śi-añ sî mor.

(1928) — Ion Pasîri, 21.

CDXVII[1]

Frăţîor, frati pelini,
Amarî-i fruñza pi tini,
Ca şî inimioara-m mini!
Inimioarî ca a mia
N-o da, Doamni, altuia!
Pelin beu, pelin mînîñc,
Sara pi pelin mă culc.
Di amar şî di pelin
Ćetu suflit ńi-esti plin!

(1928) — Acelaşi.

9. PALTIN

DI HAIDUŚII

CDXVIII

Foiśicî iarbî niagrî,
Taica, maica tot mă-ntriabî
Tot śi muñculiţî m-i dragî?
Maica mă mînî la sapî,
F...-o-ñ coadî, nu m-i dragî:
Sapa-i latî, coada-i luñgî,
Nu măi văz părali-m puñgî.
Taica, maica mă mînî la plug,
F..-l în c.. meşteşug,
Nu ştiu boi sî-i îñźiug,
Răstei diñ crîñg s-aduc.

[1] *Ethnos*, II[1-2], 214 (eronat anul culegerii).

Cîti găuri sîn' la plug,
Toati mă mînî la crîñg,
F...-i mama lui sî-i f..!

(1928) — lăutariu Vasîli Leftir 55.

CDXIX

Foai verdi ș-un dudău,
Dari-ar unu Dumnezău
Sî umbli ș-î plugu meu!
Sî pui plugu sî brăzdes(c)
Undi-o fi crîñgu măi des.
Sî trag brazda dracului
La uș'a bogatului!
'tu-i-ti-a-n leźi, om bogat,
Toatî iarna ti-añ rugat
Sî dai bani pi adunat!
Ș-î viniam la mălai,
Mă luai cu cîni halai!
Ș-î viniam, mări, la opiñși,
Mă-ntrebai: și cat pe-iși?
Vini-o-a vremia ca mîni
Sî-m pui măș'uca pi tini,
Di fricî sî-ñ zîși: „źiupîni".
Di peli sî ti župoi;
Ș-î peli'a dipi tîrloai
Sî-ñ fac tocu la pistoali.
Ș-î peli'a, mări, dipi cap
Sî-ñ fac măsurî di praf.

(1928) — Același.

CDXX

...Ș-î mă-ntîlnii c-uñ șiocoi:
Io băgam, mări, mîna-ñ glugî,
Iel gîndi'a c-oi sî-i dau urdî,
Io scoti'añ sfînta măș'ucî:
Bati luñgu trupului
Uni-i păs voinicului!
Strigî unu di-acoli'a:
— Și făcuș, mări, dužmani,
Iaca, șiocoiu cî moari!

— La' sî moarî, f..i-l-aș,
Di nimic nu-s păgubaș!
Aiastî haiduśii
Fost-a dăruitî mii
Dim mica copilării.

(1928) — Acelaşi.

CDXXI

Mă lăsai din dial în luñcî
Sî-m pui coadî la măśiucî,
Sî-ńi-aruñc curà la flintî:
La flinta śia gintuitî
Sî-m pui cura țîntuitî;
Sî m-ațîu pi la strîmtori,
Pi la coturi cu tufoi
Ca sî-m priñz la negustori,
Sî cîștig la gălbiori.
Săraśi-averili meli,
Îs băgati la vîlśeli:
Li-am pus la copaśi,
Sî fac bini la săraśi.

(1928) — Luca Iàcub, 50.

CDXXII

Foai verdi ș-uñ sudùc,
Astî var-añ fos' haiduc
Și la varî iar mă duc!
Or mă duc, or nu mă duc,
Tot por(t) numi di haiduc...
Astî varî añ vărat
Uni-a fos' muntili nant:
Într-um bordei dărîmat,
Făr' di uși, făr' di pat,
Făr' di horn, făr' di cuptiorju,
Da di frig iera sî moriu.

(1928) — Acelaşi.

CDXXIII

Foai verdi nicoreti,
Sup poali di codru verdi
Mititel foc ńi sî vedi.
La luńina foculuį
Stau haiduśi codruluį;
Nu știu: zăśi, or śiñspreśi,
Or pisti sutî măį treśi,
Cî nu li putuį-aleźi!
Șî ńi-l friźi dį-um berbeśi.
Șî nu-l friźi cuñ sî friźi:
Șî ńi-l friźi piñ cîrliźi
Șî-l întoarśi pim belśiuźi,
Ca sî ńii carnia dulśi.

(1928) — Costantin Pricopănescu, 73.

CDXXIV[1]

— Daleį, codri frățîoari,
Ia, luñźești-ț poalili,
Ca sî-ńį-umbresc armili;
Cî li plouî ploili
Șî li ardi soarili
Șî ruźinesc oțălili!

(1928) — Același.

CDXXV

Źiaba beu, źiaba mînîñc
Dacî n-am armi sî-ñśiñg,
Cal bun îñ kiñgî sî-ñ strîñg
Șî sî merg uni ń-i-ñ gînd...

(1928) — Același.

[1] *Ethnos*, II 1–2, 214 (eronat anul culegerii).

CU CUCU

CDXXVI[1]

Cuculeț cu pana surî,
Cîntî-ñ codru, sî răsunî...
Cuculeț cu pana nȩagrî,
Cîntî-ñ codru, sî dizmȩardî...
Cîntî cucu sus, pȩ-o crañgî,
Cîntî hoțu di mă sacî!
— Cuculeț, nu măȩ cînta,
Cî ńȩ-aȩ săcat inima!
Ńȩ-aȩ cîntat pȩ-o crañgî di nuc
Tot aȩ zîs sî mă duc"...
Da o ńerlițî
A cîntat sî mă-ntorc.
Cu dragu ȩeu cî m-aș întoarśi:
Di dor nu m-aș întoarśi!
Foai verdi grîu mărunt,
Cu cît mă duc, cu-atît uȩt.
Noaptȩa mă măȩ ȩeu cu somnu;
Zîua: mă usucî doru...

(1928) — Nedelȩa Apostàrȩu, 60.

DI STRĂINĂTATI

CDXXVII

Foai verdi mărășini,
Luñgu-ȩ drumu pim păduri,
Da-ȩ măȩ luñg pi śeȩa lumi:
Śiñ sî duśi, nu măȩ ġini...
Și pi uni mă duc ȩeu
Nu-ȩ fîntînî, niș pîrîu,
Niśȩ-apî răśi sî beu,
Sî-ńȩ potoles' focu ńeu.
Și s-a dus draga, s-a dus,
Foc la inimî ńȩ-a pus!
S-a dus draga, m-a lăsat
Cu coatili pi zăplaz,
Cu làcrîńili pȩ-obraz:
A făcut um pătișor,
Și s-a culca' ġinișor;

[1] *Ethnos*, II[1–2], 214 (eronate numele informatoarei și anul culegerii).

Ş-a işî' pi prisp-afarî
Şî s-a răzîma(t) di-uşor,
S-a uitat îñ sat cu dor.

(1928) — Aceeaşi.

CDXXVIII[1]

Foai verdi lin, pelin,
Vai di copkilu străin:
Străinel ca şî floaria diñ grădinî...
Străinel îi iel pi lumi
Ca şî floaria diñ grădinî:
Tot măi-ari-o rădăşinî...
Da ieu tari-s străin!
Sara cîm' mă culc:
Pi otavî di pelin...
Cîn diminiaţa mă scol,
Cu pelin pi oki mă spăl.

(1928) — Aceeaşi.

CDXXIX

Frati sîm', parcî sîñ' frati,
Nidispărţîţ niş di mamî, niş di tatî,
Parcî-s făcu' diñ kiatrî.
Niş n-añ frat, niş n-añ surori,
Parcî ńi-s născu' diñ flori.

(1928) — Aceeaşi.

CDXXX[2]

Di trii zîli giu pi plai
Cu merindi pi şiñşi cai.
Pusăi masa di mîñcai,
Di gin nu mă săturai.
Fruñzî verdi avrămascî,
Ńi-a vinit un dor di-acasî
Di copkii şî di nevastî...

[1] *Ethnos*, II 1–2, 215 (eronat anul culegerii).
[2] *Ethnos*, II 1–2, 215 (eronat anul culegerii).

Sî las calu sî măi pascî,
Di-a ńi dor di la nevastî.
Di-a ńi dor di la copkii,
Sî ieu calu, şî sî mîi;
Cî nevastî măi găsăsc,
Da copkii nu poşiu sî cresc.
Cî ńila di la tatî:
Struguraş di poamî coaptî.
Cî ńila di la mumî:
Struguraş di poamî bunî.
Iar ńila di la soacrî:
Struguraş di poamî acrî.
Şî ńila di la bărbat
Ca fruñza di păr uscat:
Mă pusăi sî mă umbresc,
Măi tari cî mă pîrlesc...

(1928) — Margioala Şùşu, 54.

CDXXXI

Foai verdi grîu mărunt,
Di-amărîtî io śi sîñ
Nu văz iarba pi pămîñ,
Niśi soarili răsăriñ,
Niśi luna pi śer mergîñ...

(1928) — Aceeaşi.

CDXXXII

Colia-ñ vali, la fîntînî
Spălai arma di ruźinî.
Pintr-o armî ruźinoasî,
Lăsai masî, lăsai casî,
Lăsai copkilaş la masî
Şî işîi îm prăvălii:
Toati casîli-s pustii.
Numa una nu-i pustii
Ş-aśeia-i primării:
Iesti-un notăraş, şî scrii,
Ia flăcăi la militîi,
Şî di mini: nu sî ştii...
Scrisăi o scrisioarî,
Trimesăi la maica-n ţarî.

Sî-n trimaț-o priminjalî
Ș-uñ galbîn di keltujalî
Ș-uñ cal bun di călării,
Sî mă port îm bătălii;
Carj-a rămînja, rămîi,
Cî di mini: nu sî știi...
Am uñ frati, șî-j diparti;
Am uñ sor, șî-j mor di dor.

(1928) — Aceeași.

CDXXXIII

Foai verdi di mohor,
Scosăj boi diñ obor
Șî brăzdaj-o brazdî, douî,
Șî vă lăsaj lumja vouî...
Șî sămînaj busîjoc:
Dj-a crești drept îñ sus'
Sî știj, majcî, cî m-an dus.
Dj-a crești măj aplecat,
Sî știj, majcî, c-añ scăpat.

(1928) — Aceeași.

CDXXXIV[1]

Foai verdi lin pelin,
Am uñ frati la Berlin:
Ar vini, șî n-ari trin...
— Trinuli, n-aj avja parti
Di șuruburili toati
Șî di șîna dipi roati:
M-aj înstrăina' diparti!

(1928) — lăutarju Vasîli Leftir, 55.

DI DRAGUSTI

CDXXXV

Foai verdi foj di foj,
Leli, okișori tăj
Aș intra zlugî la jej...

[1] Cf. text. DLXXXVII, DÇXLV, DCXLVI.

Sîmbrii nu ţ-aş lua,
Di la mini ţ-aş măi da:
Ţ-aş da doui, trii părali
Pîntru sprîñśenili tali.

(1928) — Acelaşi.

CDXXXVI

Pîntru sprîñśeni-ñkinati
Luai śiñ' suti la spati...
Li luai şî li muşcai,
Mă-ntorsăi, li sărutai.
Śini-o măi faśi ca mini,
Blăstămat sî fii-n lumi:
Sî-ş urascî nevasta,
S-o-ndrăźiascî pi alta!

(1928) — Acelaşi.

CDXXXVII

Ibomnica batį-o, Doamni:
Ti faśi di morį di foami!
Ia-o, Doamni, n-o răbda,
Mul' mi-a săcat inima!

(1928) — Acelaşi.

CDXXXVIII

Di tinerel mă-ñsurai,
Tinericî ńi-o luai:
Supţîricî: ca soba,
Strîmbî: ca coźeliţa!
Dinţî-ñ gurî stau cununî
Ca pari la curăturî...
Cîñ scoati capu pi uşî:
Cu śiñśi ocî di śenuşî...
„Zî-i, naşuli, sî sî ducî,
Cî la noapti mă mînîñcî"!
Aviam uñ viţăl bălţat,
Di la naşu căpătat:

Cu śińş funiį l-an legat
Ş-aśel-a rup', ş-a scăpat!
— Liagî-ti, toanto, la cap,
Cî mă laş di boį sărac!

(1928) — Acelaşi.

CDXXXIX

Foai verdi ş-o sîpicî,
A draculuį noapti ńicî
Vinin di la ibomnicî!
Śini ari ibomnicî,
Mult îį pari noaptįa ńicí
Şî plapuma uşuricî
Ca uñ ful(g) di rîndunicî.
Śini n-ari, n-ari, n-ari,
Tot îį pari noaptįa mari
Şî plapuma grįa-ñ skinari.

(1928) — Acelaşi.

CDXL

Foai verdi triį stambaśi,
Pintr-o mîndrî cari-m plaśi
Triį zîli pi drum aş faśi:
Triį zîli, ş-o săptămînî,
Cî į-a fos' gurița bunî...

(1928) — Acelaşi.

CDXLI

Foiśicî solz di peşti,
Omu cari nu įubeşti
La śi focu măį trăieşti?
Cî ģiru nu şî-l plăteşti,
Copilaşî nu-ñgrižăşti.

(1928) — Acelaşi.

CDXLII [1]

— Foai verdi ș-o sîpicî,
Trinuli mașînî micî,
Uni dușį pi Ionicî?
— Pisti Ol(t) la ibomnicî.
— Ionicî, nu tî dușî:
Oltu-į mari, șaįca-į micî,
Șî ti-nneșį, măį Ionicî.
— Măcar di m-aș înneca,
Sî nu măį văz puįcuța
Pi brațîli altuia
Sărutînu-į gurița...
Sî am cuțît, m-aș îñžuñgia:
Șî pi mini, șî pi ia,
Di s-a dușî povestia
Cî s-a-ñźįuñgiat uñ voinic
Pintru-n lucru di nimic.

(1928) — Același.

CDXLIII [2]

— Foai verdî sălșioarî,
Fa leliță Mărioarî,
Cu rokița gălbioarî,
Oki tăį mă bagî-m boalî,
Sprîñșenili: mă omoarî"!...
Dideį fuga dipi boį,
Maįca mă strigî-napoį:
— Mărioarî gurî dulși,
Fă-napoį, nu ti măį dușî,
Cî tį-oį scălda-n lapti dulși!
— Măcar, maįcî, șî-ñ zahàr,
Cî ńį-am pus boi la car
Și kișįoru sus, îñ scarî,
Ș-apucaį îñ altî țarî.

(1928) — Margįoala Șușu, 54.

[1] Cf. text. CCLXXXV, DCCXXIII.
[2] Cf. text. CDLXXVII, CDXXII, DCLXXV.

CDXLIV

Ḷarî, liți, măr mustos,
Ŝi-ḷ pi lumi drăgăstos?
Banu și omu frumos:
Bani muls ti-mbogățăști,
Frumosu: ti vesălești.
Bani ti scọati diñ ḷad,
Frumosu: trăḷeș' cu drag.

(1928) — Luca Ḷàcub, 50.

CDXLV[1]

Cîtu-ḷ omu tinerel
Doru sî țîni di ḷel
Ca oița lîñgî miel,
Ca vaca lîñgî ģițăl.
Omu, dacî-mbătrînești,
Doru sî călătorești:
Puni-ḷ pai, și-l pîrlești,
Cî diźḷaba măḷ trăḷești!

(1928) — Același.

CDXLVI

Verdi fọai pădușel,
Cîn ḷeram ḷo mititel
Or śi mîndrî mă vidḷa
Cu mînuța cî-ñ făśḷa:
— Vino, badi, pi colḷa,
Cî tu ḷeș' di sama mḷa"...
Porțîli cî-n diskidḷa
Și-ñ casî cî mă poftḷa
Și cu vin cî mă śiñstḷa.
Dupî śḷ-am îmbătrînit,
Mîndrili cîm' mă vidḷa
Ca pi cînḷ mă hîḍiḷa:
— Si caț, badi, pḷ-acolḷa,
Cî nu ḷeș' di sama mḷa...

(1928) — Același.

[1] Cf. text DCLXXXII.

CDXLVII[1]

Dragî, di śi nu muriañ
Cîn ierañ copkil dĭ-uñ an?
Da acu di śi sî morĭu
Cîn în dau fetili florĭ
Şî nevestili brăţărĭ?

(1928) — Acelaşi.

CDXLVIII

Iarî, liţî, trii măslini,
Trec pi plai, mă ui(t) la tini,
Lumia vorbeşti di mini
Cî am dragusti cu tini...
Trec pi plai, pi lîñgî sat,
Lumia zîśi cî sîm' biat,
Da io sînt amurizat.
Zîśi lumia cî iubes':
Niśi ieu nu tăgăduies'.
Zîcî lumia cum a vria,
Vorba sî ni h'ĭ-aşa...

(1928) — Acelaşi.

CDXLIX[2]

Verdi foai mărăśini,
S-a dus puiu di la mini,
Tuturor li pari bini.
Numa miia-m pari rău,
C-a fos' puişoru ńeu.
Śini-ñ spuni: „puin ginî",
Arĭ-uñ galbîn di la mini...
Śini-ñ spuni c-a vinit,
I-aş da salba di la gît...

(1928) — Acelaşi.

[1] Cf. text. DXIII.
[2] Çf. text. DLXVII.

CDL

Foai verdi măgeran,
Sîñ' fișior di gardian,
Por(t) cămeșî di tulpan,
Cășiuliță di-astragan
Și condeiu di tufan,
Uni scriu, nu șterźi-uñ an...

(1928) — Același.

CDLI

Foai verdi ș-o lalia,
Puiuli, cîn îi pleca
Sî źii piñ grădina mia,
Sî-ț dau flori cu mîna mia,
Și diñ sîn și-oi măi-avia...

(1928) — Același.

CDLII

Di s-ar vindi dragustia,
Aș da boi și vaca.
Dragustia treśi piñ apî,
Nu i fricî cî sî-nniacî.
Urîtu treśi piñ săc
Și strigî: „mă-nnec, mă-nnec"!

(1928) — Același.

CDLIII[1]

Undi ședi urîtu,
Sî pîrlești pămîntu;
Undi ședi dragustia,
Înverzăști pazîstia.
Śini-a măi lăsat urît,
N-ar avia loc îm pămîn',
Niśi tămîi la mormîñ',
Niśi popî la prohodit!

[1] *Ethnos*, I[1], 211.

Sinj-a lăsat dragustja,
Fi-j-ar trupu ca floarja,
Suflitu: ca pažîrja!

(1928) — Același.

CDLIV

— Foai verdi trij grănati,
Batî-ti gina, bărbati,
Nu li băga-ñ samî toati;
Cî nevasta multi faśi,
Da omu vedi, șî taśi...
Bati-tj-ar focu, bărbati,
T-ej lăudat cî m-ăj bati,
Da țî-s mînili legati...

(1928) — Același.

CDLV

— Foai verdi jarbî grasî,
Cît îj vara di umbroasî
Añ stat uni-j umbra groasî
Șî păduriśja stufoasî
Cu mîndruța śja frumoasî.
Niśj-o muñcî nu-j ușoarî
Ca vara la umbrușoarî,
Cu mîna la țîțîșoarî...

(1928) — Același.

CDLVI

Verdi, verdi, șî jar „verdi",
Di trij orj zîc „fruñzî verdi",
Numa śini știi-ñ credi
La patima śi mă vedi.
Cî jo unu n-añ crezut,
Văz bini c-am pătimit.

(1928) — Același.

CDLVII[1]

Toatî vara pi zăvoi,
Dor om da oki-amîndoi.
Vara, iaca, a trecut
Șî noi nu ni-am măi văzut...
Treși vara: ca o pîni;
Vini iarna: ca uñ cîni.
Vara iesti mama noastrî:
Cî ia bruma diñ feriastî
Șî zăpada dipi coastî.
Primăvara cîñ sosăști,
Zăpada sî muśezăști,
Iarba pi coastî-ñverzăști,
Cucu cîntî di huiești,
Fruñza-ñ codru sî-ndesăști.

(1928) — Același.

CDLVIII

— Leli,-a draculuĭ măi ieșți:
Dai cu pușca-ñ castraveț
Șî nimerești îñ śiuperśi...
Ioti, toanta cuñ sî poartî
Cu papuș di iapî moartî...

(1928) — Radu Șușu, 49.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

CDLIX

Niśi n-am pus masî la vremi,
Niśi n-am mîñcat cu plăśeri!
Săracu suflitu meu,
Cum înnoatî-ñ sîñźi rău:
Ca șărpili la dudău!
Săraca inima mia,
Cum înnoatî-ñ voi ra
Șî n-o știi nimimia!
Cî di-ar ști-o śineva,
Niśi n-ar bia, niśi n-ar mîñca,
Num-ar plîñźi, ș-ar ofta!

(1928) — Același.

[1] *Ethnos*, II[1-2], 216.

— Primăvarî, muma noastrî,
Tu ai fos' măicuța noastrî:
Ia zăpada dipi coastî
Și bruma di la feriastî!
Cî sîñ' voinișel sărman,
N-añ văzî' tatî di-uñ an.
Și iar verdi ș-o lalia,
Și măicuțî: tot așa...
Primăvarî, muma noastrî,
Tu ai fos' muma noastrî!...
Primăvara cî-ñverzăști,
Mugurelu-mbobośești,
Toț copași înfruñzăști,
Ierburili toati-ñ crești,
Toatî firia-ñvesălești.
— 'tu-i ti-a-n leźi, iarnî luñgî,
Iarnî luñgî și nătîñgî,
Îm mîñcaș bani dim puñgî!
Fusăș bunî di cu toamnî
Și-ñ căzîș pi primăvarî...
Or sî moarî vitili,
Toati dobitoaśili,
Sî-ñ rămîi șkioapili,
Sî umpli hîrtoapili!
Iarnî ră, mări, și źeroasî
Și nevasta-i hărțăgoasî!
Ies afarî, sî tai lemni,
Mă ui' la vitili meli:
Cum măi zgiarî Bolocan,
Parcî n-a mîñca' di-uñ an!
Și măi zgiarî, mări, Bălaia,
Sî cutrimurî carnia!
— Haidiț, veri, sî cosîm,
Știi la iarnî śi pățîm:
Dărîmăm vaśilor
Piñ vîrfu copaśilor.
— Nu ń-i, veri, sî cosăsc;
Cî di-oi hi di-um blăstămat,
N-oi scoati niśi-um mîñzat.
Iar di-oi hi di-uñ om di triabî,
Oi scoati vitili-ñ iarbî.
Iar di-oi hi di-uñ om mișăl,
N-oi scoati niśi-uñ vițăl.

(1928) — lăutariu Vasîli Leftir, 55.

CDLXI

Verdi foai măr domnes',
Ieș pi dial, sî mă gîndes':
Śi s-apuc ca sî muñśes'?
Toatî vara nu muñśes',
Numa staŭ, șî mă gîndes':
Niśi diñ crișmî nu lipsăs',
Niśi bani nu-i isprăgęs'.

(1928) — Luca Iàcub, 50.

10. PĂULEȘTI

DI HAIDUȘII

CDLXII

Sup poali di codru verdi
Mititel foc ńi sî vedi:
Mititel șî potolit,
Di voiniśi-otrocolit.
Nu știŭ ģini: ńi-s śiñspreśi,
Pisti sutî cît măi treśi!
Șî ńi friźi di-um berbeśi:
Di-um berbeśi rucărel,
La trii oi-aplecățăl.
Șî nu-l friźi cuñ sî friźi:
Șî ńi-l friźi piñ cîrliźi,
Ca sî-i liii carnia dulśi.

(1927), Hăulèșca — Ana Ieni Kerśiu, 70.

CDLXIII

— Ie-ti, tu, fa neguriśi,
Dipi dial, dipi colniśi,
Dipi zaria dialului,
Diñ kica voiniculuį,
Dipi coama murguluį!...
— Merźi, murguli,-m pas măi tari,
Ca sî trec satu śel mari!
Șî ńi-ț fă șî coama pali,
Ca sî skimb numili tali,

Sî-ńi ieu șaua di-a skinari.
Șî ńi-ț fă șî păru creț,
Sî ti trec îñ śel źiudeț.

(1927), Hăulèșca — Ioana Soari, 60.

CDLXIV[1]

— Luñcî, luñcî, mult ieș' luñgî,
Stau doi voiniși sî ți-aźiuñgî:
Doi voiniși pi doi cai murźi!
Șî murźi ńi-s sprinteiori
Șî voiniși-s frățîori,
Făcuț di doui surori...

(1927) — Aceeași.

CDLXV[2]

Foai verdi măr mustos,
Drag ńi-a fost omu frumos:
Șî călari, șî pi źios,
Șî diñ fați, șî din dos...
Calu ńeu, șî șaua mia
Îñcălicari-oi cîn oi vria...

(1927), Tăuca — Măriuța Cùca, 70.

CDLXVI

Dragu-ńi la umbrî groasî
Cu voinic nipus la masî,
Cu gărafa di rakiu
Șî cu azîma di grîu...

(1927) — Aceiași.

---

[1] Cf. text. CCLXX, DCXIX (vers. 9-12).

[2] Cf. text. DLXVIII; v. *Ethnos*, I[1], 211 (eronat anul culegerii).

CDLXVII[1]

— Bati, vinti, nu prịa bati:
Bati, nu-ńị prịa bati tari,
Cî mă oborị diñ kišịoari!
Ṣî-ńị trazi, vinti, măị lin,
Cî ńi-s voịnišel străin...

(1927) — Aceeași.

CDLXVIII

Fọai verdi bob năut,
Astî var-añ fos' haịduc
Ṣî la varî ịar mă duc
Śî ịubes' fetili-ñ crîñg.

(1927), Còza — lăutarịu Ion Latu, 38.

CDLXIX[2]

Foilịanî matostat,
Astî varî c-am ịernat
Într-uñ vîrf di munti nant,
Supt uñ vîrf di dărîmat,
Fărî uṣî, fărî pat,
Numa śetinî di brad.
Da la var-añ sî văre
Undị-o fi codru măị des
Ṣ-o poịanî aṣăzatî,
La pîrîụ cu fruñza latî
Uni staụ haịduśi rọatî.

(1927) — Același.

CU CUCU

CDLXX

— Cîntî, cuculeṭuli,
Sara, dimineṭîli
Pin tọati livezîli,

[1] *Milcovia*, I[1], 80; v. *Ethnos*, I[1], 211.
[2] Cf. text. CLXXVIII.

Sî ţi-auzî mîndrili!
Sî ţi-auzî mîndra mia
Cari m-am iubit cu ia,
Sî plezniascî hierja-ñ ia!

(1927) — Ion Kerşiu, **19.**

CDLXXI

— Cuculeţ pasîri mîndrî,
Sui-ti pi dial, şî-ñ cîntî
Ca sî-n triacî di urît,
C-oi fi şî io amărît!

(1928) — Măriuţa Ştefănaki Săcălùş, **24.**

CDLXXII

— Foai verdi ş-o răsurî,
Cuculi păsîri surî,
Nu măi cînta-ñ curmăturî,
Cî nu ń-i inima bunî!
Di ń-i bunî, di ń-i ra
Nu ńi-o ştii niminia...
Fuźi de-iśi, nu măi cînta
Di la dial di casa mia,
Cî ńi-a murit soţîia
Şî ţi-oi bati c-o nuia!
Oi zvîrli c-o zburăturî,
Ţ-oi lua limba diñ gurî!
— Măi voiniśi dumneta,
Dacî limba ńi-i lua,
Cu śi focu ţ-oi cînta?

(1928) — Ion Kerşiu, **19.**

CDLXXIII

Fruñzî verdi sălśioarî,
La Focşăni, pi-o mărźioarî,
La nuśi dintri hotarî
S-a strîñs cuśi toţ din ţarî,
Şî cîntî di sî omoarî:

Sus, pi vîrfu nuśilor,
Cîntî mama cuśilor;
Şî-ş dreźi penili,
Ca mîndra sprînśenili.
Iar măi źios, pi-o rămuria,
Frumos cînt-o turturia!
Şî cîntî c-uñ gers măi źios
Pintru-a nostru trai frumos.
Alta cîntî cu gers supţîri
Pintru-a noastrî dispărţîri...

(1928) — Acelaşi.

CDLXXIV[1]

Foai verdi foi di mac,
Cîntî cucu sî mă duc,
Turturiaua sî mă-ntorc
Sî dau cătunului foc:
Sî-i dau foc pi nouî părţ
Sî arzî dużmani toţ;
Sî arzî dużmańca mia
Cari m-am iubit cu ia
Diñ copkilăriia mia...

(1928) — Acelaşi.

CDLXXV

— F...-ţ leźia di furnicî,
Ligioanî ra şî micî,
Spuni-ñ: cucu uñ(di) sî culcî?...
— Cuculeţ pasîri surî,
Căde-ţ-ar limba diñ gurî:
Sî-ţ cazî tot bucături,
Sî ti saturi di miñśiuni!

(1928), Plòştina — Vasîli Stănescu, 38.

CDLXXVI

— Cîntî-ñ, cuśi, numa mii,
Cî la varî śini ştii:
Măi por(t) flori la pălăriî?...

[1] Cf. text. CDXCIII, DCXXXVI.

Śini m-o lega pi mini?
Doi mă liagî, doi mă-ntriabî
Di doi mîñž ș-o iapî niagrî.
Io li spui cuvîñ(t) curat:
Cî la Calafàt i-an dat;
Ș̂î bani śi i-an luat
Cu mîndrili i-am mîñcat.

(1928) — Același.

CDLXXVII

— Cîntî, cuculeṭuli!
— Nu măi pośiu, băietuli!
C-añ cîntat la Dîmbovița
Ș̂î ńi-an deźera(t) gurița.
— Cîntî, cuśi, nu ti duśi,
Cî ți-oi scălda-n lapti dulśi.
— Măcar, puicî, ș̂i-ñ zăhàr,
Cî ń-i trupu plin di-amar,
Cî ńi-am pus șaua pi cal.
Ș̂î ńi-am pus kišioru-ñ scarî,
Ca sî trec îñ altî țarî.

(1927), Tàuca — Măriuța Cùca, 70

CDLXXVIII[1]

— Cuculi, haiduculi,
Vara gii, vara ti duśi,
Mă ńir iarna śi mînîñśi?
— Putregai di fag uscat
Ș̂î-ńi beu apî dintr-un lac
Ș̂î cîn(t) codrului cu drag.
Foai verdi ș-un lăptuc,
La Sîñketru zbor, mă duc,
Ș̂î vă las cu doru-n trup.
Trec pisti-uñ hotar cu grîu
Ș̂î di-acu la anu-ńi giu...
Pintri moliz, pintri braz
La anu sî m-așteptaț.
Cîn(t) pi-o lămurî uscatî

[1] *Ethnos*, II[1-2], 217 (eronat anul culegerii).

Şî m-audi lumia toatî.
Şî mă mut pi-o crañgî verdi,
Şî toatî lumia mă vedi.

(1927) — Aceeaşi.

CDLXXIX

Cuculeţ di la păduri,
Du-ti la mîndra şî-i spuni:
Sî nu sî măi poarti gini
Cu straili di la mini...

(1927) — Aceeaşi.

DI STRĂINĂTATI

CDLXXX

Maşînî cu patru roati,
Blăstăma-ţi-ar şăpti sati
Şî mîndrili meli toati,
Cî tu m-ai dus pria diparti:
Pisti-un dial, fărî dreptati,
În niagra străinătati!
Nu-ñ văz mamî, nu-ñ văz tatî,
Nu-ñ văz frat, nu-ñ văz surori,
Niş grădiniţa cu flori.

(1928) — Ion Kerşiu, 19.

CDLXXXI[1]

Foai verdi mărăşini,
Şini-i străinel ca mini,
Rămas sîñgurel pi lumi?
Parc-aş ĺi născu(t) diñ kiatrî:
Fărî mamî, fărî tatî...
Parc-aş ĺi născu(t) diñ flori:
Fărî frat, fărî surori —
Numa ńerla dim păduri!

[1] Cf. text. CDLXXXIV, DCXXXVIII; *Ethnos*, II[1-2], 217, (eronat anul culegerii).

Da niș̦i̯a nu ń-i străinî,
Cî tot ari̯-o rădășinî.
Numa pui̯u cucului̯
Cîn îl lasî mama lui̯
La marźina drumului̯,
Îń ńilžocu codrului̯:
Fărî ariki̯, fărî peni,
Ar zbura, n-ari puteri...
Ș̦î niș̦i̯el nu ń-i străin,
Cî măi̯ ari uñ veșin:
Pi sorî-sa privigitoari,
Cîntî noapți̯a pi cărari...

(1928) — Ion Amării, 60.

CDLXXXII

— Ș̦î i̯ar verdi di doi̯ nuși̯,
Tu ti duși̯, badi, ti duși̯,
Da pi mini cui̯ mă laș̦?
— I̯o ti las îñ satu tău;
Da-i̯ măi̯ rău, mîndro, di mini,
Cî mă duc pin ț̦ări̯ străini
Uni nu cunos' pi nimini̯:
Numa fruñza ș̦î floari̯a,
Năframa di la mîndra ...

(1928), Hăulèșca — Mătuș̦a Añgeli̯ța, 64.

CDLXXXIII

— Of, of, of, inima mi̯a
Cum înnoatî-ñ voi ra!
Săracu suflitu ńeu,
Cum înnoatî-ñ sîñźi rău:
Ca uñ ș̦ărpi la dudău!
Pelin beu, pelin mînîñc,
Sara pi pelin mă culc.
Dimini̯a̯ța, cîm' mă scol,
Cu pelin pi oki̯ mă spăl...
— Oli̯oli̯o, frati pelini,
Amarî-i̯ fruñza pi tini:
Ca ș̦î inima îm mini!"
Cî pelinu-i̯ tot pelin
Ș̦î străinu-i̯ tot străin!

Şî pelinu ń-i amar
Şî străinu-i tot dużman!
Mă trudiĭ şî zî, şî nọapti,
Ca sî-ñ fac dużmanu frati,
Şî dużmanu: nu-l poşiu faśi!
Şî zăhàru-i tot zăhàr
Şî dużmanu-i tot dużman ...

(1928), Hăulèşca — Postolia Trifu, 70.

CDLXXXIV[1]

Śini-i sîñgurel pi lumi?
Numa ńerla dim păduri...
Da niśiia nu-i sîñguria,
Măi-ari di-o păsăria:
Pi niagra privigitọari,
Cîntî nọaptia pi răcọari
Şî-n diştiapt-o trecătọari...
Śini-i sîñgurel ca mini?
Numa ńerla dim păduri...
Da niśiia nu-i sîñguria,
Măi-ari di-o păsăria:
Ia, pi-uñ cuc cam surişor,
Cîntî diminiaţa-ñ zori
Şî diştiaptî trecători.

(1927), Tàuca — Măriuţa Cùca, 70

CDLXXXV

Fọai verdi alison,
Colia-ñ vali, la izvor,
Tọati păsîrili dorm.
Numa una n-ari somn
Şî zbọarî dim pom îm pom
Şî strigî: „Ion, Ion!"
Şî zbọarî diñ crañgî-ñ crañgî...
Şî strigî: „Iọani dragî,
Prindi doru, şî ńi-l liagî
Într-uñ colţ di bazmà niagrî.
Şî di-l vez cî măi plutești,
Tu sî traźi, dragî, nădeždi.

[1] *Milcovia*, I[1], 75.

Di vez cî s-a cufundat,
Sî ştiį cî m-am măritat."

(1928) — Toadir Macoveį, 15.

CDLXXXVI

— Tu diparti, įo diparti,
Douî dįaluriį ni disparti:
Douî dįaluriį, ş-o păduri,
Ş-o grădiniţî cu muri...
Haį, pădurįa s-o tăįem,
Murili sî li mîñcăm,
Amîndoį sî ni videm.
Haį, mîndrî, sî ni-ntîlnim,
Douî vorbi sî vorģim,
Doru sî ni-l potolim.
Foai verdi ş-o alunî,
Am auzît-o miñšįunî:
Cî apa diñ şoį îį bunî,
Śini bįa, doį, sî-mpreunî.
Haį, mîndrî, să beñ şî noį,
Sî ni luăm amîndoį.

(1928) — Ion Kerśįu, 19.

CDLXXXVII

Foai verdi foį di nuc,
Tot añ zîs: „mă duc, mă duc",
Tata, mama n-a crezut.
Da acu ar' sî mă crįazî,
Cî triį-aniį n-a sî mă vazî.
Şî triį-aniį îį vremi luñgî,
Doru ńeu a sî-į aźįuñgî.

(1928) — Ion Bùturi, 65.

CDLXXXVIII

Fruñzuliţî foį albastri,
Puįcî, dorurili noastri
Faśi-s-ar parî şî foc,
Sî ni leźi la un loc!

(1928) — Ion Kerśįu, 19.

CDLXXXIX

Foai verdi di-alior,
Colia-ñ vali, la pripor,
Sî-ntîlnirî dor cu dor
Șî Săndița cu Ion:
Sî sărutî pînî mor...

(1928), Hăulèșca — Duńitru Diacònu, 40.

CDXC

Cum îñ gini doru, gini:
Tot pi cîm(p), și pim păduri,
Niși di-o crañgî nu s-alinî!
Cî ń-i doru dipărtat,
Cu lăcrîńi-amestecat...
Ia, treși și pim păduri,
Gini piñ sati străini...

(1927), Hăulèșca — Ioana Soari, 60.

CDXCI

— Foai verdi hir mohor,
Fișioraș di negustor,
Tu n-ai ńilî, tu n-ai dor!
— Io añ ńilî, io an dor,
Numa n-am arikì sî zbor,
Șî potcoavi di arźint,
Sî mă duc pi sup pămîn'
La mîndruța la mormîn',
Sî pui capu pi kișioari,
Sî mă žăluì și mă doari:
Mă doari-ñ kep(t) și-ñ skinari
To' di doru dumitali.

(1927), Tàuca — Măriuța Cùca, 70.

CDXCII

Fruñzî verdi ș-o mătasî,
Trecui podu pi la liasî
Și m-a aźiuñs un dor di-acasî

Di copkii, şî di nevastî;
Di ńi-o ĥi di la nevastî,
Sî-n las calu ca sî pascî,
Voinic sî sî hodiniascî.
Di ńi-o ĥi di la copkii,
Sî-m pui şaua, şî sî mîi.

(1927) — Aceeaşi.

DI DRAGUSTI

CDXCIII

Şî iar verdi busîioc,
Io mă duc, şî iar mă-ntorc
Ca sî pui satului foc:
Sî-i pui foc pi nouî părţ,
Sî arzî dužmani toţ;
Sî arzî dužmañca mia
Cari m-am iubit cu ia
Diñ copkilăriia mia.

(1928) — Ion Kerşiu. 19.

CDXCIV

Foai verdi foi di nuc,
Cîn añ zîs: „mă duc, mă duc",
S-a strîñs fetili buluc
Şî mă-ntriabî: „un(di) mă duc?"
Ieu li spui: „la bătălii;"
Ieli mă-ntriabî: „cîn ġii?"
Ieu li spui: „la primăvarî",
Ieli plîñ(g) di sî omoarî!
Iar mă-ntriabî: „un' mă duc?"
Ieu li spui: „la Cîmpuluñg",
Sî ţîi cai turśilor,
Sî ui(t) doru mîndrilor.
Sî ţîi cai di căpestri,
Sî ui(t) doru di nevesti:
Di nevesti frumuşăli
Cari m-am iubi(t) cu ieli.
Sî ţîi cai di curăli,
Sî ui(t) doru mîndri meli.

Cî am o mîndrî, n-am o sutî,
Şî ń-i dragî cî m-ascultî.
Şî-ńi-ascultî cuvîntu,
Ń-i dragî ca suflitu...
Dacî nu m-ar asculta,
Altî mîndrî ńi-aş afla.

(1928) — Ion Bùturi, 65.

CDXCV

— Foai verdi bob năut,
Disfă-ńi, mîndro, şi-ai făcut
Şî-n dă drumu sî mă duc
La iubita di dimult;
Cî nu-s cîni ca s-o uit,
Şî-s voinic ca s-o sărut.
— Nu ț-añ făcut sî-ț disfac,
Ț-añ făcut cî ńi-ai fos' drag.
Nu ț-añ făcut ca sî kei,
Ț-añ făcut ca sî mă iei...
Puiuli, cîn ăi pleca,
Rupi-ț-ar Domnu mîna:
Mîna driaptî sî ț-o rupî
Şî pi stîñga sî ț-o frîñgî!
— Mîndro, nu mă blăstăma,
Cî ńi-ai săcat inima!

(1928) — Ion Kerşiu, 19.

CDXCVI

Fruñzî verdi peliniții,
Colia-ñ vali-ñ grădiniții
Paşti calu lu Giorgiții,
Priponit di-o garofiții.
Garofița s-a uscat,
Calu lu Giorgi-a scăpat,
Di trii ori-a nekezat,
Roatî satului-a dat
Şî la mîndra-m poart-a stat.
Mîndra diñ somn s-a sculat
Şî diñ gurî l-a-ntrebat:
— Caluli, căluțu ńeu,
Uni ț-î stăpînu tău?

L-aĭ trîntit, l-aĭ omorît,
Saŭ l-aĭ lăsat adorńit?
— Nu-ĭ trîntit, nu-ĭ omorît,
Niș nu-ĭ lăsat adorńit:
Cî s-a dus dipi ĭubit
La puĭcuța di dimult,
Cî pi tini tĭ-a urît..."
Foaĭ verdi fir mătasî,
Śini ĭubești și lasî,
Hi-ĭ-ar spițăriĭa-ñ casî,
Doftoriili pi masî:
Sî bĭa, sî sî lecuĭascî,
Lĭacu sî nu și-l găsascî!

(1928) — Ion Săcălùș, 24.

CDXCVII

Foaĭ verdi triĭ-aluni,
Śini ĭubești, și spuni,
Aśela nu-ĭ om pi lumi!
Și ĭar verdi fir mătasî,
Śini ĭubești, și lasî,
Da-ĭ-ar Dumnezăŭ pediapsî:
Sî n-aĭbî nevastî-ñ casî,
Niśiĭ copiĭ sî stĭa la masî!

(1928) — Măriuța Ștefănaki Săcălùș, 24.

CDXCVIII

— Foaĭ verdi alunicî,
Măĭ Ioani, Ionicî,
Dac-aĭ avu' gîn(d) di ducî,
La śi m-aĭ priñs ibovnicî?
— Io tĭ-am priñs cî ĭeraĭ ńicî:
Ĭeraĭ tari frumușîcî
Ș-aviaĭ minti puțînticî.
Da acu tĭ-aĭ făcu' mari,
Ti ĭubești orșîcari:
Ti ĭubești buñ și răŭ,
Și flăcăĭ diñ satu ńeŭ.

(1928) — Toadir Macoveĭ, 15.

CDXCIX[1]

Di trii ori potcoźii calu —
Potcoava, şî icusaru;
Caiaua, şî gologanu —
Ca sî ur(c) la mîndra dialu.
Urcai dialu źiumătati,
Căzu potcoavili toati...
Da nu-i źina calului
Şî-i-a potcovariului.
Da nu-i źina niśi-a lui
Şî-i źina mîndruţî meli,
C-a pus casa-n dialuri greli,
Nu mă pośiu urca la ieli:
Niśi călari, niśi pi źios,
Cum îi lucru măi śiudos...
Da nu-i źina niśi-a iei
Şî i źina toat-a mia:
Cî mă duc mereu la ia,
Sara şî diminiaţa...

(1928) — Ion Kerśiu, 50.

D

— Şî iar verdi undilemn,
Ioani,-añ sî ti blăstăm
La mînăstiria di lemn!
Sî nu crez cî nu ti-aźiuñźi
Cîn' oi blăstăma ş-oi plîñźi!
Şî iar verdi undilemn,
Ioani,-añ sî ti blăstăm
La mînăstiria di sticlî,
Cî-i um popî ş-uñ vlădicî,
Şî scrii blăstăm di fricî!
Sî nu crez cî nu ti-aźiuñźi
Cîn' oi blăstăma, ş-oi plîñźi!
— Haidi, sî ni źiudecăm;
Cî-i păca' di Dumnezău
Amîndoi sî ni luăm,
Tu, vădanî, ieu flăcău:
Tu, vădanî cu bărbat,
Io, tînîr şî niñsurat...

[1] *Milcovia*, I[1], 74.

Tu, vădanî cu copḳiį,
Įo, tînîr fărî idiį...
Tu, cu doį copḳiį la braţî,
Įo, tînîr fărî mustaţî.

(1928) — Ştefañ Kerśįu, 45.

DI

Şî įar verdi măr mustos,
Şăpti săptămîniį dim post
Di cîn la mîndra n-am fost.
Da asarî, cîm' m-am dus,
Añ găsît lăcatu pus...
Luaį lăcatu cu mîna,
Intraį la mîndra cu sîla.
Įar mîndra, cîn m-a văzut,
Şăpti śerźį ńį-a aşternut:
Şăpti śerźį, şî źįumătati,
Şăpti sărutăriį pį-o parti...

(1928) — Ion Kerśįu, 19.

DII

Fruñzî verdi ş-o laliįa,
Mîndrî, inimįoara ta
Mult aş vrįa sî ḥiį-a mįa:
Sî vez cum ń-i cîţiodatî
Cîn ti las plîñgîn la pọartî.

(1928) — Acelaşi.

DIII [1]

Fọai verdi matostat,
Śi staį, Giţî, supărat?
Śe-į śerut, şî nu ţ-an dat?
Tu ń-eį śerut okiį ńeį,
Įo ţ-añ spus sî ḥiį-a tăį.
Tu n-eį śerut gura mįa,
Įo añ spus sî ḥiį-a ta.

[1] Cf. text. DCCII, DCCXXXI.

Tu ń-eį śerut doụî meri,
Įo ț-an da(t) voi la įeli...

(1928) — Acelaşi.

DIV[1]

Florišica maculuį,
Sî nu crez flăcăuluį!
Cî flăcău-į mari cîni:
Pisti şăpti dįaluri įini
Şî s-aşazî lîñgî tini
Şî îñşîrî ńiį şî suti,
Pînî ti scọati dim minti ...
— Plîñźiț,okį, şî lăcrămaț
Şî diñ gurî blăstămaț:
„Osîndi-l-ar, şî l-ar bati
Lăcrîńili meli tọati!"

(1929) — Acelaşi.

DV

Fọai verdį-a bobuluį,
Sî nu-į crez flăcăuluį!
Cî flăcău-į mari cîni:
Pisti multi dįaluri vini.
Şî vini duminica,
Ti găsăşti legănîn,
Legănîn şî blăstămîn
Şî diñ okį lăcrîńį vărsîn.
Vini (įini[-II]) flăcău la tini
C-o batistî di aluni,
Şî ti puni pi źenuñki
Şî ti sărutî pi frunti
Şî-ț spuni diñ gurî multi,
Pînî ti scọati dim minti...
Dipi śi tį-a scos dim minti,
Sî dă dį-o parti, şî rîdi...

(1928) — Măriuța Ştefănaki Săcălùş, 24.

[1] Cf. text. DV, DC, DCXC.

DVI

Grînili vara sî coc:
Zîs-a badja sî mă źjoc
Pîn la storsu ġinuluj
Cîn oj ńi mirjasa luj.
Jaca, storsu c-a trecut,
Badja coc nu ńj-a făcut...
Cîşliźili îñcî trec
Şî jo fatî tot petrec...
Di cîm' badja m-a lăsat,
Inima ńi s-a săcat
Şî fața ńi s-a zbîrśit,
Oki ńj-a păjeñžănit.
— Badi cu suflitu rău,
Ńi tj-ar bati Dumnezău,
Niş măj ġini, niş măj rău,
Di cît cum oj zîśi jeu...

(1928) — Ion Kerśju, 19.

DVII[1]

Verdi foai matostati,
Şî tj-ar bati, Ljano, bati
Rălili din lumja toatî,
Di śj-aj scos lampa la poartî?
Luńinjazî curtja toatî
Şî drumu pi źjumătati,
Nu pośju treśi la amantî,
Ca s-o măj sărut odatî:
S-o sărut odatî ġini,
Sî ţîi doj anj di zîli.

(1928), Hăulèşca — Paraskiva Bălan, 52.

DVIII

Şî jar verdi grîu mărunt,
Ńj-a vinit dor di dimult:
Sî mă duc pi su' pămînt
La mîndruța-ñ aşternut.

[1] Cf. text. DCCXXXII.

Di-oi găsî-o supăratî,
Sî ńi-o măi sărut odatî.
Di-oi găsî-o petrecîn
Şî cu alţî kefuin,
Sî mă fac o păsăricî,
Sî mă sui pi-o rămuricî
Şî sî-ñśep a blăstăma:
Sî arzî casa pi ia
Cum ardi inima mia!

(1928) — Aceeaşi.

DIX

Foai verdi sămurastrî,
Sî măritî Liana noastrî.
— Liano, nu ti mărita,
C-a-ñflorit tămîioara.
— Las-o, neicî, sî-ñfloriascî,
Cî io o por(t) şî nevastî.
Cî mi-oi faśi-o peteśeli
Ş-oi purta-o-n testemeli.

(1928), Plòştina — Vasîli Stănescu, 38.

DX

— Da-ñfloriţ, flori, îñfloriţ,
Măi bini sî vă tokiţ,
Mii nu-m măi trebuiţ!
Cîn miia cî-m trebuiaţ,
Nu-ñfloriaţ, nu-mbobośiaţ...
Da-ñfloriţ, di staţ păreti,
Cî io am işît la feti!
Îñfloriţ cît gardu-ñ sus,
Nu cat badi cî s-a dus.

(1928) — Acelaş.

DXI

Foai verdi di alunî,
Cît a trăi omu pi lumi
Cu toţ sî sî aibî bini,

Cî nu ştii moarţa cîn vini.
Aş trăi, şî n-am cu čini,
Cî nu-ţ mîndra lîñgî mini,
Sî-m pui mîna la cap,
Sî mă-ntrebi di či zac.
Ničį nu zac, ničį nu bolesc,
Numaį di dor mă tokesc:
Mă mînîñcî gîndurili
Ca apa malurili,
Sî-mį-apuc cărărili...

(1928) — Acelaşi.

DXII [1]

Foai verdi mohorel,
Fă-mă, Doamnį,-um poruñgel
La lelįa pi umerel,
Diñ śerśel ca sî-ţ śįukes(c),
La ureki sî-ţ şoptesc:
Undį-o ńi crîñgu măį des
Sî zîc: „Doamni ńiluieşti,
Įartî-l pi cari įubeşti"...

(1928) — Màrįa Popa, 54.

DXIII

Di śi, Doamni, nu murįam
Cîn įeram copkil dį-uñ an?
Sînişor įo nu śįukįam,
Îñ horî nu mă prindįam
Şî niśį feti nu įubiam..
Da acu la śi sî morį
Cîñ fetiţîli-n dau florį,
Nevestili: okişorį?
Murgu-ñ kiñgî ştiu sî-l strîñg,
Sî mă duc la mîndra-ñ crîñg,
Sî ńį-o strîñg, sî ńį-o sărut
Sî sî-ţ cupriñz ńilžośelu
Cum cuprinde lupu ńelu...

(1928) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DXVIII.

DXIV[1]

— Fă leliță, lelișoarî,
Di ț-î bărbatu urît,
Liagî-i uñ curmei di gît.
Cîn o hi tîrgu măi mari,
Tu sî striźi îñ gura mari:
„Hai la bărbat di vîñzari!"
Cîn o hi tîrgu măi mari,
Tu sî-l laș îñ șiñș părali.
Dac-ăi vidia, ș-ăi vidia,
Sî mi-l laș într-o parà,
Ca sî ti scaki di-o belia,
Șî sî vii la neica-ñcoa.
— Măi nicuțî, aș vini,
D-am o soacrî cîrtitoari
Ș-o coteicî lătrătoari.
— Tu sî vii la neica-ñcoa,
Cî neica ti-a îñvățа:
Sî iei di șiñși bani slăninî,
Sî uñźi ușa la țițînî;
Șî di șiñși bani covriźei,
Șî covriźi, și lapti dulși:
Dai coteiči sî mînînči,
Sî mînînči, sî sî culči,
C-atunčia-i dragustia dulči.

(1928), Plòștina — Vasîli Stănescu, 38.

DXV

Foai verdi foi di ružî,
Di s-ar faśi-o cărăruși
Pîn la Ionica-ñ uși.
Ionica țăsî pîñzî
Șî Giorgi strigî diñ fruñzî:
— Giorgilaș, nu măi striga,
Cî ti-audi maicî-mia
Șî mă dă-ñ skinaria ta!
— Măcar, puicî, di ti-a da,
Cî ti pośiu și ieu purta.

(1928), Hăulèșca — Duńitru Diacònu, 40.

[1] cf. tx. DCCXCVII.

DXVI

Foai verdi ș-un lipan,
Drag ńi-a fos' calu bălan:
Cal bălan cu șaua niagrî,
Șaua niagrî, frîu verdi,
Țîni-ńi-l, Doamni, nu ńi-l kerdi!
Cî l-am măi kerdut odatî,
L-añ cătat Moldòva toatî
Șî Focșăni źiumătati...
Șî l-añ găsît îñ Focșăni:
L-añ găsî' la un dușman
Priponit di-un leuștian.
— Leuștian, șini ți-a pus?
— Moldovieñca śia di sus.

(1928), Hăulèșca — Grigori Săcălùș, 48.

DXVII

Trandahir cu pana verdi,
Mul' ń-i fricî cî ți-oi kerdi!
Cî ți-am măi kerdut o datî
Șî ți-añ cătat iarba toatî:
Iarba, iarba cîți-uñ hir,
Ți-añ găsît sup trandahir...

(1927), Hăulèșca — Ioana Soari, 60.

DXVIII

— Fă-mă, Doamni, śi m-ăi faśi:
Fă-mă, Doamni,-um porîñgel,
Sî mă sui în nant di śer,
Sî-ñ văz puiculița mia
Cum ńi-o bati maicî-sa
Viniria șî ńercuria
C-o stiblî di busîioc
Pisti suptîrel ńilžoc.

(1927) — Aceeași.

DXIX

— Lupuli, nu mă mîñca
Pîn-a răsări luna!
Sî-n dau mîna cu puica,
Șî di-acolu m-ăi mîñca.

(1927), Tàuca — Măriuța Cùca, 70.

DXX

Foai verdi mărărit,
Drag ń-i lumia la iubit,
Măcar c-am îmbătrînit...

(1927) — Aceeași.

DXXI[1]

— Leliți scurtî și groasî,
Faśi-ți-aș mănuñkiu di coasî:
Zîua sî cosăs' cu tini,
Noaptia sî ti culș cu mini.

(1927) — Aceeași.

DXXII

— Fa leliți, drep(t) sî-ț spui:
Cî ca tini alta nu-i
Niș la stat, niș la purtat,
Niș cu gus(t) la sărutat.
Am pus gîn(d) sî ti urăs(c),
Ca tini sî măi găsăs(c)...
Ți-oi urî doui, trii zîli
Și cu gîndu-s to(t) la tini...
Cî dragustia ari-un dar:
Îi și dulśi, și amar...
Dragustia cîñ s-a disparti,
Ieu păhăruțu di moarti!

(1927) — Aceeași.

[1] Cf. text. DCCCLXI.

DXXIII

— Na, la ța̯ța, meri dulș̯i:
Une-i̯ sta tu, sî ti culș̯i,
Merili sî li mînîñș̯i,
Ș-aminti sî-ț măi̯-aduș̯i
Di̯-a meli cuvinti dulș̯i.
Na, la ța̯ța, măr muș̯cat,
Sî-ț pai c-ai̯ sărutat...
Na, la ța̯ța, măr diñ sîn,
Sî nu poț merzi pi drum,
Sî-ț pai cî i̯eș' nebun...

(1927) — Aceeași.

DXXIV[1]

Fo̯ai verdi trii̯ migdali,
Drum pi di̯al, și drum pi vali,
Drum pi la po̯arta matali...
N-am i̯o cui̯ da trii̯ părali
Sî-n tai plopu diñ vali
Și salș̯ii̯a diñ cărari,
Sî-ń̯i fac o poi̯anî mari,
Sî-ń̯i văz pui̯ca pi cărari.
Di cîm' pui̯ca n-a vinit
Cărari̯a s-a părăsît...

(1927) — Aceeași.

DXXV

— Aleo̯, pui̯cî, ș-ei̯ băut?
Pi la mini n-ai̯ vinit —
Apî dim puț părăsît,
Plezniri̯-ar car' l-a făcut!
Aleo̯, pui̯cî, ș-ei̯ mîñcat?
Pi la mini n-ai̯ măi̯ dat —
Ou̯ di rați discîntat,
Plezniri̯-ar car' ți l-a dat!

(1927) — Aceeași.

[1] *Milcovia*, I[1], 74.

DXXVI

Ļañcu-n dǫarmi ṣî-ñ ģisazî:
Ṣî-ñ ģisaz-uñ ģis frumos...
Si folos di ģisu luļ,
Dacî nu-ļ, ṣî nu-ļ, ṣî nu-ļ:
Dacî nu-ļ ṣî mîndra luļ ...

(1927) — Aceeaṣi.

DXXVII

Fǫai verdi di triļ florļ,
Dǫamni, sî nu mă omorļ
C-am ļubit douļ surorļ!
Douļ surorļ, ṣ-o cumnatî,
Śļ-o vrļa Dumnezău sî-ñ facî!

(1927) — Aceeaṣi.

DXXVIII

Ṣî ļar verdi ṣ-um bužor,
Dǫamni, sî nu mă omorļ
C-am ļubit douļ surorļ!
Douļ surorļ ṣ-o cumnatî
Ṣî pi mă-sa cîtļodatî.
Am ļubit ca doļ ļubiţ,
Ca doļ zarzîrļ îñfloriţ.
Ļar zarzîri s-a uscat,
Dragustļa s-a dipărtat...

(1928) — Iftiñca Kerśļu, 16.

DXXIX[1]

Sărașļ dragustili meli
Cuñ staų: braţurļ di nuļeli!
Darļ-ar Dumnezău cu plǫai,
Nuļelili sî sî mǫai
Ṣî la vîrf sî odrăzlļascî,
Dragustļa sî sî-nnoļascî!

(1928) — Măriuţa Ştefănaki Săcălùṣ, 24.

[1] *Milcovia* 1[1], 76.

DXXX

— Foai verdi di trifoi,
Cuñ sî faśin noi di noi
Sî ni iubim amîndoi?
— Ia puşca şî doi căpăi
Şî viu şî io cu doi boi,
Şî hai, colia, pi zăvoi
Sî faśiñ fînu porcoi,
Sî ni iubim amîndoi...
Pîn a paşti boi fîn,
Noi sî ni viden di drum...
Pîn a paşti boi iarbî,
Noi sî ni viden di triabî...

(1928) — Aceeaşi.

DXXXI

Colia-ñ vali-ñ grădiniţî:
Uñ flăcău şî c-o fetiţî.
Flăcău cî şuiera
Şî fata măi mult ofta:
— Foai verdi fir mătasî,
Lasî, Ionicî, lasî:
Cî ti-am auzî' di-acasî
Cî-m bătei cu pumnu-m masî
Şî spunei cî nu-s frumoasî.
Di frumoasî m-ai văzut;
Di kiaburî, m-ai ştiut.
Śi răli, drag,-am avut
Di-amîndoi nu ni-am iubit?

(1928) — Aceeaşi.

DXXXII

Cît oi hi, ş-oi măi trăi
Fatî mari n-oi iubi:
Fata mari sî măritî,
Rămîi cu inima friptî...
Sî iubesc una măi micî,
Cî sî sui pi opiñcî
Şî dă guriţa di fricî.

Or măi bini di-o nevestia,
Cî ia ştii dragustia...

(1928) — Aceeaşi.

DXXXIII

Fruñzî verdi trii granati,
Un dial mari ni disparti.
Di s-ar faśi dialu şăs,
M-aş culca, sî ti visăz,
Dragustia s-o părăsăsc...
Di s-ar faśi cîm(p) cu flori,
M-aş puni źios, ca sî moriu,
Sî scăp di-a dumneta dor.

(1928) — Aceeaşi.

DXXXIV

Săraca inima mia
Iar îñśepi-a mă duria!
Nu mă doari di-o dureri:
Di focu mîndruții meli.
Mă doari nicontinit
Pintru-m pui śi l-am iubit,
L-am iubit, l-am părăsît...
Nu l-am părăsît di veśi:
Numa cu lunili-ntreźi.
Şî l-am părăsît aşa:
Sî măi uiti dragustia.
Dragustia di-uñ an ş-o varî
S-a stricat alaltîsarî:
Niśi cu pari, niśi cu nuieli,
Numa diñ cuvinti răli.

(1928) — Aceeaşi

DXXXV

La puțu cu douî zali
Cum măi plîñźi-o fatî mari
Cî n-a avut ursîtoari!

Ursîtoarja i-a fos' bunî,
Da mintja i-a fos' nebunî:
Sî primbla noaptja pi lunî
Cu doi cavaleri di mînî:
Unu-i dușja coleġița,
Altu-i săruta gurița...

(1928) — Iftiñca Kerșju, 16.

DXXXVI

— Foai verdi ș-o lalja,
Măritî-ti, mîndra mja,
Cî jo nu ti-oi măi lua;
C-am pus oki pi alta
Măi frumoasî ca mata.
— Înșoarî-ti dumnjata,
Sî văz și lucru-ai lua:
De-i lua-o măi bogatî,
Dumnezău sî vă dispartî!
De-i lua-o măi frumoasî,
Dumnezău sî nu ț-o lasî!
De-i lua-o ca șî mini,
Dumnezău sî vă dja bini:
Sî trăiț în ferișiri,
Sî vă gîndiț șî la mini...

(1928) — Măriuța Ștefănaki Săcălùș, 24.

DXXXVII

Di-ar fi noaptja trii conași,
M-aș duși, șî m-aș întoarși
Pi la mîndra cari-m plași.
Dar îi noaptja di-uñ conac
Șî nu știu și sî mă fac:
Cî m-apucî zîulica
Vinin di la ibovnicî.

(1928) — Aceeași.

DXXXVIII

Foai verdi ș-o lalia,
Śini stricî dragustia
Usca-s-ar ca creminia!
Șî ca fruñza la hotar
Cîn o bati vîntu rar!
Șî ca fruñza śia di plop
Cîn o bati vîntu-n loc!
Șî ca fruñza di alun
Cîn o bati vîntu lin!

(1928) — Aceeași.

DXXXIX

— Puiuli, di ieșți vitiaz,
Fă grădinî cu pîrliaz;
Șî la milžoc o fîntînî,
Śî-ț vinî mîndra la mînî
Di trii orî pi săptămînî...
Fîntînî cu śiñśi izvoarî:
Douî dulśi, șî trii-amarî,
Sî bia dužmani, sî moarî.
Sî bia șî dužmañca mia,
Sî plezniascî hieria-ñ ia!

(1929) — Aceeași.

DXL

Șî iar verdi mărășini,
Măi bădiți Costantini,
Śini mă pusî pi mini
Sî pui casa lîñgî tini?
Ies afarî, dau di tini,
Mai ofticat, vai di mini!

(1928) — Iftiñca Kerșiu, 16.

DXLI

Sus, pi dial, la Gergeleu
Treśi-o fatî ș-uñ flăcău:
Flăcău cî șuiera

Şî fata măi mul' plîñźia:
— Ardi-ti-ar focu şî pàra,
Cu tini ńi-añ kerdu(t) vara!
Iaca, toamna ńi-a vinit,
Tu cu alt-ai logodit.
Nu cu alta măi străinî:
Cu surata mia śia bunî,
Vidia-u-aş pi drum nebunî,
Şî pi tini legat bini,
Mă-ta plîñgîn dipi tini!
Sî ti-ñsori di nouî ori
Şî sî iei nouî fimei
Şî sî faśi nouî fiśiori;
Şî la urmî o fetiţî
Sî ti poarti di mîniţî
Şî sî śerśeşti pi uliţî.
Sî vii şî la poarta mia
Cî ţ-oi da şî io śeva:
O cofiţî cu tărîţî
Şî di-asupra cărbunaş:
Śi iubeş', sî nu măi laş...

(1929) — Măriuţa Ştefănaki Săcălùş, 25.

DXLII

Foai verdi ş-o mătasî,
Trecui podu pi la liasî,
Moartia ģini mînioasî:
— Tu şăz îñ crişmî la masî,
Cu ocaua plinî, rasî;
Şî tu bei, ti vesăleşti,
Şî di moarti nu gîneşti!
— Ģin, moarti, sî ti śiñstes'
Şî-n dă zîli sî trăies',
Cu puica sî mă'ntîlnes',
Trii cuvinti sî vorģes',
Măcar sî mă prăpădes'.

(1927), Tàuca — Măriuţa Cùca, 70.

DXLIII [1]

— Busîioc cu floarea latî,
Śin' ți-a sămînat pi baltî?
— Ioana cîn iera fatî.
Busîiocu s-a uscat.
Ioana s-a măritat...

(1927) —

DXLIV

Trandahir cu trii bobośi,
Tu ti duśi, şî tu ti-ntorśi,
Tu ģii, licî, di mă rozi!

(1927) —

DXLV

Foai verdi poamî albî,
Toț Bucureşti mă-ntriabî
Di śi por(t) cămeşa niagrî...
— Barbuli, Bărbuțuli,
Di śi-ńi porț cămeşa niagrî?
Or ț-î nevasta bonlavî?
— Îi bonlavî, ia, di-o mînî,
N-a spăla(t) cămeş di-o lunî;
Di-o mînî şî di-uñ śiolan,
N-a spăla' cămeş di-uñ an...
— Ad-o-ñcoaśi, s-o spăl ieu
Cu apî di la Tazlău,
Cu săpun di la Bacău...

(1927) —

DI INIMÎ ALBASTRÎ

DXLVI [2]

Fruñzî verdi matostat,
Cît îi muntili di nant
Tot omătu s-a luat;

[1] Cf. text. DXLVIII.
[2] Cf. text. DCXVI,

Numa la inima mia
Śi s-a pus, nu sî măi ia:
Ńi s-a pus uñ hat di dor,
Nu sî ia pînî śi mor...
Ńi s-a pus cu źiurămînt
Sî mă pui la pămînt:
La pămînt cu iarbî verdi,
Treśi mîndra, nu mă vedi...
La' sî triacî, sî-ş aliagî:
Sî-ş aliagî doi, şî trii
Cu oki negri ca a ńii.
Fruñzî verdi grîu mărunt,
Dac-a hi sî mor curîn',
Añ sî las cu źiurămîn'
Sî-ñ facî sîcriu curîn'
Cu căpacu di arźin',
Sî nu putrezăs' curîn':
Sî putrezăs' la opt ani,
Sî fac voia la dužmani.
Sî putrezăs' la op' zîli,
Sî fac voia la copkili...

(1929) — Păuna Săcălùş, 22.

DXLVII

Foai verdi lemn uscat,
Di tînîrî m-am măritat,
Śi măi bărbat prost luai!
Bărbat bun, şî soacra ra
Şî nu pośiu trăi cu ia!
Dacî văzîi, şî văzîi,
Pusăi săśiria la brîu
Şî işîi în dial la grîu.
Săśerai pînî-n di-a-prîñzu
Tot cu lăcrîńi şî cu plîñsu.
Săśerai pînî-n di-ańiaz
Tot cu lăcrîńi pi obraz.
Săśerai pînî-n disarî,
Văzîi soacra, ca o parî,
C-o pîni la supţîoarî
Şî cu trii sărmali-ñ oalî:
— Haidi, noro, di mînîñcî.
— Nu mînîñc, mîñcari-aş foc,
C-añ fos' sacî di noroc,

Ca sămînța-m busîioc!
Mă dusăi la mînăstiri,
Prostu ģini dipi mini!
Mă dusăi la năfurî,
Prostu-ñ urmî scapîrî!
Mă dusăi pi la icoani,
Prostu mă traźi di poali!

(1928), Hăulèșca — Mătușa Añgelița, 64.

DXLVIII

— Busîioc cu foaia latî,
Śiń' ńi ți-a crescut pi baltî?
— Sultana cîn iera fatî.
— S-a faśi Sultana fatî
Cîn a da lapti diñ kiatrî!
Tot atuñśi, șî niśi-atuñśi:
Cîn a faśi plopu nuśi
Șî răkita meri dulśi!

(1928), Hăulèșca — Duńitru Diacònu, 40.

DXLIX [1]

— Traźi, śioarî, diñ vioarî,
Cî ń-i puica bălăioarî!
Șî măi traźi și gîșești:
Codru di śi-ñgălbinești?
— Di bătaia vîntului,
Di doru voiniculuį,
Di nekezu murgului,
Di cînticu cucului.

(1927) Tàuca — Măriuța Cùca, 70

DL [2]

Foai verdi ililiac,
Mari sat, și io nu-ñcap,
Mă ńir śi dracu li fac?

[1] *Milcovia*, I [1], 74.
[2] *Ibid.*, I [1], 72.

Di śĭudî, di mari foc,
Ńĭ-apucaĭ drumu la Olt.
Cîn la Olt, Oltu vărsat:
Mă căĭan la śĭ-am plecat,
'tu-ĭ mama cuĭ m-a mînat!

(1927) — Aceeași.

DLI

Cît în lumi ńĭ-an trăit,
La păcat nu m-an ķitit,
La răli m-am petrecut...

(1927) — Aceeași.

DLII

Śinĭ-a zîśi cî ń-i ģini,
Du-l, Dọamni, ca și pi mini,
Sî vazî cî trăĭes' ģini:
Sî-ș facî casî pi mal,
Ca sî-n ducî dor cụ-amar!
Ĭo îs mîñca'd-eli ńeĭ
Ca ĭemașu di ģițăĭ.

(1927) — Aceeași.

DLIII

Az pi cali, mînĭ pi cali,
Pîn ńĭ-oĭ ķica diñ ķiśĭoari:
Fărî muc di lumînari...

(1927) — Aceeași.

DLIV [1]

Pelin beụ, pelin mînîñc,
Sara pi pelin mă culc,
Și nọaptĭa, cîm mă trezăsc,
Gura cu pelin clătesc.

[1] *Ethnos*, I [1], 212.

Diminiața, cîm mă scol,
Cu pelin pi oki mă spăl.
Mă trudes' di ginj-uñ an
Sî-ńi fac pelinu zahàr
Și pi dùžman sî-l fac niam:
Și pelinu-i tot amar,
Și dužmànu-i tot dužman...

(1927) — Aceeași.

DLV [1]

Źiaba, maicî, m-ai făcut,
M-ai făcut, și m-ai crescut,
Și m-ai da(t) dipi-oñ urît,
Și ńi-a fos' îm pămîn' strîmt!
Nu m-ai da(t) dipi śel drag,
Sî-ńi hii și-m pămîn' larg.

(1927) — Aceeași.

DI STRĂINĂTATI

DLVI

Și iar verdi trii migdali,
Ursîtoari, ursîtoari,
Vide-ti-aș legatî-ñ fiarî
Și di mîni, și di piśioari,
Sî puj pai, sî-t dau foc,
Ca sî arz păr' la milžoc;
Sî n-apuśi sî măi ursăști:
Feti mari sî-m pedepsăști
Și băieț sî-ñ rătășești!

(1929) — Măriuța Ștefănaki Săcălùș, 42.

DLVII

Di-aș trăi ca bradu-m munti,
N-aș avia supărări multi.
Da trăies' ca plopu-n dial
Și duc viața cu amar.

(1929) — Aceeași.

[1] *Ethnos*, I [1], 212.

DI MILIȚÎI

DLVIII[1]

— Munti, munti ķiatrî sacî,
Nu lăsa voiniśi sî triacî!
Sî triacî la haiduśii,
Sî scapi di militîi...
— Rămîi, satuli, pustiu:
Io pin tini nu măi ģiu...
— Sî ģii, maicî, sî mă cat
Pintri munt, pintri Carpat,
Uni-s nant și rătezat,
Pintri oardi di soldat:
Și calcî diñ urmî-ñ urmî,
Parcî-s tot făcut di-o mumî.
Și calcî diñ ķiatrî-ñ ķiatrî,
Parcî-s făcut tot di-un tatî...

(1927) — Costantin Bușîlî, 65.

DLIX

Fruñzî verdi pătruñžăi,
Puicî, okișori tăi
Mult aș da sî hii-a mei,
Ca sî vez cum mă usuc
Cîñ rămîi, și io mă duc.
Cî așa a fos' sî hii:
Sî mă duc la militîi,
Sî păzăsc a mia moșii
Dim părint, diñ răzășii.

(1928) — Ion Kerșiu, 19.

DLX

— La umbrî di pădușel,
Hodinești-uñ ifantèr,
Io mă duc, maicî, la iel.
— Nu ti duși, hica mami,
Grăniśerių-i-o belia:
Kicî ordinu, și-l ia...

[1] Cf. text. DCXI.

Stîñga i-o pui căpătăi
Şî cu drjapta îl mîñgăi...

(1927), Hăulèşca — Ioana Soari, 60.

DLXI

Pusăi la maica-ñ grădinî
Trii tufi cu ruzî plinî:
Niśi-o floari n-am purtat
Şî-ñ armatî m-a luat...
Lăsai coasa îñ śicoari
Ş-o mîndruţî ca o floari.
Lăsai plugu îñcuiat,
Mîndruţa: plîñgîn îm pat.
— Trinuli, n-ai avia parti
Di şuruburili toati
Şî di şîna di sup roati!
Cî m-ai dus diñ garî-ñ garî
Şî m-ai scos din ţar-afarî
Şî mi-ai dat pîni amarî!
Cî n-am părinţ sî mă cati,
Niśi sorî sî-ñ scrii carti:
Maica-i bătrîn',-a muri,
Acasî la śi-oi vini?
Mîndruţa s-a mărita,
Acasî śi-oi măi căta?

(1929) — Măriuţa Ştefănaki Săcălùş, 24.

11. POIANA

DI HAIDUŚII

DLXII

— Codruli, codreţuli,
Ia, măi lasî-ţ poalili!
Cî poalili s-a răzit,
Armili ńi-a ruźinit.

(1928) — Ion Rădùţ, 76.

DLXIII

— 'tu-i ti-a-n leźi, codru des,
Io din tini nu măi ies!
Ńi-am intra' tînîr, copkil:
Ș-am intra' făr' di mustați,
Ș-acu-s cu mustața groasî...

(1928) — Același.

DLXIV

Măi la vali, pi cărari,
Iești-uñ fag cu umbra mari:
— Faguli, făgașjuli,
Lasî-mă la umbra ta
Sî-ñ hodines' mîndruța.
— Ti-aș lăsa la umbra mia
Șî ț-î mîndra tineria:
Ń-ei faśi păcat cu ia
Șî ńi-a kica fruñza mia.
Fruñza umpli grokili
Șî voiniśi grosurli.

(1928) — Același.

CU CUCU

DLXV

Fruñzuliți sălśioarî,
La nuśi cu fruñza rarî
Cîntî cuśi sî omoarî!
La tulkina nuculuj
Cîntî mama cuculuj...

(1928) — Același.

DLXVI

— Cuculi, śi-ńi ieș' hainj,
Di nu-ñ cînț vara diplin?
Șî ńi-o cînț pi źiumătati,
Șî ti duśi îñ altî parti?

— Așa sînt orînduit:
Sî ģiu vara, sî vă cînt.
— Vara ģii, vara ti duśi,
Mă ńir iarna śi mînîñśi?
— Putregai di fag mînîñc
Și beu apî dintr-un lac
Și-i cînt codrului cu drag.

(1928) — Același.

DI DRAGUSTI

DLXVII

Fruñzuliții mărășini,
S-a dus puiu di la mini!
Tuturor li pari ģini
Cî s-a dus puiu di la mini...
Numa ńiia-m pari rău,
C-a fos' puișoru ńeu.

(1928) — Același.

DLXVIII

Oiliolio, și vai di mini,
Śi sî mă măi fac pin lumi?
Dragu ń-i omu frumos
Și călari, și pi źios,
Și pi fații, și pi dos.
Oiliolio, și vai di mini,
Śi sî mă măi fac pin lumi?

(1928) — Același.

12. SOVEŽA

DĂ HAIDUČII

DLXIX

Verdi foai grîu măruntu,
Am plecat la Cîmpuluñgu,
Să măsor graždu dă luñgu,

Să-mi-alegu d-uñ calu porumbu:
Luñgu în trupu şî scurtu îñ gîtu,
Pintenogu dă trei pičere
Şî fugaru dă drumu mare.

(1927), Rucăreni — Panaiti Moruŭglàvu, 84.

DLXX

— Haida, neică, nu te teme,
C-a-ñfruñzit codru dă ğeme!
Plin îi codru dă haiduči:
La tot fagu patru, činči...
Iar la fagu dîñ cărari
Začí-uñ voinic dă liñgoari
Şi-l păzeşti-o fatî mari...
— Fatî ieşti, nevastî ieşti?
— Nu-s ničí fatî, ničí nevastî,
Či-s floari dă pă mari,
Čine mă sărută, moari...

(1927) — Acelaşi.

DLXXI

Ş-unde zic: „mă duc, mă duc,"
Să strîñg mîndrele buluc
Şi mă-ntriabî unde mă duc?
Ieu li spui: „la bătăliie",
Ieli plîñg şi mă mîñgîie.
Şi mă-ntriabî: „vin dăsarî?"
Ieu li spui: „la primăvarî..."
Ieli plîñg dă să omoarî.

(1927) — Acelaşi.

DLXXII

Foai verdi nicoreti,
Apoi, numai čini ştii-ńi credi
La patima če mă vedi...
— Bată-ti focu dă cucu,
Tu ieşti cucu, şî ieu haiducu,

Cîntă ģini, că te-mpuşcu!
Să-ţi ţau untura dă la peni,
Să uñgu arma la oţăli,
Să nu mă dia dă sminteli
Undi-o hi potiri măi greli.

(1928), Rucăreni — Simion Moşu, 61

DLXXIII

Foai verdi nicoreti,
Sup poali dă codru verdi
Mititelu focu ńi să vedi:
Mititelu şî potolitu,
Dă haiduci-otrocolitu.
Şî ńi-ţi friği um berbeci:
Sî-l friği pîñ cîrliği
Ca sî-i hii carnia dulci.
Dulci-i carnia dă berbeci
Şî yinu dîm ploscî reci!

(1928) — Acelaşi.

DLXXIV

Foai verdi mărăcini,
Băui azi, şî băui mîini,
Băui murgu dă sup mini.
Băui preţu la şapti cai,
Dă yin nu mă săturai...
Băui preţu la şapti iepi,
Gîtu ńeu ardi dă seti!
Băui şaua murgului,
Văzui saţu yinului.

(1928), Rucăreni — Maria Moşu, 58

DLXXV

Foai verdi hirų mohorų,
Dragų ńi-a fostų calu-m priponų,
Priponitų pă lîñgă drumų,
L-aşi fura, şî nu ştiu cumų,
L-aşi lăsa, şî nu mă-nduru.

— Haidi, haidi, murguleţu,
Nu-ţi măi faci păru creţu,
Că ţi-oi vindi fără preţu!

(1928), Rucăreni — Simion Moşu, 61.

DLXXVI[1]

Foai verdi ş-un năutu,
Dîñ Sirètu şî pînă-m Prùtu
Apî murgu n-a băutu,
Niči iarbî nu ńi-a păscutu.
Traği murgu la popasu
Şî voinicu undi-a masu?
La mîndruţa, la obrazu...
— Čiocneşti paarili
Şî ieu rozu zăbalili.
Apoi, cun ţi-e dragu cu mîndra-m patu,
Şî ńii cu traista-ñ capu.
Cun ţi-s draği mîndruţili,
Şî ńii grăunţili.

(1928) — Acelaşi.

DLXXVII

— Foai verdi ş-un dudău,
Murguli, căluţu ńeu,
Dă če sufli aşa greu?
Oar ţi-e greu corpu ńeu?
— Nu ńi-e greu corpu tău,
Dar ńi-e greu năravu tău:
Pă la cîti crîşmi trečí,
Pă la toati tu mă leği.
Cîti crîşmi-au fostu îñ satu,
Pă la toati m-ai legatu.
Tu čiocneşti paărili
Şî ieu rozu zăbalili.
Cun ţi-s draği mîndruţili,
Şî ńii grăunţili.
Cumu ţi-e dragu cu mîndra-m patu,
Şî ńii cu traista-ñ capu.

(1928), Rucăreni — Maria Moşu, 58.

[1] Cf. text. DLXXVII, DCXVIII, DCXIX.

DLXXVIII [1]

Foai verdi dă čicoari,
Colia-ñ stămîna mari
Cîndu văzu iarba crescîndu tari,
Inima dîn mini sari!
Cîndu văzu iarba ca acu
Şî fruñza ca kitacu,
Zvîrlu sàrica la dracu
Şî intru-ñ codru, săracu!
C-astă iarnă amu iernatu
Într-unu bordeiu afumatu:
Fărî hornu, fărî cuptoru.
Dar la var-amu să vărezu
Undi-o hi codru măi desu:
Undi calči, urmî nu fači;
Undi şăzi, nu te măi vezi.

(1928) — Aceeaşi.

DLXXIX

— Foai verdi ş-o lalia,
Păduriči, păduria,
Lasî-mă la umbra ta.
— Nu voiu, nu voiu, voiničeli,
Că ț-e mîndra tineria
Şî fači păcati cu ia,
Dă să ùsucî fruñza:
N-ari cucu če mîñca,
Niči nierla pă če cînta.

(1928), Rucăreni — Aurel Sandu, 48.

DLXXX

— Foai verdi dă pelinu,
Dă trei zili biau la yinu,
Ş-aşteptu fraţi: nu măi vinu...
Ş-amu să măi biau vo trei nopţi
Pîn' s-oru strîngi fraţi toţi."
Fraţi că să strîngiau,
Iel dîñ gurî li grăia:
— Če staţi, fraţi,-aşa-ñgăimaţi?

[1] Cf. text. CCLXXIII.

Luați-armi, și vă armați,
Și cai buni înčălicați
Și suiți la codri nalți,
Că nu-s dă nimini călcați,
Numa dă noi, dă doi frați!
Ni-a făcutu maica pă doi,
Să temi lumia dă noi.
Dac-ar hi făcutu măi mulți,
N-ar măi hi stiaguri pă munți.

(1928), Rucăreni — Maria Moșu, 58.

CU CUCU

DLXXXI

Foai verdi mărăčini,
Cuculețu dă la păduri,
Te du la maica(di-[1]) și-i spuni
Că un(di) m-a datu, nu ni-e gini:
Ișternutu dă mărăčini,
Și-ñvelișu: ruği dă muri;
Căpătăiu: dă čiulini...

(1928) — Aceeași.

DLXXXII

— Cuculeț, pasăre sură,
Vara vii, vara te duči,
Mă mir iarna če mănînči?
— Mănîñc putregai dă fagu
Și beu apă dîntr-un lacu
Și-i cîntu codrului cu dragu.

(1927), Rucăreni — Panaiti Moruñglăvu, 84.

DLXXXIII

— Cuculeț pasăre sură,
Nu măi cînta-ñ curmătură,
La marğina drumului,
Pă vîrfu pelinului!

(1927) — Același.

DĂ STRĂINĂTATI

DLXXXIV

Șî ia verdi mărų mustosų,
Rămîi, Ardialų, sănătosų,
Că dă mini n-ai folosų!
Șî tu, pria doritî țarî,
D-oi trăi, ti-oi călca iarî.

(1928), Rucăreni — Giorgi Buñgez, 58.

DLXXXV

Șî ia verdi dă trei čepi,
Izvorașų cu apî reči
Pă la poarta mami treči:
Iși mama să să speli,
Dădu dă urmili meli...

(1928) — Același.

DLXXXVI

Șî ia verdi ș-o sulčinî,
Mùriș, Mùriș, apî linî,
Treči-mî-n țarî străinî!
Ginișor, să nu mă-nneči,
Că n-ai bani să mă plătești,
Niči mamî să mă žăleșți...

(1928) — Același.

DLXXXVII[1]

Foai verdi trei granati,
Trinuli, n-ai avia parti
Dă șuruburili toati,
Niči dă șîna dă sup roati,
Că pria m-ai dus dăparti:
Dăparti-ñ străinătati.
Căči n-amų tatî să mă cati;

[1] Cf. text. DCXLV.

Maica-i bătrînî, nu poati;
Surorili-s măritati.
Măi-amu și măi mititeli,
Dar nu știu cărărili meli.

(1928), Rucăreni — Paraskiva Buñgez, 36.

DLXXXVIII

— Cîñkii, cîñkii,
Vidia-ti-ași pustii!
Numai să-ńi rămîi
Doar unu stežărelu,
Să mă suiu îñ ielu,
Să facu oki roatî,
Să văzu lumia toatî:
Negri poruñgei,
Frățiori d-ai ńei.
Negri păsăreli,
Surori d-ali meli.

(1928), Rucăreni — Maria Moșu, 58.

DĂ DORU

DLXXXIX[1]

Foai verdi ș-un dudău,
Čini-a zisu doruluí: „doru",
Trăiești-n lumi ușoru.
Ieu amu douî dorurí greli:
Doru ńeu ș-al mîndri meli.

(1928), Rucăreni — Ion Buñgez, 46.

DXC[2]

Foai aliorului,
La gura priporului
Iesti gazda doruluí.
Și trăsei la dor îñ gazdî:
Doru-ńi pusi să mănîñcu

[1] *Milcovia*, I [1], 75.
[2] *Ibid.*, I [1], 76.

O feliorî dă pîni
Şî vro doui, treĭ măslini
Şî mănîñcu, şî măĭ rămîni...
— Strînği masa, nu mănîñcu,
Adu-ńiĭ calu, să mă ducu!
Să mă ducu dă p-aiciĭ locu,
Că ie locu făr' dă norocu...
Dacă nu-i norocu, şî nu-i,
Cu mîna nu poţiĭ să-l puiĭ.
Dacă nu-i noroc şî parti,
Dăğiaba te scoliĭ dă noapti...

(1928), Rucăreniĭ — Simion Moşu, 61

DĂ DRAGUSTI

DXCI

— Foai verdi treĭ măslini,
Spuni-ńi, mîndruliţî, spuni,
Mă aĭ vrunul dăcît mini?
— Măĭ-amu unul, măĭ-amu doi,
Şî cu tini sî facu treĭ:
Cu čeĭ doĭ mă drăgostescu,
Pă tini te žăfuiescu:
Îńi daĭ haini, şî părali,
Ieĭ mă ţînu dă sărutari.
Tu-ńi daĭ pumni dă gălģiori,
Şî ieĭ: dragusti şî floriĭ.

(1928), Rucăreniĭ — Paraskiva Buñgez, 36.

DXCII

— Foai verdi coliliie,
Spuni-ńi, puicică, dreptu, tu, ńiie:
Spuni-ńiĭ, puicică, yiĭ, nu yiĭ,
Cu vorba să nu mă ţiĭ.
Spuni-ńiĭ, puicică, făčiĭ, če făčiĭ,
Că te ia činčizečiĭ dă dračiĭ!

(1928), Rucăreniĭ — Ion Buñgez, 46.

DXCIII

— Foai verdi untdălemnu,
Če dragusti noi-avemu:
Numai din oki ne videmu,
C-altî puteri n-avemu...
Şî dă dragi să ne-avemu dragi
Şî nădeždi să nu tragi;
Că nădeždia dă la mini
Ie ca ața dă subțiri:
Cînd îi vria s-o-ntiñzi măi gini,
Ia să rupi, nu măi țini.
Cînd îi înğenuñkia, şî-i plînği,
Socotești că nu-ți-ažunği.

(1928) — Acelaşi.

DXCIV

— Foai verdi matostatu,
Nu ți-e ńilă şî păcatu?
M-ai iuğitu şî m-ai lăsatu
Ca p-unu cîne vinovatu!
Nu ți-e ńilă, cu blîndeți,
D-ali meli tinereți?
Ažuñgă-te ńila mia
Un(di) ț-o ńi calia măi gria!
Ažuñgă-te doru ńeu
Un' ț-o ńi drumu măi greu!
Doru dă la inimioarî
Nu ńi-l potolești-o țarî,
Numai mîndra înt.-o sarî.

(1928) — Acelaşi.

DXCV [1]

— Foai verdi ş-o crăiasî,
Mîndro, dă dragustia noastrî
A răsăritu flori pă coastî:
Flori frumoasî, flori ca tini,
Flori ca dragustia dîm mini

[1] *Milcovia*, 1[1], 75.

Ş-amu fostu viniri pă la ieli
Ş-amu văzutu că-s vioreli.
Haidiț, mîndro, amîndoi
Să le strîngimu pîntru noi.
Să nu le strîñgî altu,
Că-i mai mari păcatu...

(1928) — Acela și.

DXCVI

Foai verdi hîru mohoru,
A plecatu neica Ionu
Să pui calu-m priponu:
Priponu-i dă aliorų.
Alioru s-a uscatu,
Ionu calu a scăpatu.
Dar amanta lu Ionu
Înainti i-a işîtu,
Calu dă dălogu l-a luatu,
Îñ graždu dă kiatrî l-a băgatu
Şî dîn gurî l-a-ntrebatu:
— Murguli, căluțu neu,
Pă Ionu če l-ai făcutu?
L-ai trîntitu, l-ai omorîtu?
— Nu-i trîntitu, nu-i omorîtu,
Dă patru mîndri-i stătutu:
Una-l kişcî, una-l muşcî,
Una cu yinu îl strokeşti,
Una cu bazmaua-l şterği.

(1928), Rucăreni — Maria Moşu, 58.

DXCVII

— Şî iar verdi matostatu,
Fetiții dă omu bogatu,
Nu sîli la măritatu,
Ca fruñza la scuturatu!
Că fruñza măi îñfruñzăşti,
Dar tu fatî nu măi ieşti!
Tu atunči, şî ničî-atunči:
Cînd o fači plopu nučî

Şî răkita meri duleį,
Tu atunčį,şî ničį-atunčį!

(1928), Rucăreni — Aurel Sandu, 48.

DXCVIII

— Şî įar verdi foai latî,
Ti măį fačį, mîndruțo, fatî
Cînd o cînta cucu-m baltî
Şî ńerluța pă corlatî!

(1928) — Acelaşi.

DXCIX

— Foai verdi bobu năutu,
Ştiį, mîndro, čį-amu pusu dă gîndu?
Să te lasu în drumu plîñgîndu,
Dîn okį negri lăcrămîndu,
Dî guriță blestemîndu:
„Puįuli, să te usučį
Ca pînia carę-o mînînčį
Şî ca yinu caii-l beį,
Cî ńį-aį spusu c-aį să mă įeį!
Dă luatu nu m-aį luatu,
M-aį făcutu dă rîsu îñ satu:
Dă rîsu flăcăiloru,
Dă ocara fetiloru.

(1928), Rucăreni — Ion Buñgez, 46.

DC [1]

Şî įar verdi lemni verzį,
Flăcăuli să nu-į crezį,
Că flăcău-į mari cîni:
Păste șapti dįaluri vini
Cu batista cu aluni.
Șapti dįaluri, șî o vali
Cu batista cu bomboani.

[1] Cf. text. DCXC.

Şî ti puni pă ğenuki
Şî-ţi îñşîrî ńiį şî suti.
Şî-ţi îñşîrî suti, ńiį,
Dă cînd įeram noį copkiį...

(1928), Rucăreni — Gįorgi Sandu, 36.

DCI

— Şî įar verdi mărăčini,
Mînî, Gitî, boi ğini,
Nu te măį uįta la mini!
Oki ńeį sîntų frumuşăį
Şî-ţi mînîñcî boi tăį.
Oki ńeį sîntų albăstruį,
Furî inima orcuį...
Oki ńeį sîntų măritaţi,
Nu le trebi bărbaţi.
Oki ńeį sîntų verzį ca įarba,
Nu-į măį totų privi dăğįaba.

(1928), Rucăreni — Ion Panaite, 38.

DCII

Uįti-ti, zăų, uįti-ti, zăų,
Să uįtî la mini răų!
Şî să uįtî dužmăneşti,
Ca să nu-į măį tragų nădeždi.
Amų įubit-o, ş-amų lăsat-o
C-amų dovedit-o cu altu...
— Măį dă-ńį, Doamni, şasi suti,
Să urcų cu įeli la munti:
Douî bįaų, douî mînîñcų,
Douî la ţaţa le ducų.
C-aşa-ńį zicų mîndrili meli:
Če cîştigų, să bįaų cu įeli.

(1928) — Acelaşi.

DCIII

Dreptų-a avutų činį-a zisų
Că dragustįa-į focų nestiñsų,
Că şî-m mini s-a apriñsų!

Şî nimini nu-l poati stinği,
Numa badia cîndu mă strînği...

(1928), Dragoşlovenі — Neculaі Vorničescu, 60.

DCIV

Foai verdi ş-o crăiasî,
Čini iubeşti, şî lasî,
Să-i dia Dumnezău pediapsî:
Să-i frîng-o mînî ş-uñ kičior,
Ca să rămîie čerşetor;
Să umbli pîm mahalà
Pîn-o găsi gağica.

(1928), Dragoşlovenі — Giorgi Popa, 63.

DĂ INIMÎ ALBASTRÎ

DCV

Foai verdi dă susaiu,
Pă čia guriță dă plaiu
Cobŏarî uñ carŭ cu cai:
Călușăi dă la roatî
Rupseră inima toatî!
D-apoi suri dînainti!
— Vă luați voi, frați,-aminti
Că plătești șapti suti?
D-apoi șarği dă la cloțu:
Rupse inima la toți!
Dăsarî, cînd o-ñsăra,
Doar i-om putia noi fura,
Să-i plimbăm la Craiova,
Să-i vindim cum om putia,
Să luăm galgini şî părali,
Să cumpărŭ pîni şî sari,
Că-ńi morŭ copkilaşi dă foami!

(1928), Rucăreni — Simion Moşu, 61.

DCVI

Foai verdi dă čicoari,
Toatî lumia ardi-ñ soarî,
Numa ieu stau la-ñkisoari
La Iași, în grosu čel mari,
Cu șapti părekĭ dă hiari:
Șî dă mînĭ, șî dă kičioari.
Hiarili s-au ruginitu,
Mînili ńi lĭ-au rănitu.
— Vindi-ți, maicî, carîli
Șî dăscui hiarîli,
Că ńĭ-au rosu kičioarili!

(1928), Rucărenĭ — Maria Moșu, 58.

DCVII

Șî iar verdi ș-o čicoari,
Čini ari fatî mari,
Să trudești pîn-o crești:
Nu știu cuĭ-o dăruiești.

(1928), Rucărenĭ — Gĭorgi Sandu, 36.

DCVIII

Șî iar verdi matostatu,
Cît îĭ muntili dă naltu
Tot omătu s-a luatu.
Numa la inima mia
Če s-a pusu, nu să măĭ ia...
Ńi s-a pusu unu bulzu dă doru,
Nu să ia pînă če moru...
Șî s-a pusu cu-așăzămîntu,
Să mă toarni la pămîntu.

(1928), Rucărenĭ — Neculaĭ Bordeĭ, 56.

DĂ MILIȚÎI

DCIX

— Foai verdi ș-o parà,
Viniria șî ńercuria
Bati vîntu salčiia

Să pornească tabîra:
Tabîra dă soldățe,
Mu-s'* înalți și subțîre,
Pă la ḳeptu cu năsture,
Mă ducu, maicî, după ie,
Că-su înalți și subțîre,
Pă la ḳeptu cu năsture.
— Nu te duči, dragu mami,
Că soldatu-i oasti gria:
Ḳic-uñ ordinu, și ți-l ia,
Și tu rămîi totu-așa,
Ca o niagrî rînduni'a...
Viniri'a și ńercuri'a
Bati vîntu pàpura,
Sî pornească tàbîra:
Tàbîra dă dorobanți,
Mu-s' tiniri și galanți
Și cu buñgi răvărsați
Și cu mantali-mbrăcați
Și cu cureli-ñkiñgați;
Cu cureli lustruiti,
Pîntru nica pregătiti.

(1928), Rucăreni — Maria Moșu, 58.

DCX

Foai verdi trei migdali,
S-audi cîntîndu pă vali
Flăcăi la răcrutari.
Iesu fetițili îñ cali,
Una strigî: „măi Ioani,
Na dă la țața bomboani."
Alta strigî: „măi Giorgiți,
Na dă la țața guriți..."

(1928), Rucăreni — Aurel Sandu, 48.

DCXI

— Și iar verdi hîr mărar,
Urcî-ti, maicî, pă dialu:
Pă dialu Ardialuli,
Să vez umbra stiaguli.

* Contractare din *mult îs*.

D-o hi stiagu čenușîu,
Să știi, mamî, c-am sî yiu.
D-o hi stiagu roșu-ñkisu,
Să știi, mamî, că m-au priñsu.
D-o hi stiagu mohorîtu,
Să știi, mamî, să mă cați
Păste munți, păste Carpați:
Acolu sîntemu kemați.
Dă-i găsi morminti mari,
Să știi, maicî, că-s tunari.
Dă-i găsi măi mititeli,
Să știi că-s dă ifanteri.

(1928), Rucăreni — Giorgi Buñgez, 58.

DCXII

— Foai verdi bobu năutu,
Să-ńi pui, mamî, pă mormîntu
Cîti flori sîntu pă pămîntu:
Dă la capu pîn la kičioari
Să-ńi pui numa cuișoari.
Dă la capu pîn la ńelžocu
Să-ńi pui numa busuiocu.
Dă la oki pîn la sprinčeni
Să-ńi pui numa ńicșuneli,
Ca oki mîndruți meli.

(1928) — Același.

DCXIII

Foai verdi hiru măraru,
Čini-a stîrnitu militaru
Vidia-i-aș carnia-ñ cîntaru
Și kelia la tăbăcaru!

(1928), Rucăreni — Ion Buñgez 46.

DCXIV

Și iar verdi trei zńičeli,
Grija-i armata-ñ ifanteri,
Dar măi grija la artileri:

Că-s caĭ marĭ, şî tunurĭ greli,
Če m-oĭ făcĭ ĭeŭ cu ĭeli!

(1928) — **Acelaşi.**

DCXV

— Şî ĭar verdi foai latî,
Ieşĭ, Mariţo, pîn la poartî,
Dăsculţî şî dăzbrăcatî,
Cum işaĭ la minĭ-odatî,
Că mîni plecŭ la armatî.
Să te sărutŭ odatî ginĭ,
Să-nĭ ţii doĭ anĭ dă zili.
Să te sărutŭ odatî dulči,
Să-nĭ ţii pă un' m-oĭ duči.

(1928), Rucăreni — Ion Panaite, 38.

DCXVI

Ş-am zis: „verdi mărăčini,"
Plîngĭ pămîntu sup mini,
Plîng şî ĭeŭ asupra luĭ,
C-am rămas al nimăruĭ,
Pă marğina Nìstruluĭ.
Ş-am să las cu žurămînt
La čel či m-a băga-m mormînt:
Sî-m facî sicriŭ dă nuc
Şî căpacu dă arğint,
Sî nu putrezăsc curînd;
Sî putrezăsc la doĭ anĭ,
Sî fac voĭa la duşmanĭ.
Sî putrezăsc la treĭ zile,
Sî fac voĭa la copile.
Sî ĭa sapa şî lopata,
Sî mă scoaţî maĭ îñ faţî,
Că sîn' dus dă mul(t) dîn viaţî.

(1928), Rucăreni — Neculaĭ Dìàconu, 29.

DI HAIDUŚII

DCXVII

Foai verdi di-arsănic,
Mîndrili sî strîñg buluc
Şî mă-ntriabî: un(di) mă duc?
Ieu li spui: „la Cîmpuluñg,
La graždiu lu Ozmàn-turc,
Sî-ńi măsor graždiu di-i luñg,
Sî-ńi-aleg uñ cal porîmb:
Luñg în gît şî scurt în trup,
Cî-i bun, maicî, di haiduc."
Cî haiduc, haiduc añ fos'
Şî haiduc, haiduc sî hiu
Şî di fricî niśi sî ştiu!
C-oi da voi la haiduśi
Ş-or sî dia casa pi brîñśi
Di la umbra nuśilor,
Diñ calia haiduśilor.

(1926) — Stoica Fòrîi, 44.

DCXVIII

— Hai, murguli, hai
Pi-o coastî di plai!
Śi oftez aşa di greu?
Or îţ pari trupu greu?
— Nu-ńi pari trupu tău greu,
Da ń-i drumu luñg şî rău.
— Or şaua ti-ndiasî,
Or kiñga ti-apasî?
— Şaua nu mă-ndiasî,
Kiñga nu m-apasî,
Da ń-i urît năravu tău:
Tu mă ţîi legat di gard
Şî tu dorńi cu mîndra-m pat.
Tu śiocneşti paharîli
Şî ieu roz zăbalili.
În dai fîn cu gioreli,
Ti urăs(c) mîndrili tăli.

(1926) — Ion Buşilî, 22.

DCXIX

M-oi̯ duśi la Cîmpuluñg
La graždi̯u lu Osmàn-turc,
Sî-i̯ măsor graždi̯u di-i̯ luñg
Di la uși̯ pîn la fund,
Sî-ńi̯-aleg uñ cal porîmb:
Scurt îñ gît și̯ lung în trup,
Cum îi̯ bun di viteżîi̯,
Sî purśez în lumi̯a mari...
— Luñcî, luñcî, mult i̯eș(ti̯) luñgî,
Mult i̯eș' luñgî și̯ nătîñgî,
Stau doi̯ voi̯niśi̯ sî ni̯-aźi̯uñgî!...
— Hai̯, murguli,-m pas cu soari̯,
C-am o mîndrî ca o floari̯,
Cu parà la kiotoari̯,
Ni̯-aști̯aptî cu di mîñcari...
— Dalei̯, dalei̯, măi̯ stăpîni,
Ń-i urît năravu tău:
Cîti crișmi sînt îñ sat,
Pi la toati m-ai̯ purtat;
Tu śi̯ocnești̯ paharîli
Și̯ i̯eu roz zăbalili.
Cun ț-î dra(g) cu mîndra-ñ sîn
Și̯ ńii̯a cu botu-ñ fîn.
Cun ț-î dra(g) cu mîndra-m pat
Și̯ ńii̯a cu trai̯sta-ñ cap.

(1926) — Stoi̯ca Lepădatu, 29.

DCXX

Foai̯ verdi di̯-arsănic,
Pi śel di̯al, pi śel colnic
Treśi̯-o mîndrî ș-uñ voi̯nic:
Voi̯nicu treśi cîntîn
Și̯ pi murgu netezîn,
Mîndra dupî i̯el plîñgîn,
Și̯ diñ gur-a̯și̯a zîcîn:
— Verdi foai̯ trii̯ migdali,
Puni-mă, nei̯cî, călari,
Cî nu măi̯ pot di piśi̯oari.
Drumu-i̯ luñg, și̯ gloduros,
Și̯ nu pośi̯u merźi pi źi̯os."
Da nicuța auza

Şî diñ gur-aşa spunia:
— Mîndruliţî kip frumos,
Śi ţi-aş puni bucuros,
Da ń-i murgu mititel
Nu sufiri doi pi iel;
Aǵia-ńi duśi trupu ńeu:
Trupu şî cu armili,
Corpu cu păcatili.
— Śî ti duśi, neicî, ti duśi
Pînă-i aźiuñźi rob la turśi:
Cu kiśioarili-m butuśi
Şî cu mînili-ñ cătuş!
Śî dia domnu Dumnezău
Sî ti-ñsori di nouî ori
Şî sî faśi nouî fiśiori!
Śî ti măi îñsori, neic,-o datî,
Şî sî faśi numai-o fatî;
Şî dim palmi sî-ţ tot cari
Apî tulburi ş-amarî;
Sî bei, neicî, bei mereu
Gîndin la blăstămu ńeu!

(1926) — Stoica Fòrîi, 44.

DCXXI

— Haiduc sîñ', haiduc añ fos',
Śi vorǵes', nu măi întor(c)...
— Cîm pui şaua pi murgu,
Spuni-ńi: uni ţ-î gîndu?
Di ţ-o hi gîndu la mini,
Dumnezău sî-ţ dia mul(t) bini.
Ţ-o hi gîndu-ntr-alti părţ,
Domnu sî-ţ dia răutăţ!

(1926) — Vasîli C. Leuştian, 48.

DCXXII

— Ńi-a vini' vremia di ducî
Pisti Ol(t), la ibovnicî;
Cî pe-iśi m-añ săturat
Haiduśin fărî păcat:
Numa turśi-an dărîmat!

— Nu ti duśi, neicî, duśi,
Cî ți-oi scălda-n lapti dulśi...
— Da sî mă scalz șî-ñ zahăr,
Cî ńi-am pus șaua pi cal
Sî mă duc în al(t) hotar.
Șî ńi-am pus kiśioru-ñ scarî
Sî mă duc într-altî țarî.
Șî-ńi îñcălicai di tot
Ș-apucai drumu la Ol(t).
Cîn la Olt, Oltu vărsat:
— Oltuli, cîni spurcat,
Śi ǵii-așa turburat,
Cu plăǵii-amestecat,
Cu căpestri di voiniśi
Șî cu șăli di cai murźi?...
— Măi podar, măi făgădar,
Traźi podu măi la vali
Sî-ñ hii la mîndra-ñ cali;
Cî ț-oi traźi-uñ glonț îñ kept,
Or ti culc, or ti diștept!

(1926) — Neculai Soari, 72.

DCXXIII

— Ș-añ zîs: „verdi ș-um mohor,"
Supt um pom di stežărel
Frumos doarmi-uñ voiniśel;
Șî-i cu śizma di ǵiță,
Mă duc, maicî, lîñgî iel.
— Nu tu duśi, fata mami,
C-aśela-i voinic Žîian,
Iubești feti di-uñ an.
Iubești fetili-ñ Žîi,
Șî li lasî cu copkii:
Cu copkilașu la brați,
Cu lăcrămioari pi fați,
Cu inima friptî, arsî.

(1926) — Ńihai Gavrilî, 23.

DCXXIV

— Fruñzî verdi di dudău̯,
Codri, dari̯-ar Dumnezău̯
Sî ńii pi gîndu ńeu̯:
Sî caz, şî sî putrezăşti̯,
La varî sî nu-ñverzăşti̯!
C-az' varî, la vremi̯a ta,
Nu mă priń̯ei̯ cu mîndra,
Sî mă umbres' cu dîñsa.
— Fruñzî verdi ş-o lali̯a,
Dragî, nu mă blăstăma,
Cî asta nu-i̯ ģina mi̯a,
Şî ţ-î ģina dumni̯ata:
Cî ţ-î mîndra tineri̯a
Ş-ăi̯ faśi păcat cu i̯a
Cîn ăi̯ sta la umbra mi̯a;
Şî ńi s-a usca fruñza,
Cî-i̯ toatî puteri̯a mi̯a.

(1926) — Ioan C. Di̯acònu, 53.

DCXXV[1]

— Şî i̯ar verdi mărăśini,
Codruli fruñzî supţîri,
Lasî-mă sî trec pin tini,
Sî stau̯ źi̯os la umbra ta,
Sî mă umbres' cu mîndra.
— Ba, frati, nu ţi-oi̯ lăsa,
Cî ţ-î mîndra tineri̯a
Ş-ai̯ faśi păcat cu i̯a
Şî s-a usca fruñza mi̯a
Şî la toamnî ńi̯-a cădi̯a;
Haiduśi m-or întreba:
„Codruli, un(di) ţ-î fruñza"?

(1926) — Sînion Ţîrdi̯a, 25.

DCXXVI

Şî i̯ar verdi̯-a bobului̯,
Pi luñca Sîrètului̯
Paşti calu i̯añculu̯i:

[1] *Milcovia*, I[1], 79.

Calu paşti, ia̯rba creşti,
Ia̯rba-ñ urmî sî-mpleteşti...
— Hai̯, puicî, la Săverîn
S-aţînim calia̯ la trin''.
Trinu treśi şuierîn,
Puica rămîni plîñgîn
Cu lacrîńi̯ ca mazîria̯,
Măi̯ h'erbinţ dicît pàra.
Cu lăcrîńili ca bobu,
Măi̯ h'erbinţ dicît focu.

(1927) — Mària̯ Partènii, 46.

DCXXVII

Lumia̯ zîśi cî sîñ hoţ,
Cî li̯-añ furat cai toţ:
Li̯-añ lăsa(t) di̯-o ia̯pî şki̯oapî
Sî-ş cari morţî la groapî.
Ieu̯ nu fur, nu fur ńic!
Îńi̯ ieu̯ drumu, sî mă duc...

(1927) — Aceeaşi.

DCXXVIII

— Codruleţ fruñzî supţîri,
Lasî-mă sî intru-n tini
Cu puicuţa dipi mini.
— Dar, măi̯ voiniśi, voiniśè,
Ti̯-aş lăsa la umbra mia̯,
Da ţ-î puica tinerea̯
Ş-ai̯ faśi păca(t) cu ia̯
Şî ńi s-a usca fruñza:
Fruñza-ńi̯ umpli groki̯li,
Hai̯duśi: grosurilì.

(1927) — Ion Dànţîş, 18.

DCXXIX

Ş-añ zîs: „verdi trii̯ măslini,"
Cît îi̯, codri, fruñza-n tini
Şî hai̯duśi trăi̯es' gini.

Fruñzuliţî fir mătasî,
Cîtu-i codru fruñza-ş lasî,
Haiditi, haiduśei,-acasî,
Cî văz: cît añ haiduśit
Averi n-am măi făcut...

(1926) — Sińion Ţîrdia, 25

CU CUCU

DCXXX

— Şî iar verdi ş-o lalia,
Ia, măi cîntî, cuculi.
— Nu măi pośiu, voiniculi.
— F..-t leźia ta di cuc,
Tu ieş' cuc, şî ieu haiduc!
Di cîm' mama m-a făcut
Aviam gînduri di haiduc:
Tata m-a trimăs la plug,
'tu-lu-ñ c.r di meşteşug,
Nu ştiu boi sî-i îñźiug:
Io i-ñźiug cu coarnili,
Iei mă bat cu coadili;
Io i-ñźiug cu coadili,
Iei sî-ntor(c) cu coarnili
Ca sî-ñ spargî maţîli.

(1926) — Acelaşi.

DCXXXI

— Cuculeţ cu pana surî,
Śi tot cînţ îm bătăturî?
Or nu ţ-î inima bunî?
— Di ń-i bunî, di ń-i ria
Nu ńi-o ştii niminia.
Cî di-ar şti-o śineva,
Niśi n-ar bia, niśi n-ar mîñca,
Num-ar plîñźi, ş-ar ofta.

(1926) — Sanda Fòrti, 30.

DCXXXII

Cuculeț cu pana surî,
Cîntî-ñ codru, și răsunî.
Cuculeț cu pana niagrî,
Cîntî-ñ codru, sî dizmiardî...

(1926) — Aceeași

DCXXXIII

— Fruñzî verdi iarbî niagrî,
Cuculi di la dumbravî,
Du-ti la puica ș-o-ntriabî:
Di śi-i tînîrî și slabî?
Nu-i slabî di felu ii,
Și-i slabî di doru ńeu.

(1926) — Aceeași

DCXXXIV

— Și iar verdi ș-um pelin,
Ia, ieș(ti), cuculeț, hain,
Di cînț vara zĭumătati
Și ti duśi într-altî parti.
Vara gii, vara ti duśi,
Mă ńir iarna śi mînîñśi?
— Putregai di fag uscat
Și cîñ(t) codrului cu drag;
Și beu apî diñ izvor
Și cîñ(t) codrului cu dor.

(1926) — Sîńion Țîrdia, 25.

DCXXXV

— Și iar verdi di Bănàt,
Cuculeț di la vînat,
Śi-ńi cînț îñ codru-ñgînat?
Or ieș' di mîndra mînat?
Di ieș' di mîndruța mia,
Spuni-ńi vo vesti di ia,

Sî-ļ trimăț o iminia
C-uñ galbîn legat îñ ia:
Ia sî skimbi, șî sî-n dia;
Sî nu-ñ facî voi ra,
Cî mă duc io pi la ia.

(1926) — Acelaşi.

DCXXXVI

Cîntî cucu di dimul(t)
Șî io nu l-am auzît,
C-añ fos' la uñ źiurămîn(t)
Pintr-um pustiu di iubit.
Șî măi cîntî o ńerliții
Sî mă'ntor(c) l-a mia mîndruții,
La pustiu di năroc,
Sî pui cătunului foc,
Sî arzî cătunu tot,
Sî rămîi-o cătuniañcî
Cari ń-i ńiia măi dragî...
— Ia, măi cîntî, cuculi!
— Nu măi pot, băiatuli;
— C-añ cîntat la Izmaìl
Șî m-am umplu' di venin.
Ș-añ cîntat la Dîmbovița
Șî ńi-an deźera' gurița.

(1927) — Costantin Śiutî, 64.

DCXXXVII

— Ia, măi cîntî, cuculi.
— Nu măi pot, voiniculi;
C-añ cîntat la Săverìni
Șî m-am umplu(t) di venin.
Ș-añ cîntat la Călărăș,
Vide-i-aș pîrliț șî arș!
Ș-añ cîntat la Dîmboģița
Șî ńi s-a usca(t) gurița.

(1927) — Ion Dànțîș, 48.

DCXXXVIII

Fruñzuliţî mărăśini,
Śini-ţ măi străin ca mini
Dicît cucu dim păduri?
Da niśi cucu nu-ţ străin:
Cî clośeşti, scoati pui,
Şî-ş faśi veśini distui.

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCXXXIX

Fruñzuliţî mărăśini,
Străinel, Doamni,-s pi lumi:
Străinel şî nintrebat,
Parc-aş fi om blăstămat!
Cu străini beu, mînîñc,
Sara cu străini mă culc.
Pisti nopti mă trezăs(c),
Cu străini sfătuies(c).
Diminiaţa, cîm mă scol,
Întîi plîñg ş-apăi, mă spăl
Şî mă răzîmu di uşor
Şî mă uit îñ sat cu dor:
Cun trec fraţî la surori
Şî mamili la fiśiori;
Soacrili, pi la nurori.
Da la mini n-ari śini:
Mama-ţ moartî di trii zîli
Şî tata-ţ plecat în lumi,
Nu sî ştii dacî gini...

(1926) — Aceeaşi.

DCXL

Žălui-m-aş, şî n-añ cui,
Žălui-m-aş codrului:
Codru ari fruñzî verdi
Şî pi mini nu mă credi.
Žălui-m-aş cîmpului:
Cîmpu ari flori şî iarbî

Şî pi mini nu mă-ntrĭabî...
Cîmpu-ĭ plin di ĭarbî verdi
Şî pi mini nu mă credi.

(1926) — Aceeaşi.

DCXLI

Aşa-ñ vini cîtĭ-odatî
Sî mă suĭ pi munţ di kĭatrî,
Sî-ñ văz mamî, sî-ñ văz tatî.
Nu-ñ văz mamî, nu-ñ văz tatî,
Parcî sîn' născu(t) diñ kĭatrî.
Aşa-ñ vini uniorĭ
Sî mă suĭ pi munţ di florĭ,
Şî-ñ văz fraţ, sî-ñ văz surorĭ.
Nu-ñ văz fraţ, nu-ñ văz surorĭ,
Parcî sîn' născu(t) diñ florĭ.

(1926) — Aceeaşi.

DCXLII

Fo̯ai verdi triĭ măslini,
Inimĭoarî ca la mini:
Numa-n lacrîñĭ şî-ñ suspini!
— Rabdî, inimĭoarî,-ñ greu̯,
Cî oftez şî ĭeu̯ mereu̯!
Cî-ĭ rău̯ îñ străinătati,
Cîn' n-aĭ sorî, şî n-aĭ frati:
Toţ ti-ñźĭurî şî ti bati.

(1926) — Aceeaşi.

DCXLIII

Źĭaba beu̯, źĭaba mînîñc,
Cî la mîndra nu mă duc.
Źĭaba stric mîñcari bunî,
Dacî-s în ţarî străinî!
Cî străinu-ĭ tot străin
Di l-ăĭ băga kĭar îñ sîn.
Dorinţa di la străin
Ca şî umbra di la skin:

Cîñ cauț sî ti umbreșți
Tu măi rău ti dogoreșți.

(1926) — Aceeași.

DCXLIV

Foai verdi rug di muri,
Pi sup dial, pi sup păduri
Sî duși-o nevastî-n lumi,
Di fricî și di rușîni;
Cu pruñcu nibotezat,
Di trii zîli niscăldat
Și di una ni-aplecat.
— Tași, măicuțî, nu măi plîñzi,
C-aișia-i păduria diasî
Și ni-aud hoții di-acasî.

(1927) — Màriia Partènii, 46.

DI MILIȚÎI

DCXLV

— Mașînî cu patru roati,
Blăstăma-ți-ar șăpti sati
Și mîndrili meli toati,
Cî tari m-ai dus diparti:
N-am părinț ca sî mă cati
Și niși frat sî-ñ scrii carti.
Frat îñi-am, da ñi-s diparti
Și nu po(t) sî-ñ scrii carti.

(1926) — Màriia Macovei, 21.

DCXLVI

— Și iar verdi trii grănati,
Mașînî cu patru roati,
Nu mă-ñstrăina diparti,
N-am părinț ca sî mă cati:
Tata ñ-i bătrîn, nu poati.
Frati n-am sî-ñ scrii carti:
Frati am, da îi diparti,
Nu poati sî-ñ scrii carti.

(1926) — Sîñion Țîrdia, 25.

DCXLVII

Ş-añ zîs: „verdi ş-o ŝicoari,"
Cîn añ fos' la răcutari
Ļeran tînîr: ca ş-o floari.
Da di cîm m-a-ñcorporat
Ca o coarnî m-am uscat,
Gîndurili m-a mîñcat!

(1926) — Acelaşi.

DCXLVIII

— Hir-aļ, maļcî, blăstămatî,
Cî nu m-aļ făcut o fatî!
M-aļ făcut ostaşu ţări,
Ñļ-aļ mîñcat zîlili meli!
Cî di cîm m-a-ñcorporat
N-an dorńit o noapti-m pat,
Di cît pi pămînt uscat,
C-aşa añ fos' blăstămat.

(1926) — Acelaşi.

DCXLIX

Ş-altî foai ş-um mohor,
Ñļ-a vini(t) śļasu sî morļ
Pi lanţu di trăgători,
Şî n-am niśļ-uñ aźļutorļ
Sî-m pui ķiśļoru-m prag,
Sî mă-ntrebi di śi zac.

(1926) — Jon Buşîlî, 22.

DI DOR

DCL

Añ śercat sî-ţ trimăţ žăli
Pi măļ multi dintri steli.
Da nori ńi s-a grăġit:
Stelilļ-au-acoperit.

Ş-añ śerçat sî-ț trimăț dor,
Dor pi-o marźinî di nor.
Da noru-ńi di mila dragî
A ploșat o noapti-ntriagî...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLI

Șî iar verdi măr gutui,
N-am o scarî, sî mă sui
Sus, la slava śerului,
Sî dau drumu dorului
Pi fața pămîntului...

(1926) — Màriia Macovei, 21.

DCLII[1]

Bati vîntu di la vali
Șî-ńi-aduśi doru pàli.
Bati vîntu di la dial
Șî-ńi-aduśi doru pal...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLIII

Di ńe-i ști, mări, ńe-i ști
Cît îi di rău-a dori,
Tu ńe-i faśi noaptia zî
Șî la mini ńe-i vini...

(1926) — Sîńion Țîrdia 25.

DCLIV

Ș-añ zî(s): „verdi di-avrămascî,"
M-aźiuñsăr-un dor di-acasî
Di copkii șî di nevastî...

[1] *Ethnos*, I[1], 212.

Dz̧-ar ḱi dor di la copḱiz̧,
Sî-ńz̧ ez̧u murgu, şî sî mîz̧.
Dz̧-ar ḱi doru di la tatî,
Sî-ńz̧ fac murgu numaz̧ apî.
Dz̧-ar ḱi doru di la mumî,
Sî-ńz̧ fac murgu numaz̧ spumî.
Dz̧-ar ḱi doru di la fraţ,
Sî-ńz̧ mîz̧ murgu pintri braz.
Dz̧-ar ḱi dor di la surorz̧,
Sî-ńz̧ mîz̧ murgu pintri florz̧.
Dz̧-ar ḱi dor di la nevastî,
Sî-ńz̧ las murgu sî măz̧ pascî...

(1927) — Ńihaz̧ Gavrilî, 23.

DI INIMÎ ALBASTRÎ

DCLV

— Cîntî cucu sus pi faźz̧,
Rabdî, inimî, şî taśz̧,
Şî ti sui-m pat, şî zaśz̧,
Cî pi tọati tu li faśz̧:
Tu li faśz̧, tu sî li traźz̧!

(1926) — Sanda Fòrîz̧, 30.

DCLVI

— Traźi, mîndro, şî-ñ gîśeşti:
Codru di śi-ñgălbineşti?
— Di bătaz̧a vîntuluz̧,
Di cînticu cuculuz̧.

(1926) — Iọan C. Dz̧acònu, 53.

DCLVII

— Alelez̧, frati pelini,
Da amarî-z̧ fruñza-n tini:
Ca şî inimz̧oara-m mini!

(1926) — Sîńion Ţîrdz̧a, 25.

DCLVIII

— Na, mîndro, inelu ńeu
Şî-l bagî-n deźitu tău.
Şî cîn te-i gîndi la mini,
Sî ardî inima-n tini:
Tot aşa a ars şî-m mini!

(1926) — Acelaşi.

DCLIX

Şî iar verdi trii migdali,
Mă lăsai din dial la vali,
Văzîi luna cîñ răsari:
Da nu-i luna cîñ răsari
Şî ń-i puiu ńeu călarî,
Adî-l, Doamni, tot călari,
Sî-ńi măi trag-o sărutari!
Cî di cîn nu m-a văzît
Inimioara ńi s-a fript:
Ńi s-a fript, şî s-a pîrlit
Di puiu ńeu śel iubit!
Kiar sî stai s-o cîntăreşti
Niśi-o litrî nu găsăşti:
Niśi-o litrî, niśi-uñ gram,
Niśi-uñ sfer(t) di kilogram.

(1926) — Vasîli Leuştian, 48.

DCLX

— Curvî cu dinţî mărunţ,
Di trii ani di cîm mă minţ,
Ş-acu spui cî ti măriţ!
Măritî-ti cu năroc,
Ńiia nu-m pasî di loc!
Niş ginі, niş rău nu-m pari,
Da la inimî mă doari...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLXI

Şî ia̯r verdi ş-o lalia̯,
Săraca inima mia̯,
Mult a măi̯ suferit ia̯!
Ş-a-ñśeput a mă duria̯:
Nu mă doa̯ri cuñ sî doa̯ri,
Şî mă doa̯ri foc şî žali...

(1926) — Sînion Ţîrdia̯, 25.

DCLXII

Ş-añ zî': „verdi ş-o lalia̯,"
Săraca inima mia̯,
Ia̯r îm prindi̯-a mă duria̯...
Nu mă doa̯ri di̯-un durùt:
Da di̯-um pui̯ śi l-am avut.
Di̯-ar măi̯ lîi vun dor di̯-aşa,
Ca ia̯rba m-aş legăna,
Ca roua̯ m-aş scutura.

(1926) — Ion Buşîli, 22.

DCLXIII

Źia̯ba beu̯, şî mînîñc gini,
Puţîn sî prindi di mini.
'tu-i̯ leźia̯, inima mia̯
Ia̯r îñśepi̯-a mă duria̯!
Nu mă doa̯ri di dureri,
Di foc şî di mîñgîieri,
Śi di focu̯-amanti meli:
Ñi̯-a pus casa-n delurèli,
Nu mă pośiu urca la ieli,
Sî-ńi̯ văz amantili meli.
Bău̯i apî dim Pùtna,
Dim Pùtna, dim Moldòva,
Şî-ńi̯-urîi̯ căsîśioara:
Găsîi̯ casa putregai̯,
Bătătura, numai̯ scai̯...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLXIV

— Inimî di putregaĭ,
Cum n-am cuțît, sî ti taĭ,
Sî văz în tini śi-ńĭ-aĭ,
Dĭ-așa tari di mă doĭ!

(1926) — Ion Bușilî, 22.

DCLXV

— Foai verdi păpușoĭ,
Du-ti, neĭcî, di la noĭ;
Cî di cîn tu aĭ vinit,
Inimĭoara ńi s-a fript.
Cî dacî tu aĭ măĭ sta,
Îm mormîm' cî m-aĭ băga.

(1926) — Vasîli C. Leuștian, 48.

DI DRAGUSTI

DCLXVI

Ș-altî foai ca măraru,
Di triĭ orĭ potcoźiĭ calu
Ca sî suĭ la puĭca dĭalu.
Suiĭ dĭalu źĭumătati,
Căzu potcoavili toati.
Da nu-ĭ ģina calului,
Niśĭ-a potcovarĭului,
Śi-ĭ ģina mîndruți meli
C-a pus casa-n dĭaluri greli.
Da nu-ĭ ģina niśĭ-a ĭeĭ
Șî ń-i ģina tot a mĭa,
Cî m-an dus prĭa des la ĭa.

(1926) — Sanda Fòrîĭ, 30.

DCLXVII

Foai verdi di măr dulśi,
Di triĭ orĭ pĭ-o zî m-aș duśi,
Cî ń-i murgu-n dĭal la cruśi.

Şî m-aş duśi sî-l aduc
Şî mă-ntrĭabî di răvaş:
Doĭ mă-ntrĭabî, doĭ mă lĭagî.
Şî mă lĭagî cot la cot
Şî-ńĭ dă Oltu sî-l înnot...
— Oltuli, Oltèţuli,
Faśĭ-tĭ-aĭ nĭagrî śernĭalî,
Tot sî scriŭ pi hîrtĭoarî,
Sî trimăţ la puĭca-n ţarî,
Sî-ńĭ dĭa banĭ di keltuĭalî
Şî cal bun di călării,
Sî mă duc îm bătălii.

(1927) — Màrĭa Partènii, 46.

DCLXVIII

— Ş-altî foai di trĭĭ śepi,
Dĭ-aĭ lĭi om, şî tĭ-aĭ priśepi:
Dragustĭa di uñ' sî-ñśepi?
— Di la okĭ, di la sprîñśeni,
Di la buzî supţîreli,
Vara: dim busîĭoc verdi;
Ĭarna: diñ sat di la feti...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLXIX

— Hirĭ-aĭ, neĭc,-afurisît:
M-aĭ îñvăţat la ĭubit!
Cî ĭeŭ pînî nu ĭubĭam,
Mă culcam, mă hodinĭam.
Da acuş, di cîn ĭubes'
Mă cul(c), nu mă hodines':
Cu părеţî mă muñśes'
Şî la tini mă gîndes'.

(1926) — Sîńion Ţîrdĭa, 25.

DCLXX

— Fruñzuliţî foĭ di faźĭ,
Sî ti faśĭ, grîuli, faśĭ
Ca ĭarba pintri copaśĭ.

Sî staį ģini la priģit
Ca şî mîndra la įubit.
Sî ńiį bun la săśerat
Ca mîndra la sărutat.
C-aşa-į rîndu fetilor,
Cum îį rîndu merilor:
Cît îs meri mititeli,
Staų pi crañgî, frumuşăli.
Dacî cres(c), ńi sî-ñkirśes(c),
Cad pi źįos, şî putrezăs(c),
Nimănuį nu trebuįes(c)...

(1926) — Sanda Fòrîi, 30.

DCLXXI

Śini n-ari norośel,
Sî mọarî di mititel!
Śini n-ari noroc, n-ari,
Sî mọarî di fatî mari!

(1925) — Màrija Macovej, 20.

DCLXXII

Pisti tọati satili
Îį sănin ca laptili;
Numa pisti satu ńeų
Sî rîdicî un norį greų.
— Sî ti duśį, badi, cu įel,
Unį-a sta noru sî staį,
Altî mîndruţî sî n-aį;
Cî mîndruţî ţ-añ fost įeų
Lăsatî di Dumnezăų...

(1925) — Aceeaşi.

DCLXXIII

— Ş-añ zî': „verdi trįį migdali,"
Haį, murguli,-m pas măį mari,
S'ažuñźin la sat cu sọari!
Am o mîndrî ca o flọari:
M-aştįaptî cu di mîñcari,

Cu oḳi negri pi ferịastî,
Cu ocuța plinî, rasî,
Cu găina friptî, grasî,
Cu cotili pi zăplaz,
Cu lacrîma pi obraz".
Di diparti mă zărịa,
Źịos, pi scări cî sî didịa
Șî la fugî ńị-alerga,
Calu di dălog lua
Șî la graž' cî ńi-l băga,
Fîn șî orzîșor îị da,
Pi mini-ñ casî mă poftịa
Șî masa cî ńị-o punịa:
„Ịa, puịuli, di mînîñcî,
Cî ńị-aị ḳi verdi di muñcî!"
Îmbucaị di doụî orị
Șî-ñgiţîị di noụî orị.
Măị îmbucaị dị-o-mbucăturî,
Sî făcurî clisî-ñ gurî...
— Ịa masa, cî nu mînîñc,
Adî-ńị Negru, sî mă duc
La puịcuța di dimult,
Cî nu-s cîni sî ńị-o uịt
Șî-s voịnic sî ńị-o sărut.
— Du-ti, puịuli, ducu-ț doru,
Cun duśi vîntu mohoru!
Du-ti, puịuli, ducu-ț ńila,
Cun duśi huḷịu găina!
Du-ti, puịuli, n-aị pleca:
Aźịuñźi-ți-ar ńila mịa
Un' ț-o ḳi calịa măị grịa!
Aźịuñźi-ți-ar doru ńeụ
Un' ț-o ḳi priporu greụ!
— Ș-añ zî': „verdi ș-o lalịa,"
Asta ń-i dragustịa mịa...
— Pi cal ń-eị îñcălica,
Calu vi s-a poticni,
Drept îñ gît cî tị-a trînti,
Mîna stîñgî sî ț-o-ñfrîñgî
Șî pi drịapta sî ț-o rupî,
Sî ţîị frîu cu dinţî,
Sî mîị calu ca muţî!

(1926) — Vasîli Leuștiịan, 48.

DCLXXIV

Cucuruz pi vali-ñ sus,
Duminicî pi la prîñz
Frumos ibovnic ńi-am priñs...
Nu l-am priñs în tot di-adiñs,
Śi l-am priñs într-o-ñśercari
Ca sî-l văz śi ḧiri ari:
Di-ar avia vo ḧiri bunî,
Ieu l-aş măi iubi vo lunî.
Di-a avia o ḧiri ra,
Păca(t) di dragustia mia!

(1927) — Sanda Fòrîi, 31.

DCLXXV

— Fruñzî verdi mărăśini,
Cautî, puicî, di mini,
Sî nu priñz vo năluśiri.
Cîn' ńi-oi prindi vrun năluc,
Îńi pui șaua, și mă duc...
— Stăi, puiuli, nu ti duśi,
Cî ti-oi scălda-n lapti dulśi...
— Sî mă scalz tu și-ñ zahàr,
Cî ńi-am pus șaua pi cal...

(1926) — Vasîli C. Leuștian, 48.

DCLXXVI

— Fruñzî verdi fir di nalbî,
Răsai, lunî, măi digrabî,
Sî sî vazî pi livadî,
Sî cosăs(c) pelin cu iarbî,
Sî-i dau mîndri sî-n disfacî.
— Disfă-ńi, mîndrî, ś-ei făcut
Și-n dă drumu sî mă duc:
Śî mă duc la Cîmpuluñg,
C-acolu-i drumu măi luñg.

(1926) — Ioan C. Diacònu, 53.

DCLXXVII

Şî ia̯r verdi di̯-alunii̯,
Nu-s bun niśi̯ di̯-o mesării,
Śi-s bun numa di unà:
Cî di̯-acuş, dac-a-ñsăra,
Şî badia̯ s-a mîneca
Pisti dial, la mîndra mia̯,
Sî-i̯ aştiarnî rokita̯,
Sî-i̯ săruti gurita̯.

(1926) — Sîńion Ţîrdia̯, 25.

CÎNTIC DI ŽALI

DCLXXVIII

Şî ia̯r verdi di̯-alunicî,
Mă uitai̯ din dial pi luñcî:
Văzîi̯ luñca-mpodoġitî
Cu flori̯ şî cu pălăńidî;
Ş-o căsuţî mititicî,
Cu streşîna lătăţîcî,
Cu şîndila mărunţîcî
Ş-o nevastî frumuşîcî
Sî lupta cu moarti̯a-ñ furcî:
— Stăi̯, moarti, nu mă lua
Şî ti du la soacrî-mia̯.
Soacrî-mia̯-i̯ fimei̯ ra:
Şădi-m pat, şî toarśi-m poali
Şî-ntoarśi voinişi̯ diñ cali
Şî pi neica di călari.

(1927) — Mària̯ Macovei̯, 22.

DCLXXIX

— Busîioc, nu t-ei̯ măi̯ faśi
Şî sămînţî n-ăi̯ măi̯ coaśi,
Cî pintri sămînţa ta
S-a stîrnit dragustia̯ mia̯!

(1925) — Sanda Fòrîi, 29.

DCLXXX[1]

— Ascultî-mă, tu, măi frati,
Sî-ț spui patiṅi di păcati,
Cî li-am pătiṅit pi toati:
Cî di-o boalî zaśi, ti scoli,
Di dragusti zaśi, și mori...
Și di boalî ti ususi,
Di dragusti ti oftiśi!

(1925) — Aceeași.

DCLXXXI

Și iar verdi trii zṅiśeli,
Uitî-ti la śer, măi veri,
Sî vez felu veți meli,
Îñ śi stari trăiesc ieu:
Az măi gini, mîni măi rău.
Pintr-o curvî di muieri
Ṅi-am urît zîlili meli:
O zî bunî, zăśi răli.

(1927) — Ṅihai Gavrilĭ, 23.

DCLXXXII

Cît îi omu tinerel,
Sî țîni doru di iel.
Dacî omu-mbătrînești,
Păru-ñ cap i sî-nnălgești,
Mustața sî-ñcărunțăști,
La dragust' nu sî gîndești.

(1926) — Ioan C. Diacònu, 53.

DCLXXXIII[2]

Fruñzuliți izmî niagrî,
Dragustia di śiñ' sî liagî
Nu-i rămîni mintia-ntriagî.

---

[1] Cf. text. DCCXIV.

[2] Cf. text. DCCXXV.

Cî di mini s-a legat
Ca fasolia di harag.
Fasolia ari soroc:
Înfloreşti, faśi bob,
Dar io n-am avut noroc...

(1927) — Sanda Fòrîi, 31.

DCLXXXIV[1]

Ş-altî foai di trii foi,
Aş da dragustia-napoi;
C-añ luat-o cu mînili,
Ş-aler(g) cu kiśioarili...

(1927) — Aceeaşi.

DCLXXXV

Uni şădi dragustia,
Înfloreşti pažîştia.
Uni şădi urîtu,
Înegreşti pămîntu ...

(1927) — Aceeaşi.

DCLXXXVI

Urît ńi-a fost urîtu
Şî ń-i traiu cu dîñsu!
Di urît mă duc di-acasî
Şî urîtu nu mă lasî.
Di urît mă duc în lumi
Şî urîtu, dipi mini...
— Fuźi, urîti, di-acolia,
Cî ńi-ai mîñca(t) puteria!

(1927) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DCCXII.

DCLXXXVII

Mărioara țăsî pîñzî
Şî Ion ńi-o strigî-ñ fruñzî.
Da Mărioara zîśia:
— Taśi, Ioani, nu striga,
Cî ți-audi maicî-mia
Şî ni stricî dragustia:
Dragustia di-uñ an ș-o varî
Ni-o stricî maica-ntr-o sarî...

(1926) — Sîńion Țîrdia, 25.

DCLXXXVIII

— Şî iar verdi sălśioarî,
Ştii tu, dragî Mărioarî,
Ginili di astî varî
Cîn dorńiam pi prisp-afarî
Şî-ț luam batista ta,
Mă spuniai la maicî-ta?
Maicî-ta-i fimei ra:
Şî ni-a strica(t) dragustia...

(1926) — Acelaşi.

DCLXXXIX

— Şî iar verdi ș-o sîpicî,
A draculuį noapti: ńicî!
Sărutî-mă, Ionicî...

(1926) — Acelaşi.

CDXC

Şî iar verdi-a bobului,
Sî nu-i crez flăcăului,
Cî flăcău-i mari cîni:
Pisti șapti dialuri gini
Cu batista cu aluni...

(1926) — Acelaşi.

DCXCI

Şî i̯ar verdi di̯-alunicî,
Sî ti-nneśi̯, măi̯ Ionicî,
Cî m-ai̯ i̯ubit pri̯a di ńicî!
Cîn întăi̯ m-ai̯ sărutat,
Ńi-ai̯ vorġit di măritat,
Şî i̯o, proastî, ți̯-an lăsat:
Ți̯-an lăsa'(t) cu gustu ńeu̯,
Ş-acuma añ căzî'(t) rău̯.

(1926) — Același.

DCXCII [1]

Ḧi-ț-ar spițări̯a-ñ casî
Şî sî nu ti lecui̯ascî!
Cîn ț-o ḧi, mîndro, măi̯ ġini,
Şăpti dofturi̯ lîñgî tini!
Cîn ț-o ḧi, mîndro, măi̯ rău̯,
Zăśi poḳi̯ la capu tău̯!
Şî diñ cărț sî-ț to(t) śeți̯ascî,
Sî nu ti măi̯ lecui̯ascî!

(1925) — Màri̯a Macoveị, 20.

DCXCIII [2]

— Şăpti ńii̯ di frañśi̯ îm puñgî
La dofturi̯ sî nu-ț aźi̯uñgî!
Cîn ț-o ḧi, badi̯o, măi̯ ġini,
Şăpti dofturi̯ lîñgî tini!
Cîn ț-o ḧi, badi̯o, măi̯ rău̯,
Zăśi poḳi̯ la capu tău̯!
Diñ cărț mereu̯ sî-ț śeți̯ascî,
Măi̯ rău̯ sî ti zăpăśi̯ascî!

(1926) — Sîńion Țîrdi̯a, 25.

[1] Cf. text. DCXCIII.
[2] *Milcovia*, I [1], 75.

DCXCIV

– Haį, mîndro, sî ni luăm,
Amîndoį ni sămînăm:
Șî la okį, șî la sprîñșeni,
Ca doį poruñgeį îm peni.

(1926) — Același

14. TULNIȘĮ

DI HAĮDUȘII

DCXCV

– Fǫai verdi triį scumpiį,
Įañculi, di uni ģiį?
– Di la tîr(g) di pisti Žîį.
– Įañculi, ș-eį tîrguit?
– Măį mul' lucruriį di ńińic:
Șiñș, șăsî ocà di plumb
Sî duc la băįeț îñ crîñg;
Cî băįeții-s fărî minti:
Prăpădes(c) glǫanții cam multi.
Fruñzî verdi triį zmișeli,
Sî intru-ñ codru cu įeli,
Sî-ńį-apuc pi potișeli...

(1928) — Vasîli Pîrvu, 32.

DCXCVI

– Fruñzî verdi ș-o năgarî,
Surioarî căprioarî,
Scǫalî-ti-n douį kișioari
Șî-ñ rǫadi codru pi pǫali:
Rǫadi pǫala codruluį,
Sî văz matca Oltuluį.
– Oltuli, cîni turbat,
Și ģiį mari, turburat?
Or la munti tį-a ploųat,
Or malu s-a dărîmat,
Di ģiį tari turburat,
Cu plăģiį-amestecat,

Cu plăġii, şî cu butuśi,
Cu căpestri di caị murźi,
Cu capiti di voịniśi?
La milžocu Oltuluị
Văzuị kica voịniculuị
Şî săltarịu suruluị.
— Oltuli, Oltèţuli,
Săca-ţ-ar pîraili
Şî tọati izvọarîli,
Sî rămîi ḱetrili,
Sî tre(c) cu ḱiśịoarili,
Sî-ñ suni potcọavili,
Sî m-auzî mîndrili;
Mîndrili sărmanili,
C-an trăi(t) cu dîñsîli
Ca cu surịoarili.

(1926) — Acelaşi.

DI DRAGUSTI

DCXCVII

Şî ịar verdi ş-o lalịa,
Puịuli, cîn ăị pleca
Sî daị piñ grădina mịa,
Sî-ţ daụ florị şî dragustịa
Şî diñ sîn śị-oị măị-avịa...
Sî ti sărut odatî bini,
Sî ţîi triị anị di zîli.

(1926) — Ion Bulimež, 24.

DCXCVIII

— Şî ịar verdi bob năut,
Ti du, dor, pi sup pămînt
La mîndruţa-ñ aşternut!
De-ị găsî-o supăratî,
S-o săruţ, doruḷ,-odatî.
De-ị găsî-o kefuin
Şî cu alţî vesălin,
Sî ti suị pị-o rămurịa,
Sî blăstîmị cît ăị putịa:
Sî arzî păreţî iị
Cum ardi ficaţî miị.

Sî arzî casa pi ia
Cum ardi inima mia...

(1926) — Acelaşi.

DCXCIX

Şî iar verdi trii spanaśi,
Di-ar fi noaptia trii conaśi
M-aş duśi,şî m-aş întoarśi.
Da i noaptia di-uñ conac
Şî n-aźiuñg pi un(di) ń-i drag.

(1926) — Acelaşi.

DCC

Fruñzulițî trii spanaśi,
Di-ar fi noaptia trii conaśi
M-aş duśi, şî m-aş întoarśi
Pi la mîndra cari-m plaśi.
Dar îi noaptia di-uñ conac
Sî n-aźiuñg pi un(di) ń-i drag.
Sara plec, sara mă-ntorc,
Diminiața sîn' la loc
La pustiu di soroc,
Sî źiuri cătunu tot
Cî nu m-am mişca(t) din loc...
Trii drumuri înćruśişati,
Trii surati îs śertati
Cî nu li-am iubit pi toati...

(1927) — Ion Ilii, 19.

DCCI

— Mînî, Viții, cai bini,
Nu ti uita-ñ oki la mini!
Oki mei: ca murili,
Înverzăs(c) pădurili.
Oki mei sîm' măritat
Şî nu-i dau pi la băiet.

(1927) — Costantin Alisăndrescu, 19.

DCCII

— Șî iar verdi matostat,
Śi staį, Giță, supărat?
Śe-į śerut, șî nu ț-an dat?
Me-į śerut pîni cu vin,
Io ț-an da(t) drumu la sîn.
Me-į śeru(t) pîni cu sari,
Io ț-an da(t) drumu la poali...

(1927) — Acc

DCCIII

— Fă-mă, Doamnį,-uñ val di bèti
Șî m-aruñcî întri feti.
Fă-mă, Doamnį,-um bulz di unt
Sî mă duc pi sup pămînt
La puicuța di dimult,
Cî nu poșiu ca s-o măį uįt;
Sî-į văz piśioarili
Cum li skimbî įepili.

(1927) — Ion Țuțu,

DCCIV

— Lipovan cu vinu bun,
La śe-į tras căruța-n drum,
Di n-aį tras-o la o casî
Uni-į nevasta frumoasî,
Cî bărbatu-į dus di-acasî?...
Traźi-o brazdî, traźi doui,
Șî cu oki la cărari:
Vini duda cu mîñcari.
— Ś-eį adus, dudo, di mîñcari?
— Mălaį crud cu usturoį.
— Du-ti, dudo, înapoį,
Mîñcarįa nu-į pîntru noį,
Șî-į pregătitî pîntru voį".
Traźi-o brazdî, traźi doui
Șî cu oki la cărari,
Vini puica cu mîñcari:
O găinî friptî-ñ unt
Șî rakiu di pisti Prut,

— Adî-ț gura, s-o sărut,
Cî mîñcarja ńi-a plăcut...

(1927) — Același.

DCCV

— Ș-añ zîs: „verdi ș-o sămii",
Păsăricî śenușîi,
Zboarî la Marjia-ñ vii,
Spuni lu Ion sî vii,
Cî jel știi dragustja:
Dragustja-i un lucru mari,
Nu-ț dă paśi la mîñcari,
Niśi-odihnî la culcari...

(1927) — Același.

DCCVI

Șî jar verdi sălśioarî,
S-a supărat Gjorgi-asarî:
— Jartî-mă, Gjorgi, mă jartî,
C-am uita(t) poarta-ñcujatî
Șî perdjaua rîdicatî,
Șî ușa puțîn crăpatî.
— Stau di-uñ śjas, șî bat la poartî:
Cățălușa śja bălțatî
M-a alergat ograda toatî
Șî grădina źjumătati,
Șî tu dorńi, dorńirj-ai moartî!
Dă-i cățăli sî mînîñși
Covrizei cu lapti dulśi!

(1927) — Neculaj Njagu, 23.

DCCVII

— Fa leliții, une-i mas,
Di aj sămni pi obraz?
— Am mas, neicî,-ntr-o grădinî
Șî m-a mușcat o albinî...

—Ţ-or cunoaşti sămnili
Flăcăi şî fetili...

(1927) — Ion Bîndărîu,

DCCVIII

Şî îar verdi ş-o sîpicî,
Śini ari ibovnicî,
Mult îi pari noaptia micî
Şî plapuma uşuricî.
Śini-a avut, ş-acu n-ari,
Mult îi pari noaptia mari
Şî plapuma grîa-ñ spinari.

(1926) — Ion Bulimèž,

DCCIX

Şî îar verdi ş-o săcarî,
Drag ńî-a fos(t) noaptia di varî
Cîn dorm nevestilî-afarî
Şî bărbaţî-s duş la plug,
Îo rămîî sî li sărut.

(1926) — Ace

DCCX

Şî ńî-a spus fruñza di vii
Cî dragustia nu-î moşîi:
Cî dragustia carî-o ştii
Î-o negustorii.
Şî ńî-a spus śia di tiraz
Cî dragustia-î cu năcaz.
Şî ńî-a spus şî śia di fag
Sî îubes(c) śi-m îesti drag.

(1926) — Ace

DCCXI

Foai verdi trii granati,
Io sîñ' śiobănaș, măi frati:
Oili-s îñ sama mia,
Li-oi da toamna cîn oi vria.
Oili cî di-a keri,
Li-am mînca(t) cu mîndrili...

(1926) — lăutariu Culai Stañśiu, 50.

DCCXII

Di trii ori zîc: „foai verdi",
Numa śini-ñ știi, -ñ credi
La patima śi mă vedi.
— Foai verdi bob năut,
Dragî, io nu ti-añ crezut:
An da(t) dragustia-mprumut.;
Ș-an dat-o cu mîna mia,
Ș-acu aler(g) dipi ia:
Nu măi pośiu kiśioarili
Tot suin dialurili,
Căutîn dragustili...
Foilianî ș-o lalia,
Colia-ñ vali-ntr-o vîlśia
Găsîi șî dragustia mia...

(1926) — Același.

DCCXIII

— Foilianî odolian,
Dragî, pîn' nu ti iubiam
Uni mă puniam, dormiam,
Șî la tini nu gîndiam.
Dragî, di cîn ti iubes'
Nu pośiu sî mă hodines':
Pisti noapti mă trezăs',
Pui mîna sî ti găsăs'
Șî măi rău mă zăpăśes',
Usa nu ńi-o nemeres'...

(1926) — Același.

DCCXIV

Foiljanî trij zmišeli,
Sîn' dragustili răų, măj veri:
M-a usca(t) dipi pišjoari
Ca uñ muc di lumînari!
Răli sîñ frigurili,
Măj răli-s dragustili:
Cî frigura ti beşîcî
Şî dragustja ti usucî,
Nu-ț gini gîndu di muñcî.

(1926) — Acelaşi.

DI STRĂINĂTATI

DCCXV

Şî jar verdi mărăşini,
Jo plec, satuli, din tini,
La duşmanj li pari bini.
Numa ńii-m pari răų
Cî mă duc diñ satu meų.
Şî mă duc în țărj străini
Uni nu cunos' pi niminj:
Numa murgu di sup mini,
C-aśela-ñ vojești bini.
Jo mă duc, şî jar mă-ntor(c),
Ca sî puj satuluj foc!

(1927) — Ion Bîndârju, 22.

DCCXVI

— Şî jar verdi di doj nuśj,
Ti duśj, pujuli, ti duśj,
Da pi mini cuj mă laş?
— Şî jar verdi mărăraş,
Ti las, pujcî,-ñ satu meų,
Verdi ș-un dudăų.
Da măj răų, pujcî, di mini,
Cî mă duc pin țărj străini.
Şî mă duc din țarî-n țarî,
Cu pînja la supsîoarî.

(1927) — Ion Ilii, 19.

DCCXVII

— Of, bati-l-aĭ, Doamni, di of,
Cî ńii ńĭ-aĭ da(t) di of!
Di la of io n-am nińic:
Niș pagubî, niș cîștig,
Numa inimioara-ñ stric.

(1928) — Vasîli Pîrvu, 32.

DCCXVIII

Foai verdi bob năut,
Mă uitaĭ spri răsărit:
Văzîĭ primăvara vinin
Și zăpada peteșin,
Fetili-ñ fruñzî cîntîn.
N-aș ńi măĭ îmbătrînit
Di traiu și l-an trăit:
Și garoafi ńĭ-am iubit
Ș-acum cu oki mă uĭt
La șiuda di pi pămîn(t)
Cî(t) di mari s-a făcut.

(1926) — Același.

DCCXIX

— Iarnî, iarnî, mama noastri,
Ia zăpada di pi coastî
Și bruma di la ferĭastî!
Iarna-ĭ grĭa, nevasta-ĭ ra,
Vaĭ di măĭculița mia!
Iarna-ĭ mari și zeroasî
Și nevasta-ĭ hărțăgoasî,
Vaĭ di măĭculița noastrî!
Bati-tĭ-ar focu di iarnî,
Kicaș bunî di cu toamnî!
Și-ñ kicaș îm primăvarî,
Ca sî-m moarî gitili,
Toati dogitoașili,
Sî-ñ rămîi șkĭoapili,
Sî-ńĭ-umpli hîrtoapili,
Sî mă urascî mîndrili.

Fo̯ai verdi lilio̯ac,
Io̯eu ț̆apoio̯u, plec la ț̆arc,
Cîn la ț̆arc: fîn nu-i di lio̯ac...
Vai di mini, și sî fac?
Cî-ñńig ț̆apoio̯u-ñ zăpadî:
Ģitili sî strîñ'(g) grămadî.
Îñńig ț̆apoio̯u-ñ gunoi:
Ģitili sî strîm̃'(ñg) porcoi.
Uni vez cîți-un tufoi,
Tot îț pari cî-i porcoi...
— Haidiț, veri, sî cosîm,
Cî știi iarna și pățîm:
Cî dărîmăm vașilor
Diñ vîrfu copașilor".
Fo̯ai verdi ńir mătasî,
Io̯eu ț̆apoio̯u, plec acasî.
Ș-añ zî(s): „verdi trii zńișeli,"
Io̯es afarî sî tai lemni:
Pui toporu pi șurșeli,
Bag mînili-ñ sîn la ķeli,
Mă ui(t) la ģitili meli:
Vai di păcatili meli!
Fo̯ai verdi tiriplic,
Cum măi zģiar-uñ ģiț̆ăl ńic,
Sî-ńi io̯eu drumu, sî mă duc!
Fo̯ai verdi ș-o laliа,
Cum măi zģiarî Bălaia,
Ńi sî zdruñșinî carnia!
Fo̯ai verdi ș-un lipan,
Cum măi zģiarî Bolocan,
Parcî n-a mîñca(t) di-uñ an!
Șî măi iesti Tălășman:
N-a rămas nișio̯-uñ șiocan!

(1926) — lăutariu Vasîli Pîrvu (Botiți), 70.

VALIA-SĂRII

DI HAIDUȘII
DCCXX

Pisti dial, pisti colnic
Treșio̯-o pruñcî ș-uñ voinic:
Voinișelu șuierîn,

Pi murguțu-ị hăulin.
Ịar pruñcuța suskina
Șî diñ gur-așa zîșia:
— Ịa-mă, bădiți, călari,
Cî nu măị poșiu di kișioari!
Drumu-ị luñg, și glodoros,
Șî nu poșiu merzi pi zios.
— Lua-ți-aș, dragî, bucuros
Da ń-i murgu mititel,
La kișioari supțîrel:
Agia-ńị duśi trupu ńeu,
Trupu cu păcatili,
Nîzlocu cu armili.
— Apîị, sî ti duśị, bădiți, duśị
Pîn-ăị cădia rob la turśị:
Cu kișioarili-m butuśị
Șî cu mînili-ñ cătuș.
Sî ti-ñsorị di nouî orị
Șî sî faśị nouî fișiorị:
Iị sî triacî șuierîn
Cîn ți-or auzî plîñgîn.
Sî ti măị îñsorị-odatî
Șî sî faśị numa o fatî:
Ịa sî-ț cari, sî-ț tot cari
Apî tulburi ș-amarî;
Sî ti știi orșîșini
Cî-ị blăstămu di la mini.
Șî sî știi orșîcari
Cî-ị blăstăm di fatî mari.

(1927) — Victoriia Ịerimiia, 17.

DI DRAGUSTI

DCCXXI

— Copkiliți di la munti,
Di śi faśị păru pi frunti,
Cî ț-a ișît vorbi multi?
— La' sî-ńị ịesî, cî nu-m pasî:
M-a făcu' maịca frumoasî,
Sî staụ cu boịerị la masî,
Șî primarịu nu mă lasî.
Șî-ńị ịubiị-un dorobanț,
Șî-ñ făcu salba dị-uñ sfanț:

La ńilžocu sfanțului:
Kipu dorobanțului.
Șî-ńi ịubiị-uñ grăịniśerịu,
Șî-ńi făcu salba dị-uñ felịu:
La ńilžocu felịului:
Kipu grăịniśerịului.

(1927) — Nicu Ịerimiịa, 20.

DCCXXII

— Fiśịoraș di om bogat,
La nevesti ś-eị cătat?
— Nevestili m-a ķemat
Ca sî-n dịa zahàr ķisat,
Cu măsălị-amestecat...

(1927) — Același.

DCCXXIII

Fọai verdi ș-o lalịa,
Cum n-oị plîńźi, ș-oị ofta:
Cîn ịeụ văz ịubita mịa
Pi braților altuịa,
Sărutîndu-ị guriṭa?
Cuțît n-am îm mîna mịa:
Pị-amîndoị ị-aș îńźịuñgịa —
Șî pi dîñsu, șî pi ịa;
Sî sî ducî vestịa-n țarî
Cî s-a uśis o fatî mari.
Șî sî mịargî vestịa-n tîrg
Cî s-a uśis uñ voịnic.

(1928) — Sandu Bànu, 21.

DCCXXIV[1]

Cît oị ńii, ș-oị măị trăi,
Fatî mari n-oị ịubi:
Fata mari sî măritî,
Ti lasî cu inima friptî.

[1] Cf. text. DCCLXIX.

Da măi gini-o nevesticî,
Cî dă gurița făr di fricî.

(1928) — Același.

DCCXXV

Și iar verdi-alunî, fragî,
Dragustia di șiñ sî liagî
Sî nu-t pai lucru di șagî:
Cî di mini s-a legat,
La grija boalî m-a băgat!

(1928) — Același.

DCCXXVI

Fruñzuliții ș-o lalia,
La șia casî di colia
Acolu-i mîndruța mia.
Șini-o zîși sî ni-o ia,
Dumnezău sî nu i-o dia!

(1928) — Același.

DCCXXVII

Urcîn la mîndruța dialu
Ñi s-a dispotcogit calu.
Da nu-i gina calului,
Niși-a potcovariului,
Și-i gina mîndruții meli,
C-a pus casa-n dialuri greli.

(1927) — Victorija Ierimija, 17.

DCCXXVIII

— Fruñzî verdi măr rotat,
Măi bățieți-amurizat,
Nu-n țini drumu-ñcurcat,
Cî io nu-s di măritat.

Kiar di mărita(t) sî liiu,
Ieu îñ samî nu ti țîu.

(1927) — Gahița Șiocan, 18.

DCCXXIX

— Fruñzuliță lemn uscat,
Puiuli, ți-am așteptat
Șî cu foc, și cu luńinî,
Șî cu dor di la inimî.
Dacî-i zăboġi măi mult,
Nu mă găsăști pi pămînt,
Śi mă găsăști îm mormînt!
Dacî-i zăboġi o lunî,
Mă găsăș(ți) pi cîmp nebunî...

(1927) — Ion Iftińi Toma, 30.

DCCXXX

— Asarî, pi vremia asta,
Ti priġiam pi la feriastî:
Tat-tu, mă-ta ti śerta
Ș-uñ frățîor ti pîra:
Cî tu iești iubita mia.
Dacî ț-î vorba di-așa,
Hai sî stricăm dragustia
Șî sî-ñkidim ulița
Cu mărășini și pelin,
Sî nu ni măi întîlnim:
Sîmbîta numa odatî,
Duminica zîua toatî,
Ńercuria di douî ori
Șî źioia di nouî ori...

(1927) — Floaria Răbèga, 50.

DCCXXXI

— Șî iar verdi măr tostat,
Śi stai, neicî, supărat?
Ś-ei śerut și nu ț-an dat?

Tu-ńi śeį pîni şî cu ģin,
Įeų ţ-an da(t) drumu la sîn...
Tu-ńi śeį pîni şî cu ńeri,
Įeų ţ-an da(t) buzîli meli...
Cî ńi-a spus fruñza di ģii
Cî dragustįa nu-į moşîi,
Dicît o negustorii:
La-ñśeput, cu bucurii;
'ñ urmî, sfadî şî urźii...

(1927) — Ion Ńirăuţî, 25.

DCCXXXII

Di la primării-ñ sus
Toati lăñķili s-a stîñs;
Numa la mîndruţa mįa
Ardi lampa ca o stįa,
Cum ardi inima mįa,
Cî mă tot gîndes(c) la įa.
— Cî tot gîndin, ţaţo, la tini
N-a rămas carni pi mini:
Niśį-o litrî, niśį-un dram,
Niśį măduvî pi śįolan...

(1927) — Acelaşi.

DCCXXXIII

Śini ari dor pi lumi,
Ştii luna cîn apuni...
Śini ari dor şî žali,
Ştii luna cîñ răsari
Şî noaptįa cît îį di mari...
Śini ari ibovnicî,
Mult îį pari noaptįa ńicî
Şî plapuma uşuricî...

(1927) — Acelaşi.

DCCXXXIV

Dį-ar ńi noaptįa trįį conaśi,
M-aş duśi şî m-aş întoarśi
Di la mîndra cari-ńį plaśi.

Dar îi noaptia di-uñ conac
Şî m-apucî zîua-ñ sat:
Pi ulita strîmtişicî
Cari duśi la ibovnicî,
Şî cîni cî mă mînîñcî!
Cî ieu ġini n-am intrat
Ş-a mers vestia toatî-ñ sat.

(1927) — Ace

DCCXXXV

Foai verdi-a dorului,
Luñg îi drumu codrului,
Dar măi luñg i-a dorului:
Drumu codrului sî gatî,
A dorului: nişiodatî!

(1927) — Nicu Ierimiia,

DCCXXXVI

— Ġin, mîndro, sî ti sărut,
Ca sî nu ti uit curîn(d);
Cî pi śini-añ sărutat,
O varî nu m-a uitat...

(1927) — Ace

DCCXXXVII

Şî iar verdi di trii śepi,
Dragustia di uñ(di) sî-ñśepi?
Di la oki, di la sprîñśeni,
Di la buzî suptîreli,
Di la gîtu cu mărźeli...

(1928) — Sanda Bànu,

DCCXXXVIII

— Foai verdi, foai latî,
Śi dragusti-aviam odatî
Crediam: moartia ni disparti.

Da duşmanu-afurisît
Într-uñ şias ni-a dispărtît:
Nu cu pari, nu cu nuieli,
Numa cu vorbili răli...

(1927) — Ion Ńirăuțî, 25.

DI MILIȚÎI

DCCXXXIX

Şî iar verdi nucî sacî,
Mîni toț răcuțî pliacî:
Merg părinții sî-i petriacî.
Da pi mini n-ari şini:
Maica-i moartî di trii zîli
Şî tata s-a dus în lumi...

(1927) — Acelaşi.

DCCXL

— Şî iar verdi vioria,
Mîndrî, cîn ăi căpăta
Scrisoari dim mîna mia,
Scrisî diñ Uñgaria,
S-o iei, mîndrî, sî şeteşti
Vorbili milităreşti.
S-o şeteşti, mîndruțo,-ñşet,
Sî rămîi cu doru-ñ kept.
Sî n-o şeteşti, mîndro, tari,
Sî ńi ti-aźiuñgî duşmani.

(1927) — Acelaşi.

DCCXLI

Şî iar verdi lem(n) di brad,
Omu cari-i răformat
Zacî nouî ani îm pat,
Nibăut şî nimîñcat
Şî di nimini căutat!
Şî nu vazî soarili
Cun nu-ñ văz io niamurli!

Sî nu vazî niśi luna
Cun nu-ñ văz ieu muma!

(1927) — Acel

DCCXLII

— Șî iar verdi măr rotat,
Spuni, mîndr,-adivărat:
Śini ńi ti-a sărutat
Cît am fos' mobilizat
Astî varî pim Banàt?
— Șî iar verdi ș-o lalia,
Neicuții, di m-ăi credia:
Di cîn te-i dus dumneta
N-an da(t) gurî la niminia.
Da asarî, la fîntînî,
Uñ solda(t) m-a strîñs di mînî
Șî m-a sărutat îñ gurî...
Sî mă ierti Dumnezău
Cî l-añ săruta(t) șî ieu...

(1928) — Sanda Bànu,

16. VĂSÎI

DI HAIDUȘII

DCCXLIII

Foai verdi di śiucoari,
Colia-ñ vali, măi la vali,
Iesti-o crișmî mari, mari:
Ginu-i bun șî oca-i mari,
Crișmărița-i slutî tari;
Bia kiaburi di călari
Șî sărasi diñ kiśioari...
Foai verdi di sîpicî,
Colia-ñ vali, pi śia luñcî,
Iesti-o crișmî ńicî, ńicî:
Ginu-i rău șî oca-i ńicî,
Crișmărița-i frumușîcî,
Bia kiaburi di beșîcî
Șî săraśi di usucî...

Bia Verźian şî cu Ketrian,
Şî cu Giţî Roşcovan:
— Bia, bia, bia, Verźeni, bia,
Bia, bia, bia, da nu pria bia,
Cî-i potira cît colia!
— La' sî ńii, bat-o cruśia,
Cî cum iestį,-aşa s-a duśi!
Cî nu sîm' babî cu coñśiu,
Cît potira sî nu pośiu!
Şî niśi fimei cu cîrpî,
Di potirî sî am fricî!
Îs haiduc cu comănac
Verdi, ca fruñza di fag,
Ştiu potiri śi sî-i fac.

(1928) — Ivan Iuga, 65.

DI DOR

DCCXLIV

Fruñzî verdi di mătasî,
M-a aźiuñs un dor di-acasî
Di copkii şî di nevastî.
Di nevastî nu-ńi pria pasî,
Sî-ńi măi las murgu sî pascî,
Di copkii ń-i inima arsî!
Di-ar ńi dor di la copkii,
Sî-ńi pui şaua şî sî mîi.
Di-ar ńi dor di la veśini,
Sî-ńi fac murgu numai crini.
Di-ar ńi dor di la surori,
Sî-ńi fac murgu numai flori.
Di-ar ńi doru di la frat,
Sî-ńi fac murgu numai braz.
Di-ar ńi doru di la tatî,
Sî-ńi fac murgu numai apî.
Di-ar ńi doru di la mumî,
Sî-ńi fac murgu numai spumî.

(1928) — Ion Matei, 76.

DCCXLV

Fo̱ai verdi trii̱ zńlśeli,
Di̱-ar avi̱a leli̱a puteri
M-ar faśi o tabakeri
Ş-ar puni̱-o îñ sîn, la keli;
Ş-ar umpli̱a-o cu tabac
Ş-ar ţîni̱-o îñ sîn cu drag.

(1928) — Ion Acsănti, 70

DCCXLVI

— Fruñzî verdi mătrăgunî,
Mîñca-ţ-aş limba diñ gurî,
Cî tari-i̱ dulśi şî bunî!

(1928) — Acelaşi.

DCCXLVII

— Fo̱ai verdi i̱arbî grasî,
Ńi̱-ai̱ fos(t), leli, bucuro̱asî
Sî mă vez sara piñ casî,
Ca um păhărel pi masî!

(1928) — Acelaşi.

DCCXLVIII

— Spuni, leli, vrei̱, nu vrei̱?
Nu mă ţîni̱a-n drum sî kei̱:
La vamî mă ro̱agî trei̱,
Cu po̱ala plinî di lei̱,
Şî-n dă loc şî di bordei̱...

(1928) — Acelaşi.

DCCXLIX

Foai verdi mărășini,
Șini n-ari dor pi lumi,
Gii, sî ia di la mini:
C-am un dor ca uñ izvor
Șî li-aziuñzi tuturor...

(1928) — Același.

DCCL

Di cîm bărbatu s-a dus,
Nișiuñ iir pi fus n-am pus
Ș-o luai pi ulițî-ñ sus...
Cîn la fundu ulițî,
Iaca, gura kivniță!
Mă dideț pi lîñgî buti
Șî mă luai la băuti.
Cîn îñ fundu kivniță,
Iaca, sacu cu cîlțî!
— Batî-vă focu di cîlț,
Da ș-aișia mă găsîț?

(1928) — Același.

DCCLI

Foai verdi avrămascî,
Cui i gîndu sî trăiascî,
Pui mîna sî muñșiascî,
Ñiia nu sî potrigiascî;
Cî io kiar di n-aș muñși,
Tot măi-am cu și trăi...
— Triaba noastrî, fa nevastî:
Oi n-avem, brîñzî mîñcăm,
Păpușoi nu cumpărăm:
Numa altu-ñ vindi ñiia
Măsurat cu gimirliia...

(1928) — Același.

DCCLII

Foai verdi ș-o laliа,
Săraca mîndruța mia,
Kicai ńercuria la ia
Ș-o găsîi cu rufa ra:
Pi śia bunî ș-o cîrkia,
Cătrința ș-o petésia,
Ștergariu și-l purica
Și peruca ș-o uńźia...

(1928) — Același.

DCCLIII

— Uni-ț văz altițîli,
Mă rîcîi ca mîțîli!
Nu știu noaptia un(di) ti culśi:
Aș merźi pi mîni, pi brîńśi,
Ca cățălu la okińśi...
Tot îm brîńśi, și-ń kelia goalî,
Ca șopîrla pi ogoarî,
La kep(t), și la țîțîșoarî...

(1928) — Același.

DCCLIV

— Leli,-a draculuі sî ńii!
Un ț-añ spus, n-ai vru(t) sî gii:
Colia-ń vali-m bălării,
Uni tăiam măru fălii:
Fălioara śia măi mari
Ț-o da neica dumitali.
Fălioara śia măi ńicî
O didiam la ibovnicî...

(1928) — Același.

DCCLV

Śini ari ibovnicî,
Mult îi pari noaptia ńicî
Și plapuma ușuricî,
Ca pana di rîndunicî.

Ļar aśeluļ cari n-ari,
Mult îļ pari noaptļa mari,
Căpătăļu: gruñž di sari.

(1928) — Acelaşi.

DCCLVI

— Taśļ, şî nu măļ şuiera,
Cî ţ-oļ da, badi, gura.
Taśļ, şî nu măļ kiui:
Tot a dumnetaļi-oļ ńi...

(1928) — Acelaşi.

DCCLVII

— Mari-ļ dialu, şî pustiļ:
Ļo mă uļt, şî nu măļ ģiļ...
Ļes în dial, şî cînt îñ fruñzî,
Ca mîndruţa sî m-auzî.
Pun mînuţîli pi kept
Şî mîndruţa făcu fept...

(1928) — Acelaşi.

DCCLVIII

Coliļa-ñ vali, pi śļa luñcî,
Cînta un ţîgan diñ scripcî,
Romîñca torśļa diñ furcî.
Foai verdi ş-o laliļa,
Ļa diñ gur-aşa-ñ zîśļa:
— Măļ ţîgani cu scripca,
Cîn ļeram îñ vremļa mļa,
Nu-n trebuļa scripca ta:
Scripcî ļera gura mļa...

(1928) — Acelaşi.

DCCLIX

Foai verdi ș-o lalia,
Săraca inima mia,
Iar înșepi-a mă duria.
N-ari șini-o stîmpăra:
Nișii Sîrètu cu Pùtna,
Nișii-Oltu cu Dùnîria.
Numa lelia cu drîmba
Îńi stîmpîrî inima...

(1928) — Același.

DCCLX

Săraca inima mia,
N-ari șini-o stîmpăra:
Nișii Sîrètu cu Pùtna,
Nișii Prùtu cu Dùnîria,
Nișii Buzău cu Rîmna,
Numa mîndra cu gurița.

(1928) — Același.

DCCLXI

Zîs-ań: „verdi ș-un dudău,"
Ģini măi iera flăcău:
Înțălicań calu ńeu,
Mă dușiam uni vriam ieu.
Foai verdi di-um păsat,
Iar di cîm m-am înșurat
Griža casî m-a luat:
Belelili m-a mîńcat,
Copkii m-a-mpresurat.

(1928) — Același.

DCCLXII

Zîs-ań: „verdi ș-un dudău,"
Săracu suflitu ńeu
Cum înnoatî-ń sîńźi rău:
Ca șărpili pin dudău...

Săraca inima mia,
Cum înnoatî-ñ voi ra
Și n-o știi niminia;
Cî di-ar ști-o șineva,
Puni-ar mîna, ș-ar lua,
Di ia nu s-ar îndura.

(1928) — Același.

DCCLXIII

Foai verdi trii călini,
Amărîtî-i viața-m mini:
Amărîtî-i, cu năcaz
Și-s cu lăcrîńi pi obraz:
Ni li șter(g) c-o năfrăńioarî
Și li pui la inińioarî...

(1928) — Același.

DCCLXIV

Foai verdi ș-un năhut,
Uni zîc: „mă duc, mă duc",
Ca lemnili mă usuc:
Ca lemnu alunului
Îm postu Crăśiunului,
Cîn îl bati vîñ(t) cu źer
Și suźi mustu diñ iel.

(1928) — Același.

17. ĠIDRA

DI HAIDUȘII

DCCLXV

Ș-am zîs: „verdi di-alunicî,"
Scoborîi din dial în luñcî
Sî-ñ fac di-o sfîntî măśiucî:
Niśi măi luñgî, niśi măi scurtî,
Numa cît îñcapi-ñ glugî;

Sî mă puĭ pi la strîmtorĭ,
Sî župoĭ la negustorĭ,
Sî li ĭeu galbinĭ şî polĭ,
Cî sîñ la purtat uşorĭ.
Scoborîĭ din dĭal îñ vali,
Întîlnii şĭocoĭu-ñ cali:
— Bunî-zîua, măĭ cucoani.
— Nu-ţ mulţumes', măĭ Ioani.
— Măĭ Ioani, tu ĭeş' bĭat.
— Sîctir, čĭocoĭ gulerat,
Nu mă făči cî sîm' bĭat:
Di trii zîli n-am mîñcat,
Ničĭ vinu nu l-añ gustat
Şî tu mă făčĭ cî sîm' bĭat!
Măĭ cucoani dumitali,
Nu ţ-î calu di skimbat?
— Nu mĭ-e calu di skimbat,
C-asarî l-añ cumpărat:
Obzăşĭ di galbinĭ-an dat."
Dar Ionicî či făčĭa?
Măčĭucuţa mĭ-o scotĭa
Şî pi čĭocoĭ mi-l lovĭa
Şî pi murgu mi-l lua.

(1929) — Costicî Stănilî, 32.

DCCLXVI

— F...-ĭ leźĭa, codru des,
Cî di mini s-a-nţăles
Cî din tini nu măĭ ĭes:
Am intra' di mic copil
Ş-acu sîm' moşniag bătrîn:
Cu bărbuţa pîn la brîu.

(1929) — Acelaşi.

DI DRAGUSTI

DCCLXVII[1]

Cît oĭ fi, ş-oĭ măĭ trăi,
Pĭ-aproapi n-oĭ măĭ ĭubi:
Măĭ bini măĭ dipărtat,
Cî ĭe lucru-adivărat.

(1929), Bùrca — lăutariu Toma Lăţcan, 44.

[1] Cf. text. DCCLXXII.

DCCLXVIII [1]

— Lasî-ti, puicî, di mini,
Cî dau cu cutîtu-n tini!
— Da cuñ sî mă las di tini,
Cî-s cu casa lîñgî tini:
Di doi paș ș-o păștură
Pîn la tini-m bătături;
Diskiz ușa, dau di tini,
Șî tu mă omori cu zîli!

(1929) — Același.

DCCLXIX

Cît oi fi, ș-oi măi trăi,
Fatî mari n-oi iubi:
Fata mari sî măritî,
Rămîi cu inima friptî...

(1929) — Același.

DCCLXX [2]

Lelița cari-i nantî
În dă gurî pisti poartî.
Da lelița scurtișia
Sî-ntindia șî n-aziuñzia.

(1929) — Același.

DCCLXXI

— Fir-ar șiasu-afurisît
Cîn întăi ni-am întîlnit!
Măi bini nu ni-ntîlniam,
Dragusti nu măi fășiam!
Cî dragustia di la tini
M-a ofticat, vai di mini:
N-a rămas inimî-m mini
Cît ai puni pi-uñ cărbuni...

---

[1] Cf. text. DI.

[2] Cf. text. DCCCLXVIII.

Puțîntică și-a rămas,
Ș-așeia s-a fript, s-a ars...

(1929) — Același.

DCCLXXII

Cît oi fi, ș-oi măi trăi
Pi-aproapi n-oi măi iubi,
Căci cu tini nu trăiesc:
Trăiesc bini, trăiesc răŭ,
Știi unu Dumnezăŭ!

(1929) — Același.

DCCLXXIII

— Mîndro, pîn nu ti iubiam
Uni mă culcam, dormiam.
Da acuma ti iubesc,
N-am cap sî mă hodinesc:
Pui mîna sî ti găsăsc,
Daŭ cu capu di păreț
Și strîng îm brați perna
Și crez cî ieșți dumniata.
Cî iubiria di la tini
M-a ofticat, vai di mini,
N-a rămas inimî-m mini!

(1929) — Același.

DCCLXXIV

Foai verdi măr tostat,
Pi mini cini m-a mîncat?
O nevastî cu bărbat,
Ačeia m-a fermecat.
Lelița cu oki negri
M-a mîncat, mînca-o-ar vermi!
S-o mînînči și pă ia
Ca pă mini dragustia.
M-a mîncat, ardi-o-ar focu,
Cî ia mi-a mîncat norocu!

(1929) — Costicî Stănilî, 32.

DCCLXXV[1]

Foai verdi di śiuperśi,
Măi bădiți, cum trăiești?
— Trăiesc bini ca cu dracu,
Cî ș-asarî mi-a spart capu.

(1929) — Preutu Ion Popescu, 60.

DI STRĂINĂTATI

DCCLXXVI

Fruñzî verdi mărășini,
Io mă duc, puica-ñ rămîni.
Śi sî fac s-o ieu cu mini
Măcar vo doui, trii zîli?
Măcar calia źiumătati,
Sî nu-m pai-așa diparti...

(1928) — Qañśia Tàftî, 45.

DCCLXXVII

— Ș-añ zîs: „verdi fir mohor",
Plîngi-mă, maicî, cu dor,
Cî șî ieu ț-añ fos' fičior:
Ț-añ scos boi diñ obor
Șî plugu di sup șopron,
Ș-an tras brăzdița cu dor
Șî-ț sămînam busîioc:
Busîioc cu fruñza rarî,
Sî știi, maicî, cî-s în țarî.
Di-a crești iel drept îñ sus,
Sî știi, maicî, cî m-an dus...
Di-a crești žos, la pămînt,
Sî știi, maicî, c-am murit...

(1929) — Costicî Stănilî, 32.

[1] Cf. text. CDDXCIII, DCCCXIV.

DCCLXXVIII

Ş-añ zîs: „verdi ş-o sîpicî,
Pentru tini, măi Costicî,
Stau în rîpî-ngrămăditî
Şî cu paĭ-acoperitî...
Nouî zîli c-a trecut,
Dar niminia n-a ştiut.
La nouî zîli s-a aflat:
Zîndarĭ-a discoperit,
Dofturi mă căsăpeşti,
Toatî lumia mă priveşti.
„Pentru tini, pentru tini
Vin zîndari dipi mini:
Doĭ mă-ntriabî, doĭ mă liagî,
Doĭ la temniţî mă bagî:
La temniţî, la Doftàna,
Ca sî-ş dia părinţî sama...
La temniţî, la Doftàna,
Cî m-a pus la cali mama.
Aoleo, şî vaĭ di mini,
Numa mama m-a pus bini!
Ş-añ zîs: „verdi matostat",
Stau îm puşcî răzîmat,
Nibăut şî nimîñcat,
Ca um mari vinovat.
Aoleo, şî vaĭ di mini,
Numa mama m-a pus bini!"

(1929) — lăutariu Toma Lăţcàn, 44.

DCCLXXIX

— Maicî inimî di piatrî,
Ia, coborĭ diñ śer odatî
Sî vez traiu cun trăiesc:
Trăiesc bini, trăiesc răŭ,
Ştii bunu Dumnezăŭ!
O zî bunî, zăśi răli,
C-aşa trec zîlili meli:
Petrecuti-s fărî vremi,
Făr' di gust, făr' di plăśeri,
Făr' di niśĭ-o mîñgîieri.
Am aźiuñs di n-am puteri

Pintr-o curvî di muieri:
Cîn' sî-ñvaț-a faśi răli
Șî umblî pi hăturèli
Cu doui surśeli-m braț̂i;
Sî fačï-a culeği lemni,
Ia culeği burîieni:
Burîieni mărunțăli
Șî li ferbi-n trei ulčeli;
Trei ulčeli părăsîti,
Pentru Giț̂işor gătiti.
Gustarî Giț̂î odatî,
Odatî, di doui ori,
Șî oftî di noui ori.

(1929) — Același.

DCCLXXX[1]

Foai verdi măr domnesc,
Śi sî fac, sî nimeresc?
Căśi toatî vara munčesc
Pi ogoru boieresc!
Dar či folos di muñca mia,
Căśi intrî-m puñga altuia.

(1929) — Preutu Ion Popescu, 60.

DCCLXXXI

Foai verdi ș-o castanî,
Mamî, mamî,
La inimî făcui ranî!
Șî nu-i ranî di cuțît
Șî ie ranî di iubit.
Doi copilaș mi-a murit:
O fetiț̂î ș-um băiat;
Fetița, di măritat
Șî flăcău, di-ñsurat.

(1929) — Costicî Stănilî, 32.

[1] *Milcovia*, I[1], 72.

DCCLXXXII

Şî ịar verdi măr tostat,
Mị-a vinit băịet diñ sat
Şî măịcuța nu m-a dat.
Mị-a vinit unu din lumi:
La părinț lị-a părut bini;
Nivăzut, nicunoscut,
Cu ịel nunta am făcut.
Dupî o lunî, doụî di zîli,
Vini măịcuța la mini:
Mă-ntrịabî di trăịesc bini.
Ịeụ di fricî, di rușîni,
Ị-am spus maịcî c-o duc bini.
Da binili l-am găsît
La bisăricî-m mormînt...

(1929) — Același.

BOȘITI[1]

CÎNTICU MORȚÎLOR

DCCLXXXIII

Sup verdi dumbravî
Hir di otîntavî,
.....dragî,
Scoal, și ńi ti roagî
Și di sfîntu soari
Sî ti măi-aștepti;
Cî-ńi ieșți-ostenit,
Di vînturi bătut,
Di boali căznit,
Di moarti trudit.
Și ti roagî, roagî
Di-a tăi frățîori
Și di-a tăi părinț
Ca sî-ț facî casî nouî,
Cu nouî uș, și nouî altari,
Cu ferești îñ soari.
Pi-o ușî sî-ț gii
Ńiròs di tămîi;
Pi una sî-ț gii
Dor di la soții;
Pi una sî-ț gii
Dor di la părinț,

[1] Bocetele alcătuiesc, în momentul de față, piesele folklorice de atracție și de documentare științifică. Literatura lor, puțină cîtă este, se poate urmări în culegerile și periodicele utilizate în colecție. Adăugăm: *C. Brăiloiu, Bocete din Oaș*, București, 1938, (culegere model); *I. Pop Reteganul, Bocete*, Gherla, 1897; *Bocete* adică cîntări la morți, Gherla, 1906. Bibliografia suplimentară va fi în vol. IV, V ale colecției.

C-a rămas pîrliț
Ca și niști munț;
Pi una sî-ț ģii
Dor di la a tăi frați;
C-a rămas dărmaț
Ca și niști braz;
Pi una sî-ț ģii
Dor di la surori,
C-a rămas ca niști flori
Îń ńilžocu cîmpului,
Îm bătaia vîntului.

(1927) — Păulèști — Stańca Ion Kerșiu, 45.

DCCLXXXIV

Verdi di suñśiavî,
Hir di otintiavî,
Pi dial di dumbravî
...cî sî roagî
Ca sî-l așteptaț,
Cî ń-i ostenit,
Di drum obosît,
Di moarti trudit.
Înapoi sî uitî
Și iel cî ńi-ș vedi
Trii pèli di foc.
Da nu-s pèli di foc,
Și-s pèli di dor:
Unu-i di tăicuțî,
Unu-i di măicuțî,
Unu-i di părinț,
C-a rămas pîrliț;
Unu-i di surori,
C-a rămas îñ flori;
Unu ń-i di fraț,
C-a rămas dărmaț.
Relu, stežărelu,
Sus,...,îñ iel
Și fă oki roatî
Și cuprindi śiata toatî.
Da nu pi toatî:
Măcar źiumătati...

(1928), Hăulèșca-Păulèști — Postolija Trif, 70.

DCCLXXXV

— Vai, mîndro, gini ț-ar sta
Di-aș ziuca cu dumneta!
Da io zioc cu șini-m plași
Șî tu n-ai și dracu-ñ fași.

(1927), Bîrsăști — Ion Floria, 32.

DCCLXXXVI

Vai di mini, și-oi sî fac,
Cî toati fetili-ńi plac,
Nevestili: moarti-ńi fac!
Moarti-ńi fac nevestili,
Da mă-ñgii fetili,
Ioti,-așa-ńi duc zîlili...

(1927) — Același.

DCCLXXXVII

Stă fetili, șî sî miti
La cămeșa mia, cî-i ruptî.
Șî nu pui sî ńi-o cîrkiascî,
Dacî știu cî am nevastî...

(1927) — Același.

DCCLXXXVIII

Strigî, strigî, sî sî strîñgî
Fetili diñ Valia-luñgî,
Ca oiţîli la struñgî:
Toatî zîua sî ziucăm,
Sara: sî li sărutăm.

(1927) — Acelaşi.

DCCLXXXIX

Săraśili fetili,
Dulśi-i gura, plaśi-li:
Di li-aş da cu liñgura,
Şî-ñcî nu s-ar sătura...

(1927) — Acelaşi.

DCCXC

Di cîm mama m-a făcut
Zău, mîndruţî n-am avut!
Cî n-am avu(t) cîti una,
Da cu cîrdu-ntodiauna...

(1927) — Acelaşi.

DCCXCI

— Bati, Doamni, pi leliа:
Di śi ş-a kerdut keia?
C-a rămas lada-ñcuiatî
Şî ia umblî niskimbatî.

(1927) — Acelaşi.

DCCXCII

— Batî-o, batî-o ş-o mustriazî
Ş-o-ntriabî uni-ñsăriazî!
Io o strig di la veśini,
Ia răspundi-m mărăśini...

Şî ieu o strig la surśeli,
Ia răspundi piñ vîlśeli.

(1927) — Acelaşi.

DCCXCIII [1]

— Albî ieş(ti), frumoasî ieş',
Cu bărbatu cun trăieş'?
— Trăies', licî, ca cu dracu,
Cî ş-asarî ńi-a spar(t) capu:
Ni-a spar(t) capu cu baltagu.
Io pusăi brînzî pi masî,
Mă luă tîrîş piñ casî;
Şî mă dusî-m bătăturî
Şî-m măi deti-o trîntiturî...
Şî cîm' mă priñsî la poartî,
Îm măi deti-o scărmînatî...

(1927), Nerežu — Anica Pavîl Dòni, 65.

DCCXCIV [2]

La horî mă-ndes, mă-ndes,
La arźia nu ştiu sî ţăs...
Furcî luñgî: moartia mia;
Oc-adîñcî: viaţa mia!
Război, nu ţi-aş măi vidia,
Cusăturî: tot aşa!
Uni văz furca şî fusu
Parcî mă mînîñcî ursu:
Furca m-apucî di poali,
Fusu intrî-ntri kişioari...
Pusîrăñ furca pi buti,
Ni luarîm di băuti...
Pusîm furca-ñ foişor,
Ş-am pus lacît la uşor
Şî şazî măi multişor...

(1927) — Aceeaşi.

[1] Cf. text. DCCCXIV.
[2] Cf. text. DCCCLI, DCCCLXXXVIII.

DCCXCV

Nevasta cari-i iubiaţî
Sî scoalî di diminiaţî
Şî ia grăunţăli-m poalî
Şî iesî pi prisp-afarî
Şî kiamî găinili
S-audî veśinili:
„Alba iesti, niagra nu-i:
A mîñcat-o dumnia-iei,
Dumnia-iei cu dumnia-lui..."
Nevasta cari-i iubiaţî,
Sî scoalî di diminiaţî,
Sî spalî pi oki, pi faţî,
Dă buzîli cu roşaţî,
Sprîñśenili cu negriaţî
Ca sî hii măi frumoasî.

(1927,1929), Nerežu — Añgelina Kiţcośiu, 31.

DCCXCVI

Nevasta cari-i urîtî
Nu-i păca(t) s-o dai di rîpî,
Cî faśi măliga crudî,
Niş mîţîli n-o mînîñcî.
Mîţa şădi pi cuptiori:
— Nu mînîñc măcar sî mori!
Căş am măi mîñcat odatî
Ş-añ zăcut o varî toatî...

(1927,1929) — Aceeaşi.

DCCXCVII

Bărbatu cari-i urît
Liagî-l cu bîrneţ la gît
Şî du-l ńercuria la tîrg
Şî sî striźi îñ gura mari:
„Hai la bărbat di vîñzari,
Preţu lui: doui părali!
Dac-ai vidia, ş-ai vidia,
Añ sî-l las şî-ntr-o parà,
Numa sî scap di belia..."

(1927,1929) — Aceeaşi.

DCCXCVIII[1]

— Haį la źįoc: cari puteț;
Cari nu, nu vă prindeț!
Cî-s flăcăį dim multi sati
Șî źįoacî cari cum poati.

(1928), Păulèșți, — Ion Kerșįu, 19.

DCCXCIX

Auįleų, kišįoru ńeų,
Di și merźi, tot măį răų!
Kišįoru-aista mă doari,
Șî cų-aista dauą măį tari...

(1928) — Același.

DCCC

— Valeų, valeų, mor, m-apriñz
Șî n-am voi sî mă-ntiñz,
Sî mă-ntiñz, sî ti cupriñz:
Sî-ț cupriñz įo ńilžošelu
Cum îmbucî lupu ńelu
Șî nevasta bărbățălu!

(1928), Păulèșți — Ioana Kerșįu, 21.

DCCCI

Mă-ñsuraį, luaį muįeri,
Mă buraį la averi:
La străkinį șî la ulšeli,
Vaį di păcatili meli!

(1928) — Aceeași.

DCCCII

— Lua-ți-ar dracu di naș,
Cu šini mă cununaș?
Cu proptįaua gardului,
Cu urîta satului...

[1] Cf. text. DCCCXLV.

— Sări-ț-ar oki di ĭin,
'nainti di-a o lua
Tu nu ți-ai uita(t) la ia?

(1927), Păulești-Tàuca — Măriuța Cùca, 70.

DCCCIII

Fruñzulița bobului,
Nu mă poș da somnului
Dim prișina dorului
Și dintr-a iubitului...

(1947), Còza — Sandu Ursu, 38.

DCCCIV

Harnicî-i nevasta mia,
Harnicî-i, dracu s-o ia!
Ia, ti uitî pi su(p) pat:
Di trii ani nimăturat!
Sî pui boi la tîñžalî,
Sî scoț gunoiu afarî!

(1927), Păulești-Tàuca — Măriuța Cùca, 70.

DCCCV

Foai verdi ș-o lalia,
Di-a vria puica, di n-a vria,
Disarî mă duc la ia,
Ostenit, cum oi putia:
Ostenit și plin di apî,
Cum gíu sara di la sapî.
Ostenit și plin di trudî,
Cum gíu sara di la muñcî.

(1928) — Ion Kerșiu, 19.

DCCCVI

— Foai verdi trii măslini,
Fuźi, puicuțî, di la mini:
Tu ti duș, și alta gini

Măi frumoasî dicît tini,
Dragustia źios nu rămîni.

(1928) — Acelaşi.

DCCCVII

— I-auz , leli, popa toacî,
Ieş afarî di ti roagî:
Ti roagî lu Dumnezău
Sî moarî bărbatu tău,
Sî rămîi, sî ti ieu ieu.

(1928) — Acelaşi.

DCCCVIII

— Źioacî, leli, ś-ei źiuca,
Du-ti-acasî, ś-ei mîñca?
A tăiet mă-ta mîţa
Şî ţ-a lăsa(t) codiţa...

(1928) — Acelaşi.

DCCCIX

Haidi-aşa, haidi-aşa!
Şî cu oki la curà!
Şî dî brîu, şî di curà,
Şî di śiñgătoaria mia!

(1928) — Acelaşi.

DCCCX

Fruñzî verdi mărgărit,
Şî ńi-o skimbî pi sărit!
Şî-i dă drumu pi-amăźeli,
C-aşa-i plaśi mîndri meli!
Uñ źenuñki, ş-o bătutî,
Şî-i dă drumu sî sî ducî!

(1928) — Acelaşi.

DCCCXI

Ļ-auz: una, raţa, măi,
Şî cu dreptu, trii bătăi!
Şî cu stîñgu, alti trei!
Ģini raţa di la baltî,
C-o aripî deźeratî:
Numa una į-a rămas
Şî cu dreptu įar s-a ars!

(1928) — Acelaşi.

DCCCXII

— Foai verdi ş-o sîķicî,
Oį, săraśi Ionicî,
Nu căta cî sînt urîtî,
În dă mama zăstri multî:
În dă plug cu şăsî boį,
Înăinti, nu sîn(t) doį,
La ńilžoc, nu sîn(t) di loc,
La proţap: acu sî-į fac...

(1928) — Ioana Kerśiu, 21.

DCCCXIII

Haįdį-aşa cu oakişa,
Cî oakişa nu-į-a mia,
Şî-į-a śeluį di colia
Cari sî uįtî la ia!

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXIV

— Albî įeş(tį), frumoasî įeş',
Cu bărbatu cun trăįeş(tį)?
— Cu bărbatu trăįes' ģini;
Cu soacrî-mia, vaį di mini!
Da şî bărbatu: sî-l įa dracu,
Cî ş-asarî ńį-a spar(t) capu...

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXV

Asarî, la lumînari,
Ńi̯-a păru(t) to̯anta o flo̯ari.
Da astîz, cîm' m-añ sculat,
Ńi̯-a turna(t) di m-añ spălat:
Mă ńir cî nu m-a mîñcat!

(1928) — Aceeași.

DCCCXVI[1]

— Bati, Do̯amni, pi mîndra
Cum bati vîntu fruñza:
Și pi fați̯î, și pi dos,
Pîñ' śi̯-oi̯ doborî-o źi̯os!

(1928) — Aceeași.

DCCCXVII

— Draźili badi copḱili,
Sî vă di̯a Dumnezău ǵini,
Și ńii o sănătati,
Sî vă pośi̯u i̯ubi pi to̯ati!

(1928) — Aceeași.

DCCCXVIII

Di trii̯ ori̯-añ fos' și moriu
Dipi po̯ali di fui̯or!
Di trii̯ ori̯ ńi̯-a fos' sî zac
Dipi po̯ali di bumbac!

(1928) — Aceeași.

DCCCXIX

Fruñzî verdi fruñzuliți,
M-an trezît la mîndruliți
Cîm plecasîm îñspri mo̯arî
Cu saśi la supsîo̯arî...

(1928) — Aceeași.

[1] *Milcovia*, I [1], 73 (transcris eronat vers. 3).

DCCCXX

— Haị cu toț: flăcăị și feti,
Sî-ñvîrtim hora cu săti!
Haị cu toț, pînî dị-apoị,
Și disarî: cîti doị...

(1928) — Aceeași.

DCCCXXI

Fruñzî verdi merișor,
Toati ńi-s cu prețu lor!
Da gurița n-ari tîr(g),
Cî fetili nu sî plîñg...

(1928) — Aceeași.

DCCCXXII

Mă uitaị pim pomușorị,
Văzîị negri okișorị...
— Haịdiț dipi ịeị, fișiorị,
Sî ni faśiñ vînătorị!

(1928) — Aceeași.

DCCCXXIII

Ġini-ị stă śerịuluị cu luna:
Ca și mîndri cu cununa!
Ġini-ị stă śerịuluị cu steli:
Ca și mîndri cu mărźeli!

(1928) — Aceeași.

DCCCXXIV [1]

— Ġino, ġin la źịoc, fetiți,
Pînî ịeș(tị) măị mititicî!
Cî dac-ăị îmbătrîni,
Nimiṃ nu tị-a măị pofti.

(1928) — Aceeași.

[1] Cf. text. DCCCXXV.

DCCCXXV

Ģino, ģin la źi̯oc, feticî,
Cît timp i̯eș' măi̯ mititicî!
Cî dacî măi̯ mari creșți̯,
N-ai̯ loc sî ti îñvîrteșți̯,
Cî ģin altili măi̯ ńiśi̯;
Și drăcoși̯ di voi̯niśi̯
Tot cu i̯eli sî-ñvîrtes'
Și la tini nu gîndes'...

(1928) — Aceeași.

DCCCXXVI

— Fo̯ai verdi lămîiți̯,
Saltî brîu, măi̯ bădiți̯,
Nu căta cî casa-i̯ go̯alî:
N-am lemni di hi̯ert o o̯alî!

(1928) — Aceeași.

DCCCXXVII

— Sai̯, bădiți̯, sai̯, și strigî:
Śini-i̯ tari, sî ti-ñviñgî,
Sî sî priñzî lîñgî tini,
Și sî źi̯oaśi și pi vini!

(1928) — Aceeași.

DCCCXXVIII

Aźi̯uta-ńi̯-ar Dumnezău
Śi̯-am i̯ubit, sî ĺii̯-a ńeu,
Ca s-o duc la casa mi̯a,
Sî-i̯ fac hai̯nî di abà,
Śimi̯-a vidi̯a, a ofta...
Sî-i̯ fac hai̯nî di hîrtii,
Placî-i̯ ii̯, placî-ńi̯ și ńii.

(1928), Păulești-Tàuca — Măriuța Cùca, 70.

DCCCXXIX

Fata mia-i cucoanî mari:
Niśi căltuni îñ geti n-ari...
Şî sî-ñcaltî cu hîrtii,
Di horî sî nu rămîi...

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXXX

La război nu ştiu sî tăs,
La horî: mă-ndes, mă-ndes!
M-a trimăs mama di-acasî,
Ori mă źioacî, ori mă lasî!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXXXI

— Ieu la źioc, mama la źioc,
Şî śeunu stă pi foc...
De-i ĥi bun, badio, sî gii
Sî-l dai źios diñ ĥirostii!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXXXII

Śini-ñ horî n-a źiuca,
Sî-i moarî ibovnica,
Sî-i dau io pi soacrî-mia
Sî cari apî cu ia!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXXXIII

— Foai verdi foi di linti,
Măi bărbati, hii cu minti:
Ia cînipa şî ńi-o vindi.
Şî ńi-o vindi fărî preţ:

Lunja, marța nu lucrez!
Źioja-i pintru doġitoaśi
Și viniria nu sî toarśi;
Ńercuria-i di fatî mari,
Sîmbîta-i di lăutari.

(1927) — Stańca I. Kerśiu, 45.

DCCCXXXIV

Tuma-ñ fundu kivniții
Stă obrocu cu cîlții...
— Batî-vă focu di cîlț,
Cî ș-aiśia mă găsîț!
Tari-i ġini și răcoari,
Cî niśi capu nu mă doari!

(1928) — Aceeași.

DCCCXXXV

M-a trimăs mama di-acasî
Sî źioc fata śia frumoasî.
Ań sî źioc și pi śia urîtî,
Cî ș-aśeia mă sărutî...

(1928), Păulești — Ioana Macovei, 50.

DCCCXXXVI

Cîti feti cu giośi
Toati catî sî li źośi.
Li-a măi źiuca śioarîli,
Cî mă dor kiśioarîli!

(1928) — Màriia Macovei, 55.

DCCCXXXVII

Cîti feti cu śerśei
Toati-aștiaptî sî li iei.
Cîti feti sî rîdicî
Nu pot faśi-o mămăligî.

Ļe una măļ prišeputî:
Ş-aśeļa o faśi crudî...

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXXXVIII

Fọai verdi, fọai latî,
Stă mîndruța-n drum ploụatî,
Pi flăcăļ foc supăratî,
Cî la horî ciñ' s-a dus
O luarî toț îñ rîs:
Spun cî geti c-a ļei nu-s,
Di catî răụ în tot locu:
Di śiñș palmi numa tocu!
Calcî-ñ vîrf ca măļmuța,
Sî umflî ca buvnița!
Sari-ñ sus ca um broscoļ,
Şî sî umflî mîndra-ñ foļ!
Fața: numa suliman
Şî roșalî di băcan...
Da fusta i di copķilî
Şî-ļ plîñźļ, bădiţî, di ńilî!

(1928) — Aceeaşi.

DCCCXXXIX

Ļoti, una, f..-ļ muma:
C-a-ntrecu(t) șaga șî gluma!

(1927), Păulèșți-Tàuca — Măriuța Cùca, 70.

DCCCXL

— Leļ,-a draculuļ măļ ļeșțļ:
Niș nu rîz, niș nu glumeșți,
Niș cu mini nu trăļeșțļ!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCXLI

— Źi̯oacî, Druți̯,
Cî-s disculți̯!
Cî-ñcălțatî
's niñvățatî...

(1927) — Aceeași.

DCCCXLII

Oi̯, săraca soacrî-mi̯a,
Cî ǵini trăi̯añ cu i̯a:
Lapti acru-ntr-o li̯uli̯a,
Măliguți̯: pi̯-o surśi̯a;
I̯o mîñcam, măi̯ rămîni̯a...

(1927) — Aceeași.

DCCCXLIII

— Traźi, nei̯cî, brazda groasî,
Sî-ńi̯ i̯esî boala diñ oasî!

(1927) — Aceeași.

DCCCXLIV

— Oi̯, săraśi țonțoroi̯,
Cî disar-añ sî ti mîi̯!
— Îi̯ mîna, leli, pi dracu!
— Ba pi țonțoroi̯, săracu!

(1927) — Aceeași.

DCCCXLV

Asta-i̯ vorbî, asta-i̯ tri̯abî:
„Disarî sî ǵii̯ diźi̯aba?

(1917) — Aceeași.

DCCCXLVI[1]

— Bărbati, nu ti căi,
Patru cămeș ț-oi croi:
Doui-n tîr(g), la iarmaroc,
Și doui n-or hi di loc...

(1927) — Aceeași.

DCCCXLVII

— He, he, hè, badi Ńihai,
Di m-ăi săruta, și-n dai?
— Sî nu cat cî sîn' netot:
Ti sărut, ș-atîta-i tot...

(1927) — Aceeași.

DCCCXLVIII[2]

— Înșiñźi-ti, licî, lat,
C-a kicat girari-ñ sat!
Și ti-ñșiñźi măi înġus(t),
Cî girari s-a și dus!

(1927) — Aceeași.

DCCCXLIX

— Usucî-ti, rufî,-ñ cui,
Cî altî nădeždi nu-i!
Pîn ti-a spăla Sàġina
Ńi s-a rupi ràtina...

(1927) — Aceeași.

DCCCL

Cîn auz di zî di lucru,
Ń-i rău, și-n trimurî trupu...

[1] Cf. text. DCCCXXXVII.
[2] *Milcovia*, I[1], *72*

Cîn auz di sărbătoari,
Saltî lutu sup kişioarii!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCLI

— Război, nu ti-aş măi vidia!
Furcî luñgî-i moartia mia,
Oca plinî-i viaţa mia!
Cîn auz fusu sfîrîin
Parcî-i lupu mîrîin...
Şî păharu, cît um pui:
Cîn îl pui la gurî, nu-i!
Şî păharu-i cît o şioarî:
Cîn îl pui la gurî, zboarî!

(1927) — Aceeaşi.

DCCCLII

Bou işi, bou colia,
Bou trecu Dùnîrîa,
Rămăsăi cu nevoia:
Cu c..u cît laţa,
Cu capu cît banita,
Nasu cît o pătlăzia!

(1928), Păulèşti-Hăulèşca — Duńitru Diacònu, 40.

STRIGĂTURI LA ŞĂZĂTORI

DCCCLIII

Cît îi lumia pi sup soari,
Nu-i gini ca-ñ şăzătoari:
Numa floari lîñgî floari,
Nişi nu ştii uni ti doari...

(1928), Păulèşti — Ion Kerşiu, 19.

DCCCLIV[1]

Cît îi lumia pi sup soari,
Nu-i gini ca-ñ săzătoari:
Cîñ sî stîñzi luńina
Lu badia-i crești inima
Și mîndri asăminia,
C-atuñși îi bunî gura...
Da nu-i bunî cuñ sî hii,
Śi-i ca struguri di gii...
Da nu-i dulśi cuñ sî śeri,
Śi-i ca faguru di ńeri...

(1928) — Același.

DCCCLV

— Śi folos di voi, fiśiori,
Cî umblați piñ săzători?
Rămîn feti niluati
Și buzî nisărutati...

(1928) — Același.

DCCCLVI

— Du-ti, badi, și ti culcî,
Nu-n țînia umbrî la furcî!
Du-ti și ti hodinești,
Cî di gurî nu-i nădeždi...

(1928) — Același.

DCCCLVII

Pă colia, pă sup păduri
Să'c [să duc—II] fetițîli la muri
Și flăcăi la nuieli.
Și dădu pîn ruği dă ieli
Unu vîntu mari, furtunosu:
Le trînti pă toati žosu...

[1] Cf. text. DCCCLIII.

Dar șî ieu, băiatu nilosu:
Mă puseĭ cu ieli žosu...

(1928), Soveža-Rucăreni — Giorgi N. Buñgez, 21.

DCCCLVIII

Harnicî-i mîndra la lucru,
Și-a avut norocu cu cucu:
C-a cîntatu dă s-a sculatu,
C-o mîñca muștili-m patu.

(1928) — Același.

DCCCLIX

Čiobănașu la oi-amu fostu,
Fetili nu mă cunoscu...
Și la varî d-oi măi ñi,
Nički-atîta nu m-oru ști.

(1928) — Același.

DCCCLX

Ai, săraśi fetițîli,
Cum li saltî țîțîli,
Parcî mer(g) rotițîli!

(1927) — Spinèști — Ion Căluian, 23.

DCCCLXI

— Fa leliții, scurtî-groasî,
Puni-m-aș kišior la coasî:
Zîua sî cosăș' cu mini,
Noaptia sî mă culș cu tini!

(1927) — Același.

DCCCLXII

Aşa-i leli̯a cu bărbat:
I̯a, zvîrli sămînţa-ñ gard
Sî cri̯ascî fruñza cît gardu,
Sî nu vazî i̯el, bărbatu,
Cîñ i̯a s-a i̯ubi cu altu.
— Hai̯, amanti, sî i̯ubim,
Di bărbat ţi̯amî n-avem!

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXIII

— Bordei̯eş cu gura-ñ vali,
Śi mă faş di ǵiu călari:
Călari, cu capu gol,
Şî disculţ la uñ kiśi̯or?

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXIV

Ǵini cî mă măritai̯,
Bărbat frumos cî-n luai̯!
— Hai̯, pui̯, pui̯, şî pui̯, pui̯, pui̯,
Ǵin, la dţi̯apta sî ti pui̯!
Oi̯, săracu omu ńeu̯,
Tari-i pros(t) şî nătărău:
I̯el muñśeşti, şî i̯o beu̯!
I̯el muñśeşti la şuşà
Şî i̯o beu̯ la duşumi̯a!
Şî i̯el muñśeşti cu luna
Şî i̯o beu̯ cu săptămîna!
— Hai̯, pui̯, pui̯, pui̯, şî pui̯, pui̯,
Ǵin la dri̯apta sî ti pui̯!

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXV

Leli̯a cu śi̯oboti nanti
Umblî piñ sat dipi lapti!
Mă ńiram i̯o śi făśi̯a:
Stiti̯a-n drum şî sorbăi̯a...

Leliţa cu śizmi nouî
Ia, umblî-ñ sat dipi ouî...
Mă ńiram io śi făśia:
Stitia-n drum, şî li cośia...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXVI

La puţu cu tufili
Spalî lelia rufili.
Di ģini śi li spăla
Şî cîni i li lătra...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXVII

Săraca nevasta mia,
Frumoasa şî harnica:
Pînî tăs-uñ cot di pîñzî,
Mînîñc-o vadrî di brîñzî!
Pînî tăs-o palmî, douî,
Mînîñc-o vadrî di ouî...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXVIII

Oi, leliţa śia măi nantî
Cun dă gurî pisti poartî!
Da leliţa śia măi ńicî
Ia sî sui pi okiñcî
Şî dă guriţî di fricî:
Sî-ntindia, şî n-aźiuñźia,
Ş-a kica(t) poarta pi ia,
Măi mari śiuda-i iera...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXIX

Lelița cu brîu verdi
F.t-o-ñ leźi, ġini-i ş̦ădi!
Lelița cu oki verz
Niş̦iodatî sî n-o crez:
Cîn a zîși: „zău“ ş̦î „zău“,
Atuñş̦ s-o săruț măi rău...
Kișc-o, muş̦c-o, n-o lăsa,
N-aş̦tepta sî-ț zîcî ia!

(1927) — Acelaş̦i.

DCCCLXX[1]

— Hai, băbuțî, sî źiucăm,
Cî noi păpuş̦oi-avem:
Cîți-o bănișioarî, douî,
Cî ni-o vindi alțî nouî...
Oi n-avem, brîñzî mîñcăm,
Ş̦î piñ sat ni lăudăm...

(1927) — Acelaş̦i.

DCCCLXXI

— Sus, okiñcî di purśicî,
Cî ti fac sî źiośi di fricî!

(1927) — Acelaş̦i.

DCCCLXXII

Lelița cari-i stă ġini,
Nu dă gurî la orśini:
Ş̦-o păstriazî pîntru mini...

(1928) — Acelaş̦i.

[1] Cf. text. DCCCLXXXV.

DCCCLXXIII

Dị-ar vini primăvară
Sî culeźiñ cînipa,
Șî s-o dăn la tokitọari,
Șî-ị faśin leliții pọali;
Ș-o rokiții frumușà,
Śî sî cununi cu ịa.
Rokịa-ị uñsî di uñsọari,
Fața s-a-negrit di sọari...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXIV

Tot măị sus, măị sus, măị sus,
Pọali la cămeșî nu-s!
Pọali am, șî nu lị-am pus,
Șî-s la sọacrî-mịa pi fus...
Sọacrî-mịa-ị fimei ra
Șî nu vrịa sî ńi li dịa.

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXV

— Haị la źịoc, kiśịoari gọali!
— Las' la dracu, cî ń-i fọami!
Ịo la źịoc mă-ndes, mă-ndes,
La țăsut: nu știụ sî țăs...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXVI

— Pi cọasta cu fraźili
Aď' la nica bratîli,
Sî-ț săruti buzîli!

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXVII

Uşurel şî legănat,
C-aşa-i plaśi, cî-i băiet:
Sî pui lelia pi pat,
Cî-i gini di sărutat...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXVIII

— I-auz, leli, popa toacî,
Ieş afarî şî ti roagî:
Ti roagî lu Dumnezău,
Sî moarî bărbatu tău,
Sî rămîi, sî ti ieu ieu...
La cătrinţa cu petialî,
Cî ia ari-o socotialî...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXIX

Dragî ń-i fata săracî,
Cî ia c-o mînî sî-mbracî!
Iar fata bogatului
Dă-o-m mîna draculuî:
Pi cămeşî şî pi spati,
Dă sălinî di bucati...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXX

— Nu ti uita cî źioc rău,
C-aşa źioacî niamu ńeu!
Cî dac-ar źiuca măi gini,
M-ar îñvăţa şî pi mini.

(1927), Valia-Sării — Nicu Ierimia, 20.

DCCCLXXXI

Liţî, verdi, şî iar „verdi,"
Fetili, cît or hi feti,
Nu li vez la crižmî beti.
Da dipi śi sî măritî,
Cîti şăpti-s la o litrî!

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXII

Şî iar verdi habolnic,
Treśi mîndra pi colnic
Răsuśin la burañžic
Şî pi fus n-ari ńińic...
Răsuśeşti, răsuśeşti,
Şî pi fus nu măi sporeşti!
Răsuśeşti di trii zîli
Şî pi fus n-ari trii hiri!
— Śi caţ, mîndrî, pi colnic?
— O vacî cu ģiţăl ńic
Ş-um pustiu di ibovnic:
L-a pus naiba di-a murit...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXIII

Gurî dulśi şî-ndeleti
Nu sî aflî ca la feti!
Ba sî aflî la nevesti,
Numa nu sî povesteşti...
Cî dacî s-ar povesti,
Gurî dulśi n-ar măi hi...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXIV

Cîti oali pi cuptior:
Toati-aştiaptî peţîtor...
Iar hîrboiu di la foc
Aştiaptî pi potrupop...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXV

— Haį, leliță, sî źįucăm,
Cî noį păpușoį-avem:
Numa alță ni dă noų
Cîtį-o bănișįoarî, doų...

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXVI

Ineluș bătut arźint,
Amîndoį nį-am potrigit!
Ineluș bătut aramî,
Amîndoį sîntem dį-o samî!

(1927) — Acelaşi.

DCCCLXXXVII

La uñ fun(d) di poloboc
Îm pusăį furca zălog...
— Haį, bărbati, di ńį-o scǫati
Pintr-um frañc şî źįumătati!
Am măį-avut o bondiță:
Îį zălog la crișmăriță!
Cî triį cămeș añ sî-ț croįes(c):
Una, diñ furcî ț-o torc;
Una-į în tîr(g), la įarmaroc;
Una, nu įesti di loc...

(1928) — Ion Iftińi Toma, 30.

DCCCLXXXVIII

Mă d(u)săį îñ fundu kimniță,
Įeti, tîrnu śel cu cîlț!
Batî-į pustiįa di cîlț,
Cî mulț a măį fost aišį!
Șî mă pusăį pi băuti,
Șî scăpaį fusu pi buti...
— Batî-ti pustiįa, canî,
Cî scăpaį fusu pi vranî!
Cîn la ușî, la gîrliśį:
Niș pi cǫastî, niș pi brîñśį...

(1928) — Acelaşi.

DCCCLXXXIX

Di cîm' beu la crîşmî-n dial
Di-atuñş nu măi am suman!
Di cîm' beu la crîşmî-ñ vali
Añ rămas făr' di părali;
Haini buni, supţîreli,
Di treśi vîntu piñ ieli...
F...-i mama lui sî-i f...
Cui-a pus prunu-m pămînt:
Cîti belèli sî fac
Toati diñ rakiu sî trag!
Cî ierañ fişior di popî
Ş-añ rămas di bat în tobî...
Şî niśi toba n-o bat gini,
Di rîdi lumia di mini!

(1928) — Vasîli Huzum, 29.

DCCCXC

— Fruñzuliţî peliniţî,
Hai di źioacî, copkiliţî!
Cari vreţ, cari puteţ;
Cari nu, măi rămîneţ
Răzîmati di păreţ,
Di daţ gurî la băieţ...

(1928) — Ion Purśel, 25.

ORAŢIE DE NUNTĂ [1]

(Colăcăştia)

DCCCXCI

— Bunî-diminiaţa, śiñstiţ socri mari!
— Mulţumim dumnevoastrî, boieri militari!
Śi cătaţ, śi umblaţ?

[1] În afară de colecţiile şi periodicele citate în care se găsesc publicate răzleţ oraţii de nuntă, vom aminti:

Lazăr (*Ph.*), *Oraţii, cîntece populare şi basme*, Craiova, 1876; *Păunescu* (*I.*), *Oraţii la nuntele ţăranilor români*, Bucureşti, 1848; *Stoleriu* (*N.*), *Urături alese, colinde şi cîntece de stea* Fălticeni, 1908.

Cf. şi *Marian* (*S. Fl.*), *Nunta la români*, Bucureşti, 1890; *Sevastos* (*E.*), *Nunta la români*, Bucureşti, 1889. Bibliografia suplimentară se va afla în col IV, V ale colecţiei.

— Da și-ntrebaț dumnevoastrî,
Așa-ñ grabî, di viniria noastrî?
Cî noi vinirîm ș-aldatî
Pi-iși, ca ș-aldatî;
Ș-așa, cî nu v-aț ñirat,
Ș-apoi niși și cătăm nu ni-aț întrebat...
Da acu v-aț strîñs grămadî,
Parc-aț căta a sfadî...
Or crediț cî di fricî și tiamî
O sî stăm sî vă dăm samî?
Nu, niși piñ gîn(d) sî nu vă trjacî!
Cî noi nu ni ferim di lumi,
Cî purtăm di voiniși numi!
Și niși nu ni-ñgrozăști vîntu,
Cî stăm sî ni dăm cuvîntu.
Da di vreț, și di vă plași,
Sî stăm, sî vorgim cu pași;
Luaț-o cu-nșetișoru,
Sî vorgim cu ginișoru;
Cî răpidi cîñ sî șeri,
Nu sî fași spri plășeri.
Și ca sî nu măi luñzim gluma,
Ascultaț la mini-acuma:
Tînîru nostru-mpărat
Di diminiațî s-a sculat,
Fața albî a spălat,
Kicî niagr-a keptănat,
S-a-ñcălțat, s-a-mbrăcat gini,
S-a-narmat, cuñ sî cuvini,
Și luîn bușiumu-ndatî,
Bușiumă diñ iel odatî,
Di-adună ostaș mulțîmi:
Tot voiniși di călărimi,
Și-mbrăcaț cu măiestrii,
Și cu arc di vînătorii.
Ș-așa, pi la uñ răsărit di soari
A plecat la vînătoari.
Și vînarî Țara-di-sus
Cu munții di-apus;
Și Țara-di-zios
Cu cîmpu frumos;
Crîñgurili cu luñșili,
Satili cu fetili.
Ș-atîța alergarî,
Îñcît măi sî dizgustarî.
Darî pari c-o nălucî

Tot zîśia sî sî măi ducî...
Şî măi mersîrî dipi-o moġilî
Pîn śi-ažuñsîrî la o fîntînî.
Ş-aiśi dădurî pisti-o urmî di fiarî,
Şî cu toţ discălicarî:
Uni zîśia cî-i urmî di zînî,
Sî hii-mpăratului cununî.
Alţî zîśia cî-i urmî di căprioarî,
Sî hii-mpăratului soţîoarî.
Da s-a găsît alţ cunoscători
Ş-a spus cî-i urmî di floari crăiascî,
Sî hii-mpăratului miriasî...
Deśi, cu cîti cuvîntarî
Pi-mpărat îl aţîţarî,
Şî-i făcurî-ñ gîn(d) sî-i vinî:
Cî diñ śi parti-aśia zînî
A vinit ia la fîntînî?
Şî cu inima-ñfocatî
Apucă śia urmî-ndatî;
Şî dipi ia sî tot dusî
Pînî cîñ văzu cî-l dusî
Drep(t) curţîli dumniavoastrî,
Cu-ntriaga oştiria noastrî,
Uni şî văzu à floari:
Cî di crescut tot creşti,
Di-ñflorit îñfloreşti,
Da di rodit nu rodeşti...
Iar atuñśia împăratu
Îş făcu îñ sîni sfatu:
Ca sî ia aśia floari
S-o răsădiascî
La curtia-mpărătiascî,
Uni sî criascî,
Sî-ñfloriascî,
Sî-ş dia ia rodu la iġialî,
Tuturora la priġialî.
Aśestia-mpăratu
În gîn(d) dipi śi-ş' li puni,
Sî scoalî, sî-ñcalţî,
Pi scări di arźint sî-nnanţî,
Şî priġi atuñśi îndatî
Pisti oştiria sa toatî.
Şî pi noi aśeşti doi ni-alesî,
Şî cu poruñcî ni trimesî
Dipi iubita lui floari,
S-o duśim, sî criascî,

Sî-ñfloriascî
La curtia-mpărătiascî...
Iarî noi, pornin îndatî
Cu poruñca śia luatî,
Nu luarîm sama gini
Sî vinim pi drumuri buni;
Śi ni luarîm dipi steli,
Pisti munț și pisti dialuri,
Mîñcîn și bîn împreunî,
Și cîntîñ cu voi bunî,
Și-ntrebîn îñ calia noastrî
Di curțîli dumniavoastrî.
Iar aśia stia străluśitî,
Di noi foarti mul' doritî,
Aiśi sî ascuñsărî,
Aiśi diñ oki o kerdurîm...
Deśi, sî căutați aśia floari,
Ș-aśia stia străluśitoari:
Cu cuvinti di-mpreunî
Sî vă lăsăm cu voi bunî!
Sî n-așteptați niscai vorbi răli,
C-a(ri) sî vă cazî cañ greli!
Sau ni crediț niscai tîlhari!
Noi sîntem cu carti-mpărătiascî:
Śini știi lătiniascî,
Sî poftiascî, sî śetiascî!
Śini nu, ca di cărbuni
Sî feriascî mîna di-a puni!
Da spunit: um popî sî gii,
Cî iel lătiniascî știi.
Sî nu gii vuunu cu barba rarî,
Sî ni țîi pînî-ñ sarî;
Sau vuunu cu barba căruntî,
Sî rămîi cartia niśititî...
Śi sî gii unu cari știi sî sugî,
Sî śetiascî cartia diñ fugî...
Cî nu-i carti lătiniascî:
Dipi cuñ videț, i-o ploscî
Cu gin di la Dialu-mari,
Cîn îi traźi, căśiula-i sari!
Nu-i ca la dumniavoastrî: zamî di pruni,
Cîm' bei măi multî,
Ti umfli-m burtî...
Socri-mari, ascultați,
Și-ñ cap băgați:
Aduśiț fîn cu carî,

Sî daț cailor mîñcari!
Tăieț źiuñśi cu carni grasî,
Sî daț ostașî la masî!
Aduśiț buț cu ġin tari,
Sî hii cu-ndestulari!
Gătiț măi multi casî frumoasî,
Și puniț măi multi mesî:
Tot cu bucati alesî,
Și cofeturi lîñg-aśesti,
C-așa obiśeiu iești!
Cătaț feti frumoasî,
Ca sî dănțuim cu ieli!
Socri-mari,-ascultaț,
Și-ñ cap băgaț!
Iar cumva di nu sî poati
Ca s-aveț aśesti toati,
Niśi nu staț sî măi răspundiț,
Śi cătaț sî vă ascundiț;
Cî ostașu nu știi di glumî,
Ș-ari sî hii vai di mumî!
Ș-apăi sî-ñștiințaț tot satu,
C-ari sî ġii și-mpăratu
Cu căpitani și cătani
Și cu măi multi rădvani.
Aduśi-o rădvanî mari,
Cu lăuti și kintari:
Îñ iel stă śiñstita nunî
Și-m mînî țîni-o cununî
Di flori frumoasî, aliasî,
Pîntru śiñstita mirjasî.
Da pîn-atuñśi: luaț aiesti daruri
Di la-mpărățîia noastrî
Și źinirili dumniavoastrî...
Iel ni-a zîs: „Merźiț cu ieli,
Și li daț miresî meli."
Di-acu puteț scoati colacu,
Cî noi isprăġirîm sacu...
Puteț da ș-o băzmăluțî:
Da sî hii frumos țăsutî
Și cu flori di hir cusutî.
Puteț da și di mătasî,
Di-aveț inimi śi vă lasî!
Numa sî hii de-iśi, diñ casî;
Sî nu hii di la niscai veśini,
Ca sî pățîñ vo rușini!

C-atuñśi va ĥi ruşînja noastrî
Şî niśiñstja dumnevoastrî...
Iar di nu, şî di arniśiu ĥii,
Numa di-ț avja ominii!
Cî noi-om priñi di toati,
Numa-ñgrižîț a li scoati!
Iar ăstor feti vinìti,
Ca śiorîli-ñgrămăditi,
Śi ni stau cam pi la spati,
Tot cu gurili căscati,
Şî datî-li śeva sî-ñgiți,
Ca sî-ş măi potoali žîndu,
Pîn li-a vini şî lor rîndu...

(1928), Tikiriş — Ion N. Preutu Sandu, 21.

COLINDU [1]

DCCCXCII

Az i-Aźiunu,
Mîni, Crăśiunu:
Ie, sculat, boieri bogat,
Ia, sculat, di ńi-ascultat,
Cî vă gin colindători
Diladial di kiotori.
Şî nu vă gin niśi c-uñ rău,
Şî vă gin cu Dumnezău:
Dumnezău śel mititel,
Mititel şî frumuşăl,
Înfăşat în aurel,
Cu faşa di flori di măr.
Ia, sculat fata śia mari,
Sî apriñz-o lumînari,
Sî mă uit la dial, divali,
Sî văz soari cîñ' răsari.
Da nu-i soari cîñ' răsari,
Śi ń-i Moş Crăśiuñ călari.
Da śi feli di cal îńi-ari?
Ia, uñ cal cañ gălbior.
Şî nu-i galbîn di făpturî,
Şî-i galbîn di-alergăturî:

[1] V. pentru bibliografie: *Diaconu, Folklor din Rîmnicul-Sărat*, II, 67; III partea I-a, Focşani, 1948, 65. Cf. şi vol. IV, V ale colecției de față, unde se va găsi, prezentat antologic şi critic, materialul bibliografic suplimentar.

Alergat într-alergat,
Pi Moș Crăș̦iun l-a cătat,
L-a cătat ș̦i l-a aflat
Îñ kiliș̦a cu tămîi,
Cu fereș̦ț̦i mari di gutuș̦i,
Cu uș̦îli di-alămîi.
Scrisî-ș̦ floarș̦a-raș̦ului
Pi toarta paharului;
Scrisî-ș̦ luna cu luńina
Ș̦i soarili cu căldura.
La zăbrș̦aua patului
Nu-ș̦(tiu) și fusî ș̦i sî dusî:
Ș̦a, um puș̦ di porîñgel!
Porîñgelu-ñ guñgurarî,
Sus, măș̦ sus cît sî-năl̦tarî,
Źios, pi mari sî lăsarî,
Apuș̦oarî îș̦ luarî:
Apuș̦oarî-ñ gurișoarî,
Ketrîșeli-n deźeț̦ăli.
Apuș̦oara-ñ gîñgura,
Ketrișica răsuna.
Di la uș̦î pîn' la masî:
Numa ș̦iagîn di mătasî.
Dar în ș̦iagîn șini ș̦ădi?
Mărioara șia frumoasî:
Coasî, coasî ș̦î discoasî,
Coasî, coasî, gîndășești
Ș̦î di nuntî sî găteș̦ti.
Cruși-ñ casî, cruși-m masî,
Rămîș̦, gazdî, sănătoasî!

(1928), Păulești-Hăulești — Neculaș̦ Radu Bratosîn, 54.

CÎNTIC DI STIA[1]

DCCCXCIII

O di triș̦ ori ș̦ icălțoasî,
O sufliti păcătoasî!
Cît îș̦ lumia di frumoasî
Ș̦î vremia di călduroasî,

[1] V. pentru bibliografie, *Diaconu, Folklor R.-Sărat*, II, 67; III partea I-a, Focșani, 1948, 65. V. și vol. IV, V ale colecției de față, unde se va găsi — prezentat antologic și critic — materialul bibliografic suplimentar.

Iatî, Domnu cî ti kiamî
Pintru toati sî-ț daț samî:
Pintru cît aț făptuit
În lumi cît aț trăit.
Patruzăśi di anț ș-o lunî:
Niśi-o haînî nu ț-î bunî!
Patruzăśi di anț ș-uñ vac:
Niśi-o haînî nu-ț măț plaśi!
Haînî luñgî, înźeriascî,
Di moarti sî ț-o gătiascî.
Haînî luñgî, auritî,
Di moarti ț-a hîi gătitî.
Viniț, fraț, viniț, surorț,
Di mă-mpodoźiț cu florț!
Viniț, fraț, viniț, veśinț,
Di mă-mpodoźiț cu crinț!
Viniț șî voț, copkilaș,
Draźi tati înźeraș,
Sî vă măț sărut o datî,
Cî ń-i viața prescurtatî
Pț-o cali niumblatî,
Uni n-añ fos' niśiodatî.
Da dț-acu pînî-ñ veśii
Ńila ta, Doamni, sî hîi
Cu dar șî cu bucurii!

(1928) — Acelaşi.

PLUGUȘORU [1]

DCCCXCIV

Buna-vremia la ferțastî,
La boieri, la dumnevoastrî!
Di cîñ sara a-ñsărat,
Bunî-vremia nu v-an dat.
Iar acuma, pi-ñsărat,
Cu plugușoru v-añ kicat:
Plugușoru cu doisprăzăśi boț,
Plugușoru traźi boț,
Plugușoru traźin noț...

[1] V. pentru bibliografie: *Diaconu, Folklor R.-Sărat*, II, 67; III partea I, Focșani, 1948, 65. V. și vol. IV, V ale colecției de față, unde se va găsi — prezentat antologic și critic — materialul bibliografic suplimentar.

Ararîm,
Ararîm cît ararîm,
Pînî cît ni săturarîm.
'Hipsărîm pluguşoru-ntr-uñ os di rîmî,
Făcurîm plugu fărîmî...
Şî-l luarîm di ureki
Şî-l dădurîm la păreti
Într-uñ cuib di castraveti;
Pogoniśiu-ñ sat la feti
Şî cornaśiu: la nevesti;
Śii măi ńiśi: la mămăliźi,
Măi mînaţ, măi, hăi!...

Făcurî mămăliźili cît nuśili
Şî s-aţînurî cu măśiuśili,
Ca sî nu gii furniśili...
Iar hoţoaica di furnicî:
Di hoţoaicî śi iera,
Pi sup iarbî sî vîra
Şî măligî tot fura...
Măi mînaţ, măi, hăi!...

Iar dumnialui, Sfîntu Vasîli,
La luna, la săptămîna
Şî umplu cu aur mîna,
Şî sî dusî, ca sî vazî
Cum îi grîu di mîndru, di frumos.
Grîu iera di mîndru, di frumos
Ca faţa lu domnu Hristos:
Pi uni iera măi mari,
Bătia murgu la skinari;
Pi uni iera măi ńic,
Bătia murgu la buric.
Iar dumnialui, Sfîntu Vasîli,
Iel voios îñcălicarî,
La Tigina apucarî.
Şî cumpărarî nouîză'şî nouî di ocî di hier
Şî nouîzăş di ocî di oţăl.
Sî dusî la Stan ţîganu
Cari bati cu śiocanu.
Işîrî băietu lu Stan ţîganu
Cu śiocanili-m braţî,
Cu foili-ntri kiśioari;
Şî-i făcurî lu dumnialui, Sfîntu Vasîli,
Nouîză'şî nouî di săśereli,

Cu mănuñkị di ǵioreli,
Cu dinți di ḳipereli,
Ca sî dịa la ḥiniị, la ḥiniśeli,
Şî la nepọati, la nepoțăli,
Mînaț, măị, hăị!...

Ịar la nepoțîca śịa bătrînî
S-a-ntîmplat săśiriạ śịa cîrnî...
Nepoțîca śịa bătrînî
Cu stîñga apuca,
Şî cu drịapta trăźịa,
Şî poloc mari făśịa,
Dem poloc: snop;
Deñ snop: clai mari, streșînatî,
Toț boịeri lăudatî,
Măị mînaț, măị, hăị!...

Ịar dumnịaluị, Sfîntu Vasîli,
Îñcî arịị îș śịoplịa
Îñ capu pămîntuluị,
Îñ răzara vîntuluị.
Şî diñ graždịu îñc-aduśịa
Zăśi ịepi, tot sîrepi;
Şî pi tọati li lega
Şî pi tọati li mîna
Împreźịuru paruluị.
Dịasupra fățarịuluị,
Măị mînaț, măị, hăị!...

Ịepili mereụ fuźịa,
Demerliịa scutura
Şî grîu sî triịera.
Ș-apăị ịepili
Cu urekili-ñ saśị băga.
Îñcî luị dumnịaluị, Sfîntu Vasîli,
Şî măị ǵini-ị părịa,
Cî niśị căuș nu-ị trebuịa...
Măị mînaț, măị, hăị!...

Şî-ñcărcarî zăśi carî di poḥọarî'
Şî plecarî pi drum la mọarî:
La mọarî la Căpătan,
Uni-a măśinat și an;
Cî morariu-ị măị fudul,
Cu izmeni făr di tur,

Zbîrnîia muştili-ñ c..
Măi mînaţ, măi, hăi!...

Iar hoaţa śia di moarî
Cîñ văzu atîţia carî,
Luă coada pi skinari
Şî fuźi la luñca mari.
Iar morariu, meştir bun,
Zări moara pi cătun,
Luar-uñ śiocan ş-uñ frîu:
Moara cu frîu-o legarî
Ş-o luarî di lăptuc
Ş-o dă iar îñ vad, la loc;
Şî-i deti cu śiocanu-ñ şăli,
Di-o aşazî pi măsăli.
Şî turnă di-asupra-ñ coş
Grîu mărunţăl, di śel roş:
Diñ coş cădia sup kiatrî;
Di sup kiatrî, îñ covatî.
Măi mînaţ, măi, hăi!...

Şî-ñcî carîli-ñcărcarî
Şî acasî cî plecarî:
Zăśi carî di poñoarî,
Şî plecarî pi drum acasî.
Iar dumniaii, źiupiniasî,
Diokiiana sia frumoasî,
Auza tuma diñ casî
Scîrţîitu carîlor,
Kiutu flăcăilor.
Îñ cămarî cî merźia,
Sîtî mari-ş aleźia
Sîtî mari şî can diasî:
Sus, tobili bătia;
Źios, negurli s-aşterniа.
Şî-ñcî pînia plămădia,
Vo op(t) colaśi îñvîrtia,
Pi lopatî îi culca
Şî-ñ cuptior îi aruñca.
Şî-mpărţî trii colăśei
La copkii mititei.
Iar mîndrului bărbat
Îi deti-uñ sărutat...
Măi mînaţ, măi, hăi!...

Da la anu sî trăiț,
Sî vă găsîm înfloriț:
Ca meri, ca peri,
Ca viț̦a di vii
Îm postu Sîntămării, ahò!...

(1928), Păulèșț̦i-Hăulèșca — Gligori Săcălùș, 48.

DCCCXCV

Bini, Dọamni, cuvinț̦iazî
La casa cari uri̯azî!
Hai̯, măi̯ mînaț, flăcăi̯!...
În nọaptț̦ia di Sfîntu Vasîli
Hodiniț, boieri̯, cu bini!
Hò, hahò, copii̯ și frați̯,
Staț puțîn, și nu mînaț,
Lîñgî boi̯ v-alăturaț,
Și cuvîntu ńi̯-ascultaț:
Stț̦ia di zî, și stț̦ia di zori̯,
Stț̦ia di anu viitori̯,
Hai̯, măi̯ mînaț, flăcăi̯!...

Plecarîm într-o źi̯oi̯
Cu plugu cu doișpși boi̯.
Ararîm źi̯oili: văili,
Vinirili: grindurili;
Hai̯, mînaț, flăcăi̯!...

La luna, la săptămîna,
Cîn îi̯ dă dumni̯aluị mîna,
Țel sî dusî ca sî vadî
Di i̯-a da' Dumnezău ro̯adî.
Un vîn(t) mari pă pămîn(t)
Și ploi̯ multi după vîn(t)
Și sămînț̦a a-ñcolțît,
Și grîu c-a răsărit...
Dumni̯aluị, cîn îl vidi̯a,
Di diparti cî-ñverza,
Di di̯-apro̯api-ñgălbini̯a;
Mîna-m buzunari̯ băga,
Kei̯ di alamî scoți̯a,
Graž' di pi̯atrî discui̯a
Și diñ cai̯ cî-ș aléźi̯a...
Ro̯ata, ș-uñ călcăi̯,
Daț̦î-i̯ hura, măi̯ flăcăi̯!...

...unu mîndru şî-ñfrînat,
Cum îi bun di-ñcălicat:
Iuti ca focu,
Negru ca corbu;
Cu potcoavi di arźint,
Di n-añ văzî' di cîñ sînt,
Cî-s sporniśi la fuźit.
Roata, ş-uñ călcăi,
Daţî-i hura, măi flăcăi!...

S-a răpezît în tîrg, îm Bîrlàd,
A luat nouî ocî di fier,
Nouî di oţăl:
Oca di fier mari,
Şaispśi părali.
Roata, ş-uñ călcăi...

Sî dusî la Buhlan ţîganu
Cî ştii-a bati cu śiocanu:
Işî cu ilău di-a skinari,
Cu foili-ntri kiśioari,
Ş-apucă pi Žîi divali...
— Măi śiorani, măi ţîgani,
Nu ti mîniia,
Nu ti bosîmfla,
Cî mari platî ţ-oi da!
Măi, lucriazî-ñ fier cu platî,
Cum ţ-am plătit şî aldatî.
Roata, băieţ, ş-uñ călcăi!...

Deti śioc, deti boc,
Făcu nouî săśiri mari
Pîntru săśerători tari;
Făcu unle mititeli,
Cu mănuñki di floriśeli.
Strîñsî fini şî veśinili
Şî vo trii babi bătrîni
Cari ştiu rîndu la pîni.
Roata, ş-uñ călcăi!...

La fiśiori di negustori —
Cî-s măi buni săśerători —
Di pi cîmp cî i-a adus
Şî la lucru cî i-a pus:
La lucru pămîntului,
Îñ şterniţa vîntului.

Șî pi lan înăinta
Șî-ț păria cî înnota!
Alțî-ñ urma lor lega,
Șî clăi mîndri rîdica
Șî la soari sî urca.
Roata, ș-uñ călcăi!...

Ș-apîi arii cî-ñ făśia,
'ñ hărgelii sî răpeza:
Scoasî zăśi iepi tot sîrepi,
Tot cu coadili căniti,
Cu coarnili zugrăviti...
Șî grîu sî triiera
Șî flăcăi vîntura,
Harabàli cî-ñcărca
Șî la moarî li pleca:
Carîli scîrțîia,
Galbini curźia,
Îm poalî-i strîñźia,
Îñ casî-i trîntia.
Roata, ș-uñ călcăi!...

Deti ploai șî c-uñ vîn(t),
Trasî carîli la rîn(d),
Deti-ndatî saśi źios
Șî turnî digrabî-ñ coș
Grîu mărunțăl, di śel roș.
Da nu sî măśinau grîili ca grîili:
Curźia aur șî mărgăritari
Îñ curțîli dumniavoastrî, boieri mari!
Roata, ș-uñ călcăi...!

Șî-ñ covat-o plămădia
Șî lăsa pîñ' sî doskia,
Colaśi mari cî mi-i făśia,
Pi lopatî mi-i culca,
Cum a da(t) Dumnezău-an
Holdî mîndrî lu Trăian.
Împărțî vro trii
La copii mititii;
Împărțî vro śiñśi
La flăcăi śii voiniśi.
Sî vă găsîm șî la anu-ñfloriț:
Ca meri, ca peri
Îm mižlocu veri.
Anu-i mari, sămni ari,
Sămni buni anu ari:

Ļarna-ļ grļa, omătu-ļ mari.
Roata, ș-uñ călcăļ!...

Am măļ ura, am măļ ura,
Da n-i fricî c-om înșăra.
Cî nu sînten di iș̀ļ, di colļa:
Sînten tumaļ di la Dļaluluñg
Di uni trag fetili-ñ žug:
Șî diñ gurî li mîna
Șî cu ǵiș̀ļu li ardļa;
Cîn lļ-ardļa, ḱelļa pocnļa...
Ha, ha, hà, ǵini-ļ făș̀ļa!
Cî șî ļeu an trimăs la ļa,
Șî n-a vru(t) ca sî mă ļa...
Roata, ș-uñ călcăļ!...

Bosîļoc bătut pi masî,
Sî poftiț, flăcăļ, îñ casî!

(1928), Pàltin — Luca Ļàcub, 50.

DCCCXCVI [1]

Sara Sfîntuli Vasîli
Ḧi-vă, boļerļ, cu ǵini!
Sara Sfîntuli Vasîli
Numa ǵini a-ñsăratu,
Noļ cu plugu nļ-amu luatu,
C-așa-ļ dă la Dumnezău lăsatu.
Dacî n-ar ḧi lăsatu,
Noļ nu nļ-amu ḧi apucatu.
Viorei șî clopoței,
Șî măļ roata, măļ flăcăļ!...

Ahò, ahò, copḱiļ-armaț̀ļ,
Staț̀ļ, șî nu mă năvăliț̀ļ,
Că plugurli ńi li zgroǵiț̀ļ,
Șî cu mini n-o opsiț̀ļ!

Viorei...

[1] Cf. pentru început, *Șezătoarea*, vol. XI, 131 (pluguș̦or — din Ialomița), pentru vers. 9—11; cf. *I. Pop-Reteganul, Trandafiri...*, 83, pentru vers. 76—80; cf. *Ion Creangă*, IV, 368 (din Vălenii-de-Munte).

Opriți plugu românescu,
Că boieri hodinescu!
Hodiniți, boieri, hodiniți,
Dă noi, plugari, nu gîndiți?
C-afarî-i varî, primăvarî,
Patruzeci dă pluguri-arî...
Viorei...

Vă rugămu, boieri, sculați,
La ferîastî ascultați,
C-al nostru plugușoru
N-ați văzutu adesiori.
Nici n-ați măi întîñkinatu
Așa ùritu ńinunatu.
Viorei...

Noi sîntemu doisprezeci voiniči,
Înčălecați pă doisprezeci cai ńiči.
D-asarî dă cînd amu plecatu
Multi sati amu umblatu;
Și n-au rămasu feti nekișcati,
Niči nevesti nemușcati:
Numai una într-o marginî dă satu,
Camu stricăticî dă vărsatu...
Viorei...

Să nu moru, pă leğia mia,
Toatî noaptia oi-umbla
Și pă ia oi căuta,
Ca să-ńi spui cum să poartî,
Să-ńi dia gură piste poartî.
Viorei...

Colia pă su' păduri—
Ńi-e rușîni-a vă măi spuni:
Amu văzutu niște plugari
Totu arîndu cu feti mari...
Ș-amu băgatu și plugu ńeu,
Să le ușurezu dîñ greu...
Viorei...

Dar vini un nătărău
Și-ńi-aruñcă plugu ńeu...
La(să) să tragî îñ ristei și-n tîñžăli,
Și la gîtu poartî perdeli!
Viorei...

D-ar mîna un om ca mini,
Dumnezău să-i dia tot gini!
Dar îi mîn-un nătărău,
Osîndi-l-ar Dumnezău!
Viorei...

Cîndu îi loyia cu nuiaua,
Li săria dîñ gît perdiaua!
Şî mergîndu măi în dăvali,
Întîlnii vro cinci feti bătrîni
Şî vro şasi babi cîrni.
Viorei...

Iernati cu struzeni
Şî vărati cu tărîți,
Le sticlia oki ca la mîți...
Viorei...

Dă flămîndi če ieraŭ,
Hiarili la plugu rodiaŭ...
Mînați-mî, băieți, sî mă ducu,
Că rămînu făr' dă plugu!
Şî mersărămu pă cărari cu lunî,
Undi buhu greu răsunî.
Şî măi mersărămu pă cărări plini cu flori.
Viorei...

Busuiocu verdi-ñ cărari,
Răsăditu dă fatî mari;
Busuiocu verdi frumosu,
Rămîneți sănătoși!
Viorei...

Cîti hopuri hopurati,
La mulți-ani cu sănătati!
Cîti hopuri, hopureli,
La mulți-ani cu floricěli!
Viorei...

Sî măi zîčimu să trăiascî
Oastia noastrî romînească!
Să trăiascî capu țări
Împreunî cu-ofițeri!

Să trăiți și dumniavoastrî,
Că nu iesti vorbî proastî, aho!....

(1927), Soveža-Rucăreni — Neculai Buñgez, 35

DCCCXCVII

— Ahò, ahò, copii și frați,
Haidiți, băieți, îndemnați,
Brazda sî nu ńi-o stricați!
Cîn iera timpu di-ańiazî,
Pùsîrîm noi plugu-m brazdî.
Căśi-aviam noi tot pluguri întăriti
Cu arźint, și oțăliti;
Da nu știți gini cuñ voñ spuni,
Cî plugurli s-au pus gini:
S-a făcut ńii și suti di fărîmi...
Traźiți boi la otavî
Și flăcăi la dumbravî,
Măi mînați, mài, hăi!...

Ahò, ahò, di-asarî-ñcoasi-am umblat
Pîñ śi-am aźiuñs la feriastî,
La boieri, la dumniavoastrî.
— Scoalî, dalbî źiupiniasî,
Cu paharu plin pi masî:
Cu paharu pocostit,
Cu trii steli-acoperit!
Iar diasupra, pi pahar:
Un luśiafîr luminos.
În toarta paharului
Scrisî-i floaria-raiului;
Scrisî-i luna cu luńina,
Și soarili cu căldura,
Măi mînați, măi, hăi!...

Haidiți, băieți, îñźiugați
Boi la źiuguri îñfloriti,
La răstei pocostiti,
La tîñžăli păluiti
Pintru anu-nou gătiti!
Haidiți, băieți, îñźiugați,
Îñźiugați tot cîti doi,
Sî brăzdăm di păpușoi;
Cî di grîu an tot arat

Tot cîmpu la Ţàrigrad.
Ararîm văili, pîraili,
Cîmpu Ierusalîmului,
Dialu Garaliului.
Iar în dial
La mormîn(t) cîn am aźiuñs,
Añ găsît raiu diskis:
Mesî-ntiñsî,
Făcliĭ-apriñsî;
Şî Irod stitia la masî
Cu tikiia di mătasî,
Cu sabiia-m mînî scoasî:
— Hai, Iroadi, la brăzdat,
Cî-i tim(p) bun di sămînat:
Dim bătrînĭ-am apucat
Cî-ñ ia(stî) sarî sî brăzdiazî".
Din trîmbiţ-a trîmbiţat,
Sămni marĭ s-a arîtat.
Di tim(p) bun śi iera,
Grîili-ñ galbîn didia.
Sîñ(tu) Vasîli işî-m palat,
La suruźiu a strigat:
— Adî-ńĭ calu meu diñ hărgelii:
Śel cu coada casalii
Şî cu coama cam stănii.
Măĭ mînaţ, măĭ...

Triĭ îñ faţî ńi-l trăźia,
Triĭ îñ spati ńi-l găţia,
Cu mărźeli ńi-l împleţia.
Sîñ' Vasîli-ñcălica,
În deźiti şuiera,
Soarili întuneca,
Apili sî alina,
Luna-ñ roşu sî-mbrăca:
— Haĭ la dial, la săśerat,
Cî nu ie mari păcat,
Cu tulpanu pus pi cap!
Măĭ mînaţ, măĭ...

Di călari s-a plecat
Şî triĭ spiśi ńĭ-a luat
Şî lĭ-a pus îñ cutiuţî
Şî mi lĭ-a dus l-a luĭ domniţî.
A luĭ doamnî l-aştepta:
Cu triĭ meri sî źiuca

Sup uñ hir di calomfir,
Sup uñ hir di trandafir.
— Nu ti temi, băieţăli,
Cî ieu ştiu-a discînta,
Pi toati li-oi vindeca:
Sî ti duśi la tîrgu Bîrligăţăl,
Cî iesti bai di oţăl,
Negustori di vindi hier".
Ş-a bătut la tiligraf,
Sî gii meştiru-ñ śias.
Ş-a vini(t) Marin ţîganu
Cari bati cu śiocanu:
Cu śiocanu śiocănia
Şî cu kila ńi-l kilia,
Drept îm brazdî ńi-l punia,
Trii brazdi-odatî răsturna,
Adam grîu îńi sămîna —
Dintr-a lui nicî greşalî
Ńi l-a dat diñ rai-afarî.
Măi mînaţ, măi!...

— Sî ti duśi la Vînătòri,
Sî-ńi-aduśi săśerători:
Suti, suti di copkii,
Cu soarili în tikii;
Copileli mititeli,
Cu ńilžoaśi supţîreli,
În deźiti cu ineli.
„Nu vă śertaţ, dražili meli,
Cî-m prîñz, măi sup-ańiazî,
Va vini ca sî vă vazî,
Sî văz raza uñ(di) s-aşazî:
Îñ vîrfu dialului,
Îñ griviţa vîntului".
Sîñ' Vasîli-ñcălica
Şî la graž cî sî duśia,
Nouî žugani c-aduśia.
Di dăloazi ńi-i duśia
Şî-ñ asàvî ńi-i vîra,
Cu kiśioarili stropşa,
Grîu nitriierat nu rămînia.
Măi mînaţ, măi...

Iar tot vinia trii cuśi dispri Žîi:
Tot vinia śiripiin,
Pliava-n nori ńi-o azvîrlia,

Grîu curat rămînja.
Iar mororița,
F..-i perperița,
Într-o sobî,
Într-o coașcî di bostan
Ñii di drași-avia cuibari!
Da nouî di ii nu ni iera tiamî,
Cî știam pi toț cum îi kiamî:
Unu-l kiamî Vasîliu,
Furî șîpu cu rakiu;
Altu-l kiamî Markidan,
Stă îm mînî c-uñ śiocan;
Unu-l kiamî Vînător,
Furî pînia diñ cuptior;
Unu-l kiamî Zlataòn,
Stă ascuñs într-uñ ulśior.
Zlataòn, cîn-a țîpat,
Tuma-ñ iad s-a răsunat!
— Śi ț-î țîi, Zlataoani?
— Śi sî-ńi hîi, căpitani:
Añ scăpat moara divali
Sî nu pośiu s-o-ntor(c) diñ cali.
— Iesti-o dragî priotiasî,
Ș-aprindi tămîi-ñ casî
Șî pocnești-ñ gîśiu di foc
Sî gii dracu śel șkiop;
C-aśela n-ari tikii
Șî nu i fricî di tămîi...
Aho!...

(1924), Spinèști — Stoica Lepădatu, 29.

DCCCXCVIII

— Ahò, ahò, copii și frați,
Stați oliacî, nu mînați,
Și cuvîntu ni-ascultați:
S-a sculat măi-an
Bădica Trăian
Ș-a-ñcălicat
Pi-uñ cal niñvățat,
Cu șaua di aur,
Cu numili di Graur,
Cu frîu di mătasî
Cît gița di groasî.

Şî-ñ scări s-a aruñcat,
Pisti cîmpuri s-a uitat
Sî-ş aliagî loc curat
Di arat, di sămînat.
Şî digrabî s-a apucat
Cîmpu netid di-a arat
În luñźiş şî-ñ curmezîş,
Brazdili trăgîn kezîş.
S-a apucat într-o źioi
C-um plug cu doispreśi boi:
Boi bourei,
Cu coarnili ţîntirii,
Îñ coadi cudălbii.
Măi mînaţ, măi, hăi!...

Şî toatî zîua a arat,
Brazdî niagr-a răvărsat;
Şî pi brazd-a sămînat
Grîu mărunt şî arnăut,
Sî răsarî-ntr-um minut;
Grîu di varî, cu săcarî,
Sî răsarî pînî-ñ sarî.
Măi mînaţ, măi...

La luna, la săptămîna
Ş-a umplut cu aur mîna,
Şî s-a dus la holda sa sî vazî
Di i-a da'Dumnezău roadî.
La holdî, cîn a aźiuñs,
Iera grîu frumos:
Di diparti-ñgălbinia,
Di-aproapi policnia;
Îñ skic iera ca vraźiia;
Îm bob, ca mazîria;
Îñ foi, ca trestiia.
Măi mînaţ, măi, hăi...

Domnu Sfîntu Vasîli,
Văzîndî-l aşa frumos,
Sî-ntoarsîrî acasî,
Pusî coatili pi masî:
Gîndi una, gîndi douî,
Gîndi-ñ fundu gražduluî
La făptura murguluî:
Cum îi murgu di-ñşîrat,
Numa bun di-ñcălicat,
Sî şî ducî-n tîr(g) la Bîrlàd,

Dim Bîrlàd la Ţarigràd,
C-acolu-i măi lăudat!
Sî cumpiri nouîzăśi di săśereli,
Cu mănuñkiu di vioreli,
Cu dinţî di kipereli,
Sî dia pi la fini, pi la finiśeli,
La băieţ di negustori,
C-aśiia-s măi buni di săśerători.
Măi mînaţ, măi...
La o finî măi bătrînî
Îi vini săśiria śia cîrnî...
Da ia di-a dracului śi iera,
Cu driapta trăźia,
Cu stîñga holòp făśia:
Clai mari, streşînatî,
Toţ boieri lăudatî!
Măi mînaţ, măi...

Acuma Sfîntu Vasîli sî dusî
S-aliagî nouî tiligrafi:
Iuţ ca focu,
Negri ca corbu.
Cu kiśioarili stropşa,
Cu urekili-ñ sac băga,
Cu coadili măsura.
Da avia caieli di aramî:
Nu bătia pisti samî;
Şî potcoavi di arźint:
Bătia gini la pămînt.
Măi mînaţ, măi...

Acum sî gîn(d)eşti uñ(di)'sî facî ariia:
S-o facî-ñ vîrfu muntilui,
Îm bătaia vîntului.
Treieră nouîzăśi di poloboaśi,
Fărî funduri, fărî doazi.
Măi rămasî o povarî
Ş-o pusî pi-o iapî kioarî
Ş-o-ndreptarî-ñ sa(t) la moarî:
La moarî la Căpătan,
Uni Domnu Sfîntu Vasîli-a măśinat şî an.
Da hoţoaica di moarî,
F..-i mama cui-o ari!
Pusî coada pi skinari
Ş-o porni la Luñca-mari:

Luñca-mari, fruñza n-ari;
Luñca-ļ ńicî,
Dă uñ galbîn, ş-o ridicî!
Da hoţu di morarļu,
F..-ļ meşteşugu-ñ c..!
Sî-mbrăcarî c-uñ cožoc ńiţos
Şî-ş luarî barba-m mînî
Şî s-a dus pi la mǫarî
Ş-a luat-o di dălog
Ş-o purta piñ ļarmaroc...
Şî cîn îļ deti una-ñ splinî,
O aşăzarî pi făinî;
Şî cîn îļ deti una-ñ şăli,
O aşăzarî pi măsăli.
Măļ mînaţ, măļ...

V-am măļ ura cît v-am măļ ura,
Da nu sînten di iśļ, di colļa:
Sînten di la Putna-veki,
Uni mîţa streki
Şî motocu
Nu-ş găsăşti locu...
V-am măļ ura śi v-am măļ ura,
Da nu sînten di iśļ, di colļa:
Sînten din tîr(g) di la Nămolǫasa,
Uni nu-s fetili frumǫasî...
Am vinit aiśļ, în tîr', la dumnļa-
vǫastrî,
C-am aflat cî-s măļ frumǫasî.
Da şî pļ-acolu-s frumǫasî,
Da-s cam căpăţînǫasî
Şî cu kiśļoarîli răpănǫasî...
La anu, cîn' oñ vini,
Sî vă găsîm îñfloriţ:
Ca meri, ca peri,
Ca fruñza di vii
Îm postu Sîntămării.

(1927), Spinèşţļ — Ion C. Sǫari, 12.

DISCÎNTIȘI[1]

DI ALBIAȚÎ

DCCCXCIX

A plecat nouă neveste,
Cu nouă rochii albastre,
Cu mînecele suflecate,

---

[1] Literatura descîntecelor apare în folklorul nostru relativ bogată. Însă este împrăștiată și culeasă de cele mai multe ori cu totul la întîmplare. Încercăm o sistematizare parțială, excluzînd periodicele, luînd deocamdată în seamă materialul colecțiilor clasice *(Alecsandri, G. Dem. Teodorescu, T. T. Burada)*, pe cel colectat critic *(I.-A. Candrea — Ov. Densusianu — Th. Sperantia, T. Papahagi, A. Țiplea, N. Georgescu-Tistu, Al. Vasiliu)*, apoi pe cel din culegerile comune.

Nu ne oprim la materialul disparat, folosit în masivele compilații etnografice lipsite cu totul de spiritul sintezii și de grija selectării, chiar și prin unghiul valorii literare a textelor, ca *S. Fl. Marian (Nașterea la Români*, 1892, 45, 46, 167, 361, 363, 364, 366—8, 371, 376, 377, 383, 384, 385, 386, 388, 394, etc.; *Înmormîntarea la Români*, 1892, 13, 14, 15, 16, 17 etc.; *Sărbătorile la Români*, I, 1898, 129, 186 etc.; vol. III, 1901, 65 etc.; *Legendele Maicii Domnului*, 1904, 102, 325, 327, 328, 329, 330, 331 etc.) și *Tudor Pamfile (Dușmani și prieteni ai omului*, 1916, 229, 230 etc.; *Cerul și podoabele lui*, 1914 etc.), la care se adaugă din plin compacta colecție dubioasă a lui *Gr. Tocilescu, Materialuri folkloristice*. În vol. V al colecției de față se va putea distinge — după categoriile colecțiilor critice și ale culegerilor comune — materialul perfect documentar, de cel îndoielnic chiar sub aspectul imediat al transcrierii obișnuite.

Materialul descîntecelor este resfirat și în anume lucrări de specialitate: botanică *(Panțu* [*Z.*], *Plantele...* [ed. a II-a] 172, 241

etc.), medicină (*Dr. Ch. H. Laugier, Sănătatea în Dolj*, Craiova, 1910; *Dr. Gomoiu* [V.], *Din istoria medicinei*, 1923, 31 etc.).

Asemenea material a fost cules și publicat corect dialectal abia în anul 1925 de către *Tache Papahagi*, în colecția *Maramureșului*, urmîndu-i *N. Georgescu-Tistu* (1928), apoi *Al. Vasiliu*, în 1931 și 1934 (*Descîntece din Huniedoara*, în „Grai și suflet", V 1 50—63; *Descîntece din Moldova, ibid.*, VI 1–2, 248—305), la care adăugăm materialul de față.

Materialul publicat de *D. A. Vasiliu* (*Sufletul Românului în credințe, obiceiuri și datine*, 1942, 65—77) are o lacună: nu este colectat și publicat dialectal.

De consemnat un detaliu bibliografic: unele dintre aceste lucrări — este drept, prea accidentale, ori imperfecte ca investigație etnografică și transcriere dialectală (*V. V. Haneș*, 1921), și de aceea prizărite (*Ișar, E. Nicoară-V. Netea*) — nu sînt folosite nici de *Ovid Densusianu*, în studiul său fundamental *Limba descîntecelor* (în *Grai și suflet*, IV 2, 351—76; V 1, 125—157; VI 1–2, 75—162).

Iată bibliografia generală a materialului descîntecelor, cîtă s-a putut ea stabili prin investigațiile noastre bibliografice, rămînînd, desigur, deschis cîmpul cercetării critice pentru cine nu lucrează în precaritatea bibliografică a provinciei, uneori fără biblioteci documentare:

Alecsandri, Poesii populare ale Românilor, 1866, 271—272; *Alexici* (*G.*), *Texte din lit. poporană rom.*, I, 1899; *Bălășel* (*T.*), *Versuri pop. române*, I 2, 1919; *Beldie* (*I. C.*), *La cisla*, Văleniide-Munte, 1910; *Bîrlea* (*I.*), *Cîntece poporane din Maramureș*, II, 1924, 327—78; *Bucuța* (*E.*), *Românii dintre Vidin și Timoc*, 1923, 125—27; *Burada* (*T. T.*), *O călătorie în Dobrogea*, 1880; *Candrea* (*I.-A.*), *Graiul din Țara Oașului*, 1907, 41 etc.; *Candrea* (*I.-A.*), *Densusianu* (*Ov.*), *Poezii populare* din diferite regiuni locuite de români, 33, 47, 49—51, 57, 59, 62, 91—2, 108—9; *Candrea* (*I.-A.*), *Densusianu* (*Ov.*), *Sperantia* (*D.*), *Graiul nostru*, I, 1906—7, 21—22, 26—8, 82, 90, 95—6, 137—8, 277—80, 281, 292, 293, 295—6, 299, 316—8, 368, 458—62, 498—500, 503—5, 506; II, 1908, 49—57, 68, 70, 134—36, 139—43, 146—7; *Carte de desfăcut farmecile*, Brașov, 1905; *Carte de descîntece culese din gura babelor celor mai bătrîne*, București, 1922; *Carte de descîntece...*, București, 1926; *Ciaușanu* (*G. F.*), *Fira* (*G.*), *Popescu* (*C. M.*), *Culegere folklor Vîlcea*, 1928, 133—38; *Cosac-Brăila* (*P.*), *Descîntece și leacuri băbești din România*, Craiova, 1935; *Costin* (*Lucian*), *Graiul bănățean*, I, II, Timișoara, 1926—1934; *Densusianu* (*Ov.*), *Graiul din Țara Hațegului*, 1915, 98XX, 99XXI, 104XXXIII, 125LXII, 126LXXIII—V, 152 CXLIX, 164CXCII, 165CXCIII, 279—83; *Descîntece culese din gura babelor bătrîne de acum 1000 de ani*, București, 1911; *Descîntece, vrăji și rugăciuni* folosite de poporul nostru la boli și alte necazuri, Brașov, 1908; *Gheorghiu* (*Const. D.*), *Calendarul*

femeilor superstiţioase. Credinţe, superstiţii şi obiceiuri din ţară, adunate de ..., ediţiunea I, Piatra-Neamţ, 1892; *Gaster* (*M.*), *Chrestomatie română*, I, II, Leipzig-Bucureşti, 1891; *Georgescu-Tistu* (*N.*), *Folkl. jud. Buzău*, 1928, 20—21XLV—LIII, 22—23LV—LIX, 33LXXXIII—V, 35LXXXVIII, XC, 36—7XCIV—VI, 51CXLII—IV, 51—53CXLVI—IX, 57—58CLXI—III, 76—77CCXIII, CCXIV, CCXV; *Gorovei* (*A.*), *Descîntecele româneşti*, Fălticeni, 1925; *Descîntecele românilor*, Bucureşti, 1931; *Grigoriu-Rigo* (*Gr.*), *Medicina poporului.* Memoriul I, II, Bucureşti, 1907 (extras *Anal. Acad. Rom.*, tom. XXX, Mem. secţ. lit.); *Haneş* (*V. V.*), *Din Ţara Oltului*, 1921, 69; *Hetcou* (*P.*), *Poesia poporală Bihor*, 1912, 31—33, 92—96; *Ioannescu-Buzău* (*Dr. D.*), *Micul magasin de medicină populară* sau arta d-a-ngriji oarecum bolnavii, Bucureşti, 1892; *Ionaşcu* (*Nicolae Ion*), *Mîndreanu* (*Mihail St.*), *Poesii populare şi descîntece*, Alexandria, 1897; *Ionescu* (*Dr. Daniil*), *Daniil* (*Al. I.*), *Culegere de descîntece din jud. Romanaţi* (cu o prefaţă de *N. Iorga*), I, Bucureşti, 1907; II, Vălenii-de-Munte, 1908; *Işar, Carte de descîntece şi desfacerea farmecelor* întrebuinţati de popor la boli şi necazuri, Bucureşti (f. a.); *Lupaşcu* (*Dimitrie P.*), *Medicina babelor.* Adunare de descîntece, reţete de doftorii şi vrăjitorii băbeşti, Bucureşti, 1890 (extras. *Anal. Acad. Rom.*, seria II, tom XII, Mem. secţ. lit.); *Marian* (*S. Fl.*), *Descîntece poporane române*, culese de..., Suceava, 1886; *Vrăji, farmece şi desfaceri*, adunate de..., Bucureşti, 1893; *Michăilescu* (*A. E.*), *Crîmpeie din viaţa ţăranului român*, Bucureşti, 1904; *Nicoară* (*E.*), *Netea* (*V.*), *Murăş, Murăş apă lină...*, I, Reghin, 1936, 219—42; *Niculiţă-Voronca* (*El.*), *Datinele şi credinţele poporului rom.*, Cernăuţi, 1903; *Nour* (*A. M.*) (*alias Marinescu-Nour* (*Antonian*), *Descîntece şi vrăji din popor*, Turnu-Măgurele, 1912; *Novacovici* (*E.*), *Colecţiune folkloristică română*, Oraviţa, 1902; *Din comoara Bănatului*, II; *Pamfile* (*T.*), *Boli şi leacuri la oameni, vite şi păsări*, adunate din comuna Ţepu (Tecuciu), Bucureşti, 1911; *Papahagi* (*Tache*), *Grai-folkl. Maramureş*, 1925, 125—44; *Păsculescu* (*N.*), *Lit. pop. rom.*, 1910, 113—151; *Pîrvescu* (*P.*), *Hora din Cartal*, 1908, 59—65, 65—83; *Poezii populare alese din toate ţările româneşti*, Bucureşti (f.a.), 154—55; *Rădulescu-Codin* (*C.*), *Cîntece şi descîntece ale poporului* (în ms. la Academia Română); *Vrăji, farmece şi desfaceri* (în acelaşi caz); *Săulescu* (*G.*), *Descîntece* (în *Anal. Acad. Rom.*, seria a II-a, tom. V, 158); *Săvulescu* (*C. D.*), *Rădulescu* (*G. M.*), *Carte de cîntece, poezii şi descîntece*, Craiova, 1902; *Schmidt* (*Wilhelm*), *Das Jahr und seine Tage in Meinung und Brauch der Romänen Siebenbürgers*, Hermannstadt, 1866; *Şoldănescu* (*I.*), *Carte de basme, descîntece, ghicitori, colinde şi superstiţii*, Bucureşti, 1902; *Teodorescu* (*G. Dem.*), *Poesii pop. rom.*, 1885, 358—98; *Tocilescu* (*Gr.*), *Materialuri folkl.*, I, 1900, 543—695, 1135—62; II, 1900, 233—333; *Ţiplea* (*Al.*), *Poesii pop. Maramureş*, 1906, 98—104.

Cu poalele ridicate,
Cu pestelcile lăsate.
— Voi, ieste nouă neveste,
Cu nouă rochii albastre,
Cu mînecele suflecate,
Cu pestelcile lăsate,
Nu vă duceți la biserică,
Biserica s-o măturați,
Icoanele cu pestelcile să le ștergeți;
Că biserica-i măturată,
Icoanele cu pestelca-s șterse.
Să vă duceți la... (omul, vita),
Că are albeață-n ochi:
Cu sapa o săpați,
Cu grapa o grăpați,
Cu mătura o măturați,
Cu vinețică o descîntați,
Cu acul o înțepați,
Cu foarfecele o retezați,
De la rădăcină o secați
Și după ochi o luați
Și-n mare o aruncați.
Și... să rămînă curat, luminat,
Ca fagurul în stupină,
Ca usturoiu-n grădină.

Practica descîntecului: Se descîntă de nouă ori în apă limpede, neîncepută, cu „vinețică albastră", cu pai de la mătură, cu un „gătej" de la grapă, cu acul și foarfeca. Omul bea din apă de nouă ori, apoi se spală pe la ochi. Pe vită trebuie numai s-o speli.

(1916, 1921), Spinești — Mărița C. Diacònu, 70.

Notă. — Informatoarea de la care am notat acest text, dar numai în transcriere literară, în iarna anului 1916, pe cînd eram în clasa a II-a secundară, era o bunică a mea, vestită descîntătoare a satului. Se înțelege de ce notarea nu e diacritică. Nu trebuie să fie nici o îndoială asupra păstrării desăvîrșite a fondului celor nouă descîntece culese (text. DCCCXCIX, CM, CMII, CMVIII, CMXI, CMXII, CMXVI, CMXVIII, CMXIX), pe care le-am reluat pe cînd eram în cursul superior liceal, desigur că din curiozitatea mentalității magice în care încă eram și eu prins, și nu din cerința

folklorului științific, spre care pe-atunci nu mă vedeam chemat. La cîteva reluări, bătrîna — trecută de șaptezeci de ani — a păstrat textul integral.

Este necesar să adaug că în 1916 bunica m-a convins singură să notez descîntecele, pentru că nimeni din familie nu le arăta interes. Și-ar fi fost păcat să se piardă — zicea bunica — o dată cu moartea ei, fiindcă Dumnezeu iartă din păcate cui descîntă pentru vindecarea suferințelor omenești, și chiar la animale... (nu cunoștea magia neagră; de aceea era iubită și respectată de tot satul). Iar ca să le divulge streinilor, nu s-ar fi putut ușor, din cauza caracterului lor esoteric. M-a făcut atent în repetate rînduri că nu trebuie să le schimb cumva cuvintele, fiindcă leacul și-ar pierde eficacitatea. Prin urmare, fidelitatea folklorică era obligatorie.

Am ezitat să le fac loc în colecție. M-a convins numai faptul că avem publicat prin ele întîiul material de acest fel din Vrancea.

În orice caz, cele zece descîntece pot fi cercetate măcar din curiozitate, mai cu seamă că am notat și indicațiile asupra practicii lor.

DI BUBÎ

CM

Plecat-au călugărițele cu plug de fier:
În piatră au arat,
Orz au semănat;
Orzul s-a uscat.
Așa să se usuce buba de la...
Din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din rădăcina dinților,
Din auzul urechilor,
Din mușchii spinării,
Din baierile inimii,
Din unghiile picioarelor,
Din măduva ciolanelor,
Din carne, sub carne,
Din piele, sub piele.
Bubă cu săcitură,
Bubă cu-ntîlnitură,
Bubă cu ceas rău,
Din vînt, din pămînt:
Bubă cu nouăzeci și nouă de săcituri,

Bubă cu nouăzeci și nouă de potcituri,
Bubă cu nouăzeci și nouă de ceasuri rele,
Bubă cu nouăzeci și nouă de vînturi rele.
Că (numele descîntătoarei) cu gura te-a descînta,
De la rădăcină te-a seca,
După trupul lui... (numele bolnavului) te-a lua
Și-n mare te-a arunca!
Și-acolo să piei, să răspiei,
Ca spuma din mare,
Ca roua de soare!
Și... să rămînă curat, luminat,
Cum Maica Precista l-a lăsat!

Practica descîntecului: Se descîntă de cinci ori, purtîndu-se, cu mișcări circulare, o bucată de cîrpă arsă deasupra inflamației. Deschisă, ori nu, se pune scrumul arsurii peste „bubă".

(1916, 1921) — Aceeași.

DI CÎRȚIȚÎ

CMI

Cîrțiți,
Bîrțiți,
Ieu cu foarfișili voi tăia,
Îm pămîn' voi-aruñca,
Rădășina vi s-a usca
Di pi kișioru lui...,
Di pi mîna lui...,
Di pi șiolanili lui...,
Sî ieș, sî răskeieșți!
„Ieu sî rămîi curat, luninat,
Ca maica și m-a lăsat,
Ca domnu și m-a făcut".

Îs golgoazî băbești, cu mătușa, da vindicî. Cî sî fași cît nuca buba la kișior. Discînț cu foarfișili-m mînî, dіasupra bubi, și ti faș cî tai.

(1927), Păulești — Mărіa Kerșiu, 80.

CMII

Tu, sfinte costor,
Tu știi de boala lui...
De răul lui...
De spaima lui...
De junghiurile lui...
De groaza lui...
De boala lui...
De-o fi speriat de femeie,
Să te faci femeie!
De-o fi speriat de om,
Să te faci om!
De-o fi speriat de fată,
Să te faci fată!
De-o fi speriat de om mort,
Să te faci om mort!
De n-a avea zile să trăiască,
Să te faci groapă și mormînt,
Și să te faci negru și pîrlit!
De-o avea zile să trăiască,
Să iești mîndru și-nflorit!
De-o fi speriat de vacă,
Să te faci vacă!
De-o fi speriat de bou,
Să te faci bou!
De-o fi speriat de cal,
Să te faci cal!
De-o fi speriat de iapă,
Să te faci iapă!
De-o fi speriat de oaie,
Să te faci oaie!
De-o fi speriat de berbec,
Să te faci berbec!
De-o fi speriat de capră,
Să te faci capră!
De-o fi speriat de țap,
Să te faci țap!
De-o fi speriat de porc,
Să te faci porc!
De-o fi speriat de cîine,
Să te faci cîine!
De-o fi speriat de cățea,
Să te faci cățea!

De-o fi speriat de mîță,
Să te faci mîță!
De-o fi speriat de găină,
Să te faci găină!
De-o fi speriat de cocoș,
Să te faci cocoș!
De-o fi speriat de rață,
Să te faci rață!
De-o fi speriat de gîscă,
Să te faci gîscă!
De-o fi speriat de lup,
Să te faci lup!
De-o fi speriat de lupoaică,
Să te faci lupoaică!
De-o fi speriat de urs,
Să te faci urs!
De-o fi speriat de ursoaică,
Să te faci ursoaică!
De-o fi speriat de vulpe,
Să te faci vulpe!
De-o fi speriat de vulpoi,
Să te faci vulpoi!
De-o fi speriat de iepure,
Să te faci iepure!
De-o fi speriat de iepuroaică,
Să te faci iepuroaică!
De-o fi speriat de șarpe,
Să te faci șarpe!
De-o fi speriat de șerpoaică,
Să te faci șerpoaică!
De-o fi speriat de șopîrlă,
Să te faci șopîrlă!
De-o fi speriat de șopîrlău,
Să te faci șopîrlău!
De-o fi speriat de coasă,
Să te faci coasă!
De-o fi speriat de hultan,
Să te faci hultan!
De-o fi speriat de vrabie,
Să te faci vrabie!
De-o fi speriat de rîndunică,
Să te faci rîndunică!
De-o fi speriat de vînt,
Să te faci vînt!
De-o fi speriat de tunet,
Să te faci tunet!

De-o fi speriat de trăsnet,
Să te faci trăsnet!
De-o fi speriat de vis,
Să te faci vis!
De-o fi speriat de sfadă,
Să te faci sfadă!
De-o fi speriat de supărare,
Să te faci supărare!
De-o fi speriat de ciudă,
Să te faci ciudă!
De-o fi speriat de frică-nfricoşată,
Să te faci frică-nfricoşată!
De-o fi speriat de groază-ngrozită,
Să te faci groază-ngrozită!
De-o fi speriat de spaimă-nspăimîntată,
Să te faci spaimă-nspăimîntată!
Tu, sfinte costor,
Cum ştii a izbăvi
Şi-a tămădui toată ţara
Şi toată lumea,
Aşa să izbăveşti de toate ţepile,
De toate durerile
Şi să-i iei lui... frica-nfricoşată
De groază-ngrozită,
De spaimă-nspăimîntată.
Şi să-i iei din creierii capului,
Din faţa obrazului,
Din vederile ochiului,
Din auzul urechilor,
Din vinele gîtului,
Din muşchii spinării,
Din vinele mîinilor,
Din băierile inimii,
Din unghiile picioarelor,
Din măduva ciolanelor,
Din carne, sub carne,
Din piele, sub piele,
Cu gura... a descînta,
Din trupul lui... l-a lua,
În mare l-a arunca;
Şi-acolo să piară, să răspiară
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.

Practica descîntecului: Cu un pai de la mătură descîntă de nouă ori o bucată de cositor care

e topită apoi într-o lingură de metal și vărsată într-o strachină cu apă „neînceputǎ": adusă de la un izvor curat și nefolosită de nimeni. Cositorul, solidificat prin răcire, e bine să nu mai fie întrebuințat, aruncîndu-se; ori chiar fiind îngropat, la loc curat, ferit de murdărie. Din apa în care s-a vărsat cositorul topit, bolnavul „di lițiturî", bea de nouă ori, se spală apoi pe față, pe cap chiar, pe corp: în dreptul inimii. În felul acesta i se „toarnă cositorul" bolnavului în trei rînduri, după care „se face sănătos".

(1916), Spinești — Mărița C. Diacònu, 70.

Notă—Dintre toate descîntecele cunoscute din Vrancea, acesta nu are un caracter de fixitate. La început (rînd. 1—7) și în final (r. 112—138) formula de incantație mi-o amintesc redată într-o relativă stereotipie. Restul descîntecului însă e o improvizare incoherentă, în care cel ce descîntă se referă, enumerînd cauzele suferinței, am putea zice, la tot universul animal, familiar bolnavului și descîntătorului, presupus desigur că ar fi cauza suferinței. Bunica îmi repeta, cînd venea vorba de acest descîntec, să nu care cumva să uit un lucru, sau o ființă, ce se află în preajma omului, și i-ar fi putut pricinui spaima. Le pomenești — arăta bătrîna — cum „îți vin în cap".

Enumerarea se prezintă într-o gradație oarecare: întîi e presupus omul (r. 8—13), cu deznodămîntul său fatal (r. 14—20); urmează apoi animalele domestice (r. 21—59), cele sălbatice (r. 60—75), vietățile veninoase și presupuse veninoase (r. 76—83). Sînt amintite, disparate în gradație, chiar și uneltele de lucru (r. 84—5), apoi paserile (r. 86—91), elementele destructive ale naturii (r. 92—7), iar la urmă factorii psihologici (r. 98—113).

Poezie nu se întîlnește de loc în toată monotona enumerare, prin eficiența ritmului exclusiv mecanic. La urmă abia se desprind două versuri mai expresive.

CMIII

Am plecat pi luñśili cu lupķi şî cu žderi,
M-a-ntîlnit ĥulpia:
Dat-a cu coada, dalap luat-a;
Dat-a cu păru, dalap luat-a.
M-a-ntîlnit lupu:
Dat-a cu păru, dalap luat-a;
Dat-a cu limba, dalap luat-a.
M-a-ntîlnit žderiu:
Dat-a cu coada, dalap luat-a;
Dat-a cu păru, dalap luat-a.
Ieu am ţîpat şî m-am olicăit,
Pi mini nimini nu m-a auzît;
Numa Maica Măriia, Sîntămăriia
Diñ śer m-a auzît:
— Śi ţ-î ţîi..., śi ti olăcuieşti?
— Śi sî ţîp, śi sî mă olăcuiesc:
Am plecat pe cali, pi cărari;
Cîn' añ fos' la ńez di cali,
Am plecat pi luñśili cu lupķi
şî cu žderi.
M-a-ntîlnit ĥulpia:
Dat-a cu coada, dalap luat-a;
Dat-a cu păru, dalap luat-a.
M-a-ntîlnit lupu:
Dat-a cu păru, dalap luat-a.
M-a-ntîlnit žderiu:
Dat-a cu păru, dalap luat-a;
Dat-a cu limba, dalap luat-a.
— Taśi..., nu măi ţîpa, nu măi olăcăi,
Cî ieu diñ śer ţi-am auzît,
Bulgîri di aur m-am înănţat,
Şî la tini-añ vinit.
Ti du digrabî la...
Cî iel pria ştii discînticu:
Di la iel discînticu, liacu di la Dumnezău!
Cî iel îñ rakiu ţ-a discînta,
Îñ rakiu, îñ undilemn şî-ñ săpun bun.
Tu rakiu śiñstitu-l-ai,
Tămăduitu-ţi-ai!
Untudilemn uñsu-ţi-ai,
Vindecatu-ţi-ai!
Săpunu bun spălatu-ţi-ai,
Curăţîtu-ţi-ai!

Practica descîntecului: Cu un „gătej" de la mătură se descîntă în rachiu dumineacă seara spre luni și se bea luni dimineața de nouă ori, la amiază de șapte ori și pînă la asfințit de cinci ori. Se pune în palma bolnavului rachiu să se spele pe unde-l doare.

(1927), Păulești — Stan Poienariu (Dodoanî), 74.

DI DIOKIU

CMIV

Fuźi, diokiu, dintri oki!
Călugîri, bulgîri,
Ie-ț coaili di-a umiri
Ș-apucî piñ sat:
Cîni ti-or lătra,
Oki li-or crăpa!
Așa sî crapi oki dizńirătoriului
Cari-a dizńirat
Ș-a diokiat pi...
Di-a hi dioket di fimei,
Sî-i crăpi țîțîli,
Sî-i curgî laptili,
Sî-i moarî pruñcu!
Di-a hi dioket di fatî mari,
Sî-i kiśi cosîțîli,
Sî rămîi pleșuvî!
Salśii zogoditî,
Di fatî mari răsăditî,
C-uñ okiu di foc
Șî cu unu di giați;
Ia pi śel di giați,
Șî stîmpîrî pi śel di foc!
Așa sî stîmpiri diokiu di la...

Îi discînț pisti cap di nouî ori, în gîn(d), șî-l freśi cu mîna pi la oki, și pi la frunti. Pi urmî sî spui iel pi di rost „Tatîl nostru", di nouî ori; șî-i treśi di diokiu di-a ńinuni.

(1928), Văsîi — Giorgi Prècup, 70.

CMV

Fuźi, diokiu, dintri oki,
Cî ti-aźiuñźi doriu di maicî!
Diñ criiri capului,

Diñ sfîrcu nasului,
Dim maţî, diñ-keţeturi,
Din toati oasîli!
Şî... sî rămîi curat, luńinat,
Ca arźintu strecurat,
Ca Maica Preśista di curat.

Practica descîntecului: Cine descîntă, rostește murmurînd descîntecul de nouă ori, suflînd în fața celui deocheat jur-împrejurul capului, şi scuipînd într-o parte de trei ori. Bolnavul trebuie să spună apoi în gînd „Tatăl nostru" de trei ori. Dacă durerea nu încetează în scurt timp, se repetă practica, schimbîndu-se chiar descîntătorul care e bănuit că nu are puterea leacului.

(1927), Nerežu — Paraskiva Şt. Băra, 60.

DI DISFĂCUT FARMIŚILI

CMVI

M-añ sculat marţ, m-añ spălat,
Îm bisăricî sîmbîtî diminiaţa m-am mînicat:
N-am auzî' niśi popî śetin,
Niśi dascîl cîntîn;
N-am auzî' ńińic.
Am auzî' vrăžîtorili şî fermecătorili.
Ş-am pleca' pi cărari
Spri soari-răsari,
Tot plîñgîn, şî tot văitînu-mă.
Şî nimini nu m-auza.
Numa Maica Preśista diñ śer m-a auzît
Şî mă-ntriabî: śi mă plîñg,
Śi mă vait?
— Nu ti plîńźi, nu ti văita,
Cî ieu dim mîna draculuí ti-oi lua,
Şî-ñ fîntîna lu Adam ti-oi băga,
Şî ti-oi spăla
Di toati dàtili
Şî di toati fàptili
Şî di toati hrăkiturili,
Di toati băcăiturili..."
„Şî pi mini sî mă laş curat,
Ca arźintu strecurat,
Cum Maica luńinatî m-a lăsat!"

(1927), Nerežu — Aceeaşi.

Notă. — Cînd am cules descîntecul acesta, informatoarea a ezitat să-mi comunice practica lui, spunîndu-mi că nu are vreme atunci: se grăbia la treabă. Mi-a lăsat astfel impresia că poate fi vorba de-o practică în legătură cu magia neagră. Cît am stat în Nereju, în 1927— timp de două săptămîni — nu am mai putut-o prinde în ochi: descîntătoarea se ferea să mă întîlnească sărbătoarea, ori în zi de lucru. În ancheta mea din 1928, lipsea din sat.

Starea descîntecului astăzi — în Nereju, ca și în restul ținutului — se vede în vol. IV al colecției.

DI DRAGUSTI

CMVII[1]

Mă uitai pi sup soari, pi sup mari:
Văzui doui perișoari.
Nu fusî doui perișoari,
Și fusî doi sfinț sfinții-sali...
Apa merzia,
Codri-ñfruñza,
Poñi-mbobośia,
Dumnezău diñ gur-așa zîșia:
— Cari ñi-at îñvăța
Ali meli, ali meli
Iesti vo patru cuvințăli,
Sara culcîndu-sî,
Diminiața sculîndu-sî,
Sî ia sufletălu-m pumn,
Sî-l ducî la poarta raiului
Și-ntr-a lui Isac,
Sî ñii di veși di vac!

---

[1] Cf. pentru vers. 18—23, ca motiv liric:

Bîrlea, II, 230; *Eminescu*, 4; *Hodoș*, *Poesii popor.*, I, 182; *Madan*, 73; *Mîndrescu*, 91; *Novacovici*, 32; *Pamfile*, *Cîntece*, 236; *Papahagi*, *Maramureș...*, 4, 8; *Sevastos*, 206, 290; *Tocilescu*, I, 1295.

Albina (Viena), I, n-rul 82 (din București; cules de *S. Fl. Marian*); *Gazeta Transilv.*, LV, n-rul 241; *Neam. rom. popor.*, IV, 63; *Șezătoarea*, I, 103; IV, 183; IX, 73 (din Ialomița — colind); vol. XI, 172; *Traian*, I, 308.

Îm poarta raiului
Iera skicu grîului
Și cu soaria-soarilui
Ziudeca florili:
Și-a făcu' ńiroasîli?
Li-a ńirosît curvili...

(1927), Nerežu — Ion Stoian-Crețu, 71.

Notă. — Acest informator care trecea în ochii satului, în momentul anchetei, drept cel mai bun cunoscător de folklor poetic, rivalizînd cu lăutarii (cf. textele culese: „Miorița", „Cîntecul Gerului", „Cîntecul Soarelui", „Iorgovan"; vol. I, p. 60, 224, 268, 269), a mărturisit că nu este „vrașiu"; nu știe așadar practica descîntecului, învățîndu-l numai „dim plăśeria cî-i frumos". Unii bătrîni din generația lui îl indicau însă ca pe-un temut cunoscător de descîntece, de care ei chiar se fereau. Era de altfel un om original în vorbă și atitudini, foarte „umblat pin lumi", însă cu o gospodărie slăbuță. Părea să fie și descîntător profesionist din răspunsurile evazive date la anchetă. În Vrancea bărbații descîntători sînt rari. El, știind aceasta, probabil că s-a ferit să divulge practica descîntecului, după cum a evitat să comunice alte descîntece.

DI ZIUÑGIU

CMVIII

A plecat Grigore la vînătoare
Cu vînatul lui,
Cu pușcașii lui.
Și-a ajuns la vale
Și-a descălecat
Și s-a pus jos și-a mîncat.
Și s-a sculat,
Iar a-ncălecat
Și-a trecut valea și-a plecat;
Și junghiul de la... a rămas
Și s-a văitat
Și s-a olicăit.
Și el pe furcă a-ncălecat
Și-n mare s-a scufundat.

Junghiu cu săcitură,
Junghiu cu potcitură,
Junghiu din vînt,
Junghiu din pămînt,
Junghiu cu nouăzeci și nouă de săcetături,
Junghiu cu nouăzeci și nouă de potcituri,
Junghiu cu nouăzeci și nouă de ceasuri rele,
Junghiu cu nouăzeci și nouă de vînturi rele!
Tu, junghiu, să ieși și să fugi
De la... din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din sfîrcul nasului,
Din rădăcina dinților,
Din auzul urechilor,
Din vinele gîtului,
Din mușchii spinării,
Din vinele mîinilor,
Din baierile inimii,
Din unghiile picioarelor,
Din măduva ciolanelor,
Din carne, sub carne,
Din piele, sub piele!
Că...cu gura te-a descînta,
După trupul omului cu furca te-a lua,
Și-n pămînt te-a băga!
Și omului... leac i-a da,
Să rămînă curat, luminat,
Ca usturoiul în grădină,
Ca fagurul în stupină!

Practica descîntecului; Se descîntă ținîndu-se în mîna dreaptă o furcă pe care descîntătorul o mișcă circular deasupra părții răcite a corpului. În momentul cînd se pronunță propriu-zis formula de incantație(rînd. 37—9), se ia furca și se atinge de pămînt. Cînd se pronunță, tot în șoaptă, rînd. 40, se ridică furca. Descîntecul trebuie rostit de nouă ori.

(1916, 1921), Spinèști — Mària C. Diacònu, 70.

DI LIḰITURÎ

CMIX

Plecat-a...
Pi cali, pi cărari,
Gras și frumos.

Cîn a fos' la ńez di caĭl,
A trecut pîrîu śeriuluĭ.
Îñ gura śeriuluĭ
L-a-ntînlit uñ om mititel:
Cu capu cît uñ śiubăr,
Cu dinții cît keptini.
Pi iel, dacî l-a-ntînlit,
Kip di mănuși l-a făcut,
Dilăturia drumuluĭ l-a zvîrlit,
Likitura cu śias răŭ
Di trupu luĭ s-a likit.
Da iei a țîpat, și s-a olăcăit,
Pi iel nimnia nu l-a auzît,
Numa Maĭca Măriia Sîntămăriia
Diñ śer l-a auzît:
— Śi ț-î,..., di ti olăcăieștĭ?
— Ioti di śi mă olăcăiesc:
C-am plecat pi cali, pi cărari,
Gras și frumos,
Vesîl și sănătos.
Cîn a fos' la ńilžoc di cali,
M-a-ntînlit uñ om:
Cu capu cît uñ śiubărŭ,
Cu dinții cît keptini.
Pi mini, dacî m-a-ntînlit,
Kip di mănușî m-a făcut,
Dilăturia drumuluĭ m-a zvîrlit:
Likiturî cu śias răŭ
Di trupu ńeŭ s-a likit.
— Taśĭ,..., nu ti măĭ țîpa, nu ti măĭ olicăi,
Cî ieŭ pi tini diñ śer ți-am auzît,
Bulgîr di aur m-am înănțat.
Du-ti la... discîntătoriŭ
Cî iel priia știi discînticu,
Liacu: di la Dumnezăŭ!
Cî iel îñ rakiŭ, și-ñ săpun, și-ñ undilemn ț-a discînta,
Tu rakiu śiñstitu-l-aĭ,
Tămăduitu-ți-aĭ;
Cu săpun bun spălațu-ți-aĭ,
Śiñstitu-ți-aĭ!

Practica descîntecului: Se descîntă, numai duminecă seara, în apă, sau în rachiu, din care se bea luni dimineața, marți seara și miercuri dimi-

neața; iar ce mai rămîne, joi seara și vineri dimineața. Întîi se bea de nouă ori, a doua oară de șapte ori și-apoi de cîte cinci ori, ultima dată pînă la asfințitul soarelui.

(1927), Păulești — Stan Poienariu (Dodoani), 74.

DI LIŃGOARI

CMX

Răsari-uń soari,
Ia o frigurî ș-o lińgoari!
Răsari doi sori,
Ia doui friguri și doui lińgori!
Răsari trii sori,
Ia trii friguri și trii lińgori!
Răsari patru sori,
Ia patru friguri și patru lińgori!
Răsari śińśi sori,
Ia śińśi friguri și śińśi lińgori!
Răsari șăsî sori,
Ia șăsî friguri și șăsî lińgori!
Răsari șăpti sori,
Ia șăpti friguri și șăpti lińgori!
Răsari optu sori,
Ia optu friguri și optu lińgori!
Răsari nouî sori,
Ia nouî friguri și nouî lińgori!
Discînticu-i di la mini;
Liacu, di la Dumnezău!
Cî ieu cu apî v'-oi spăla,
Cu focu v'-oi stîmpăra,
Cu pelinu v'-oi mătura,
Di la... v'-oi dipărta.
Și... sî rămîi curat, luńinat,
Ca arźintu strecurat,
Ca Maica Preśista śi l-a lăsat.

Discînț, cun ț-a spus mătușa: diminiața, cu pelin, iń apî di băut. De-ńiazî iar discînț iń apî di nouî ori,și zîśi:

Ńižăști-uń soari,
Ia o frigurî ș-o lińgoari!

Sara ia̯r discînț, tot cu pelin și cî apî di băut, di nou̯î ori̯:

Sfințăști-uñ soari,
Ia̯ o frigurî ș-o liñgoari!

Dipi și discînț așa, di trii̯-ori̯ pi zî, îi̯ dai̯ sî bia̯ di fiicari datî di nou̯î ori̯, și-i̯ treși, dacî-i̯ liacu di la Dumnezău.

(1928), Păulești — Ioana Stănescu, 65.

DI NĂZÎT

CMXI

— Ieși, năjit, și fugi de la...!
Ieși și fugi
Din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din sfîrcul nasului,
Din auzul urechilor,
Din vinele gîtului!
Nu bate ca vînturile,
Nu hui ca văile,
Nu vîjîi ca morile,
Nu zbiera ca vacile,
Nu mugi ca boii,
Nu zbiera ca oile,
Nu mechechera ca caprele!
Că cerbii s-or lăsa,
În coarne te-or lua,
Și-n mare te-or arunca!
Și-acolo să piei, să răspiei,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare!
Și... să rămînă curat, luminat,
Cum Maica Precista l-a lăsat,
Ca faguru-n stupină,
Ca usturoiu-n grădină.

Practica descîntecului: Și aici, ca și la celelalte descîntece, se cere ca descîntătoarea să fie „curată" (cenzura actului sexual) în momentul incantației. Altfel „nu are leac".

Se descîntă luîndu-se o petică aprinsă care este purtată în dreptul urechei inflamate printr-o mișcare circulară. Descîntecul se spune „în gînd" de nouă ori. Bolnavul ține tot timpul gura deschisă, ca să-i intre fumul înăuntru. Pe urmă vîră în ureche scrumul de la petică.

(1916, 1921), Spinèști — Màriia C. Diacònu, 70.

DI OBRINȚALÎ

CMXII

Oaie neagră
Zbiară-n vale...
Oaia se scutura,
Țepile după trupul lui... le-a lua:
„Ai luat toate țepile,
Toate junghiurile,
Toate durerile,
Toate obrintelele,
Toate bubele,
Toate dalapurile!"
După trupul lui... le-a lua
Și-n mare le-a arunca.
Și-acolo să pieie, să răspieie,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.
Și să rămînă...curat, luminat,
Ca fagurul în stupină,
Ca usturoiu-n grădină.

Practica descîntecului: Se ia o strachină cu apă caldă, și alta cu făină de porumb care se udă cu puțină apă. Se iau trei vergi de alun; apoi puțină lînă neagră nespălată, cu care se descîntă simultan, peste făină și apă, de nouă ori. Se bea de nouă ori, spălîndu-se și rana cu apă călduță. Se pune apoi făina și lîna, descîntate, pe-o bucată de pînză din cîlți, aplicîndu-se pe inflamație. Se descîntă o dată în zi. Dacă inflamația durează, descîntecul se repetă.

(1916, 1921) — Aceeași.

CMXIII

A plecat...
Pi cali, pi cărari,
Gras şî frumos
Şî bun, sănătos.
La ńilžoc di cali
L-a-ntîlnit morăroiu cu morărgaia,
Drîstăroiu cu drîstărgaia,
Ţîgănoiu cu ţîgănţaica,
Vrăžmăşoiu cu vrăžmăşţaica,
Paraliu cu paraliţaica;
L-a-ntîlnit leu cu leţaica,
Sañca cu săñcoiu,
Striga cu strigoiu,
Potca cu potcoiu.
Şî iera şî śiasu-rău cu potśitura:
Îñ glezni ş-a bătut,
Îm palmi ş-a suflat
Şî cu śiasuri-răli l-a nţăpat,
Şî cu potśituri l-a-ñhiorat,
Şî cu trimăsuri l-a zgiśiulat,
Şî cu tot feliu di bţali nicunoscuti l-a-nţăpat:
Îñspăimîntati şî hiorgasî.
Şî cu frigărili l-a-ñfrigărat
Şî cu hiori l-a-ñhiorat,
Şî cu spaimî l-a-ñspăimîntat.
Şî iera ş-un lup mari:
Cu gura căscatî,
Cu limba disķicatî.
Carnia i-a hopotit-o,
Śiolanili i li-a sdruñśinat,
Şî di lăturia drumului l-a lăsat.
Şî iel s-a văitat, şî s-a olicăit
Şî niminia nu l-a auzît.
— Śi ti vaiţ,...?
— Cum nu m-oi văita
Şî nu m-oi olicăi?
C-am plecat az pi cali, pi cărari
Gras şî frumos,
Bun, sănătos;
Şî cîn la ńilžoc di cali,
M-a-ntîlnit
Morăroiu cu morărgaia,

Kʲoroʲu cu kʲorǫaʲca,
Drîstăroʲu cu drîstărǫaʲca,
Ţîgănoʲu cu ţîgănǫaʲca,
Vrăžmăşoʲu cu vrăžmăşǫaʲca,
Paraliu cu paraliǫaʲca,
Sañca cu săñcoʲu,
Striga cu strigoʲu,
Potca cu potcoʲu.
Şî ʲera şî şʲasu-răʲu cu potśitura:
Îñ glezni ş-a bătut,
Îm palmi ş-a suflat
Şî cu şʲasurʲ-răli m-a-nţăpat,
Şî cu potśiturʲ m-a-ñkʲiorat,
Şî cu trimăsurʲ m-a zgiśʲulat,
Şî cu tot felʲu di boali nicunoscuti m-a-nţăpat:
Îñspăʲmîntati şî kʲiorǫasî;
Şî cu frigărʲ m-a-ñfrigărat,
Şî cu kʲiorʲ m-a-ñkʲiorat,
Şî cu spaʲmî m-a-ñspăʲmîntat.
Şî ʲera ş-un lup mari:
Cu gura căscatî,
Cu limba diskʲicatî;
Carnʲa ńʲ-a hopotit-o,
Śʲolanili ńi lʲ-a zdruñśinat
Şî di lăturʲa drumuluʲ m-a aruñcat,
Şî-ñ sămnili morţî m-a lăsat.
— Nu ti văita, nu ti olicăi,
Cî... ţ-a discînta-ntr-o sîñźʲacî di rakiu di tiscoginî,
Şî-ntr-uñ şîp di undilemn,
Şî-ntr-uñ calîp di săpun bun.
Şî cu discînticu ţ-a discînta
Şî rău diñ śʲolanili tăli
Cu frigărili l-a stîmpăra
Şî l-a aduna, şî l-a lua,
Şî pisti nouʲză'şî nouʲ di mărʲ-adîñśʲ l-a aruñca.
Ş-or vini lupki
Şî l-or grebla cu lăǵili;
Ş-or vini kʲulkʲili
Şî l-or mătura cu cǫadili.
Lupki cu lăǵili l-or grebla,
Şî kʲulkʲili cu cǫadili l-or mătura,
Şî pisti nouʲză' şî nouʲ di mărʲ l-or aruñca,
La cînʲ şî la śʲoari l-or da.
Şî... sî rămîi
Luńinat şî curat;

Ca arźintu strecurat,
Ca maĭca śi l-a făcut,
Ca soarili śi l-a văzît!
Amin, discînticu ńeu,
Lĭacu: di la Dumnezău!

Sî ĭiĭ ca la bisăricî di curat, băĭetu moşuluĭ, cî-ĭ di toati logiili, cîti logiĭ sîn'! Da alfelĭu sî vindicî cu rakiu cožănescu, şî c-o strokiturî di undilemn. Trebi rakiu di tiscoginî, undilemn şî săpun roşu, nispălat. Şî sî ĭa discînticu numa-ñ zîlili di post: lunĭa, ńercurĭa şî vinirĭa. Lunĭa sî ĭa di nouî orĭ, ńercurĭa di şăpti orĭ, şî vinerĭa di śiñśĭ orĭ.

(1928), Văsiĭ — Gĭorgi Prècup, 70.

DI POTŚĬALÎ CU ŚIAS RĂU

CMXIV

Plecat-a...
Pi cali, pi cărari,
Gras şî frumos.
Cîn a fos' la ńez di cali, di cărari,
Kipioarili l-a-nţăpat,
Trimurĭ l-a trimurat,
Hiorĭ răśĭ l-a luat,
Di cap a ameţît,
Oki ĭ-a-mpăĭeñžănit.
Da ĭel a ţîpat, şî s-a olicăit,
Pi ĭel nimnĭa nu l-a auzît.
Numa Mărĭia Sîntămărĭia
Diñ śer l-a auzît:
— Śi ţ-î ţîi,..., śi ti olicăĭeşţi?
— Am plecat pi cali, pi cărari,
Gras şî frumos.
Cîn a fos' la ńez di cali,
Kiśioarili ńĭ-a amorţît,
Trimurĭ m-a trimurat,
Hiorĭ răśĭ m-a luat,
Di cap m-a ameţît,
Oki ńĭ-a păĭeñžănit.
— Taśĭ, nu măĭ ţîpa,
Nu măĭ olicăi,

Cî ieu pi tini diñ seri ti-am auzît,
Ieu bulgîr di aur m-am înănțat,
Și la tini-am vinit.
Du(ti) digrabî la... discîntătoriu,
Cî iel pria știi discînticu:
Di la iel discînticu,
Liacu: di la Dumnezău.
Cî iel îñ rakiu, îñ undilemn și-ñ săpun bun
ț-a discînta,
Cu rakiu șiñstitu-ți-ai,
Vindecatu-ți-ai;
Undilemnu uñsu-ți-ai,
Vindecatu-ți-ai;
Cu săpunu bun spălatu-ți-ai,
Curățîtu-ți-ai.

Practica descînteculuí: Se descîntă, ca și pentru „trimăs", în rachiu, sau în apă, cu trei smicele de alun; iar apa descîntată se bea în același fel.

(1927), Păulești — Stan Poienariu (Dodoani), 74.

DI ȘĂRPI

CMXV

Ižîțî, ižîțî,
Pelița di os,
Pas, sănătos!

Practica descînteculuí: Cu o nuia de alun — dacă nu se găsește nuia verde, „țăndărești-o țandîrî di alun" — se descîntă în apă curată, neîncepută, de nouă ori. Cel mușcat de șarpe bea apoi din apa descîntată de nouă ori, spălîndu-și totodată și „mușcătura".

(1927), Nerežu — Paraskiva St. Băra, 60.

CMXVI

Ciulemendriță pestriță,
De peliță-ai mușcat,
Pelița de carne,
Carnea de os,
Osul să rămînă sănătos!
Stai, venine, nu mai merge!
Și... să rămînă curat, luminat,
Ca fagurul în stupină,
Ca usturoiul în grădină!

Practica descîntecului: Se descîntă numai în apă curată, proaspătă, de nouă ori, cu o creangă de alun, și ținînd mîinile la spate. Cel mușcat bea apoi tot de nouă ori, la urmă spălîndu-și rana.

(1916, 1921)), Spinești — Màriia C. Diacònu, 70.

DI TRIMĂS

CMXVII

Foc, focușoru ńeu̯,
Ieu̯ ti-ñvălesc, tu ti dizvălești,
Într-uñ solz di aur plezneștį!
Așa sî plezniascî, și sî ieșî trimăsu di la...
Trimăs cu nou̯îză'și nou̯î di soiuri,
Trimăs cu nou̯îză'și nou̯î di vînturį răli,
Trimăs cu nou̯îză'și nou̯î di vînturį turbati.
Tu sî ieș, trimăs, di la...
Cî ieu̯ cu zńișeli ti izǵesc
Și ti pleznesc,
Din trupu lu... digrabî ti pornesc!
Sî ti duș̣ din dial în dial,
Și diñ vad iñ vad!
Sî ti faș̣-un lup turbat,
Sî ti duș̣ îñ capu cui̯-a trimăs
Trimăsu cu șias rău̯:
Di̯-a hi di flăcău̯,
Sî ti pui̯-îñ slig!
Di̯-a hi fatî fișioarî,
Sî ti pui̯-îñ casa iei̯;
Îm masa iei̯ sî trăieștį,
Sî tîñguieștį!

Da... sî rămîi curat, luńinat,
Ca soȩesu luńinat,
Ca maȩcî-sa śi l-a făcut,
Ca Dumnezău śi l-a lăsat.

Practica descîntecului: Se descîntă în rachiu tare, sau în apă proaspătă, adusă de la un izvor de unde nu beau vitele şi din care nu a luat nimeni în dimineaţa cînd s-a adus apa pentru descîntec. De preferat apa în descîntec. Se descîntă cu trei zmicele de alun, iar apa descîntată se bea ca în cazul descîntecului „di likiturî".

(1927), Păulèşţi — Stan Poȩenarȩu (Dodǫanî), 74.

CMXVIII

— Foc, focuşorul meu,
Eu te-nvelesc,
Tu te dezveleşti:
În solz de aur să pleznești!
Aşa să pleznească trimisul de la..."
...a plecat pe cale, pe cărare;
Şi cînd a ajuns la mijloc de cale,
Întîlnitu-l-a sanca şi cataroiul:
Cu capu cît plosca,
Cu ochii zgîiţi,
Cu dinţii rînjiţi,
Cu mîinile întoarse,
Cu picioarele sucite,
Cu deochiul în ochi,
Cu rana în gură,
Cu faptul în mînă.
Şi pe... cu deochiul l-a deocheat,
Cu rana l-a rănit,
Cu faptul l-a făptuit,
Cu frigarea l-a frigărit,
Cu ţapa l-a-nţepat,
Cu junghiul l-a înjunghiat.
Întîlnitu-l-a trimis din vînt:
Trimis din pămînt,
Trimis cu nouăzeci şi nouă de săcetături,
Trimis cu nouăzeci şi nouă de potcituri,
Trimis cu nouăzeci şi nouă de ceasuri rele,
Trimis cu nouăzeci şi nouă de vînturi rele.

Şi pe omul... l-a luat,
În pământ l-a trîntit
Şi sîngele i-a băut,
Capul i-a turburat,
Faţa i-a îngălbenit,
Mîncarea i-a luat
Şi somnul i-a stricat.
...s-a văitat şi s-a olicăit:
— Nu te văieta...,
Nu te mai olicăi!
Du-te la... descîntătorul,
Că el cu gura te-a descînta,
Frigarea a stîmpăra
Şi jungheturile şi durerile le-a lua.
A lua toate ţepile,
Toate durerile,
Toate junghiurile;
În mare le-a arunca
Şi... a rămînea curat, luminat,
Ca argintul strecurat.

Practica descîntecului: Se descîntă cu frigarea. În lipsa acesteia, se procedează după indicaţiile textului precedent.

(1916, 1921), Spinèşţi — Màriţa C. Dţacònu, 70.

DI TURBARI

CMXIX

Priinii, priiştii,
Dacî nà, destinà!

Practica descîntecului: Se descîntă în borş proaspăt „umplut" de-o femee cu nume „chiznovaş": care nu e la toate femeile. Formula trebuie rostită în gînd, de cincisprezece ori, pe nerăsuflate, altfel neavînd leac. Cel muşcat de cîine turbat bea tot de cincisprezece ori din borşul descîntat, spălîndu-se la muşcătură.

(1916, 1921) — Aceeaşi.

VERIFIED
1987

INDICI

INDICELE TEMELOR LIRICE

1. *Di haiduśii:* 125, 138, 163, 169, 181, 196, 206, 232, 241, 258, 294, 296, 314, 341, 350, 358, 365.
2. *Cu cucu:* 130, 145, 164, 210, 245, 260, 295, 301, 320.
3. *Di străinătati:* 132, 145, 193, 212, 235, 245, 264, 292, 302, 323, 348, 369.
4. *Di dor:* 134, 148, 198, 303, 326, 359.
5. *Di dragusti:* 134, 150, 165, 178, 188, 198, 215, 236, 248, 269, 296, 304, 331, 342, 351, 360, 366.
5. *Di dragusti:* 134, 150, 165, 178, 188, 198, 215, 236, 248, 269, 296, 304, 331, 342, 351, 360, 366.
6. *Di inimî albastrî:* 136, 158, 168, 181, 204, 225, 239, 256, 288, 309, 328, 349, 364, 370.
7. *Di miliţîi:* 137, 163, 195, 205, 231, 293, 310, 325, 357.

INDICE DE SATE

(Aria de circulaţie a motivelor din cuprinsul volumelor I, II)

1. *Bîrsăşţi* (42 texte): 315, 317, 318, 321, 322 (5 variante *Ñioriţa*); II, 113 (balada *Ñicu Şloġiu*), 125—38 (28 doine), 375—77 (8 „strigături").
2. *Bodèşţi* (2 texte): 425, 435 (2 variante *Ñioriţa*).
3. *Colàcu* (49 texte): 324, 325, 327. (3 variante *Ñioriţa*); II (5 balade: 23 *Cînticu Badjuluį*, 65 *Cînticu Żeruluį*, 78 *Cînticu lu Gįorgilaş*, 99 *Cînticu Holtuluį*, 103 *Cînticu Sǫariluį*); 138—63 (41 doine).
4. *Còza* (4 texte): II, 94 (balada *Cînticu lu Ionicî hajducu*), 260 (2 doine), 380 („strigăturî").
5. *Găurį* (17 texte): I, 334 (o variantă *Ñioriţa*); II, 163—69 (16 doine).
6. *Hăulèşca* (26 texte): I, 383, 386, 389, 391, 392, 394 (6 variante *Ñioriţa*); II, 258—59, 265—66, 268, 275, 278-279, 290 (16 doine), 374 (un „bośit"), 391 („strigăturî"), 406 (un „colind"), 407 (un „cîntic di stja"), 408 (un „plugușor").
7. *Ĺerăstău* (38 texte): 334, 336, 337, 338, 339, 340, 342, (7 variante *Ñioriţa*); II (4 balade: 9 *Gițî Cătănuțî*, 30 *Cînticu Badjuluį*, 42 *Corbja*, 71 *Cînticu lu Gimiş*), 169—81 (27 doine).
8. *Năruża* (30 texte): 343, 344, 345, 346 (4 variante *Ñioriţa*); II, 181—95 (26 doine).
9. *Negîrlèşţi* (30 texte): I, 347 (o variantă *Ñioriţa*); II, 196—206 (29 doine).
10. *Nerèżu* (110 texte): 349, 351, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 364, 367, 368, 369, (15 variante *Ñioriţa*);

II (14 balade: 11 *Giți Cătănuți*, 33 *Cînticu Badjului*, 35 *Cînticu Badjului*, 45 *Corbja*, 48 *Corbja*, 68 *Cînticu Żeruluj*, 69 *Cînticu Żeruluj*, 80 *Cînticu lu Gjorgilaș*, 82 *Cînticu lu Gjorgilaș*, 95 *Cînticu lu Manoli*, 108 *Cînticu Soariluj*, 109 *Cînticu lu Jorgovan*, 110 *Cînticu lu Jorgovan*, 115 *Ńicu Sloĝiu*); 206—32 (71 doine), 377—78 (5 „strigături") 436, 437, 438, 448 (4 „discîntiși": „di diokju", „di disfăcut farmișili", „di dragusti", „di șărpi").

11. *Nistorèști* (33 texte): I, 371, 372, 373 (4 variante *Ńioriția*); II, 13 (balada *Giți Cătănuți*), 232—41 (28 doine).

12. *Pàltin* (50 texte): 375, 376, 378 (3 variante *Ńioriția*); II (2 balade: 51 *Corbja*, 82 *Cînticu lu Gjorgilaș*, 241-58 (44 doine), 412 (un „plugușor").

13. *Păulèști* (156 texte): 379, 382, 396, 397, 398, 404, 406, 407 (8 variante *Ńioriția*); II (2 balade: 54 *Corbja* 65 *Cînticu hajduculuj Drăguș* — fragment), 258—94 (82 doine), 373 (un „bośit"), 379—92 (57 „strigături"), 430, 434, 440, 442, 447, 449 (6 „discîntiși": „di cîrtiți", „di dălap", „di likîturî", „di liñgoari", „di potșjalî cu șjas rău", „di trimăs").

14. *Pòduri* (14 texte): I, 331, 332 (2 variante *Ńioriția*); II, 140, 141—42, 148, 151, 157, 158 (12 doine).

15. *Poiàna* (9 texte): I, 410 (2 variante *Ńioriția*); II, 294—96 (7 doine).

16. *Règju* (3 texte): I, 413, 414, 415 (3 variante *Ńioriția*).

17. *Sovèža* (53 texte): I, 416 (o variantă *Ńioriția*); II, 296—313 (48 doine), 393 (3 „strigături"), 415 (un „plug").

18. *Spinèști* (124 texte): 417, 421, 422, 427, 429, 431, 433, 439, 440, 442, 443, 445. (12 variante *Ńioriția*); II (3 balade: 62 *Cîntic dim bătrîni*, 84 *Cînticu lu Gjorgilaș*, 116 *Ńicu Sloĝiu*), 314—41 (78 doine), 393—98 (20 „strigături"), 418, 421 (2 „plugușori"), 425, 429, 431, 439, 443, 444, 449, 450, 451 (9 „discîntiși": „di albjați", „di bubî", „discînticu costorjului", „di źjuñgju", „di năžît", „di obrintjalî", „di șărpi", „di trimăs", „di turbari").

19. *Spùlbir* (6 texte): I, 446, 447, (3 variante *Ńioriția*); II (3 balade: 15 *Giți Cătănuți*, 56 *Corbja*, 121 *Tănislav*).

20. *Tikiriș* (un text): II, 401 „Colăcășîja".

21. *Tùlnisj* (30 texte): I, 449 (o variantă *Ńioriția*); II (4 balade: 63 *Cîntic dim bătrîni*, 72 *Cînticu lu Gimiș*, 86 *Cînticu lu Gjorgilaș*, 101 *Cînticu Raduluj*), 341—50 (25 doine).

21. *Vàlja-Sării* (37 texte): I, 451, (2 variante *Ñioriţa*); II (o baladă: 19 *Giţî Cătănuţî*), 350—58 (23 doine), 398—401 (II „strigături").

23. *Văsîi* (33 texte): I, 452, 453, 454, 456 (4 variante *Ñioriţa*); II (5 balade: 21 *Giţî Cătănuţî*, 38 *Cînticu Badjului*, 59 *Corbja*, 75 *Cînticu lu Gimiş*, 89 *Cînticu lu Gjorgilaş*), 358—65 (22 doine), 436, 445 (2 „discîntiśi": „di diokju", „pintru tọati loģiili").

24. *Gìdra* (19 texte): I, 458 (2 variante *Ñioriţa*; din satul Bùrca); II, 365—72 (17 doine).

Redactor : IOAN ȘERB
Tehnoredactor : IONEL GHEORGHIU

Dat la cules 23.06.1967. Bun de tipar 10.05.1969. Apărut 1969. Hîrtie scris tip I A. de 63 g/m². Format 700×1000/24. Coli ed. 22,91. Coli tipar 19,17. A. nr. 7922/1966. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 859—18.

Intreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918",
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București
Republica Socialistă România
Comanda nr. 523